

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

OVERLIJDEN VAN DEN HEER PAUL DEGROUX

Regent van de Nationale Bank

en Voorzitter van het Discontocomité van Brussel.

De heer Paul Degroux is op 30 April 1939, in zijn tachtigste levensjaar, heengegaan. Deze mare heeft een diepen indruk gelaten in het gemoed van al degenen wien het gegeven was de rechtschapenheid van zijn karakter, zijn mild oordeel en zijn hulpvaardigheid te waardeeren.

Hij was op 30 Juni 1906 opgenomen geworden als lid van het Discontocomité van Brussel en werd aldra geroepen om er het voorzitterschap van waar te nemen. Aan het begin van het jaar 1926, trad hij in het College van Censoren, tot welks Voorzitter hij drie jaar later werd verkozen. In 1937 verliet hij genoemd College om tot Regent aangesteld te worden.

De heer Paul Degroux kon terugblikken op een lange loopbaan als handelaar en zakenman. Hij was Voorzitter van den Raad van Beheer der Grootte Brouwerij van Koekelberg.

De rijke ervaringen in zijn welgevulden levensloop opgedaan, schonken aan zijn inzicht en

raadgevingen een buitengewone waarde. Gulheid en eenvoud waren zijn nobelste sieraad. Zijn eigenschappen brachten hem het vertrouwen en de genegenheid zijner collega's.

Zijn edelmoedige inborst bewoog hem zich ten dienste te stellen van den Raad van Beheer van de Koninklijke Philanthropische Vereeniging en van de Beheerscommissie van het Blindengesticht, aan het Werk tot Vrijwaring der Jeugd tegen Longtering, zoovele instellingen waarvan de heer Paul Degroux het voorzitterschap waarnam; voorts aan het Belgisch Nationaal Werk tot Bestrijding der Longtering en aan de Vereeniging « Betere Arbeidershuisvesting », wier Ondervoorzitter hij was. Hij was de bezieler van al deze Werken waaraan hij dag aan dag zijn beste krachten besteedde.

De figuur van den heer Paul Degroux zal in de Nationale Bank in dankbare nagedachtenis blijven voortleven.

DE ERTSVOORZIENING VAN ONS LAND

door den heer Fernand BAUDHUIN,

Hoogleraar aan de Universiteit te Leuven.

I. — *IJzererts.*

Evenals tal van landen, moet België zijn voornaamste grondstoffen uit vrij afgelegen gebieden betrekken. Wat het nl. aan erts verbruikt, komt uit het buitenland. Op dit gebied, is er de Deutsche metaalnijverheid niet beter aan toe, ja zelfs, tot op zekere hoogte, ook de Engelsche niet. Van de Amerikaanse kan worden gezegd, dat zij aan binnenslandsche bronnen kan putten, die echter op reusachtige afstanden zijn gelegen. Ondanks deze gelijkenissen, stelt onze ertsvoorziening eigen problemen, waarvan de groote beteekenis niet kan worden ontkend.

Eertijds werd het gebezigde erts hier te lande gewonnen. Daaruit moet dan ook worden verklaard, dat de metaalindustrie alhier haar vestigingsplaats heeft gekozen. Een andere factor was de noodzakelijkheid om een genoegzame hoeveelheid hout bij de hand te hebben.

Sedert de vorderingen van de techniek, die het verdwijnen van de met hout gestookte ovens met zich bracht, is deze laatste factor in geen tel meer. Wat er ook van zij, pas één eeuw geleden, telde de Belgische bodem tal van mijnen, daar in België erts op vrij veel plaatsen voorkomen. IJzerglans werd vooral opgedolven in de provinciën Luik en Luxemburg. Ook in de provincie Namen werd er aangetroffen en wel in de streek van Rhisnes, Enines, Vezin en Marche-les-Dames. Ertsslik (limoniet) trof men aan in de Kempen en in Henegouwen, vooral in de buurt van Doornik. Het voornaamste uitbatingencentrum was de streek tusschen Samber en Maas, en de omstreken van Yves en Florennes.

Deze lagen zijn alle uitgeput, althans in haar economisch exploiteerbaar gedeelte. Thans, tellen we nog slechts een klein aantal uitbatingen en blijkens

de statistische gegevens voor 1936, bedroeg de productie nog enkel 190.000 ton, ter waarde van fr. 6 millioen.

Er schijnen nog slechts twee ijzerertsmijnen werkelijk van eenige bedrijvigheid blijk te geven; in de eene, gelegen in de provincie Luxemburg, wordt limoniet opgedolven, de andere, in de provincie Luik, levert ijzerglans. Daarbuiten, bestaan er enkele kleine ondernemingen die, aan de oppervlakte, het ijzerglans der weiden produceeren. Het werk gaat er niet meer met de noodige regelmaat, en naar de jongste gegevens, zouden er nog slechts twee plaatsen in bedrijf zijn, met een dertigtal arbeiders. De eene ligt in Brabant, de andere in Limburg. Het handelt zich dus hier om de laatste sporen van een in werkelijkheid doode industrie, die we heden gerust ter zijde kunnen laten.

In het jaar 1938, hebben wij aan ijzererts 9 millioen 400.000 ton verbruikt, voor een waarde van fr. 466 millioen. Daarvan kwam het grootste gedeelte uit Frankrijk : 8.600.000 t., voor fr. 329 millioen. Een ander deel leverde ons Zweden en wel 549.000 t., ter waarde van fr. 105 millioen. Het overige, nl. 158.000 t., voor fr. 20.500.000, hebben wij uit Algerië betrokken. De voorrang dien Frankrijk hier inneemt is evenwel minder groot als uit de cijfers zou blijken, daar het Zweedsche erts van een veel rijker gehalte is. Feitelijk, vertegenwoordigt, voor 1938, het ijzergehalte van het Zweedsche erts, nagenoeg het achtste gedeelte van wat Frankrijk ons had geleverd.

Zoo men tien jaar achteruitblijkt, schijnen de voornaamste gegevens van het probleem onzer ertsvoorziening slechts onbelangrijke wijzigingen te hebben ondergaan. Indertijd bestelden wij eveneens in Noorwegen, dat ons nagenoeg evenveel leverde als Zweden ons thans levert. In schijn, althans, want in werkelijkheid kwam het erts zelfs dan nog uit Zweden, in doorvoer, langs Noorwegen om. In 1929, kochten wij

eveneens een deel onzer ertsen in Spanje, doch met het uitbreken van den burgeroorlog, werd voor ons deze bron gedempt.

TABEL I.

Invoer van ijzererts.

	1929		1932	
	Gewicht (tons)	Waarde (franken)	Gewicht (tons)	Waarde (franken)
TE ZAMEN...	14.057.000	598.819.000	9.482.000	318.909.000
Frankrijk	13.221.000	450.700.000	9.102.000	282.634.000
Noorwegen	550.000	110.554.000	94.000	9.433.000
Zweden	—	—	—	—
Algerie	—	—	—	—
Spanje	205.000	27.338.000	201.000	16.923.000
	1937		1938	
TE ZAMEN...	12.410.000	543.152.000	9.394.000	466.108.000
Frankrijk	11.530.000	418.692.000	8.600.000	328.516.000
Noorwegen	397.000	54.303.000	19.000	3.474.000
Zweden	266.000	37.683.000	549.000	104.621.000
Algerie	80.000	11.895.000	156.000	20.587.000
Spanje	—	—	—	—

Bij het nagaan van de manier waarop het probleem onzer ertsvoorziening zich stelt, mag niet uit het oog worden verloren, dat onze beschouwingen betrekking hebben op de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie in haar geheel genomen. Welnu, de metaalindustrie van het Groothertogdom is bijna even belangrijk als de Belgische. Voor 1938 by., bedroeg de gietijzerproductie in België 2.465.000 t. en in het Groothertogdom 1.550.000 t. Dit laatste verbruikt eveneens Fransche ertsen, terwijl het een deel van zijn eigen ertsen naar België en Duitschland stuurt.

In afgeronde cijfers, mag de ertsvoortbrenging van het Groothertogdom Luxemburg op 5 miljoen t. worden geschat waarbij te herinneren is, dat op het grondgebied van de Unie 10 miljoen t. worden ingevoerd. Het Luxemburgsch erts is door den band evenwel van geringer gehalte dan het Fransche.

De statistische gegevens van den buitenlandschen handel wijzen inzake ijzererts op iets, dat op het eerste gezicht wel eenige verwondering wekt. Waar het ons klaarblijkelijk aan ertsen mangelt, voeren wij er een niet onaanzienlijke hoeveelheid uit. In 1938, hebben wij er niet minder dan 2 miljoen t. afgezet, voor een waarde van fr. 75 miljoen. Het grootste deel daarvan ging naar Duitschland, doch nog opmerkelijker is, dat wij er ook naar Frankrijk hebben uitgevoerd en wel 200.000 t. In werkelijkheid betreft het hier Luxemburgsche ertsen, die vooral naar Duitschland werden geëxporteerd om de eenvoudige reden, dat zekere mijnen in concessie gegeven werden aan ondernemingen die thans binnen de grenzen van het Reich gevestigd zijn. Aldus zijn bv. concessiehoudsters de vennootschappen Gutehoffnungshütte en Phoenix evenals Dillingen-Saar.

Ten overstaan van het Luxemburgsche erts, handelen deze ondernemingen zooals de Belgische t.o.v. het Fransche.

Een andere reden waarom Luxemburgsche ertsen worden geëxporteerd, ligt bij de Arbed, die een fabriek bezit te Burbach, in het Saargebied. Ten slotte, zijn er enkele Luxemburgsche mijnen die regelmatig erts in Duitschland afzetten.

Waarom wij nu ook nog 200.000 t. naar Frankrijk uitvoeren? Wij zijn de meening toegedaan, dat het hier gaat om een verschil van qualiteit, en wellicht speelt hier ook de afstand tusschen de Luxemburgsche mijnen en de Fransche verbruikcentra een rol. Algemeen is bekend, dat het ijzergehalte en zelfs de samenstelling van de ertsen, belangrijke verschillen vertoonen, zoodat de substitutiemogelijkheden niet onbeperkt zijn. Het kalksilicium- en aluingehalte mag evenmin buiten beschouwing blijven.

De volgende tabel toont aan, dat de Belgische metaalindustrie hoofdzakelijk ertsen verwerkt met 30 à 35 pCt. ijzer, zooals ze haar door de mijnen van Oost-Frankrijk worden geleverd. In ruime mate verwerkt zij eveneens ertsen uit het Groothertogdom die door den band van minder gehalte zijn.

Ten slotte, leverde ons indertijd Spanje carbonaat of hematietertsen, met een ijzergehalte van 40 à 55 pCt., die slechts gebruikt werden voor de fabricage van hematiet-gietijzer. Ziehier trouwens de kenmerken van de voornaamste ertsen :

TABEL II.

Kenmerken van sommige in België gebruikte ertsen.

HERKOMST	Aard	IJzergehalte
1° België :		
Couthuin	—	34 à 36pCt.
2° Groothertogdom Luxemburg :		
Bekken van Rodange, Differdange, Belvaux	Kiezelachtig Kalkhoudend Kalkachtig Kiezelachtig	33 à 38pCt. 30 à 33pCt. 24 à 28pCt. 32 à 26pCt.
3° Frankrijk :		
Bekken van Oost-Frankrijk : Meurthe-en-Moezel	Kalkhoudend Kalkachtig Kiezelachtig Kalkhoudend Kalkachtig Kiezelachtig	31 à 38pCt. 24 à 27pCt. 33 à 38pCt. 30 à 33pCt. 24 à 27pCt. 34 à 36pCt.
Westelijke bekken (Normandië : Anjou	Kalkachtig Hematiet	42 à 45pCt. 50pCt.
4° Zweden	Magnetiet	60 à 69pCt.
5° Algerië	Hematiet	58pCt.
6° Spanje	Carbonaat Hematiet Rubio Campanil	39 à 42pCt. 51 à 55pCt. 53 à 56pCt.

De ertsen welke door de Belgische metaalindustrie worden verwerkt, worden natuurlijk vooral door het bekken van Oost-Frankrijk geleverd. Luxemburg levert eveneens een aanzienlijk deel, doch van laag gehalte. Enkele ondernemingen betrekken er uit Normandië. Voor Spanje is, als gezegd, sedert het uitbreken van den burgeroorlog, de bron gedempt. Het Algerisch hematiet, tenslotte, wordt voor de fabricage

van Thomasstaal niet gebezigd. Het is vrij moeilijk zich een juist begrip te vormen van de handelsvoorwaarden waaronder de buitenlandse ertsen de Belgische metaalnijverheid bereiken. Het meerendeel der Belgische maatschappijen bezitten inderdaad eigen mijnen en voorzien dus zelf in haar behoeften. Van een eigenlijken handelsprijs kan dus bezwaarlijk worden gesproken.

Aangenomen mag worden, dat op vandaag al de mijnen, in Oost-Frankrijk, in concessie worden uitgebaat, zoodat de voorziening van de ijzerbedrijven die er geen zouden hebben, onmogelijk zou worden.

Natuurlijk worden, door gespecialiseerde maatschappijen, opsporingen naar nieuwe ertslagen gedaan, vooral in de nabijheid van in bedrijf zijnde concessies of van gekende lagen. Doch wanneer deze éénmaal tot een uitslag hebben geleid, kan minder gemakkelijk dan vroeger een toelating worden bekomen, doordat deze door den Franschen Staat aan vrij strenge voorwaarden wordt gebonden. De uitbatende maatschappijen moeten Fransch zijn en haar leidend personeel voor de twee derden van Fransche nationaliteit.

Zelfde regel voor den Raad van Beheer. Daaraan is toe te voegen, dat de ertsen van de nieuwe concessies niet mogen worden geëxporteerd, dan mits uitdrukkelijke machtiging.

Van de Zweedsche ertsen, gebruiken de Belgische hoogovens vooral deze met 61 pCt. ijzer en 2 pCt. fosfor — dit voor de fabricage van Thomasstaal. Zij verwerken eveneens erts met 50 pCt. ijzer en 6 pCt. fosfor in de fabricage van hematietstaal.

Dat de Belgische fabrieken de voorkeur geven aan erts van een bepaalde herkomst, hangt natuurlijk in de eerste plaats af van de productietechniek. Zij zijn uitgerust voor het verwerken van fosforhoudende ertsen uit Oost-Frankrijk, reden waarom België vooral Thomasstaal voortbrengt. Het Fransche erts kan hierbij vervangen worden door het Zweedsche, het Wabana-erts, enz., doch de Afrikaansche en Zuid-Amerikaansche ertsen zijn niet fosforhoudend en zijn dienvolgens in de hoogovens die naar het Thomas-procédé werken, niet bruikbaar.

In de tweede plaats, wordt de aankooppolitiek natuurlijk bepaald door de comparatieve prijzen van de ijzereenheid welke de verschillende ertssoorten bevatten.

Dit komt tot uiting in den prijs bij aflevering aan de fabriek, daar bij de ertsen met zwak of middelmatig gehalte, ook het onbruikbare materiaal moet worden vervoerd.

Tal van factoren waren oorzaak, dat de ertsprijzen in de laatste tien jaren felle schommelingen hebben ondergaan. De vraag naar verschillende qualiteiten is ongelijk geweest, en het geld waarmede de betalingen werden gedaan, is hier meer daar minder ontwaard geweest. Algemeen kan thans worden geconstateerd, dat de Zweedsche ertsen aanmerkelijk

goedkooper zijn dan in 1929, terwijl de Fransche en Luxemburgsche door den band duurder zijn dan tien jaar geleden.

Beschouwt men daarentegen het jaar 1934 — jaar dat tusschen de twee uiterste data ligt en voor de ijzer- en staalindustrie weinig gunstig was — dan stelt men vast, dat de Zweedsche ertsprijzen vrij snel gestegen waren, terwijl voor de Fransche deze stijging slechts matig was. Dit mag goeddeels worden verklaard uit de ontwaarding van den Franschen frank, waardoor de in vaste munt berekende kostprijzen gedaald zijn. Deze daling werd deels ondervangen door het duurder worden van den handarbeid en de verzwaring van de sociale lasten, doch, alles bijeen genomen, is dit voor den prijs van het Fransche erts betrekkelijk gunstig uitgevallen. De in België verbruikte ertsen komen, als gezegd, voor het meerendeel uit mijnen die het eigendom zijn van de metaalmaatschappijen en door deze laatste tegen kostprijs worden aangerekend. Wat echter niet wil zeggen, dat er geen handelsprijzen voor bestaan, natuurlijk algemeen hooger dan de kostprijs.

Voor de laatste tien jaren, kunnen ze als volgt met de prijzen der van elders komende ertsen worden vergeleken.

TABEL III.

Prijzen der ertsen in België afgeleverd
(afgeleverd aan de grens of in de haven,
in Belgische franken per ton).

	1929	1934	1937	1938
<i>1° Frankrijk :</i>				
Meurthe-en-Moezel, middelmatig kalkhoudend.	57	43	72	73
Longwy, kiezelachtig ..	44	34	57	58
Normandië	85	64	72	74
<i>2° Luxemburg :</i>				
Kiezelachtig	28	28	30	38
<i>3° Zweden</i>	209	89	155	168
<i>4° Algerië-Spanje :</i>				
Bloedsteen (Hematiet) 50 pCt.	166	81	211	132

Al dadelijk valt op, dat voor de in België verwerkte ertsen, de prijzen aanmerkelijk hooger liggen dan deze van vóór de wereldcrisis (1). Doch even opmerkelijk is, dat, sedert twee jaren, geen eigenlijke daling viel te constateeren, ondanks de algemeene terugloop van de wereldprijzen. Dit verklaart ten deele het feit, dat de staalprijzen vrijwel niet zijn gedaald. De voornaamste oorzaak van de starheid der ertsprijzen ligt aan de sterke toeneming van de productiekosten in Frankrijk in den loop der laatste twee jaren. Opgemerkt kan echter worden, dat de prijs der Zweedsche ertsen dezelfde vastheid vertoont.

(1) Wij bedoelen hier natuurlijk de prijzen in Belgische franken, die door de devaluatie van 1935 met 28 pCt. beïnvloed zijn geweest.

Doch keeren wij terug tot den vergelijkenden toestand van vóór tien jaar. Sindsdien is de prijs der Fransche erts en een stijgende lijn gaan volgen, terwijl deze der Zweedsche op het hellend vlak ging liggen. Op het eerste gezicht schijnt het wel, dat men zich hier aan substitutie van het een door het andere zou mogen verwachten. Daar is echter niets van, of beter gezegd de evolutie in den toestand teekent zich slechts zeer zwakjes af in het voordeel van Zweden. De voornaamste oorzaak daarvan ligt in de volgende beschouwingen.

Wij hebben hooger gezegd, dat zekere Belgische ijzer- en staalfabrieken zelf haar erts en uit haar eigen mijnen betrekken. Het hoeft dan ook geen verder betoog, dat ze verkiezen haar eigen bronnen aan te spreken, zelfs indien op een gegeven oogenblik de handelswaarde der van elders komende erts en lager ligt. Het is trouwens niet denkbaar, dat periodiek de ertslagen, waarvan sprake, buiten bedrijf worden gesteld, om dan weer op andere oogenblikken met alle kracht de ervan exploitatie te hernemen. Men vergeet niet, dat in de nijverheid de regelmatigheid een onmisbare factor is voor den rationeelen gang der zaken.

Moesten de Belgische ijzer- en staalfabrieken de uitbating harer ertsmijnen stopzetten telkens ze elders goedkoper kunnen aankopen, dan ware het niet ondenkbaar, dat ze eenmaal zonder grondstof vallen of bovenmatige prijzen zouden te betalen hebben, wanneer, ten gevolge van de toenemende bedrijvigheid in de metaalnijverheid, de vraag grooter zou worden dan het aanbod.

Vorenstaande beschouwingen toonen aan, dat in strijd met wat daarover zou kunnen worden gedacht, het probleem van 's lands ijzerertsvoorziening niet alleen een zaak is van prijsschommelingen. Wij hebben zoo pas de andere domineerende factoren belicht, doch hebben er enkele in de schaduw gelaten. Zoo is er b.v. het feit, dat vele metaalfabrieken een eigen vervoerapparaat hebben tusschen de Fransche mijnen en de hoogovens.

Voor het vervoer van het Zweedsche of het Spaansche erts — dat langs waterwegen zou moeten komen, om de vervoerkosten te verlagen — zou daarentegen een gespecialiseerde kleine vloot noodig zijn. Op het huidig oogenblik — men heeft het hooger gezien — hangt de Belgische ijzer- en staalnijverheid hoofdzakelijk van Oost-Frankrijk af. Wij staan hier voor een ondergeschiktheid die reeds vaak stof tot nadenken heeft gegeven en die alleszins aandacht verdient. Een tijd zal komen, dat de Fransche lagen de uitputting nabij zijn en, anderzijds, kunnen er zich in de handelspolitiek of in de internationale politiek, gebeurtenissen voordoen die onze ertsvoorziening geweldig bemoeilijken.

De uitputting van de Fransche ertslagen is noch voor vandaag noch voor morgen, doch zal een feit zijn lang vóór de uitputting der kolenmijnen. Blijkens

de tegenwoordige ramingen, zouden de vermoedelijke reserves van Frankrijk nog omstreeks 10 milliard t. bedragen. Dit zou nog voor ca. honderd jaar volstaan, gesteld, dat het tempo der opdelvingen nog ietwat zou versnellen. Moest de extractie echter zoo snel geschieden als in den loop der laatste eeuw, dan zouden de reserves heel wat vroeger uitgeput zijn.

Stellig staat Frankrijk er op dit gebied heel wat beter voor dan Duitschland, dat slechts over een reserve van ca. 2 milliard t. schijnt te beschikken, en vooral beter, dan de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie, die, naar schatting, nog slechts over zoowat 300 millioen t. zou beschikken, die geheel in het gebied van het Groothertogdom zijn gelegen. Hoe dan ook, wij staan voor mogelijke toekomstige moeilijkheden welke wij best niet uit het oog zouden verliezen. Geweten is daarenboven, dat een bekken niet gelijkvormig wordt leeggedolven, zoodat bepaalde sectoren uitgeput zijn vóór andere. Het is dus best mogelijk, dat zekere metaalfabrieken, vóór dezen datum, in moeilijkheden geraken.

Doch zoo we deze verre mogelijkheid ter zijde laten, dan toch blijkt, dat aan de afhankelijkheid der Belgische metaalindustrie van het Fransche erts, zekere bezwaren zijn verbonden. Allereerst, in geval van een mogelijken oorlog, zou onze voorziening gevaar loopen te worden stopgezet wegens de waanschinlijke nabijheid van het front. Het is anderdeels zeker, dat Frankrijk een groot deel, zooniet de geheele beschikbare hoeveelheid, van zijn erts voor zich zou houden, ter bevrediging van eigen behoeften.

Zoo wij de zaak van uit een minder tragisch oogpunt beschouwen, en slechts een louter verschil van handelspolitiek onder het oog nemen, dan valt al dadelijk op, dat Frankrijk over een middel tot drukking op België beschikt, waarvan het gebruik zou kunnen maken. Hoe vriendschappelijk onze betrekkingen met dat land ook zijn mogen, toch moet worden erkend, dat oneenigheid steeds mogelijk is. Het is trouwens logisch, dat elk land gebruik maakt van zijn natuurlijke voordeelen.

Men is er aldus toe gekomen van de Belgische metaalnijverheid te verlangen, dat ze minder uitsluitelijk in Frankrijk zou bestellen en vooral meer Zweedsche erts en zou verwerken. Wat de prijzen betreft, kan men aan de hand van hooger ingelaschte tabel zien, dat tusschen beider oorsprong, het verschil per eenheid niet zoo buitengewoon groot is. Fransch erts, bevattende b.v. 33 pCt. ijzer, geldt ongeveer fr. 73 afgeleverd aan de grens, terwijl het Zweedsche met 61 pCt. ijzer, fr. 168 geldt vrij op wagon aan het schip te Antwerpen. De eenheid ijzer kost fr. 2,20 in het eerstgenoemde geval en fr. 2,75 in het tweede. Doch de kosten van vervoer van Antwerpen tot in het Luiksche — vervoer dat met den waterweg zou geschieden — zijn belangrijk lager dan van Oost-Frank-

rijk naar de betrokken hoogovens. Dit zal nog meer waar zijn, na het volledig openstellen van het Albertkanaal, waardoor de vrachtprijzen van Antwerpen tot Luik aanmerkelijk zullen verminderen.

Het prijsverschil tusschen het Fransche erts en het Zweedsche is zeer gering, wij hebben het daarnet gezien, doch dit is maar juist wanneer men de handelsprijzen als basis neemt. Er moet echter rekening worden gehouden met de omstandigheid, dat de Belgische fabrieken haar eigen mijnen bezitten waaraan zij putten tegen kostprijs en zeer vaak beneden de handelsprijzen. Op dit gegeven steunend, komt het Fransche erts duidelijk minder duur. Vermoedelijk verklaart dit het feit, dat, ondanks zekere beschouwingen, dit laatste het meest gebruikte is en zal blijven.

Over het algemeen nochtans, zien wij geen onoverkomelijke bezwaren om niet in wat ruimere mate andere voorzieningsbronnen aan te spreken dan de Fransche. Dit geeft meer zekerheid voor onze metaalnijverheid waarvan men had kunnen denken, dat ze niet leefbaar was, indien om een of ander reden het Fransche erts buiten haar bereik viel of te hoog in prijs steeg. Per slot van rekening, zou de substitutie die men heeft doorgevoerd in Duitschland waar de hoogovens in hoofdzaak Zweedsche erts verwerken, niet onmogelijk zijn in België. Het kan wellicht van belang zijn van nu af aan de wegen in die richting voor te bereiden derwijze, dat, zoo eenmaal de nood aan den man moest komen, de omvorming zonder al te veel stoornissen zouden kunnen worden doorgevoerd. Enkele ondernemingen hebben deze eventualiteit reeds onder het oog genomen en men weet reeds b.v., dat een onder haar in de nabijheid van het kanaal van Gent-Terneuzen gronden heeft aangekocht waar hoogovens zouden kunnen worden opgericht zoo eenmaal de ertsvoorziening noodgedwongen langs de zee moest gebeuren. Anderzijds is geweten, dat, door de zorgen van de Belgische fabrieken, in Afrika en Zuid-Amerika, opsporingen naar exploiteerbare ertslagen werden gedaan. De vrachten zijn thans goedkoop genoeg, opdat het erts niet in België aankome tegen een prijs die, economisch gesproken, buiten ons bereik zou vallen.

Dit zijn ongetwijfeld besommeringen voor een verre toekomst, doch men mag ze zoo maar niet als onredelijk van kant zetten; integendeel moet men de ondernemingen steunen die pogen aldus de toekomst te verzekeren.

II. — Niet-ijzerhoudende metaalertsen.

Voor het jaar 1938, belooft de invoer van niet ijzerhoudende ertsen, in afgeronde cijfers, fr. 1 milliard. Deze eenvoudige vaststelling wijst op de groote betekenis van de problemen die door de ertsvoorziening eener eersterangindustrie worden gesteld. Wij zijn er

niet beter aan toe voor de zink dan voor het ijzer en de binnenlandsche zinkertsproductie is zóó gering geworden dat wij ze gerust mogen buiten berekening laten.

Zinkerts werd indertijd in tal van mijnen uit het Oosten van het land opgedolven. Kalamijn en blende treft men in tal van streken aan, doch de beste lagen zijn deze van Hoei en van Chokier, in de buurt van Ampsin, Corphalie en ten slotte meer naar het Westen toe, niet ver van Moresnet. Omstreeks het midden der XIXe eeuw, bracht België 70.000 ton zinkerts voort. Aan het einde van de vorige eeuw, was men van oordeel, dat de Belgische zinkreserves nog een niet te versmaden cijfer bedroegen. Heden zijn zij veel kleiner en moeten de zinkfabrieken aanzienlijke hoeveelheden buitenlandsche ertsen invoeren.

Een van de zeldzame nog in bedrijf zijnde mijnen is gelegen te Vedrin, ten Noorden van Namen. In 1928 heeft zij de uitbating aangevat van de pyrietlagen en andere op deze plaats aanwezige ertsen. De lagen bevinden zich hier op ca. 85 meter diepte. Tot dusver was de opdelving niet buitengewoon belangrijk.

De industrie van de niet-ijzerhoudende metalen is zich in het midden van de vorige eeuw langs de Maas — tusschen Namen en Luik, vooral tusschen Hoei en Luik — komen vestigen. De belangrijkste ertslagen waren in deze streek gelegen evenals langs de voormalige Duitse grens (Bleiberg, Moresnet en La Calamine) waar de laatste thans nog bestaande zinkmijn — eigendom van Vieille-Montagne — ligt. De industrie van de niet ijzerhoudende metalen uit het Luiksche, omvat vooral zinkfabrieken die buitenlandsche ertsen verwerken, alsmede een zeker aantal walsereien of verwerkende fabrieken.

Meer onlangs zijn fabrieken die niet-ijzerhoudende metalen produceeren, zich in het Noorden komen vestigen, langs het Kempisch kanaal, waarlangs de toevóer geschiedt van de te Antwerpen geloste ertsen. Ten slotte, heeft men in het Antwerpsche enkele belangrijke ondernemingen zien tot stand komen, die het bewerken van ertsen en het raffineeren van Congoleesche metalen op het oog hebben. De *Société Générale Métallurgique de Hoboken*, de voornaamste onder haar, werd opgericht in 1908, doch nam slechts een hogere vlucht na den oorlog. Zij bezit een fabriek te Hoboken waar nl. koper en goud worden geraffineerd en een andere te Oolen, waar vooral radium wordt voortgebracht. Ten slotte, bezit zij nog een fabriek te Reppel.

De wereldproductie van de niet ijzerhoudende metalen, wordt thans beheerscht door vijf of zes industriegroepen die de andere feitelijk hebben uitgeschakeld. De kleine mijnen, die vroeger een aanzienlijk deel van de wereldproductie leverden, zijn niet bij machte geweest om zich evenals de andere, aan den technischen vooruitgang aan te passen. De moderne methodes van ertsconcentratie, nl. met

behulp van het flotatieprocédé eischen reusachtige kapitalen, die ze niet hebben kunnen samenbrengen. Ten overstaan van deze sterke concentratie der voortbrengers, hebben ook de verbruikers zich gegroepeerd en thans bevindt zich in België de handel in handen van twee groote maatschappijen: de *Société Générale des Minerais* en de *Compagnie Belge des Mines, Minerais et Métaux*, deze laatste bewerkt ijzerhoudende ertsen. Voorts, zijn nog enkele makelaars, die met de twee genoemde maatschappijen samenwerken. Dat voor Duitsland en sommige landen van Centraal Europa, de markt beheerscht wordt door de *Metallgesellschaft* van Frankfurt, is algemeen gekend.

Blijkens de statistieken van de laatste twee jaren, deed zich de invoer van ertsen in België als volgt voor (de opgegeven hoeveelheden vertegenwoordigen geconcentreerde ertsen, of ten minste voorbereide, en niet ruwe ertsen zooals ze uit de mijn komen):

Invoer van niet-ijzerhoudende ertsen.

	1937		1938	
	Gewicht (t.)	Waarde (Fr.)	Gewicht (t.)	Waarde (Fr.)
Aluminium	1.070	291.000	509	195.000
Antimonium	4.777	9.958.000	4.778	5.048.000
Zilver	—	—	117	1.174.000
Arsenicum	1.818	811.000	1.140	417.000
Koper	37.841	96.204.000	40.273	22.534.000
Tin	9.760	191.655.000	12.078	211.044.000
Mangaan	340.466	90.087.000	196.366	61.614.000
Kwik	—	—	—	—
Lood	132.532	249.141.000	106.739	132.421.000
Radium	—	—	—	—
Zink	618.656	325.077.000	537.369	196.579.000
Pyriet	210.842	33.748.000	259.025	28.838.000
Molybdeen	2.017	44.506.000	5.590	135.717.000
Wolfram	1.038	29.583.000	768	24.974.000
Diverse	140.406	123.390.000	196.980	165.390.000
TE ZAMEN ...	1.501.323	1.204.451.000	1.361.722	985.945.000

De benamingen op bovenstaande tabel zijn eenigszins kunstmatig, in dezen zin, dat de meeste ertsen verschillende metalen bevatten. Natuurlijk komen ze onder de benaming van het domineerend metaal voor.

Herhaaldelijk, echter, werden gemengde ertsen die overwegend goud bevatten — ertsen van arm gehalte natuurlijk — onder « diverse » ertsen gerangschikt. De daaraan ten grondslag liggende oorzaak is te zoeken in de bovenmatige verzekerings- en transportkosten van goederen vervoerd onder de benaming van « gouderts ».

Zooals wij verder zullen aantoonen, is een deel van de ertsen die we ontvangen, in werkelijkheid doorvoerproduct. In zekere opzichten, loopen in de haven van Antwerpen aanzienlijke tonnages binnen die daar tijdelijk worden opgeslagen om verder te worden doorgezonden, vooral naar Centraal Europa. Anderzijds kan men betreffende de verschillende ertsoorten die op de statistiek van den buitenlandschen handel voorkomen, de volgende aantekeningen maken.

Bauxiet, aluminiumerts, importeeren we weinig, zooals men ziet. Feitelijk, hebben wij in België geen enkele fabriek waar aluminium wordt voortgebracht, en bauxiet wordt maar gebruikt door fabrikanten van vuurvaste producten: steenen voor allerhande ovens. Het handelt zich dus niet om een echt erts, in gewonen zin.

Antimonium, waarvan we ca. 5.000 t. per jaar invoeren, wordt hier sedert lang geproduceerd, vanaf het ertsstadium, door de *Société Métallurgique de la Campine* te Beersse. Ook de *Société Métallurgique de Hoboken* produceert sedert eenigen tijd antimonium, evenals lood waarmee het vaak verbonden is.

Het *zilvererts* maakt slechts een klein gedeelte uit van hetgeen werkelijk wordt gebruikt bij de productie van dit metaal, dat trouwens een bijproduct is van zekere andere fabricages. De geringe hoeveelheid zilvererts dat we invoeren, is herkomstig uit Congo.

Arsenicum wordt te Overpelt en te Hoboken bewerkt. Kleine hoeveelheden ervan worden ingevoerd; arsenicum is trouwens een weinig interessant product. Als bijproduct, wordt het in groote hoeveelheid in de Scandinavische landen geproduceerd en is van zeer beperkt gebruik. In België, bewerken wij uit Zuid-Frankrijk herkomstigen goud- en koperhoudenden ruwsteen, met arsenicum als bijproduct.

Wij gebruiken vrij groote hoeveelheden kopererts, dat wij uit allerlei landen betrekken. Zonderling op het eerste gezicht is, dat Congo in onze kopervoorziening vrijwel geen rol speelt, ook al is onze Kolonie een groot producent. Congokoper wordt ter plaatse verkregen, uitgaande van de ertsmijnen van Katanga; er bestaat dus geen reden om dit koper naar België te brengen, dan voor raffinering. Dit doet in het groot, de *Société Générale Métallurgique de Hoboken*, als hooger gezegd.

Wij gebruiken nochtans een aanzienlijke hoeveelheid kopererts van diverse herkomst, en vnl. uit Zweden. Ook uit Frankrijk komt er, onder vorm van koperhoudende pyrietasch. Het gaat echter, in het geheel genomen, slechts om een bijkomstige bedrijvigheid. Met het *tin* staat het anders. Hier komt bijna alles uit Congo. Onze Kolonie levert ons inderdaad geconcentreerd tinmateriaal, dat in onze fabrieken wordt verwerkt. In 1938 kwam er, op een invoer van fr. 211 miljoen, fr. 202 miljoen uit de Kolonie.

Mangaan vindt vooral, zooniet uitsluitend, toepassing in de staalfabricage. De twee voornaamste voortbrengers zijn Britsch-Indië en Rusland. De ertsen die ons aldus worden toegezonden, hebben eveneens, met het oog op hun verrijking, een voorbereiding ondergaan. Onze twee voornaamste leveranciers van looderts zijn Congo en Bolivië.

Het *zinkerts* voedt de meest specifiek Belgische industrie. Wij verbruiken er meer dan 500.000 t. per jaar,

die wij voor het grootste gedeelte uit Mexico betrekken. De andere groote leveranciers zijn Zweden en Burma.

De *pyrietertsen*, die we slechts bij kleine hoeveelheden invoeren, komen vooral uit Spanje.

Van *molybdeen* en *wolfram* mag worden gezegd, dat ze voor ons slechts vermomde transitgoederen zijn. Molybdeen komt ons uit de Vereenigde Staten en wolfram vooral uit China en Bolivië. Beide ertssoorten dienen vooral bij de fabricage van speciaal staal. Daar onze uitvoeren nagenoeg gelijk zijn aan onze invoeren, moet worden toegegeven, dat we slechts entrepositair zijn. Het grootste gedeelte van het in België geïmporteerde, wordt verder doorgezonden naar Duitschland. Deze metalen zijn gekartelleerd en dient Antwerpen als stapelplaats, in afwachting van verdere doorzending naar Duitschland en Centraal Europa. Het is best mogelijk, dat de betalingsmoeilijkheden bij de koopers ten grondslag liggen van een aan de Belgische economie vreemden handel.

Ten huidigen dage, zijn kwikzilver en radium niet meer onder de ertsen vermeld. Wij koopen kwik doch fabriceren er geen. Het heeft er anderdeels den schijn van, dat de radiumproducenten hun indertijd aangelegde voorraden trachten te liquideeren. Belgische radium is nog op de markt doch momenteel ligt de fabricage blijkbaar stil.

Wat de diverse niet afzonderlijk genoemde ertsen betreft, ze zijn niet met zekerheid te identificeren. Frankrijk levert er onder den vorm van koperhoudende *pyrietasch*. Rhodesië zendt ons chroom- en Congo tantaliumertsen.

Hierbij een tabel over de voornaamste landen die ons ertsen leveren. Aan te merken is, dat in deze cijfers welke overgenomen zijn uit het *Maandelyksch Bulletin van den Buitenlandschen Handel* slechts de voornaamste zendingen opgenomen werden; heel volledig zijn ze niet, maar ze geven toch een juist beeld van de transacties.

* * *

In 1938 hebben wij voor fr. 255 millioen niet ijzerhoudende ertsen geëxporteerd. Dit cijfer is wel enigszins verrassend voor een land dat heelemaal van dergelijke hulpbronnen verstoken is. Doch, zooals hooger gezegd, speelt ons land in menig opzicht de rol van entrepositair en voert een aanzienlijk deel van het ontvangen erts terug uit. In werkelijkheid, gaan de twee derden van de ertsen die de grens overschrijden, naar Duitschland. Het overige wordt herverdeeld onder de verschillende Europeesche landen, inzonderheid Frankrijk, Nederland, Noorwegen. Het handelt

zich hier om een absoluut normaal handelsverkeer, vermoedelijk te wijten aan de ruime markt van Antwerpen.

Onder de ertssoorten die het meest worden uitgevoerd, komt op de eerste plaats het tin, waarvan wij er voor 12 millioen afzetten, nagenoeg alles aan Duitschland. Mangaan verkoopen wij aan Frankrijk, evenals looderts. Zinkerts gaat voor de helft naar Noorwegen, terwijl de andere helft onder de vier hoogergenoemde landen wordt verdeeld. En, zonderling genoeg, tot zelfs aan Japan hebben wij er verkocht.

Molybdeen en wolfram gaan, zooals reeds gezegd, bijna algeheel naar Duitschland, dat daarenboven nog het grootste deel opneemt van de « niet afzonderlijk genoemde ertsen » die in feite niets anders schijnen te zijn dan koperhoudende *pyrietasch*, arme kopersteen, en wellicht ook chroomertsen.

Per slot van rekening, ziet de tabel van onze ertsuitvoeren er als volgt uit :

Uitvoer van niet-ijzerhoudende ertsen.

	1937		1938	
	Gewicht (T.)	Waarde (Fr.)	Gewicht (T.)	Waarde (Fr.)
Aluminium	58	48.000	1	1.000
Antimonium	102	158.000	—	—
Zilver	—	—	—	—
Arsenicum	—	—	—	—
Koper	11	21.000	23	68.000
Tin	2.597	13.089.000	2.265	12.219.000
Mangaan	2.820	619.000	13.924	3.499.000
Kwik	—	—	—	—
Lood	948	1.270.000	4.256	5.877.000
Radium	—	—	—	—
Zink	69.784	46.594.000	75.015	42.730.000
Pyriet	6.296	565.000	22.515	4.070.000
Molybdeen	2.265	51.771.000	3.835	92.337.000
Wolfram	1.227	23.698.000	1.012	30.047.000
Diverse	164.464	48.906.000	154.959	64.421.000
TE ZAMEN...	250.572	187.009.000	277.805	255.279.000

Meer nog dan voor de ijzer- en staalnijverheid, is voor de industrie der niet ijzerhoudende metalen de toestand betrekkelijk onvast, tengevolge van de groote afstand der vindplaatsen. Ook tengevolge van de afhankelijkheid waarin zij zich t.o.v. de buitenlandse mijnen bevindt. De vroegere politiek, die er in bestond mijnen te bezitten buiten de landsgrenzen, gaat tegenwoordig niet meer op, behalve in enkele vrij beperkte gevallen. Het is echter niet onbekend, dat de *Vieille-Montagne* nog over aanzienlijke hulpbronnen beschikt, dank zij de mijnen in Frankrijk, Algerië, Tunisië, Italië, Zweden, Spanje, Mexico, ja zelfs in Engeland.

Desondanks kan niet worden beweerd, dat de industrie der niet-ijzerhoudende metalen in België niet langer leefbaar zou zijn. Daar niet-ijzerhoudende ertsen, gewoonlijk van een rijker gehalte zijn en van grooter waarde, kunnen de transportkosten op verren afstand gemakkelijk worden gedragen. Anderzijds, en vooral voor het zinkerts, speelt steenkool een veel grootere rol bij het berekenen van den kostprijs, zoodat het heel wat natuurlijker is, dat de fabrieken

zich in de buurt van de steenkolenmijnen gaan vestigen.

In dit opzicht, schijnt thans de positie van zekere industrieën wel aan een ernstig risico blootgesteld te zijn. De prijs van de gaskolen ten behoeve van zinkfabrieken, is vooral hooger in België dan in het buitenland, vooral in Engeland en Polen. Een duidelijk gevaar bedreigt hier een heerlijke tak van onze nationale bedrijvigheid.

BIJLAGE.

INVOER VAN ERTSEN.

(Nomenclatuur 182).

LAND VAN HERKOMST.

	1937		1938			1937		1938	
	Gewicht (T.)	Waarde (Fr.)	Gewicht (T.)	Waarde (Fr.)		Gewicht (T.)	Waarde (Fr.)	Gewicht (T.)	Waarde (Fr.)
Algerië :					Frankrijk :				
Lood	3.639	4.978.000	226	280.000	Aluminium	960	246.000	309	87.000
Zink	17.512	9.074.000	9.932	3.550.000	Arsenic	1.816	805.000	1.141	417.000
TE ZAMEN...	21.151	14.052.000	10.158	3.810.000	Koper	6.050	24.439.000	1.391	2.514.000
Duitsland :					Lood	1.636	4.821.000	395	766.000
Diverse	2.784	2.356.000	1.727	1.801.000	Diverse	92.576	20.110.000	137.725	16.756.000
Argentinië :					TE ZAMEN...	103.038	50.421.000	140.961	20.540.000
Zilver	—	—	117	1.174.000	Britsch Indië :				
Lood	4.518	6.099.000	9.318	7.448.000	Mangaan	166.069	42.472.000	100.770	39.169.000
Wolfram	26	1.137.000	15	400.000	Zink	69.746	36.059.000	101	35.000
TE ZAMEN...	4.542	7.236.000	9.450	9.022.000	Diverse	1.969	2.654.000	1.144	1.125.000
Groot-Brittannië :					TE ZAMEN...	237.784	82.185.000	102.015	40.329.000
Lood	3.492	4.968.000	2.705	3.697.000	Nederlandsch-Indië :				
Zink	8.262	4.644.000	2.959	1.485.000	Koper	94	858.000	319	2.257.000
Diverse	5.412	7.967.000	11.066	7.844.000	Italië :				
TE ZAMEN...	17.166	17.579.000	16.730	13.026.000	Zink	31.827	16.774.000	33.764	10.208.000
Australië :					Japan :				
Antimonium ...	758	1.876.000	797	805.000	Wolfram	68	1.603.000	—	—
Koper	3.117	6.731.000	632	1.266.000	Fransch-Marokko :				
Lood	8.543	20.416.000	6.282	9.626.000	Diverse	2.535	9.323.000	3.612	18.266.000
Zink	52.877	26.675.000	51.944	17.906.000	Mexico :				
TE ZAMEN...	65.295	55.698.000	59.655	29.603.000	Zink	174.003	94.879.000	147.069	55.212.000
Birmanie :					Noorwegen :				
Zink	—	—	62.388	23.628.000	Pyriet	26.723	3.079.000	21.894	1.791.000
Bolivië :					Nederland :				
Antimonium ...	2.092	4.309.000	2.851	3.127.000	Diverse	5.706	6.896.000	4.814	5.943.000
Koper	4.730	34.365.000	—	—	Peru :				
Tin	1.135	5.301.000	2.310	9.149.000	Tin	575	2.692.000	—	—
Lood	12.120	36.128.000	14.835	27.837.000	Lood	9.277	16.724.000	7.627	11.072.000
Wolfram	135	4.032.000	202	6.780.000	Zink	8.290	5.533.000	4.859	1.632.000
Diverse	23	143.000	862	3.687.000	TE ZAMEN...	18.142	24.949.000	12.486	12.704.000
TE ZAMEN...	20.235	84.278.000	21.060	50.580.000	Portugal :				
Brazilië :					Antimonium ...	110	232.000	320	350.000
Mangaan	22.073	7.015.000	17.371	4.090.000	Pyriet	41.649	5.824.000	15.135	1.626.000
Canada :					Wolfram	53	2.503.000	86	2.241.000
Zink	55.397	27.442.000	41.570	16.824.000	TE ZAMEN...	41.812	8.559.000	15.541	4.217.000
Lood	5.285	10.718.000	2.213	2.607.000	Zuid Rhodesië :				
TE ZAMEN...	60.682	38.160.000	43.783	19.431.000	Diverse	2.343	16.782.000	5.564	66.688.000
Chili :					N.-W. Rhodesië :				
Lood	101	187.000	903	1.041.000	Diverse	662	10.346.000	—	—
Diverse	1.080	1.328.000	6.145	6.140.000	Roemenië	—	—	17.691	2.576.000
TE ZAMEN...	1.181	1.515.000	7.048	7.181.000	Z.-W. Afrika :				
China :					Koper	6.912	10.033.000	32.916	10.835.000
Antimonium ...	522	1.127.000	169	123.000	Zweden :				
Wolfram	596	13.426.000	175	7.438.000	Koper	3.628	6.380.000	2.882	3.368.000
TE ZAMEN...	1.118	14.553.000	344	7.561.000	Lood	15.385	21.642.000	11.997	12.362.000
Congo :					Zink	75.468	41.801.000	61.285	22.965.000
Tin	8.024	183.072.000	9.762	201.838.000	Diverse	831	3.089.000	766	700.000
Lood	6.913	9.964.000	6.364	4.233.000	TE ZAMEN...	95.312	72.912.000	76.930	39.395.000
Diverse	1.197	14.412.000	629	9.544.000	New-Foundland :				
TE ZAMEN...	16.134	207.448.000	16.755	215.615.000	Lood	8.346	14.711.000	7.378	8.112.000
Spanje :					Zink	10.274	4.968.000	12.219	4.138.000
Zink	12.741	4.736.000	21.818	8.865.000	TE ZAMEN...	18.620	19.679.000	19.597	12.250.000
Pyriet	142.646	24.844.000	221.648	25.369.000	Zuid-Afrik. Unie :				
TE ZAMEN...	155.387	29.580.000	243.466	34.234.000	Koper	1.899	1.878.000	2	4.000
Vereenigde Staten :					Mangaan	37.674	7.999.000	15.632	4.378.000
Molybdeen	2.017	44.506.000	5.590	135.717.000	TE ZAMEN...	39.571	9.877.000	15.634	4.382.000
Wolfram	82	4.012.000	25	637.000	U. S. S. R. :				
TE ZAMEN...	2.099	48.518.000	5.615	136.354.000	Mangaan	82.873	21.604.000	35.001	8.408.000
					Zuid-lavië :				
					Lood	36.880	80.211.000	19.310	26.021.000
					Zink	54.823	27.041.000	54.356	17.269.000
					TE ZAMEN...	91.703	107.252.000	73.666	43.290.000

DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIË

(Maart-April 1939)

ALGEMEEN OVERZICHT.

In den loop van de laatste twee maanden, was de Belgische economische conjunctuur eenigszins beter georiënteerd.

De industriële bedrijvigheid is duidelijk verbeterd in de basisbedrijven, ze bleef op peil in de overige. De metaalindustrie boekte een aanzienlijke toename der bestellingen — vnl. buitenlandsche — sedert eind April; de oorzaken daarvan moeten gezocht worden, zoo in een verbetering van de grondtendens, die deels toe te schrijven is aan de ontspanning in den internationalen toestand, als in de uitwerking van groote bewapeningsprogramma's. Dit was een factor van herneming voor het steenkoolbedrijf; de terugslagen worden in dezen sector minder onmiddellijk ondervonden. Niettemin, constateert men tegelijkertijd een lichte toename van de productie en een afneming der voorraden. In de textielindustrie, ten slotte, valt in den toestand een lichte verbetering waar te nemen; de situatie is evenwel niet overal dezelfde en zijn de prijzen niet altijd loonend. Met plaatselijke verschillen, kan, over geheel Westelijk Europa, een gelijkaardige toestand waargenomen worden.

In het meerendeel der overige sectoren, is de bedrijvigheid minder bevredigend dan in de zware industrie. Men kan geen duidelijke algemeene beweging ontwaren. De herleving van het bouwbedrijf is uitsluitend een seizoenverschijnsel. De papierfabrieken, welker activiteit belangrijk was teruggelopen, kenden een lichte opleving. Het groefbedrijf heeft te lijden onder de verminderde overheidsbestellingen.

In het geheel genomen, zal de industriële productie-index ongetwijfeld hooger liggen dan deze van Maart, die 104,7 was, tegen 102,8 in Februari en 103 in Januari. Dit cijfer was 88,6 in Augustus 1938 en 109,2 in November. De uitslagen van de lichte herneming tijdens den herfst 1938, blijven dus behouden.

De evolutie treedt niet duidelijk aan den dag in de cijfers van de werkloosheid. De seizoensachteruitgang bleef normaal aanhouden in Maart en April, zonder duidelijke conjunctuurverbetering. In Maart bleef er algemeen nog 15 pCt. van den sedert November

geconstateerden seizoensachteruitgang over. De toestand is nochtans iets beter dan in de periode November 1937-Maart 1938, tijdens dewelke de verhooging der werkloosheid 21 pCt. bereikte; dit viel samen met de periode van conjunctureelen achteruitgang van de werkloosheid.

In zake prijzen, was de evolutie gunstig. Voor het eerst sedert vele maanden, zijn de groothandelsprijzen gestegen, in eenklank met den loop van de wereldprijzen. De kleinhandelsprijzen, daarentegen, blijven naar baisse gericht, zodoende een daling der loonen veroorzakend in sommige takken van bedrijf. Sedert het begin van het jaar, is het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud aan het dalen (na seizoencorrectie).

De afwijking tusschen groot- en kleinhandelsprijzen die sedert enkelen tijd gevaarlijk vergrootte, is thans aan het verminderen.

De koopkracht-dispariteitsindexcijfers verbeteren sedert het begin van het jaar. De relatieve positie van het land en zijn concurrentievermogen op de wereldmarkt verbeteren geleidelijk, inzonderheid onder begunstiging van de vaste positie van het pond en van het stijgen der prijzen in Frankrijk.

De cijfers van onzen buitenlandschen handel blijven zich op een gunstig peil bewegen. In April importeerden wij 25,2 centenaren goederen met een totale waarde van fr. 1.716 miljoen, tegen 25,8 miljoen centenaren met een waarde van fr. 2.047 miljoen in Maart. Onze uitvoer beliep, in April, 17,5 miljoen centenaren ad fr. 1.656 miljoen tegen 17,5 miljoen centenaren ad fr. 1.895 miljoen in Maart. De verhouding uitvoer/invoer bedroeg 96,5 pCt. tegen 92,4 pCt. in Maart. De vermindering van de waarde van onzen buitenlandschen handel is essentieel het gevolg van den minderen diamanthandel in April.

De hoeveelheden, daarentegen, minder onderhevig aan den invloed van den diamanthandel, konden zich duidelijk handhaven.

In het geheel genomen, vertoonde de economische toestand hier te lande een lichte tendentie tot verbeteren na in het eerste kwartaal ongeveer op peil te zijn gebleven.

STEENKOLNIJVERHEID.

De bedrijvigheid van de steenkoolnijverheid, die van Januari op Februari eenigermate was achteruitgelopen, is sindsdien weer goed op dreef geraakt. Het maandelijksch indexcijfer van de steenkoolproductie en van de nevenbedrijven, opgemaakt door het Economisch Research-Instituut te Leuven, beliep 129,1 in Maart tegen 126,5 in Februari. Sedert het einde van het eerste kwartaal, was de gemaakte vooruitgang nog aanzienlijker en tijdens de eerste helft van Mei konden tengevolge van een grooteren toevoer aan bestellingen, de voorraden worden ingeteerd.

In huisbrand, zijn de bestellingen weinig of niet van het vroegere peil afgeweken: het lokaas van de premie voor de zomerbestellingen, is grootendeels een vergoeding geweest voor den teruggang der seizoens-aankopen.

De transacties in industriekolen zijn fel gestegen, inzonderheid sedert eind April. De toegenomen bedrijvigheid in de metaalnijverheid, heeft ruimschoots opgewogen tegen de seizoensvertraging van de bestellingen der gas- en electriciteitsondernemingen.

De buitenlandsche concurrentie is afgenomen, en zekere landen, als b. v. Frankrijk en Duitschland, voeren thans in, in plaats van uit. Deze omkeer ligt aan het toenemen der binnenlandsche vraag, in meestal de landen rijk aan steenkool en metaal-industrieën, wat het gevolg is van het afwerken der herbewapeningsprogramma's. Bij den uitvoer wordt dan ook een sterke stijging van de vraag waargenomen, te meer daar tal van niet voortbrengende landen oorlogsreserves aanleggen.

In April, bedroeg de opdelving 2.451.790 t. in 23,2 werkdagen tegen 2.723.780 t., in Maart, in 25,9 werkdagen, 2.357.000 t. in Februari in 24 werkdagen en 2.665.000 t. in Januari in 26 werkdagen. De productie weet zich op een zeer hoog peil te handhaven. In de eerste vier maanden van 1939, werden 10.197.420 t. steenkool in 97,3 arbeidsdagen opgedolven, tegen 10.231.090 t. en 99,6 arbeidsdagen in 1938 en tegen 10.064.780 t. en 99,2 arbeidsdagen voor de overeenkomstige periode van 1937.

De gezamenlijke verkoopen zijn zichtbaar vooruitgegaan: 2.624.560 t. tegen 2.533.060 t. in Maart. Van 1 Januari tot ultimo April, bereiken zij een gezamenlijk totaal van 9.896.110 t., tegen 9.151.990 t. in 1938 en 10.481.020 t. in 1937.

De voorraden zijn gestegen met 111.000 t. in Januari, met 172.000 t. in Februari en met 191.000 t. in Maart. Aan het einde van de maand bereikten zij een totaal van 2.696.000 t. Diezelfde voorraden zijn, in

April, met 172.770 t. afgenomen, zoodat ze nu nog 2.523.580 t. bedragen, tegen 2.696.350 t. ultimo Maart, en 1.755.090 t. ultimo April 1938.

Het gezamenlijk totaal van de arbeidersbezetting kwam in April op 133.979 eenheden, tegen 132.256 de vorige maand en 130.892 in April 1938.

De productie per arbeidsdag, onder en boven den grond, is, op dezelfde data, op 762 kg. gaan liggen tegen resp. 772 kg. en 756 kg.

Krachtens de bestaande loonovereenkomst, zouden de bezoldigingen, vanaf den eersten Maandag van April, met 2,5 pCt. moeten verminderd worden, daar het indexcijfer van Maart beneden 754 gedaald is. Deze vermindering werd toegepast, doch gaf aanleiding tot kleine werkstakingen, trouwens onbeduidend van duur.

Het beginsel der loonsverlaging werd door de arbeiders niet betwist, doch de gebruikelijke procedure van acht dagen vooropzeg was niet naar den letter gevolgd geweest, vermoedelijk wegens den binnenlandschen toestand (vóóravond der verkiezingen). De mijnbazen beweren, dat vooropzeg niet vereischt is wanneer de op- of afslag van de loonen normaal uit de eenvoudige toepassing van de overeenkomst moet voortvloeien.

De onderhandelingen met het oog op de sluiting van het kolenuitvoerkaartel zijn geschorst. Het beginsel-accoord tusschen Duitschland en Engeland werd niet bekrachtigd. Het mag trouwens niet in werking treden vooraleer de andere kolenvoortbrengende landen, welke bij den uitvoer betrokken zijn, t.t.z. Frankrijk, België, Nederland en Polen, tot de overeenkomst zijn toegetreden.

De cokesproductie heeft 361.800 t. bereikt, tegen 370.740 t. in Maart en 373.420 t. één jaar geleden. Voor de eerste vier maanden van het jaar, belooft de gezamenlijke voortbrenging 1.498.230 t., tegen 1.714.630 t. in 1930. Op deze totalen, hebben de cokesafdeelingen van de ijzer- en staalfabrieken er in April 189.370 t. voortgebracht, tegen 191.630 t. in Maart en 181.090 t. in April 1938. Voor de eerste vier maanden van het jaar, heeft de productie van bedoelde fabrieken 779.570 t. bereikt, tegen 837.430 t. in 1938.

Ultimo Maart werd tot de ontbinding besloten van het Belgisch Cokeskartel waarbij al de Belgische cokesfabrieken aangesloten waren. Deze ontbinding wijzigt niets aan den toestand inzake deelneming van België aan het Internationaal Cokeskartel.

De fabrieken van steenkoolbriketten hadden, in April, een personeelbezetting van 782 arbeiders, tegen 772 in Maart en 891 in April 1938. Zij hebben 110.330 t. steenkoolbriketten voortgebracht, tegen 123.210 t. en 154.530 t. Voor de eerste vier maanden van het jaar, belooft de gezamenlijke brikettenproductie 470.350 t., tegen 621.820 t. in de eerste vier maanden van 1938.

De kromme der ijzer- en staalproductie die in Januari-Februari stationair was gebleven, is vanaf April opnieuw gaan stijgen, en wel zoodanig, dat ze in de eerste helft van Mei een peil had bereikt dat niet voor het niveau van de beste jaren moet onderdoen.

Dit bewijst klaar en duidelijk het cijfer der nieuwe bestellingen bij *Cosibel*, dat met zijn 175.000 t. voor April, sedert ruim anderhalf jaar niet meer bereikt was geweest. De cijfers van dezen opgang voor de eerste vier maanden van 1939, zijn de volgende: 106.000 t. in Januari, 111.000 t. in Februari, 133.000 t. in Maart en 175.000 t. in April. Dit laatste cijfer is in 1938 nooit bereikt kunnen worden. Sindsdien is de vooruitgang nog heel wat vlugger in zijn werk gegaan.

In dit totaal, is het aandeel van den uitvoer steeds groeiend geweest. Het beliep 56 pCt. in Maart, 64 pCt. in April en 88 pCt. voor de eerste helft van Mei. Een degelijk bewijs dus, dat het toenemen der bestellingen hoofdzakelijk te wijten is aan de stijgende vraag bij den uitvoer, terwijl op de binnenlandsche markt het ontwikkelingstempo veel trager ging. Engeland blijft onze beste afnemer. Nochtans, zijn nu vrijwel alle landen aan de markt. Buiten de Noorderlanden, Nederland, het Naburige-Oosten, Egypte, Zuid-Amerika, wordt verbetering gemeld in de transacties met Zuid-Afrika, Nederlandsch-Indië en vooral met het Verre-Oosten, inzonderheid sedert het Internationaal Staalkartel prijsverlaging heeft toegeestaan, wat een doelmatige bestrijding van de Amerikaanse concurrentie in de hand heeft gewerkt.

In Engeland zijn de behoeften voor de herbewapening en voor de luchtverdediging zoo groot, dat er alleen voor het bouwen van schuilplaatsen nagenoeg 1,5 millioen t. staal zal verwerkt worden. Groot-Brittannië heeft zijn vraag naar halffabrikaten met 100.000 t. opgevoerd, te nemen op de tonnage die conventioneel in Mei en Juni moet worden geleverd.

Inzake prijzen, is het toestaan van concessies algemeen geworden. De kartelleiders achten deze toegevingen onontbeerlijk voor de toekomst om weerstand te kunnen bieden aan de Amerikaanse en Australische *outsiders*. Bedoelde prijsdiscrimineeringen zijn een nieuw wapen om voet te krijgen niet alleen in de overzeesche landen, maar ook op meer naburige markten, zooals b.v. Nederland.

Met 840.850 t. voor April en 613.000 t. voor Maart, heeft de productie van de ijzer- en staalindustrie het hoogste peil van het jaar bereikt. In deze totalen verschijnt het ruw staal met 224.910 t. en met 217.000 t., tegen 193.000 t. in Februari, het afgewerkt staal met 221.520 t. en met 174.000 t., tegen 152.000 t. en het gietijzer met 217.230 t. en met 221.000 t., tegen 202.000 t.

De uitkomsten van Maart streven over de geheele lijn de maandgemiddelden van de voorafgegane jaren voorbij. Aan het einde van April waren 37 hoogovens in bedrijf, tegen 35 eind Maart en 33 eind April 1938.

In de constructiewerkplaatsen is de toestand weinig of niet veranderd, zij het dat er verbetering is waar te nemen. Heel wat bestellingen uit het buitenland liggen in 't verschiet, doch, alles samengenomen, zijn de orders niet voldoende om al de werkhuizen in volle tempo te laten doorwerken.

In de boutenfabrieken heerscht zware werkloosheid. Bestellingen blijven uit en de winstmarge is zeer eng, omdat de gebezigde halffabrikaten hooggeprijsd blijven, wijl op de verkoopprijzen heel wat toegevingen worden geveerd.

In de wapenijverheid is men flink op dreef. De militaire uitrustingen moeten worden aangevuld; en bij de eigenlijke bewapening en de ammunitie, komen dan nog de locomotieven en bijwagens. De uitvoer gaat vooral naar Zuid-Amerika, Britsch-Indië, Burma en het Naburige-Oosten, doch ook, sinds onlangs, naar Frankrijk en Groot-Brittannië.

STEENGROEVEN, AARDEWERK EN WONINGBOUW.

Sedert het begin van het jaar, is er verbetering in den woningbouw. Het gezamenlijk aantal bouwvergunningen, in de stedelijke centra, bedroeg 1.456 in Januari, 1.846 in Februari en 2.398 in Maart. De nieuwbouw is in verhouding betrekkelijk sneller vooruitgegaan. Tijdens de eerste drie maanden van het jaar, is hun cijfer resp. op 505.712 en 922 gaan liggen.

In de steenbakkerijen, blijft de toestand ongewijzigd. De voorraden van verleden jaar worden tegen uiterst lage prijzen van de hand gedaan, daar er haast geen vraag naar is. Sedert April, wordt echter hier en daar opnieuw eenige bedrijvigheid waargenomen. Het in 1938 gevormde steen wordt op ovens gezet. De uitvoer naar Engeland is onbelangrijk en naar Nederland nihil.

In de klein-granietgroeven uit de omgeving van Hoes, is de bedrijvigheid weinig bemoedigend. De prijzen zijn laag en de bestellingen onbeduidend. De uitvoer naar Nederland begint te slabbakken.

In de zandsteengroeven van dezelfde streek, is de toestand niet beter. Er wordt meer werkloosheid gemeld. De binnenlandsche markt is zeer klein. De prijs der straatsteenen is op één jaar tijds met 20 pCt. gedaald. De steenslagvoorraden zijn belangrijk. In de kalksteengroeven gaat het beter; de afzet in Nederland en Duitschland wordt als bevredigend beschouwd.

In de porfiergroeven van Lessen heeft de werkloosheid haar intree gedaan, tengevolge van de aanzienlijke vermindering der bestellingen uit België, en

uit Noord-Frankrijk. In zekere groeven wordt 's Zaterdags, of een deel van den Zaterdag, niet gewerkt, andere hebben een deel van hun personeel afgedankt. Tot dusver kan, echter, de bedrijvigheid der verzendingen, dank zij de oude bestellingen, worden op peil gehouden. De buitenlandsche mededinging blijft heftig. De straatsteenimport is afgenomen tengevolge van de aanzienlijke inkrimping der vraag, doch blijft zwaar drukkend over de markt hangen. Anderzijds wordt geen vertraging geconstateerd voor den import van grint en zand.

De enkele marmergroeven uit de omgeving van Philippeville, die zijn blijven doorwerken, konden een goede bedrijvigheid handhaven. Wel is waar, is de productie geslonken, doch de afzet volgt regelmatig zooals voorheen.

DE GLASNIJVERHEID.

In de vensterglasfabrieken blijven, sedert het begin van het jaar, de verzendingen op statu quo. De voorraden werden ingeteerd. Aan het einde van de overzichtsperiode, wijzen het stilleggen van een der afgescheurde glasfabrieken en een betere afzet der voortbrenging op een lichte verbetering van den toestand.

In de afdeling tafelglas, is de toestand stagneerend, en teekenen van herneming zijn niet te bespeuren. Nochtans, werd de productie niet verminderd noch krachtens algemeene beslissing der Groepeerings, noch krachtens spontaan genomen initiatief. De prijzen blijven ongewijzigd. Ondanks deze moeilijke situatie, zijn er nog fabrieken die haar productie met winst kunnen aan den man brengen, dank zij vooral haar flinke organisatie en de vermindering van den kostprijs.

TEXTIELINDUSTRIE.

Katoen.

Tijdens de verslagperiode werd een vrij groote bedrijvigheid gemeld. Deze opleving is voor een deel een seizoenverschijnsel. De prijzen bleven evenwel weinig bevredigend. De weverijen waren zeer goed van werk voorzien in de eerste helft van Maart. Naderhand trad een zekere stagnatie in. Hier ook zijn de prijzen weinig bevredigend.

In April werd meer geëxporteerd, vnl. naar Nederland waar de vrees voor nieuwe douanerechten de koopers aanspoorden tot het plaatsen van bestellingen.

In het eerste kwartaal van 1939, was de bedrijvigheid der katoenspinnerijen zeer ongelijk. Bepaalde fabrieken bereikten de cijfers van 1937, andere bleven aanzienlijk beneden het niveau van 1938. In haar geheel genomen, ligt de productie van het eerste kwartaal 1939 10 pCt. hooger dan die van 1938, en 12 pCt.

lager dan die van 1937. Indien men voorts de verkoopprijzen van het eerste trimester met deze van de overeenkomstige periode van 1938 vergelijkt, komt men tot de slotsom dat ze 5 à 8 pCt. lager liggen.

Wol.

In de wolindustrie is er nog altijd weinig of geen verandering. De grondstofprijzen handhaafden een merkwaardige vastheid. Sedert het begin van de campagne, hebben zij geen teekenen van zwakheid gegeven. Nieuwe wolpartijen werden vlot verkocht. De groote hoeveelheden wol aangekocht sedert September jl. zijn de voorraden komen vergrooten. De ondernemingen van Verviers en omstreken hadden sterk te lijden van de gebeurtenissen in Tsjecho-Slowakije. Thans nadert de campagne in de oorsprongmarkten haar einde. De noteeringen die eenigszins verzwakt waren aan het begin van April, hebben het verlies snel ingehaald. De prijsvastheid is het hoofdkenmerk van de laatste campagne en van nu reeds kan worden bevestigd, dat deze vastheid zal gehandhaafd blijven, althans tot aan het begin van de volgende campagne. Vooral de wol van gekruiste schapen, dienstig voor de militaire kleedij, moet stijgen onder begunstiging van de herbewapening.

Vergeleken met sommige naoorlogsche noteeringen, schijnen de huidige koersen zeer laag en soms onverklaarbaar, ten aanzien van de groote wereldbehoefte voor de herbewapening. Maar rekening moest worden gehouden met de kunstmatige vezels. Het succes van deze vezels valt niet te ontkennen; in de toekomst zullen zij elke belangrijke stijging van schaaiprijzen in den weg staan. De uitbreiding van de productie van kunstmatige vezels wordt thans geremd door de lage prijzen der schaaiprijzen. Uit de cijfers verstrekt door de drooginrichtingen blijkt, dat de omzetten zeer belangrijk waren in April.

Te Verviers wordt thans in enkele wasch- en carboniseerinrichtingen onder goede voorwaarden gewerkt. In de kammerijen heerschte, dank zij de Antwerpsche termijnmarkt, normale bedrijvigheid. In het spinnerijbedrijf, en vnl. in dit van de kamwol, heerscht een heftige binnenlandsche concurrentie.

Vlas.

Tijdens de geheele maand Maart, bleven de wolmarkten kalm gestemd. In den toestand van de spinnerijen treedt weinig verbetering in. De Fransche mededinging blijft scherp. De vascultuur is zeer actief aan het einde van de verslagperiode. De vlasselden zijn bijna alle bezaaid of ongeveer. Het wordt bevestigd, dat het vlassareaal het hoogste is sedert veel jaren. In het rotingbedrijf zijn al de beschikbare werkkrachten thans aan den arbeid. De werkloosheid is sterk achteruitgelopen in het Kortrijksche. Het roten in de Leie heeft van zijn bedrijvigheid herwonnen, die nochtans sterk te lijden heeft onder de kunstmatige roting.

Tijdens de vorige maand, zijn de vasprijzen vast gebleven. Het aanbod werd vlug opgenomen. Sedert het eind van de maand, is de bedrijvigheid verbeterd in de weverij en spinnerij. De grondstofprijzen zijn evenwel nog te hoog en de invoer van buitenlandsche garens geschiedt tegen moeilijk te beconcurreren prijzen.

Jute.

De weverijen zijn ruim van werk voorzien, maar de winstmarge is gering. Voor de binnenlandsche markt, hebben de wevers een overeenkomst afgesloten ten-einde niet beneden een winstlatenden minimum-prijs te verkoopen. Voor elke geleverde hoeveelheid, storten de wevers een som in hun gemeenschappelijke kas tot dekking der beheerskosten en het samenbrengen van de noodige gelden tot het verstrekken van uit-premies.

Voor de spinnerijen is niets bijzonders aan te stippen. Er is werk, maar weinig loonend. De verstandhouding onder de handelaars in dik garen blijft gehandhaafd; niettemin houdt een groote spinnerij van Roeselare er geen rekening mede.

HUIDEN EN LEDEER.

Op de huiden- en ledermarkt is de toestand eenigszins beter geworden. Aan het einde der periode, werden belangrijke hoeveelheden verhandeld en de prijzen waren naar de hausse gericht: men schat deze op circa 10 à 12 pCt.

De leerlooierijen hebben deze haussenoteeringen moeten slikken, zoodat daardoor de afzetmogelijkheden allesbehalve verhoogd zijn, terwijl anderzijds geen spraak kan zijn van een evenredige verhooging der prijzen van afgewerkt leder.

In de huidevetterijen uit de streek van Stavelot-Malmedy is, sedert Maart, de bedrijvigheid vermin-

derd, in tegenstelling met de vorige jaren op overeenkomstig tijdstip, waar gewoonlijk seizoensverhoging in de bestellingen wordt waargenomen. Aan de inkrimping van deze laatste, zal de internationale spanning stellig niet vreemd zijn, trouwens de cliëntelee koopt slechts mondjesmaat.

Het meerendeel der werklooze looiers zijn naar Duitschland vertrokken, waar ze werk hebben gevonden. Onder hen tellen wij vooral de geschoolde arbeiders en gevreesd wordt, dat men ze hier niet meer zal terugzien den dag, dat men ze zal vandoen hebben.

Voor de leerlooierijen is de uitvoer totaal onvoldoende. De contingentteeringen voor Duitschland werden, in Februari, en t. a. v. Januari, nog ingekrompen en wel met 0,41 pCt. voor den lederhandel en 5,35 pCt. voor het zoolleder, terwijl de vroegere inkrimpingen, t. o. v. April, resp. reeds 31,57 pCt. en 33,57 pCt. beliepen.

De handel in leder en huiden evenals die in gefabriceerde artikelen houdt goed aan. Daar de voorraden bij de verwerkers tot de uiterste grens gereduceerd werden, konden tamelijk groote bestellingen geplaatst worden. Bovendien zijn de voorraden voor de fabricage van de zomerartikelen aangevuld moeten worden.

Het teruggekeerde vertrouwen heeft zeker veel gedaan voor de verbetering in den marokijnhandel evenals in de fabricage van reisartikelen. De handel in konijnenhuiden beleeft zware dagen. De huidenproductie van fokdieren was verleden winter gevoelig lager dan andere jaren, zoodat de voorraden weinig belangrijk zijn. Daarentegen zijn de voorraden huiden van wilde konijnen aan het vergrooten: de voorkeur der hoedenmakers gaat volledig naar het haar van tamme konijnen, dat goedkoper is. De vraag staat in het teeken van het goedkoope, om hoeden te kunnen fabriceren die binnen ieders bereik vallen.

GELD- EN BANKWEZEN. FINANCIËLE BERICHTEN

INHOUD: Algemeenheden : Overzicht van den monetair toestand in 1938. — De herwaardeering van de centrale goudvoorraden. De goudbewegingen en de private thesaurisatie.
 België : De wisselmarkt in April 1939. — De markt van het kortlopend geld in April 1939.
 — Algemeene toestand der Belgische banken per 31 Maart 1939.
 Zwitserland : Openbare financiën in Zwitserland.

ALGEMEENHEDEN

OVERZICHT VAN DEN MONETAIREN TOESTAND IN 1938.

Ten veyolge op de memoranda over de handelsbanken, gepubliceerd in 1931, 1934 en 1935, en op de jaarlijks verschenen werken, sedert 1935, onder het hoofd « Geld- en Bankwezen » (*Monnaies et Banques*), levert de Afdeling Economische Studiën van den Volkenbond, dit jaar, twee nieuwe publicaties, de eene omtrent den monetair toestand, de andere omtrent de handels- en de circulatiebanken.

In eerstgenoemde publicatie, wordt gememoreerd, dat de productie in 1937 aanvankelijk voortdurend toenam, terwijl de grondstoffenmarkten en de effectenbeurzen een groote bedrijvigheid meldden, en de groothandelsprijzen vast bleven. Omstreeks Juni evenwel, werd de conjunctuurlijn plots omgebogen: de daling der groothandelsprijzen, die tijdens de lente was ingetreden, werd in het tweede halfjaar gevolgd door een belangrijken achteruitgang van de industriele en commercieele bedrijvigheid in de meeste landen.

Onder monetair opzicht nochtans, waren de moeilijkheden, ofschoon werkelijk aanwezig, toch nimmer onoverkomelijk; bankfaillissementen of een algemeene liquidatie der korte credieten zooals in 1931-1932, deden zich niet voor. De geldmarkten bleven ruim en, algemeen, bleven de bankautoriteiten een bredere creditpolitiek volgen.

Uit tabel I is duidelijk te zien hoe gemakkelijk de geldmarkten, in 1937, aan den heerschenden toestand hebben weerstaan: op de acht en dertig landen in deze tabel vermeld, zijn er slechts vijf te noemen waar de biljettenomloop is toegenomen; wat betreft de deposito's in de handelsbanken, deze zijn eveneens slechts in vijf landen afgenomen. In dit opzicht, brengt 1938 eenige verandering. Zij vertoont een vrijwel algemeene toeneming van de biljettenomloop, waartegenover, in tal van landen een vermindering van de deposito's der commercieele banken staat. Het hoogtepunt van deze evolutie werd, men zal het reeds vermoed hebben, in September 1938 bereikt. Teneinde zich de noodige kasmiddelen aan te schaffen of in het voor-

uitzicht van een mogelijk moratorium, trok het publiek een gedeelte van zijn bij de handelsbanken gedeponeerde gelden terug. Anderdeels, zagen de Regeeringen zich, t.o.v. de uitgaven voor de gedeeltelijke mobilisatie van de legers verplicht of hunne beschikbare gelden te besteden of, zooals dit o.m. in Frankrijk het geval was, geld te leenen van de centrale bank.

TABEL I.

Vermeerdering of vermindering van de betaalmiddelen, in Pct. van het overeenkomstige bedrag van het voorafgegane jaar.

LAND	Biljettenomloop			Deposito's in de commercieele banken		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Hongarije	5	7	85	2	8	— 6
Duitschland	14	10	46	8	9	16
Japan	1	20	28	11	13	22
Polen	4	2	25	14	30	3
Litauen	6	6	21	10	20	18
Roemnië	11	15	19	11	7	(1) — 3
Yugoslavië	11	8	19	— 2	5	— 3
Frankrijk	10	5	18	3	7	11
Letland	5	29	14	58	48	(1) 11
Nederland	— 2	10	14	24	17	0
Zwitserland	8	3	14	17	4	— 5
Nieuw-Zeeland	37	13	12	— 1	3	— 3
Chili	15	9	12	15	8	1
Peru	14	0	11	20	14	(1) 11
Bulgarije	3	0	9	0	— 1	—
Colombië	28	— 7	9	10	11	(1) 14
Zweden	14	10	8	6	4	7
Ierland	6	4	8	0	— 2	— 3
Griekenland	4	9	7	6	10	(2) 15
Brazilië	12	12	6	7	6	(3) 27
Zuid-Afrikaansche Unie	16	10	6	7	— 1	6
Noorwegen	23	5	6	— 3	12	8
Denemarken	4	5	6	4	2	4
Italië	1	6	0	13	3	(4) 2
Estland	11	10	5	26	26	13
Vereenigde Staten van Amerika	11	0	5	10	— 5	8
Uruguay	9	2	(1) 4	12	17	(3) 7
Finland	18	26	2	8	17	7
België	10	— 5	2	8	— 5	— 17
Ecuador	16	20	1	16	5	(4) — 1
Tsjechoslowakije	12	7	1	0	6	(5) — 2
Australië	2	6	1	1	8	2
Indië	11	— 2	1	4	1	— 2
Portugal	2	— 2	1	14	40	(1) — 3
Canada	12	8	0	5	2	5
Groot-Brittannië	10	8	0	11	0	— 3
Egypte	— 1	— 10	— 1	0	0	0
Argentinië	11	4	— 2	9	6	— 2

(1) November.
 (2) Augustus.
 (3) September.
 (4) October.
 (5) Juni.

De funeste terugslagen van de politieke spanning bleven evenwel binnen beperkte grenzen, dank zij de liquiditeit van de commercieele banken en de credietpolitiek van talrijke circulatiebanken die verhooging toestonden van de beleeningen, voorschotten en discontierungen. In het geheel genomen, had deze crisis weinig of geen gevolgen op de credietbasis van de circulatiebanken, welker dekkingspercentage zeer weinig veranderingen onderging, daar tegenover de toeneming van biljetten een vrijwel evenredige vermindering der verplichtingen in rekening-courant stond. Hetzelfde kan natuurlijk niet worden gezegd van de credietpotentie der commercieele banken welker kasgelden snel wegsmolten. De spanning was gelukkig slechts van korten duur. Ten besluite mag gezegd worden, dat, in het geheel genomen, aan de toegenomen vraag naar ruilmiddel vrij gemakkelijk is kunnen voldaan worden zonder ernstige stoornissen te veroorzaken in de interne structuur van geld- en credietwezen.

* * *

Omtrent de *Vereenigde Staten*, wordt door de Afdeling Economische Studiën van den Volkenbond aangestipt, dat het jaar 1938 werd gekenmerkt door een algeheele ommekeer van de sedert 1936 tot aan de lente van 1937 gevolgde bankpolitiek, die geleid had tot een belangrijke inkrimping van hun credietpotentie.

De veranderde oriëntatie werd officieel bekrachtigd door een reeks besluiten aangenomen door het Congres in Juni 1938, in aanvulling van reeds vroeger aangenomen initiatieven, t.w. de destersilatisatie van \$ 300 miljoen in September 1937, de openmarktverrichtingen van de *Federale Reserve*-banken van November van hetzelfde jaar en de gedeeltelijk nietsterilisatie der goudinvoeren van Februari 1938. Deze besluiten hadden vnl. tot gevolg een vermindering van den wettelijken gouddekkingsvoorraad, de liquidatie van de in December 1936 geopende rekening van het non-actieve goud, en door het verlaten van de politiek tot sterilisatie van het geïmporteerde goud. Hier zij aangemerkt, dat, ondanks het verzaken aan het beginsel van de goudsterilisatie, de goudinvoeren nochtans de kasgelden der banken niet automatisch deden toenemen. In werkelijkheid bewaarde de Schatkist herhaaldelijk een belangrijk gedeelte van dit goud in een speciaal fonds om niet te moeten overgaan tot de uitgifte van goudcertificaten.

Deze laatste beide maatregelen hadden tot gevolg een toeneming van de kasmiddelen der *Member-Banks*, welke kasmiddelen, in den loop van het jaar, stegen van \$ 7 tot bijna \$ 9 milliard.

Dank zij de tusschenkomst van voornoemd fonds, werden de gevolgen van de goudtoevoer op de Amerikaanse markt, in den loop van het tweede halfjaar 1938, in aanzienlijke mate verzacht. Waar het wettelijk dekkingspercentage met zoowat 75 pCt. verhoogd is geweest, in den loop der laatste jaren, moet niet zonder verbazing worden geconstateerd, dat de credietpotentie der ledenbanken in werkelijkheid zwaker was aan het eind van 1938 dan aan het eind van 1935, zij het ook dat zij nog ruim voldoende was om te beantwoorden aan de behoeften van handel of industrie. Teneinde een nieuwen stimulans te geven aan de geheele economie, aanvaardde het Congres, in Juni, een geheel uitgavenprogram dat aan de basis schijnt te liggen van de sterke herneming van de economische bedrijvigheid in de Vereenigde Staten in den loop van het tweede halfjaar 1938 (1). Aldra werd een niet onbelangrijke toeneming geconstateerd in de bankdeposito's en in de aan de *brokers* en effectenmakelaars toegestane voorschotten, zonder dat evenwel een gelijkaardige evolutie kan waargenomen worden in de door de banken toegestane handelsvoorschotten. In feite, zijn deze met bijna \$ 100 geslonken van Juni tot December 1938. In verband met de uitwerking en de uitbreiding van het publieke-uitgaven-program, bereikte de netto-toeneming van de Openbare Schuld, in 1938, nagenoeg \$ 1.200 miljoen.

Voorts wordt door de Afdeling Economische Studiën van den Volkenbond de aandacht gevestigd op de belangrijke uitzetting van de fiduciaire circulatie in Frankrijk (zie tabel 1). De oorzaken dezer uitzetting zijn velerlei en genoegzaam bekend opdat het volsta ze ze vermelden zonder er nader op in te gaan. De Septembercrisis en de haar kenmerkende kasbehoefden enerzijds, de geldopnemingen van de Regeering bij de centrale bank, geraamd op ruim Fr. fr. 6 milliard anderzijds, moesten noodzakelijk een diepen invloed op den omvang van de circulatie uitoefenen; anderszins, heeft de kapitaaltoevoer, groot netto Fr. fr. 13 à 14 milliard (2) de monetaire autoriteiten in de mogelijkheid gesteld zich goud en buitenlandsche deviezen aan te schaffen, maar heeft tevens geleid tot een overeenkomstige toeneming van de geldmiddelen in handen van het publiek. De maatregelen tot sociaal en financieel herstel uitgevaardigd door de Regeering, vnl. in Mei en November, stelden haar in de mogelijkheid in Mei 1938 een leening te plaatsen van Fr. fr. 5 milliard op de binnenlandsche markt en, in Januari 1939, een leening groot Fr. fr. 3.600 miljoen, in Nederland en Zwitserland.

(1) Cfr. *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie van de Nationale Bank van België*, Aprilnummer 1939.

(2) Dit cijfer is te beschouwen als het netto-resultaat van de verschillende kapitaalverschuivingen, t.t.z. van de belangrijke toevloeiing van Mei, de afvloeiingen van Juli, de tweede helft van September en van October alsmede de nieuwe kapitaalrepatrieringen van November en December.

TABEL II.

Loop van de fiduciaire circulatie, de groothandels-
prijzen, de kosten van levensonderhoud en de rente-
standaard in Frankrijk.

	1935	1936	1937	1938
Jaarlijkse toe- of afneming op grond van de cijfers van het einde van het jaar :				
Biljettencirculatie	— 2,7	10,1	5,0	18,2
Groothandelsprijzen	2,9	46,5	21,5	8,4
Kosten van levensonderhoud....	— 5,5	17,1	20,7	9,4
Rentestandaard in December :				
Discontovoet van de « Banque de France »	5,00	2,00	3,00	2,50
Particulier disconto (handelspa- pier)	5,91	2,13	3,13	2,36
Rente van Schatkistpapier ...	6,00	1,98	2,86	1,93
Reuement van de « Rente 4 pCt. 1918 »	4,79	4,87	5,97	4,68
Reuement van 36 diverse obli- gatiën.....	5,57	5,61	6,16	4,58

Belangwekkend om aanstippen is, dat de uitzetting van de biljettencirculatie in *Frankrijk*, in 1938, niet werd gevolgd door een noemenswaardige stijging der groothandelsprijzen en van de kosten van levensonderhoud. Er is eveneens een niet-onbelangrijke daling ingetreden in den rentestandaard in 1938. Het nagaan van de cijfers van tabel II komt deze beschouwingen bevestigen.

De monetaire evolutie in *Duitsland* (3) is vooral belangwekkend, wegens de aanzienlijke monetaire uitzetting zonder prijsinflatie noch toeneming der werkloosheid. De financieringsmethode der speciale Staatsuitgaven onderging met ingang van April 1938 een grondige wijziging; de uitgifte der *Sonderwechsel* werd opgeschort en vervangen door de emissie van zgn. *leveringswissels*, die, in tegenstelling tot de *Sonderwechsel* niet disconteerbaar waren bij de *Reichsbank*. De Duitse overheden wilden aldus doelmatig strijden tegen een dreigende inflatie en, in aanzienlijke mate, de credietcapaciteit der commercieele banken beperken. Deze verwachtingen aldra door de feiten beschaamd, in de eerste plaats omdat de omloop van *Sonderwechsel* (voorkomende in den post « Schatkistpapier » zoo in de staten der banken als in de opgaven van de Openbare Schuld) veel belangrijker was dan men het zich voorstelde: het bedrag der in omloop zijnde Schatkistbons steeg van R.M. 1.635 miljoen in Maart 1938, tot R.M. 4.560 miljoen in October van hetzelfde jaar; anderdeels, waren de vroegere *Sonderwechsel* — in beginsel geëmitteerd met een looptijd van zes maanden en de laatste maal in Maart — in October terugbetaalbaar. In werkelijkheid echter, werden zij slechts nominaal terugbetaald, daar zij ingewisseld werden tegen *Solawechsel*, uitgegeven door de *Golddiskontbank* (filiaal van de

Reichsbank) en tegen *Blockwechsel*, geëmitteerd door de *Reichsbank*. Het bedrag der *Solawechsel* in omloop, is gestegen van R.M. 767 miljoen, in Maart 1938, tot R.M. 1.349 miljoen in October, en daar het kenmerk der *Solawechsel* en *Blockwechsel* was, dat zij disconteerbaar zijn bij de *Reichsbank* en hernieuwbaar, werd door de nieuwe geldpolitiek niets veranderd aan de liquiditeit der commercieele banken, zoodat ook haar credietpotentie niet verzwakt werd.

Van Maart tot eind November 1938, steeg de totale biljettencirculatie van R.M. 7.591 tot R.M. 9.862 miljoen. Rekening gehouden met de vermeerdering der betalingsmiddelen vereischt door de territoriale vergroting van het Reich, wordt de totale toeneming der circulatie in 1938, op 25 pCt. geraamd; deze uitzetting bleef zonder invloed op het prijsniveau. De Afdeling Economische Studiën van den Volkenbond meent de hoofdoorzaak daarvan te moeten zoeken in de rantsoeneringsmaatregelen « niet alleen t.o.v. de verbruikers, maar ook van de bedrijven die niet als onmisbaar voor het nationaal belang worden aanzien en die benadeeld werden in de toekenning van werkkrachten en grondstoffen ». Daar door deze restricties een grooter deel der inkomens vrijkomt, alsook van de beschikbare en vlottende middelen van de bedrijven waarvan hooger sprake, schijnen zij — deze restricties — de absorptie te hebben in de hand gewerkt van de Rijksleeningen die voor 1938 worden geraamd op R.M. 8 milliard, tegen ca. R.M. 3.500 miljoen in 1937 en R.M. 2.500 miljoen in 1936.

TABEL III.

Financieele en monetaire toestand in Duitsland
(aan het eind der maand, in miljoenen R.M.).

	Dec. 1935	Dec. 1936	Dec. 1937	Maart 1938	Nov. 1938	Dec. 1938	Jan. 1939
(1) <i>Binnenlandsche openbare Schuld</i>	8.832	10.863	13.583	15.188	19.688	20.913	21.579
Schatkistpapier ...	2.473	2.087	2.018	2.132	4.538	4.838	5.100
(1) <i>Geld in omloop</i>	5.777	6.174	7.111	7.017	9.403	9.909	9.600
(1) <i>Solawechsels in omloop</i>	701	400	763	767	1.468	1.153	1.655
	Nov. 1935	Nov. 1936	Nov. 1937	Maart 1938	Oct. 1938	Nov. 1938	Jan. 1939
(2) <i>Bankactiva</i> :							
Wissels	3.697	5.232	6.515	6.679	5.435	5.859	6.408
Schatkistpapier ...	2.044	1.768	1.624	1.510	3.482	3.286	3.506
Publieke fondsen ..	2.774	3.078	3.234	3.313	3.572	4.155	3.606
Voorschotten in rekening-courant ...	4.588	4.536	4.429	4.568	4.774	4.714	4.817
Deposito's	10.319	11.193	11.683	11.922	12.871	13.225	13.297

Bronnen: (1) *Volkswirtschaftliche und Statistische Abteilung der Reichsbank*.
(2) Volkenbond: Overzicht van den monetairen toestand.

Gelijksoortige restrictiemaatregelen werden genomen in *Japan*. Zij hadden dezelfde uitwerkselen als in *Duitsland*; de openbare Rijksschuld steeg tot

(3) Voor evolutie van geld en bankwezen in Groot-Brittannië, zie nummers van September 1938, op blz. 205 en van Maart 1939, op blz. 214.

15 milliard yen of driemaal zoo veel als het totaal van 1932. De aanzienlijke toeneming, in 1938, van de obligatiën in handen van particuliere houders andere dan banken, werd voorts in de hand gewerkt door de emissie van zeer kleine coupures als b.v. van 25 yen. In tegenstelling, nochtans, met wat hooger werd betoond voor Duitschland, zijn de groothandelsprijzen en de kosten van levensonderhoud in Japan tusschen 1937 en 1938 respectievelijk gestegen met 6 en 10 pCt. Deze hausse is nochtans minder scherp dan tijdens de periode 1936-1937.

TABEL IV.

Evolutie van het totaal beloop en van de classeering van de Openbare Staatsschuld van Japan (1)
(in millioenen yens).

	1932	1936	1937	1938
Bedrag aangehouden door:				
« Gewone » banken	1.189	2.561	2.500	3.634
Japansche Bank	565	329	1.387	1.841
Anderc « speciale » banken	284	323	342	(2) 708
Spaarkassen	696	1.016	1.145	1.424
« Trust companies »	105	360	410	(2) 511
Bureau der deposito's van de Schatkist	1.093	1.910	2.248	3.177
Totaal banken	3.932	6.999	8.032	(2) 11.295
Anderc dragers	1.217	2.073	2.553	(2) 3.040
TOTAAL	5.149	9.072	10.585	(2) 14.935

(1) Aan het eind van het jaar.
(2) Voorloopige cijfers.

DE HERWAARDEERING VAN DE CENTRALE GOUDVOORRADEN.

Het groot aantal herwaardeeringen van goudvoorraden van circulatiebanken in den loop der jongste jaren, zal waarschijnlijk worden geboekstaafd als een van de voornaamste trekken van de hedendaagsche monetaire ontwikkeling. Zonder de oorzaken van deze monetaire operaties te willen opsporen, noch zelfs redenen tot event. rechtvaardiging te willen aanbrengeu, is het niettemin van belang even te herinneren aan de zeer verschillende procédés die bij die gelegenheden werden aangewend, of men nu de eigenlijk gezegde herwaardeeringsmethodes beschouwt, of nagaat waaraan de boekwinst van de herwaardeering besteed is geworden.

Tal van landen, w.o. België, hebben hun goudvoorraad herwaardeerd op de basis eener nieuwe goudpariteit vastgelegd bij de wet die aan de devaluatie haar officieel karakter schonk. Wanneer, tusschen twee bepaalde percentages, de wetgever bij de beperking bleef van de toekomstige schommelingen der nieuwe pariteit, was het soms de hoogste van de twee door de wet voorziene goudwaarden die als basis werd genomen voor de herwaardeering van den goudvoor-

raad; dit was o.m. het geval voor de twee eerste ontwaardingen van den Franschen franc, deze van 1 October 1936 en 21 Augustus 1937, alsook voor de devaluatie van den Zwitserschen frank.

In Finland, werd een andere methode gevolgd, in dien zin, dat, voor de boeking van het dekkingsgoud de wet van 22 December 1938 den maximumprijs vaststelde op 50.000 markka = 1 kg. fijn goud, of een goudpariteit van de markka van 0,02 gr., waar tot 22 December 1938 de schatting gebeurde op de basis van vóór het verlaten van den gouden standaard, of 1 markka = 0,03789 gr. fijn goud. Feitelijk wordt de schatting om de week gedaan op een ietwat lagere voet dan het wettelijk maximum.

Anderzijds, is men, in Estland, op 6 Mei 1939, overgegaan tot herwaardeering van het goud dat de Bank onder zich hield op het oogenblik dat de munt officieel gedevalueerd werd, t.t.z. den 28ⁿ Juni 1933; deze herwaardeering geschiedde op basis van den goudprijs op dezen laatstgenoemden datum, t.t.z. tegen een koers die ongeveer 21 pCt. lager was dan de werkelijke prijs van het goud op eerstgenoemden datum. Het overige van den voorraad, bestaande uit het sedert 28 Juni 1933 aangekochte goud, werd geboekt tegen de verschillende aankooprijzen.

Daartegenover, hebben zekere landen, in plaats van de nieuwe goudwaarde van de munt vast te leggen met het oog op de herwaardeering van hun voorraad, liefst een andere munt tot vergelijkingsbasis genomen. Eenerzijds, hebben Mexico en, anderzijds, Boliviaë en Letland deze pariteit vastgelegd in functie resp. van de werkelijke noteering van den dollar der Vereenigde Staten en van het pond sterling.

Het meerendeel van de muntontwaardingen welke in den loop van de laatste jaren hebben plaatsgevonden, zijn op een van de hooger aangeduide manieren doorgevoerd; daarenboven zij hier de aandacht gevestigd op het feit, dat in zekere landen, deze voorraden periodisch herwaardeerd worden.

Canada, b.v., schat elke week zijn goud op de basis van de gemiddelde goudprijzen te New-York en Londen, met dien verstande, dat die prijzen in Canadeesche dollars omgezet worden tegen den koers van den dag. En in dit verband, past het een en ander te zeggen omtrent de wijzigingen welke onlangs aan de manier van schatten van den goudvoorraad der *Bank of England* werden gebracht.

De *Currency and Bank Notes Act*, van kracht geworden den 28 Februari 1939, bepaalt dat :

1. De ongedekte circulatie, t.t.z. dit gedeelte van de biljettenomloop dat buiten de dekking van den goudvoorraad valt, dat, in December 1938, voorloopig tot £ 400 millioen werd opgevoerd, zou op £ 300 millioen worden teruggebracht tegen £ 260 millioen, « normaal » bedrag vastgesteld door de wet van 1928. Met de bedoeling, de gezamenlijke circulatie onveranderd te houden, werd de goudvoorraad met £ 100 millioen

verhoogd om de inkrimping van de ongedekte circulatie te compenseeren. Tot een beloop van £ 94,4 miljoen, werden die 100 miljoen genomen op de herwaardeeringswinst van de goudreserve op den voet van £ 4,19138 of sh. 148/5 per ons fijn. Het overschot, t.t.z. £ 5,6 miljoen, werd gekocht bij het Egalisatiefonds tegen overdracht van waarden;

2. De *Bank of England* en de Schatkist hebben opdracht gekregen wekelijks de activa van het *Issue Department* op de basis van de noteringen van den dag te schatten.

Herwaardeering van den goudvoorraad der centrale banken in 22 landen.

LAND	Datum der machtiging tot herwaardeering	Munteenheid	Waardeeringsprijs	
			In grammen fijn goud per munteenheid	
			Vroegere pariteit	herwaardeeringsprijs
Argentinië	28- 3-1935	Peso	1,45161	0,29289
Oostenrijk	30- 4-1934	Schilling	0,21172	0,16667 (1)
België	30- 3-1935	Franco	0,04184	0,03013
Bolivia	14- 6-1937	Boliviano	0,54918	(2)
Canada	10- 7-1935	Dollar	1,50463	(0,88867) (3)
Columbia	19-11-1938	Peso	1,46448	0,50782
Dantzig	1- 5-1935	Gulden	0,29290	0,16879
Ecuador	19-12-1935	Sucre	0,30093	0,10032
Estland	13- 6-1936	»	0,10032	0,08586
Estland	6- 3-1939	Kroon	0,40323	0,28019 (4)
Vereenigde Staten	30- 1-1934	Dollar	1,50463	0,88867
Finland	22-12-1938	Markka	0,03789	(0,02000) (5)
Frankrijk	1-10-1936	Frank	0,05895	0,04410
Frankrijk	21- 8-1937	»	0,04410	0,03870
Frankrijk	12-11-1938	»	0,03870	0,02475
Hongarije	15- 1-1939	Pengö	0,26316	0,17544
Italië	5-10-1936	Lira	0,07919	0,04677
Japan	25- 8-1937	Yen	0,75000	0,29000
Letland	28- 9-1936	Lat	0,29032	(6)
Mexico	27- 4-1935	Peso	0,75000	
Mexico	22-12-1938	»		(7)
Roemenië	6-11-1936	Lei	0,00900	0,00652
Vereenigd Koninkrijk	28- 2-1939	£	7,32238	(4,19138) (8)
Zwitserland	27- 9-1936	Frank	0,29032	0,21500
Tsjechoslowakije	17- 2-1934	Koruna	0,04458	0,03715
Tsjechoslowakije	9-10-1936	»	0,03175	0,03121
Uruguay	14- 8-1935	Peso	1,55615	0,70953
Uruguay	18- 1-1938	»	0,70953	0,58502

(1) Eerste herwaardeering van den goudvoorraad. Eind 1935 en 1936 stond de goudvoorraad respectievelijk geboekt tegen 0,16768 en 0,16733 gr. goud fijn per schilling.

(2) De herwaardeering is geschied op basis van de officieele notering van den dag, t.w. 80 bolivianos per pond sterling (papier).

(3) Cijfer voor de eerste devaluatie alleen. De goudvoorraad wordt om de week herwaardeerd op grond van den geldenden goudprijs te Londen en te New-York, omgezet in Canadeesche dollars tegen den wisselkoers van denzelfden dag.

(4) Betreft uitsluitend den goudvoorraad op den dag der devaluatie van de kroon op 28 Juni 1933; de herwaardeeringsvoet van dezen voorraad stemt overeen met den goudprijs op denzelfden datum. De latere goudaankopen werden geboekt tegen aankoop-prijs.

(5) Maximumprijs waartegen het goud mag worden geboekt. Het goud wordt om de week in de balans opgenomen tegen den approximatieven prijs van den dag.

(6) Geschat tegen 25,22 lats per pond sterling (papier), notering waartegen de lat aan het pond sterling werd gehecht, op 28 September 1936.

(7) Herwaardeering van den goudvoorraad op grond van den geldenden marktprijs, t.w. 5 pence = 1 U. S. dollar.

(8) Cijfer van de eerste herwaardeering alléén (sh. 148/5 per ons fijn). De *Currency and Bank Notes Act* van 1939 voorziet een wekelijksche waardeering van den goudvoorraad op basis van den dagprijs.

Om te voorkomen, dat het stijgen of dalen van de goud- en van de waardennoteringen aanleiding zouden zijn tot variatie der Bankactiva en bijgevolg tot overeenkomstige variatie der verbintenissen van de Bank, wat ten slotte verandering van de monetaire circulatie zou beteekenen, voorziet de wet « dat, in

geval, de wekelijksche schatting van de activa op de basis van de noteringen van den dag, een verschil zou te voorschijn roepen met het gezamenlijk bedrag der biljetten van de *Bank of England* in omloop op denzelfden datum, het *Department* aan het Egalisatiefonds of het *Egalisatiefonds* aan het *Department* zal overmaken het bedrag noodig om dit verschil te compenseeren ». Voorts laat artikel 3 van de wet de *Bank of England* toe goud van/aan het Egalisatiefonds aan te koopen of te verkoopen tegen den waardeeringsprijs van den laatsten weekstaat.

Bij wijze van aanduiding, publiceeren wij, voor 22 landen, gedetailleerde gegevens omtrent de data en de koersen der herwaardeeringen van den goudvoorraad der centrale banken.

De bestemming die werd gegeven aan de boekwinsten voortspruitend uit de herwaardeeringen der goudvoorraden, vertoonen ook van land tot land belangrijke verschillen; nu eens werden ze aangewend tot terugbetaling van de Staatsschuld, dan eens aan de bankreorganisatie, of dan weer aan de oprichting van speciale Fondsen of ook nog, tenslotte tot de financiering van buitengewone uitgaven meestal voor de uitvoering van een program van openbare werken. De evolutie van de monetaire circulatie, in den ruimen zin van het woord, was natuurlijk in functie van de juiste bestemming die aan de herwaardeeringswinsten werd gegeven. Waar het ging om eenvoudige boekhoudkundige mutaties als de terugbetaling van de Staatsschuld tegenover de Centrale Bank of tegenover andere schuldeischers, bleef de geldomloop onaangevoerd; deze « neutrale » methode werd o.m. toegepast bij de eerste herwaardeering in Tsjecho-Slowakije en bij de derde herwaardeering in Frankrijk. De overmaking van de revaluatie-winst aan een Egalisatiefonds voor de wisselkoersen of aan een Fonds tot ondersteuning van de Staatsfondsenmarkt, als o.m. het geval in Frankrijk (eerste en tweede devaluatie), Japan, Zwitserland en de Vereenigde Staten, uitte zich in de geldcirculatie slechts in de mate waarin deze verschillende instanties werden ingesteld. In het algemeen nochtans, was de aanwending van de revaluatie-winst, aanleiding tot uitzetting van de geldcirculatie.

DE GOUDBEWEGINGEN EN DE PRIVATE THESAURISATIE.

Thans gaan we verder met onze inlichtingen (1) over de wereldproductie van en *dito* reserves aan goud, en lichten, uit het negende jaarverslag van de Bank voor Internationale Betalingen, de volgende beschouwingen over de goudbewegingen.

(1) Dit *Tijdschrift* van Maart 1939, blz. 198 en 199.

De waarde van het goud dat voor monetaire doeleinden kan worden aangewend, werd, in 1938, op \$ 1.300 miljoen geschat. Het vergt zeker niet veel inspanning om na te gaan wat er van dat goud geworden is, als men maar even de officieele cijfers nagaat welke ons verklaren, dat in 1938 de voorraden der circulatiebanken met \$ 1.750 miljoen toegenomen zijn. Dit cijfer omvat de goudvoorraden die als dusdanig in de balansen van de circulatiebanken geboekt staan, en feitelijk ook al het goud van het Amerikaansch Stabilisatiefonds, met uitzondering nochtans, over 't algemeen, van het onder andere posten geboekte metaal, en van de goudreserves in de U.S.S.R. en van deze van Spanje waarover wij niet voldoende konden worden ingelicht.

Onder het aantal niet verklaarde goudreserves moeten vnl. deze van het Britsch Egalisatiefonds (waarover in 1937 en 1938 om de zes maanden mededeelingen werden verstrekt) worden vermeld, alsmede deze van de Fransche, Nederlandsche en Zwitsersche Egalisatiefondsen waarvan de goudvoorraden niet werden gepubliceerd.

Het verschil van \$ 450 miljoen in het bedrag van het in 1938 voortgebracht goud en de verhooging, tijdens dezelfde periode, van de bekendgemaakte reserves der circulatiebanken, laat zich verklaren door een vermindering van het niet-bekendgemaakte goudquantum; t.t.z. van het goud in handen van de Egalisatiefondsen en door het oppotten van goud door particulieren in de Westersche landen. Onderstaande tabel geeft een beknopt overzicht van de cijfers gepubliceerd door het Britsch Egalisatiefonds :

Britsch Egalisatiefonds	In miljoenen onsen fijn goud	In miljoenen ponden op de basis van 140 sh. per ons fijn
1937, 31 Maart	26,7	186,7
30 September	39,9	279,0
1938, 31 Maart	42,5	297,8
30 September	21,7	151,8
Vermindering van 31 Maart 1938 op 30 September 1938	20,9	146,0

Toen van Maart tot September, de prijs van het goud aan het stijgen was gegaan, verloor het Egalisatiefonds nagenoeg £ 150 miljoen, op zes maanden tijds. In het laatste kwartaal van het jaar, werden nieuwe verliezen geleden, die aan het begin van 1939 aanleiding tot goudoverdracht van de *Bank of England* naar het Fonds, zouden geven. Naar van private zijde geschat wordt, zouden de Britsche goudreserves, in 1938, netto met £ 200 miljoen teruggevoerd zijn, op basis van den geldenden goudprijs, wat, omgezet in dollars, een verlies van 900 miljoen beteekent. De Britsche verliezen aan goud, zouden dus ongeveer het dubbel geweest zijn van de \$ 450 miljoen, waarmede de bekendgemaakte goudvoorraden, door overboeking van de niet-bekendgemaakte, zijn

aangegroeid. Er blijft dus uit te maken wat er geworden is van de overblijvende \$ 450 miljoen, die de bekendgemaakte goudreserves niet zijn gaan aandikken.

Er mag met reden aangenomen worden, dat alles bijeen, de voorraden geel metaal welke het Fransche, het Nederlandsche en het Zwitsersche Fonds onder zich houden, in den loop van 1938, gestegen zijn. De terugkeer van het vluchtkapitaal naar Frankrijk, in den loop van de laatste twee maanden van het vorige jaar, heeft de verhooging in de hand gewerkt van den metaalvoorraad van het Egalisatiefonds tot boven het cijfer dat aan het einde van 1937 bereikt was. Het Zwitsersche Fonds wiens nominaal bedrag ongewijzigd op Zw. fr. 538,6 miljoen is gebleven, bezat blijkbaar aan het einde van 1938, meer goud en minder deviezen dan één jaar tevoren. Het Nederlandsche Fonds zou, naar wordt gezegd, op verschillende tijdstippen van het jaar, zijn goudreserves door middel van voorschotten uit de Nederlandsche Bank, verhoogd hebben, doch opnieuw metaal verkocht en wel sedert ultimo Februari 1939. Overschouwt men echter alleen het jaar 1938, dan lijdt het geen twijfel, dat alles bijeen, zijn voorraad goud toegenomen is. Men gaat aldus denken, dat het grootste gedeelte van de \$ 450 miljoen waarvan sprake, de niet-bekendgemaakte reserves van het Egalisatiefonds is gaan aandikken. Rekening gehouden zelfs met de reductie van andere niet verklaarde reserves in handen van de monetaire instanties, kan het door particulieren opgepotte goud met niet meer dan zoowat \$ 100 of 200 miljoen, tijdens het jaar, gestegen zijn.

Het is vrijwel moeilijk om vaststellen, hoe het oppotten tijdens het jaar 1938 verlopen is, omdat op verschillende tijdstippen van het jaar tegensprekelijke tendenties konden worden waargenomen. In de eerste maanden van het jaar, toen in de Vereenigde Staten de verslappening van de economische bedrijvigheid voortdurend toenam, zag men het publiek ongerust worden nopens de stabiliteit van de goudwaarde van den dollar; op de wisselmarkt te New-York, werden aanzienlijke kapitalen weggehaald, terwijl op de goudmarkt te Londen opnieuw vraag naar goud voor oppottingsdoeleinden werd waargenomen.

Met aan het einde van Februari 1938 te verklaren, dat er van dollardevaluatie geen sprake was, heeft President Roosevelt doelmatig bijgedragen tot het stopzetten van de kapitaalvlucht uit Amerika evenals van de thesaurisatie. Niet al te lang nadien, kon men de oppotters opnieuw goud zien koopen, onder den invloed, ditmaal, van de politieke gebeurtenissen in Europa. In Juli 1938, waren er dagen, dat de goudgeldstukken tot 9 pCt. opgeld deden, wat een idee geeft van de toegenomen vraag naar geel metaal; het is in feite niet onmogelijk, dat omstreeks medio 1938, het bedrag aan opgepot goud een tot dusver nooit bereikt cijfer heeft gekend.

Edoch, in 't verschieft daagde verandering op. Aan het begin van de maand Augustus, kwam de kwestie van de overwaardeering van het pond tegenover dollar opnieuw ter sprake; in Frankrijk, kwam de drukking op den franc weer boven water, en moest het Egalisatiefonds aanzienlijk hoeveelheden goud afgeven. Tegelijkertijd versomberde, in Europa, de politieke hemel. Op het vasteland, legden de pondenbezitters groote bezorgdheid aan den dag waar het ging om hun bezit in veiligheid te brengen, en ruilden zij hun ponden tegen dollars. Een zekere ongerustheid werd eveneens waargenomen bij de goudbezitters, die, uit vrees voor het embargo of voor welkdanigen anderen maatregel ook, hun goud begonnen te verkoopen en in de plaats daarvan dollars kochten. Daaruit is, per slot van rekening, een beweging van goudoppotting (of van ponden) ontstaan die, naar het schijnt, den heelen herfst en den heelen winter met amper een paar vlugge onderbrekingen is blijven voortduren, om, in Maart 1939, krachtiger dan ooit naar voren te treden. Men heeft dollars weten aankopen en zelfs andere valuta's op het oogenblik van de kapitaalrepatricering in Frankrijk, na de financiële hervormingen van den heer Reynaud aan het einde van den herfst.

In zijn commentaar over de balans der rekeningen van 1938, schrijft de *Board of Trade Journal*, dat het aanzienlijk overschot van de goudinvoeren in verhouding tot den aangroei van de metaalvoorraden van het Egalisatiefonds en van de *Bank of England* in den loop dezer laatste jaren, toe te schrijven is aan het goud dat naar Londen werd vervoerd om er bewaard te worden, of gekocht, en te Londen behouden voor rekening van particulieren of van overzeesche banken.

In miljoenen £ tegen 140 sh. per ons fijn	1937		1938	
	31 Maart	30 Sept.	31 Maart	30 Sept.
Egalisatiefonds der wisselkoersen	187	279	298	152
Bank of Engeland	517	538	538	538
Gezamenlijke goudvoorraad	704	817	836	690
Af: goudreserves van de Bank of Engeland, op 1 Januari 1932	200	200	200	200
Aangroei der reserves sedert 1 Januari 1932 ...	504	617	636	490
Netto overschot van de goudinvoeren in Groot-Brittannië sedert 1 Januari 1932	744	768	825	811
Goud onder zich gehouden buiten de reserves van de Bank en van het Fonds.	240	169	189	321

Het probleem is des te ingewikkelder, daar de Britsche monetaire autoriteiten een deel van haar eigenlijke reserves, bij buitenlandse circulatiebanken,

onder dossier kunnen houden. Desondanks, is het interessant om vaststellen, dat, van Maart tot September 1938, de voorraad goud die niet in de reserves van de Bank of van het Fonds vervat is, met meer dan £ 130 miljoen aangroeide: daaruit mag inderdaad worden geconcludeerd, dat, tijdens deze periode, en nl. in September, de particulieren en de buitenlandse banken, maar vooral de circulatiebanken, hun sterlingtegoed in goud hebben omgezet en, dat een zeker quantum metaal ter bewaring naar Londen werd overgebracht. Wat door de monetaire overheden in het buitenland aan goud werd belegd, is voor een goed deel bestemd voor het regelen van buitenlandsche betalingen; bij een gebeurlijken oorlog, zouden goudverscheppingen niet alleen gewaagd zijn; het zou buitengewoon moeilijk zijn om ze in een genoegzaam korten tijd te doen geschieden. In dit opzicht zij er op gewezen, hoe zich het beleggen van goud, onder dossier, bij de *Federal Reserve*-banken, heeft uitgebreid en wel zoodanig, dat in den loop van het jaar 1938, het bedrag aan dergelijke verrichtingen van \$ 200 miljoen, tot meer dan \$ 600 miljoen gestegen is.

In meer dan één geval, kunnen nopens het goudbezit, in het buitenland, van zekere circulatiebanken juiste gegevens worden bekomen. Tot aan het einde van November 1938, liet de Nederlandsche Bank, haar goudbezit in het buitenland (toenmaals ca. 24 pCt. van haar gezamenlijke voorraad), in haar balans, onder aparte rubriek inlasschen. De Nationale Bank van Zwitserland liet eveneens in haar balans uitschijnen, dat één derde van haar voorraad geel metaal in het buitenland verbleef. Aan het einde van 1938, had de *Sveriges Riksbank* nagenoeg 30 pCt. van haar goudreserves in het buitenland uitstaan en algemeen is geweten, dat de Nationale Bank van België een goed deel van haar metaalvoorraad naar andere landen heeft gestuurd. De Britsche monetaire autoriteiten kunnen eveneens goud in het buitenland deponeren, en wel in Canada en in Zuid-Afrika. In den herfst van 1938, toen de verzekeringspremiën tegen oorlogsrisico hoog waren, is de Circulatiebank van laatstgenoemd land, onder dossier gaan bewaren het goud aangekocht voor buitenlandsche rekening, in plaats van het naar Europa of naar elders door te zenden en in November, heeft ze zich bereid verklaard hetzelfde te doen voor particuliere rekening. Later, hebben dan, vanaf September 1938, de goudverscheppingen naar Zuid-Afrika bijna geheel stilgelegd doch hernomen in de lente van 1939, wanneer het aldus bewaarde goud een bedrag van £ 40 miljoen bereikte (einde Maart).

In Groot-Brittannië hield het accumuleeren van goud, dat sedert 1932 aan den gang was, aan het einde van den zomer van 1938 op. De netto invoeren van gouden munt en goudmuntmateriaal, die tijdens de eerste zeven maanden van het vorige jaar, tot £ 85 miljoen waren gestegen, hebben, in den loop van

de laatste vijf maanden, de plaats geruimd voor netto uitvoeren welke tot £ 147,5 miljoen zijn geklommen zoodat voor het geheele jaar, een netto uitvoeroverschot van £ 62,5 miljoen werd geboekt. Aanleiding tot dezen omkeer in de goudverschuivingen, zijn de gedragingen geweest van de buitenlandsche bezitters van ponden en goud, op de markt te Londen. Het deficit van de loopende betalingsbalans, dat, voor 1938, op £ 55 miljoen geraamd was (nagenoeg hetzelfde bedrag als in 1937) heeft blijkbaar geen aanleiding gegeven tot meldenswaardige gouduitvoeren. Het zal, inderdaad, wel ruimschoots gedekt geweest zijn — zoodals trouwens altijd in de laatste jaren — door het overschot, op de nieuwe emissies welke, in 1938, de £ 28 miljoen niet hebben overschreden, van de aflossingen en terugbetalingen op de buitenlandsche vorderingen van de Britsche portefeuille. Gedurende de laatste drie maanden van 1939, bedroeg het netto overschot van Groot-Brittannië's gouduitvoeren, £ 95 miljoen, waarvan £ 56 miljoen in Maart. Op de markt van Londen wordt opgemerkt, dat er meer ontpot goud te koop wordt geboden en, dat het provenu daarvan meerendeels in dollar wordt omgezet.

De goudbewegingen die zich op verschillende tijdstippen van het jaar, in de Vereenigde Staten hebben voorgedaan, vertoonen door den band veel gelijkenis met deze waargenomen in Groot-Brittannië, doch in omgekeerden zin. Tijdens de eerste zeven maanden van 1938, bedroeg het netto overschot van de goudinvoeren slechts \$ 44 miljoen, waar het tijdens de laatste vijf maanden, tot \$ 335 miljoen gestegen is. Voor het jaar, heeft het overschot van den goudinvoer op den gouduitvoer het recordbedrag van \$ 1.974 miljoen bereikt.

Onderstaande tabel geeft een kijk op de uitwerkselen van die invoeroverschotten op den goudvoorraad van de Vereenigde Staten, daarin begrepen de Amerikaanse mijnproductie :

Goudvoorraden en bewegingen in de Vereenigde Staten, in 1938, in miljoenen dollars.			
Netto overschot van de invoeren op de uitvoeren.....	1.974	Aangroei van den monetair goudvoorraad.....	1.752
Mijnproductie	148	Netto aangroei van het goud onder dossier voor buitenlandsche rekening.	333
TE ZAMEN ...	2.122	TE ZAMEN ...	2.085

De oorzaken waarom de cijfers van het goud onder dossier zoo hoog loopen, werden hoger opgegeven. Rekening gehouden met de \$ 1.752 miljoen, waarmee de goudreserves van de Vereenigde Staten in 1938 zijn verrijkt, alsmede met de aankopen in den loop van de eerste vier maanden van 1939, stelt men vast, dat genoemd land voor meer dan \$ 15 milliard goud onder zich houdt, d.i. ca. 55 pCt. van het monetair goud van de geheele wereld. Men ziet natuurlijk op het eerste gezicht, dat die aanzienlijke goudinvoeren, aldus gegroepeerd over een gering aantal maanden, in hoofdzaak toe te schrijven zijn aan de kapitaaluit-

voeren naar de Vereenigde Staten (nl. van het kapitaal dat uit Europa vluchtte). Doch andere factoren hebben in denzelfden zin gewerkt en vooral het enorm creditsaldo van de Amerikaansche handelsbalans (ca. \$ 100 miljoen per maand), dat tijdens het eerste semester van 1937 aan het licht trad, en tijdens het geheele jaar 1938 zeer hoog is gebleven. Feitelijk zou, volgens de voorafgaande ramingen, de Amerikaansche betalingsbalans met een gewoon overschot van \$ 965 miljoen sluiten. De aangroei van de goudreserves in de Vereenigde Staten in 1938, is dan ook voor meer dan de helft te wijten aan de betaling van het Amerikaansch uitvoeroverschot. De correlatie tusschen de goudbewegingen en het regelen der handelsbetalingen, tijdens de verschillende tijdstippen van het jaar, werd niettemin diep geschokt, zoodanig, dat de verschuivingen van « vlottend kapitaal » een belangrijkheid schijnen te willen aannemen die ze in werkelijkheid op verre na niet hebben : in den loop van het eerste semester van 1938, hebben de buitenlanders die geld in de banken van New-York hadden uitstaan, daarvan \$ 400 miljoen teruggetrokken — grootendeels uit schrik voor een mogelijke dollardevaluatie — waarvan de verkoop de valuta-aankopen tot regeling van de in het buitenland ten opzichte van de Amerikaansche markt aangegane handelsschulden heeft gecompenseerd. Anderzijds, zijn de \$ 1.730 miljoen die tijdens de tweede helft van het jaar Amerika zijn binnengevloed, niet alleen in verband te brengen met kapitaalbeleggingen doch ook met gewone commercieele betalingen (t.t.z. in feite, voor een hooger bedrag dan het creditsaldo der handelsbalans, wegens het reduceeren van de Amerikaansche handelscredieten). Het goud onder dossier voor rekening van de circulatiebanken, is met \$ 240 miljoen toegenomen, en het bedrag van de bankdeposito's, met \$ 665 miljoen; deze bankdeposito's kunnen worden beschouwd als « zwerfkapitaal » en het is niet van belang ontbloomt hier even aan te stippen, dat, voor meer dan de helft, hun aangroei, in den loop van het tweede semester van 1938, eenvoudige de terugtrekkingen van het eerste halfjaar heeft gecompenseerd en, dat voor het geheele jaar, de netto verhooging van de verplichtingen der Amerikaansche banken, t.o.v. het buitenland, \$ 265 miljoen niet heeft overschreden. Zoo het « zwerfkapitaal » een dergelijke rol op de wisselmarkten vervult, dan is dit veel minder het gevolg van zijn belangrijkheid in absolute waarde, dan aan zijn buitengewone onvastheid, die wat al te uitsluitend de aandacht gaande houdt, ten nadeele van zekere essentieele beoordeelings-elementen, zoodals de evolutie der handelscredieten en der handelsbalansen.

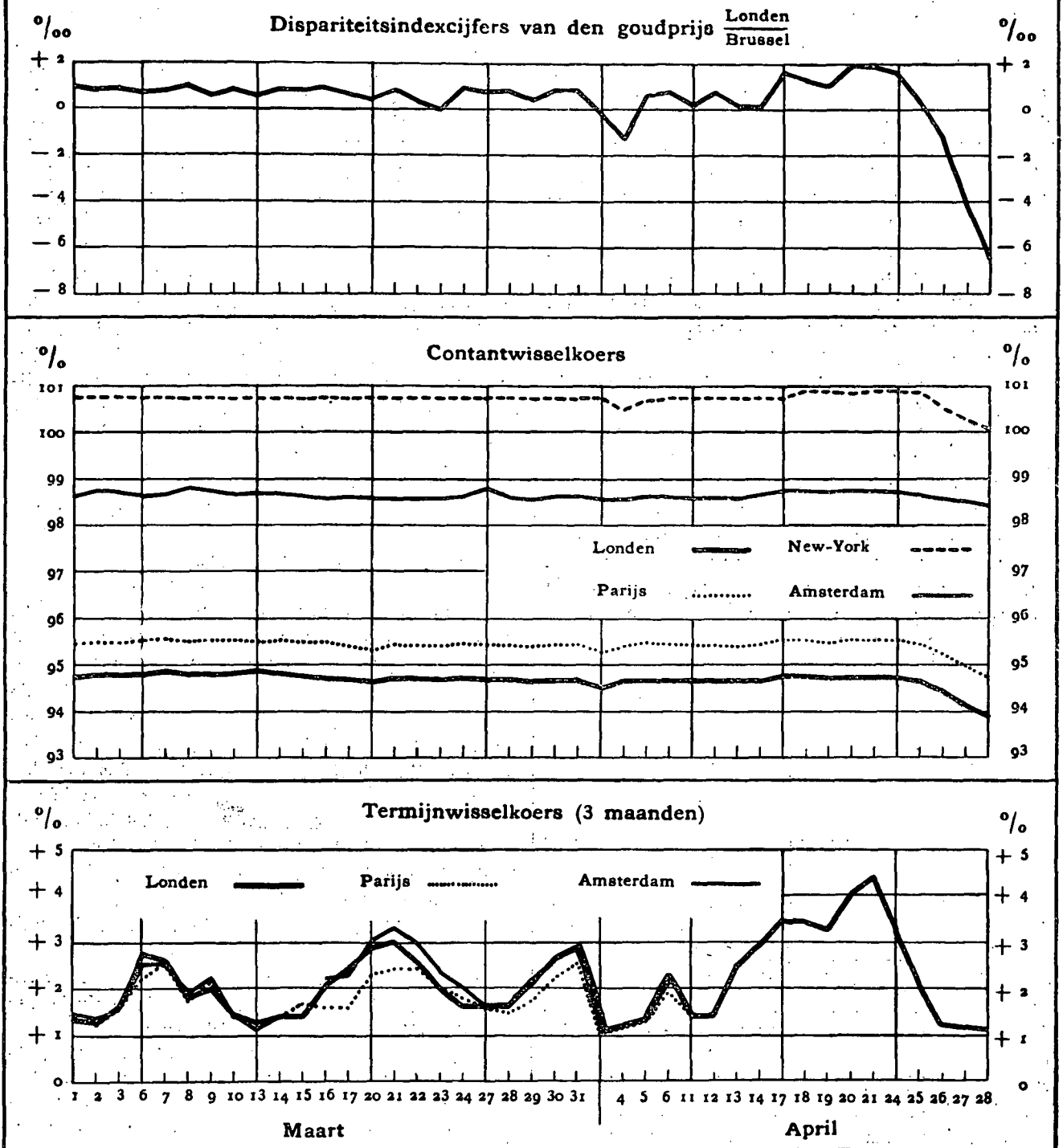
Doch zeker is, dat sedert het begin van 1939, de betrekkelijke belangrijkheid van de kapitaalbeweging aanmerkelijk gestegen is. De goudinvoeren in de Vereenigde Staten, hebben, van 1 Januari tot 18 April 1939, één milliard dollar overschreden, waarvan gezegd mag worden, dat één vierde gedeelte ervan

gediend heeft voor het regelen der handelstransacties, terwijl het saldo voor een groot deel de aanhoudende verzendingen van particuliere kapitalen op korten termijn naar de New-Yorksche markt vertegenwoordigde. Vaak werd door de monetaire autoriteiten goud verzonden met het doel zich aldus de dollars aan te

schaffen die op haar valutamarkten gevraagd werden. Blijkbaar is te Londen de goudontpotting vrij snel geschied, doch naar alle waarschijnlijk is deze beweging geremd geworden door het in Amerika in zwang zijnde verbod goud te bewaren voor rekening van particulieren of van private ondernemingen.

BELGIË

Indexcijfers van de wisselkoersen in Maart en April 1939

(1) Het dagelijksch dispariteitsindexcijfer van den goudprijs te Londen en te Brussel wordt berekend met behulp van onderstaande formule:

$$\frac{\text{Sterlingprijs van één kg. fijn goud te Londen} \times \text{Pondenkoers te Brussel}}{\text{fr. 33.193,50}}$$

De indexcijfers van den contantwisselkoers worden op willekeurige basis berekend.

De indexcijfers der termijnwisselkoersen op drie maanden worden berekend in procenten van den contantwisselkoers.

DE VALUTAMARKT IN APRIL 1939.

De spanning op de wisselmarkt, kenmerk der maand Maart, is tijdens de eerste drie weken dezer maand blijven voortduren. De goud- en deviezenvoorraad van de Bank is tijdens deze periode met ca. 1.146 miljoen afgenomen.

Vanaf 24 April, werden de eerste teekenen van kentering merkbaar, kentering die in de daaropvolgende dagen duidelijker vormen aannam. Op vijf dagen tijds, liep het pond sterling terug van bg. 27,85 tot bg. 27,60 5/8. Alle overige valuta's daalden in eenklank met het pond sterling. De dollar kwam van bg. 5,9520 tot bg. 5,90 3/8, dichtbij de muntpariteit (5,899615). De Fransche franc daalde van bg. 15,7625 tot bg. 15,6325. De wisselkoers op Zwitserland gleed af van bg. 133,40 tot bg. 132,57 1/2, gevolgd door den gulden die ging van bg. 316 tot bg. 314 97 1/2.

Onderstaande tabel toont de evolutie van deze valuta's van 3 tot 28 April 1939 aan :

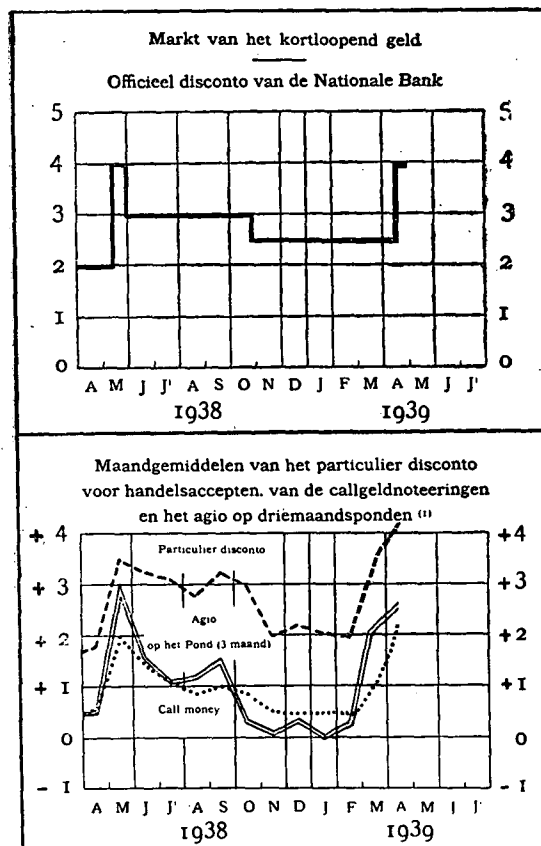
	Notering per 3 April	Notering per 28 April	Hoogste	Laagste
			tusschen beide data	
V. S. Dollar	5,9285	5,90375	5,9520	5,90375
Pond sterling	27,77625	27,60625	27,8525	27,60625
Fransche franc	15,7175	15,6325	15,7625	15,6325
Nederl. Gulden	315,35	314,975	316,—	314,975
Zwitsersche frank	133,30	132,575	133,525	132,575

Na van bg. 237,95 tot bg. 238,975 te zijn geklommen, is de Reichsmark gevallen tot bg. 236,575. De drie Scandinavische kronen hebben het pond sterling dichtbij in zijn loop gevolgd; na bg. 143,50 te hebben genoteerd, is de Zweedsche kroon teruggekomen tot bg. 142,20; gelijklopend, liep de Noorsche kroon terug van bg. 140 tot bg. 138,60 en de Deensche kroon van bg. 124,40 tot bg. 123,30. De Italiaansche lira, in de gekende voorwaarden genoteerd, eindigde de maand ad bg. 31,1042, komende van bg. 31,2989. De Canadeesche dollar is gedaald van bg. 5,93 tot bg. 5,86 7/8, de escudo van bg. 25,28 tot bg. 25,02. Al naar den omvang der transacties werd de zloty nu eens boven bg. 112, dan weer omstreeks bg. 110 genoteerd.

Op de termijnmarkt, was de ombuiging van de tendentie nog duidelijker dan op de contantmarkt. Na meer dan bg. 1,20 opgeld per kwartaal en bg. 0,80 per maand te hebben gedaan, werd het pond sterling, aan het eind van de maand, aangeboden met een agio van minder dan bg. 0,15 voor één maand en bg. 0,35 voor drie maanden. Het agio op de overige termijnvaluta's is evenredig gedaald.

DE MARKT VAN HET KORTLOOPEND GELD IN APRIL 1939.

De spanning waargenomen op de geldmarkt aan het einde van Februari en die in Maart toenam, is in April nog verscherpt. Aan het einde van deze maand trad echter bepaald herstel in.

(1) Het agio is uitgedrukt in procent van den contantkoers op basis van drie maand.

Vergelijkende staat van de Nationale Bank van België in April 1939.

(Maandgemiddelden, in millioenen fr.)

	T. o. v. Maart 1939	T. o. v. April 1939
ACTIVA.		
Goudvoorraad	— 341	— 340
Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	— 987	— 2.853
Wissels op België	+ 959	+ 1.428
Beleeningen op Belgische overheidsfondsen ..	+ 265	+ 554
PASSIVA.		
Bankbiljetten in omloop	+ 548	+ 75
Rekening courant saldi :		
Schatkist	— 43	— 88
Diversen	— 572	— 1.181
Totaal	— 615	— 1.269
Onmiddellijk opvraagbare verbintenissen	— 67	— 1.194

Waar de goudvoorraad van de Nationale Bank betrekkelijk stabiel is gebleven in de buurt van ca. fr. 15.300 miljoen, zijn de buitenlandsche valuta en de goudwaarden geslonken van fr. 3.391 miljoen (weekstaat van 30 Maart) tot fr. 2.211 miljoen (weekstaat

van 27 April). Terwijl van de eene maand op de andere, de beleeningen op overheidsfondsen weinig of geen verandering boekten, liepen de binnenlandsche wissels op van fr. 1.675 miljoen tot fr. 2.947 miljoen. Op de passiefzijde zijn de rekening-courantsaldi bij de circulatiebank geslonken van fr. 1.226 miljoen op 30 Maart, tot fr. 710 miljoen, op 27 April. Daarentegen is de biljettenomloop, die van Februari tot Maart achteruit was gegaan, van Maart tot April gestegen, t.w. van fr. 21.619 miljoen, op 30 Maart tot 22.293 miljoen op 27 April. De verscherping der internationale politieke spanning, schijnt niet vreemd aan dit verschijnsel, dat zich eveneens in de maand September van verleden jaar heeft voorgedaan. Daar een deel van de goudafvloeiing te wijten is aan export van bankbiljetten, kon hier eveneens een tijdelijke aangroei van de fiduciaire circulatie uit voortvloeien. Alles bijeengenomen, zijn de opeisbare verplichtingen van de Nationale Bank, in haar geheel genomen, lichtjes gestegen, en wel van fr. 22.845 miljoen op 30 Maart, tot fr. 23.003 miljoen, op 27 April.

Op 17 April verhoogde de Nationale Bank haar disconto van 2,5 pCt. tot 4 pCt.

De *callgeld*-noteering, die aan het einde Maart 1 1/8 pCt. was, handhaafde zich op dit peil in den loop van de eerste twee weken van April; van 17 April af is zij op ca. 3 pCt. gaan liggen. Op denzelfden datum is het particulier disconto voor handelspapier op ca. 5 pCt. gekomen, tegen 3,5 pCt., gemiddeld cijfer waarrond hij sedert de tweede week van Maart schommelde.

Met de toewijzingen van schatkistcertificaten werd elke week doorgedaan, uitgezonderd een onderbreking op 17 April, trouwens op het kalender der uitgiften voorzien. De gemiddelde rentevoet van de toewijzingen was 2,5 pCt. op 7 en 14 April, en 2,49 pCt. op 28 April.

Schatkistbons van de Kolonie (1).

In omloop zijnde bedragen
op het eind van iedere maand.

DATUM	Belgisch Congo	Ruanda-Urundi	Te zamen
1939 Maart	575.004.400	140.000.000	715.004.400
April	573.004.400	140.000.000	713.004.400

(1) De vlottende Schuld van de Kolonie omvat Schatkistbons uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of bij aanbesteding.

In omloop zijnde Schatkistcertificaten en Schatkistbons geplaatst bij aanbesteding.

DATUM	Staat	Herdiscon- teering- en Waarborgs- instituut	Regie van Telegraaf en Telefoon	Totas
1939 6 Maart	500.000.000	75.000.000	100.000.000	675.000.000
13 —	500.000.000	75.000.000	100.000.000	675.000.000
20 —	500.000.000	75.000.000	100.000.000	675.000.000
27 —	500.000.000	40.000.000	100.000.000	640.000.000
3 April	500.000.000	40.000.000	100.000.000	640.000.000
10 —	500.000.000	40.000.000	100.000.000	640.000.000
17 —	500.000.000	35.000.000	100.000.000	635.000.000
24 —	500.000.000	35.000.000	—	535.000.000

Emissies van Schatkistcertificaten in de maanden Maart en April 1939.

DATUM DER AANBESTEDING	Voor rekening van	Aangeboden bedrag	Looptijd	Ontvangen intekeningen	Verhouding van ingeteekend tot aangeboden bedrag	GEMIDDELTE RENTEVOET	
						der intekeningen	der toewijzingen
1939 3 Maart	Staat	40.000.000	3 maand	78.000.000	1,95	2,05	1,91
10 —	"	40.000.000	"	47.000.000	1,175	2,44	2,43
17 —	"	40.000.000	"	52.000.000	1,3	2,49	2,47
24 —	"	40.000.000	"	46.000.000	1,15	2,498	2,49
31 —	"	40.000.000	"	45.000.000	1,125	2,49	2,49
7 April	"	50.000.000	"	50.000.000	1,—	2,50	2,50
14 —	"	40.000.000	"	40.000.000	1,—	2,50	2,50
28 —	"	40.000.000	"	45.000.000	1,125	2,49	2,49

ALGEMEENE TOESTAND DER BELGISCHE BANKEN PER 31 MAART 1939.

De globale toestand der banken aan het eind van Maart 1939, draagt den stempel der gebeurtenissen in binnen- en buitenland, alsmede van de onrust die deze laatste, vooral in de maanden Februari en Maart, hebben gewekt. Onttrekkingen van depositogelden veroorzaakten een zekere spanning op de valutamarkt in April, waardoor de Nationale Bank zich genoodzaakt zag haar disconto te wijzigen. De hieronder afge-

drukte gegroepede balansen der Belgische banken per eind Maart, zijn dus deze van kort vóór de discontoverhooging.

Deze cijfers laten zien, dat tijdens het eerste kwartaal van het jaar, de banken af te rekenen hadden met opvragingen van depositogelden ten beloope van in totaal 599 miljoen voor de zichtrekeningen en deze op hoogstens één maand en van 79 miljoen voor de deposito's en crediteuren in rekening-courant op méér dan één maand. In werkelijkheid bedroeg de vermindering der deposito's 218 miljoen in Februari en

(In duizenden franken.)

ACTIVA	31-12-1938	31-3-1939	+	-
A. — <i>Spaargelden</i> (art. 15) koninklijk besluit 42.				
B. — <i>Beschikbare en vlottende middelen</i> :				
Kas, Nationale Bank, Postrekening	2.106.487	1.262.918	—	843.569
Callgeld	579.119	524.061	—	55.058
Bankiers	2.686.309	3.319.509	633.200	—
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	517.114	477.115	—	39.999
Andere te innen waarden op korten termijn	1.539.055	1.693.488	154.433	—
Wissels	3.746.879	3.282.002	—	463.877
Prolongaties en beleeningen op effecten	1.291.991	1.321.900	29.909	—
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	871.983	1.017.409	145.426	—
Diverse debiteuren	5.272.195	5.603.727	331.532	—
Effecten :				
a) Belegde wettelijke reserve	143.496	148.111	4.615	—
b) Belgische overheidsfondsen	3.710.392	3.769.939	59.547	—
c) Buitenlandsche overheidsfondsen	43.491	65.567	22.076	—
d) Bankaandeelen	335.017	334.540	—	477
e) Andere fondsen	605.368	607.884	2.516	—
Diverse	168.313	204.443	36.130	—
Niet gestort kapitaal	51.762	51.598	—	164
Totaal beschikbare + vlottende middelen	23.668.971	23.685.211	16.240	—
C. — <i>Vastgelegde middelen</i> :				
Oprichtings- en eerste richtingskosten	4.312	4.912	600	—
Gebouwen	329.187	332.722	3.535	—
Participaties in dochtermaatschappijen voor onroerende goederen	171.302	170.833	—	469
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor onroerende goederen	116.001	100.022	—	15.979
Materieel en meubilair	12.954	13.766	812	—
Totaal vastgelegde middelen	633.756	622.255	—	11.501
Totaal Activa	24.302.727	24.307.466	4.739	—

PASSIVA	31-12-1938	31-3-1939	+	-
A. — <i>Spaargelden</i> (artikel 15) koninklijk besluit 42).				
B. — <i>Opvraagbaar</i> :				
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	128.257	413.123	284.866	—
Callgeld	9.843	49.895	40.052	—
Bankiers	1.473.240	1.335.865	—	137.375
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	300.211	258.824	—	41.387
Geaccepteerde wissels	872.490	1.018.899	146.409	—
Andere te betalen waarden op korten termijn	389.371	850.115	460.744	—
Crediteuren wegens wissels ter incasso	818.609	800.296	—	18.313
Deposito's en crediteuren in rekening-courant :				
a) Dadelijk opvraagbaar en op ten hoogste dertig dagen	14.591.969	13.992.750	—	599.219
b) Op meer dan 30 dagen	1.721.233	1.642.002	—	79.231
Obligatiën en kasbons	54.815	32.596	—	22.219
Nog te storten bedragen op effecten en deelnemingen	254.611	246.898	—	7.713
Diversen	380.452	356.964	—	23.488
Totaal opvraagbaar	20.995.101	20.998.227	3.126	—
C. <i>Niet opvraagbaar</i> :				
Kapitaal	2.685.497	2.675.986	—	9.511
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64.226	64.217	—	9
Wettelijke reserve (art. 13, koninklijk besluit 185)	145.822	150.522	4.700	—
Beschikbare reserve	376.394	377.369	975	—
Reservefonds	35.687	41.145	5.458	—
Totaal niet opvraagbaar	3.307.626	3.309.239	1.613	—
Totaal Passiva	24.302.727	24.307.466	4.739	—

802 miljoen in Maart, of 1.020 miljoen in deze beide maanden, doch in Januari kon toeneming worden waargenomen.

Op de actiefzijde constateert men daarenboven een belangrijke verhooging van het banktegoed bij andere banken en bankiershuizen. Ze is in hoofdzaak het gevolg van omzettingen van deposito's in Belgische franken tot deposito's in buitenlandsche munteenheden waarvan het tegoed der banken in het buitenland de tegenwaarde uitmaakt.

De banken hebben aan deze onttrekkingen en omzettingen hoofdzakelijk door middel van haar beschikbare gelden voldaan. Haar kasgelden bij de Nationale Bank en op de postgirorekeningen zijn met 843 miljoen teruggelopen.

Anderdeels kan waargenomen worden, dat het wisselbezit is achteruitgegaan van 3.746 tot 3.283 miljoen. Er is aldus een vermindering van 463 miljoen wegens herdiscontering bij de Nationale Bank en andere credietinstellingen van een gedeelte van hun handelspapier. Deze vermindering is ook toe te schrijven aan een vermindering van hun bezit aan andere herdisconteerbare waarden, waaronder volgens de aanwijzingen van de Bankcommissie alleen mogen gerangschikt worden waarden geëmitteerd door publieke lichamen of parastatale instellingen en die voldoen aan de voorwaarden vereischt voor herdiscontering bij de Nationale Bank van België.

(In duizenden franken.)

PASSIVA	+	-
Deposito's en crediteuren in rekening-courant	—	678.450
Callgelden, bankiers, moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	—	138.710
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	284.866	—
Andere te betalen waarden op korten termijn	480.744	—
Overige passiva-posten	76.289	—
	821.899	—
Herdisconto	436.707	—
TOTAAL	1.258.606	817.160
	+ 441.446	

ACTIVA	+	-
Kas, Nationale Bank, Postschèquetegoed	—	843.569
Callgelden, bankiers, moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	538.143	—
Totaal der toegekende credieten (rekening gehouden met het herdisconto)	474.287	—
Belgische overheidsfondsen (incl. de andere herdisconteerbare waarden)	—	149.409
Andere te innen waarden op korten termijn	154.433	—
Overige activa-posten	267.561	—
TOTAAL	1.434.424	992.978
	+ 441.446	

De diverse debiteuren zijn belangrijk toegenomen van 5.272 tot 5.603 miljoen. Maar deze toeneming is deels het gevolg van een boekhoudkundige overschrijving van den eenen post naar den anderen. Zoo men rekening houdt met deze overschrijving en van het herdisconto bij andere credietinstellingen, dan kan vast-

gesteld worden, dat het gezamenlijk volume der door de banken toegestane credieten, zoo onder vorm van disconto en handelspapier, als onder vorm van prolongaties en beleeningen op effecten en voorschotten in rekening, in Januari waren gedaald en voorts vermeerderd in Februari en in een nog veel aanzienlijker mate in Maart.

Het bezit aan Belgische publieke fondsen heeft geen belangrijke wijzigingen ondergaan, behalve een belangrijke vermindering van de waarden onder de rubriek « ander herdisconteerbaar papier » van de wissel-portefeuille.

Het bankpassief t.o.v. de bevoorrechte crediteuren of crediteuren wegens verstrekte waarborg, is gestegen van 128 tot 413 millioen. Deze beweging is het gevolg van beleeningen op effecten bij de Nationale Bank. De aangroei van het bedrag onder de rubriek « andere te betalen waarden op korten termijn » op de passiefzijde, is in hoofdzaak het gevolg van zekere wisselverrichtingen te liquideeren op het oogenblik van het opmaken van den maandstaat.

Per slot van rekening, heeft de globale toestand der banken zich in den loop van het kwartaal aldus gewijzigd.

ZWITSERLAND

OPENBARE FINANCIËN IN ZWITSERLAND.

De diepgaande evolutie, die zich sedert den oorlog op economisch, politiek en sociaal gebied heeft voorgedaan, heeft haar stempel gedrukt op de openbare financiën van de verschillende landen. Zwitserland is aan deze algemeene tendens niet ontkomen. Kortgeleden nog, werden belangrijke en wellicht blijvende wijzigingen aan de inrichting van zijn nationale financiën gebracht.

In den loop van de XIXe eeuw en tot in 1914, waren de uitgaven van de Confederatie binnen zeer beperkte grenzen gebleven, zoodat ze vrijwel uitsluitend door de douaneontvangsten konden worden gedekt. De oorlog en zijn nasleep waren oorzaak van een reusachtige verhooging van de Rijksuitgaven, die in 1938 tot 536 millioen stegen, met inbegrip van de buitengewone uitgaven van de kapitaal-rekening. Daar de ontvangsten niet evenredig toenamen, konden de voor de nationale verdediging en de voor de voorziening der bevolking benodigde bedragen niet op normale wijze worden bijeengebracht. De oorlogsbelasting en de belasting op de oorlogswinsten bleken ontoereikend, zoodat enorme bedragen moesten worden geleend, met het gevolg, dat, van 1913 tot 1918, de Confederale schuld op langen en op korten termijn tot het tienvoudige opliep. Sedertdien was de aangroei nog slechts 66,33 pCt.

Waar in 1913, de dienst van de schuld slechts 7 pCt. van de globale uitgaven der Confederatie absorbeerde, is op heden dit cijfer tot een derde gestegen. Dit feit vooral is kenmerkend voor de diepgaande wijziging die zich, sedert den oorlog, in de structuur der bondsfinanciën van Zwitserland heeft voorgedaan.

Vooraleer den eigenlijken budgetairen toestand te bespreken, lijkt het ons niet ondienstig te herinneren, dat de financieele inrichting van Zwitserland met deze der andere landen groote verschillen vertoont.

Zwitserland bestaat trouwens uit 25 kantons die min of meer autonoom zijn en elk voor zich het recht hebben leeningen uit te schrijven en over de bestemming van de ontvangsten te beslissen. Het hoeft dus niet te verwonderen, dat onder de twistpunten over de financieele problemen, de afbakening der bevoegdheden tusschen Confederatie en kantons, een vooraanstaande plaats inneemt.

In beginsel is aangenomen, dat de indirecte belastingen algeheel aan de Confederatie, en al de directe belastingen aan de kantons toekomen en dat alleen deze laatste tot heffing van dezelfde gerechtigd zijn. Vaak werd van deze formule afgeweken, en wel gedurende en sedert den oorlog, wanneer, voor het inrichten van de militaire en economische verdediging des lands, de Confederatie buitengewone belastingen moest opleggen, terwijl tot in 1914 de uitgaven van de federale administratie bijna uitsluitend uit de douaneontvangsten gedekt konden worden.

Sedert het aflossingsplan van 15 Juni 1927 in werking trad, wordt door de Confederatie het principe van de universaliteit der begrooting toegepast, krachtens hetwelk alle ontvangsten en alle uitgaven van het Rijk, zoo gewone als buitengewone, op de begrooting voorkomen en derhalve op de administratie-rekening worden geboekt. Uitzondering wordt alleen gemaakt voor de Federale Spoorwegen waarvan de rekeningen afzonderlijk worden opgemaakt, ook al bezitten zij geen eigen rechtspersoonlijkheid die ze van de algemeene bondsadministratie onderscheidt.

Sedert 1938 en tot 1941, zullen de openbare financiën van Zwitserland beheerscht worden door overgangsbepalingen. Zij dragen een uitzonderlijk karakter en zijn in verband te brengen met de naoorlogsche financieele moeilijkheden en in de allereerste plaats met de noodzakelijkheid om den strijd aan te binden tegen een der zwaarste crisissen die zich ooit hebben voorgedaan, alsmede tegen een steeds toenemende werkloosheid, die alle begrootingsevenwicht onmogelijk maakt.

Verschillende hervormingsplannen werden voorgesteld en toegepast, om aan deze moeilijkheden te verhelpen. Het eerste werd ingevoerd in 1933 en zou over een periode van vier jaar loopen; het bevatte een reeks maatregelen om eens en voor goed einde te stellen aan de steeds terugkomende tekorten op de federale begrooting en behelsde o.m. de heffing van een crisisbelasting en een verhooging op het zegelrecht. Bij het opmaken van dit *eerste financieel program*, zooals het algemeen wordt genoemd, was het vooral de bedoeling niet te moeten overgaan tot het uitschrijven van een leening. Het voorzag voor 38,9 miljoen bezuinigen en voor 80,2 miljoen nieuwe ontvangsten. In werkelijkheid zijn de uitslagen ver beneden de verwachtingen gebleven en het begrotingsjaar 1934, het eerste sedert de invoering van deze maatregelen, sloot met een aanzienlijk deficit. Het jaar daarop, was de toestand even slecht. Bovendien bleef de schuld der Federale Spoorwegen, waarvan de rekeningen sedert 1931 regelmatig met zware tekorten sloten, voortdurend oploopen.

In 1936, werd, ter aanvulling van dit van 1933, een *tweede financieel program* uitgevaardigd. Desondanks sloot het jaar met een deficit van 26,7 miljoen.

Daar deze financieele programma's niet met de grondwettelijke voorschriften overeenstemden, drong zich een definitieve hervorming op, ten einde wettelijk vast te leggen in welke mate de Confederatie voortaan haar toevlucht tot de directe belasting zou kunnen nemen, en onder welke voorwaarden zij zich eventueel ruimere financieele middelen zou kunnen verschaffen, die voor de militaire en economische verdediging van het land, noodig bleken.

Met dit doel, werd een ontwerp tot hervorming van de Grondwet uitgewerkt, houdende wijziging van de artikelen 34, 41 en 42, ten einde de buitengewone, in de laatste jaren genomen financieele maatregelen te bekrachtigen. Dit ontwerp werd, 18 Maart 1938, door den Federalen Raad aan de Kamers voorgelegd. Het omvatte een aflossingsplan van de schuld en voorzag, dat de ontvangstoverschotten die dank zij de economische ontwikkeling werden bekomen, besteed zouden worden aan het vormen van reserves waarmede in tijden van economische verslapping, het begrootingsevenwicht zou worden verzekerd, en behelsde, ten slotte, het verbod tot het decreteren van alle nieuwe uitgaven, zoo ze niet volstrekt door besparingen of nieuwe ontvangsten waren gedekt.

Aangenomen in den Raad van Staten, werd het ontwerp in den Nationalen Raad verworpen, tengevolge van de dubbele oppositie van hen die het onvoldoende achtten en van anderen wien het daarentegen te drastisch voorkwam.

Er bleef geen andere uitweg dan enkele overgangsmaatregelen aan een volksreferendum te onderwerpen, om zodoende een grondwettelijke basis te vinden, waarop de vroegere krachtens de financieele pro-

gramma's getroffen, maatregelen zouden worden verlengd. De overige groote problemen, zooals de verdeelingsquota van de fiscale inkomsten tusschen de Confederatie en de Kantons, de aflossing van de schuld en de saneering van de Federale Spoorwegen, het financieren van de openbare werken, enz., werden naar een lateren datum verschoven.

Op 27 November 1938, werden de voorgestelde maatregelen door een volksreferendum goedgekeurd met uitzondering van enkele bepalingen betreffende de vermindering van wedden en loonen en der federale toelagen; deze maatregelen zullen in zwang blijven tot uiterlijk eind 1941.

Uit berekeningen is gebleken, dat deze maatregelen op financieel gebied, in het jaar 1939, zullen toelaten een besparing van Zw. fr. 235 miljoen te verwezenlijken.

Federale begrooting voor 1939.

In den loop der laatste jaren kon, ondanks het stijgende bedrag der defensieuitgaven, een zekere vertraging in de progressie der begrootingen worden waargenomen. Daar echter de evolutie minder gunstig is geweest voor de uitgaven dan voor de inkomsten, schijnen de tekorten eerder toe dan af te nemen.

Sedert 1936, waren de begrootingsuitkomsten als volgt :

BEGROOTINGSJAAR	Ontvangsten	Uitgaven	Verschil
1936	513,7	540,4	— 26,7
1937	522,1	537,0	— 14,9
1938	522,3	579,8	— 57,5
1939 (begrootingsraming)	481,8	568,8	— 87,0

De cijfers over 1939, zijn deze van de definitieve begrooting der Confederatie voor het loopende jaar. De ramingen gaan tot 481,8 miljoen voor de ontvangsten en tot 568,8 miljoen voor de uitgaven, zoodat het voorzien tekort 87 miljoen belooft. Vergeleken met het vorige jaar, verminderen de uitgaven met 40,5 miljoen en de ontvangsten met 11 miljoen.

De douanerechten, voornaamste bron van ontvangsten voor de Confederatie, is de eenige post die hooger geraamd werd dan de ontvangsten van het vorige jaar. Zij staan op de begrooting voor 227,9 miljoen ingeschreven tegen een blijkbaar werkelijke opbrengst van 219,1 miljoen voor het jaar 1938.

Anderen zijn de meening toegedaan, dat wegens de onvastheid van den economischen en politieken toestand, deze raming bepaald onbetrouwbaar is.

Al de andere posten van ontvangsten volgen een dalende lijn om rekening te houden met de weinig gunstige oriëntering van de algemeene economische conjunctuur.

Voegen wij hier bovendien aan toe, dat de crisis-belasting onder de federale ontvangsten niet meer voorkomt, daar zij uitsluitend zal besteed worden aan de rentebetaling en de aflossing van de buitengewone militaire credieten.

Bij de uitgaven, nemen de toelagen de belangrijkste plaats in. Zij verzwaren het budget met 189,2 miljoen of meer dan 30 pCt. van de totale uitgaven. Deze post omvat al de uitgaven die niet rechtstreeks besteed worden aan federale administratieve doeleinden; deze uitgaven vertegenwoordigen in het algemeen lasten van economischen en socialen aard.

De landsverdediging komt op het budget van 1939 voor met 103,8 miljoen. In dit cijfer zijn de uitgaven voor personeel en gebouwen evenals de federale toelagen niet begrepen. In den loop van de jaren 1933 tot 1939, heeft de landsverdediging zich reeds 648,5 miljoen aan buitengewone credieten zien toekennen, een aanvullend crediet van 250 miljoen voor het loopend dienstjaar wordt daarbij nog voorzien zoodat het totaal van de uitgaven voor landsverdediging, in de zeven laatste jaren, tot 1.730 miljoen geklommen is.

Evolutie van de Zwitsersche openbare schuld sedert 1860.

JAAR	Confederale Schuld			Gefundeerde en vlottende schuld der Federale Spoorwegen	Totale schuld	Schuld per hoofd		
	Gefundeerde	Vlottende	Te zamen			Confederatie	Federale Spoorwegen	Te zamen
	(In miljoenen franken)				(In franken)			
1860	4,2	0,5	4,7	—	4,7	2	—	2
1880	35,0	1,8	36,8	—	36,8	13	—	13
1900	68,4	9,3	77,7	—	77,7	24	—	24
1913	146,3	15,5	161,8	1.564,1	1.725,9	42	405	447
1918	1.078,3	529,4	1.607,7	1.813,1	3.420,8	414	467	881
1920	1.605,9	460,6	2.066,5	2.142,2	4.208,7	533	553	1.086
1925	2.086,6	161,6	2.248,2	2.600,2	4.848,4	575	665	1.240
1930	1.883,3	364,2	2.247,5	2.825,9	5.073,4	555	698	1.253
1931	1.710,6	402,4	2.113,0	2.922,3	5.035,3	518	716	1.234
1932	1.702,0	386,8	2.088,8	2.980,1	5.068,9	509	526	1.235
1933	1.722,5	459,3	2.181,8	3.033,4	5.215,2	529	735	1.264
1934	1.763,8	501,8	2.265,7	3.074,4	5.340,1	547	742	1.289
1935	1.762,9	555,4	2.308,3	3.139,7	5.448,0	555	755	1.310
1936	2.076,4	596,9	2.673,3	3.195,9	5.869,2	642	767	1.409
1937	1.961,2	697,1	2.658,3	3.207,5	5.865,4	636	768	1.404

Bron: Tijdschrift van de « Société de Banque Suisse ».

Daar, krachtens de overgangsbepalingen der federale financiën, de aflossing van de schuld verdaagd werd, zal in 1939 de dienst der schuld nog slechts

120 miljoen vergen tegen 141 miljoen in 1938. Hier van werden 10 miljoen besteed aan de leeningen aangegaan door de Confederatie voor rekening van de spoorwegen.

Volgen thans enkele gegevens omtrent de evolutie en de samenstelling van de overheidsschuld :

De totale schuld van den Staat beloopt op heden ca. 6 milliard. Al is het land neutraal gebleven, toch was het vooral tijdens de periode 1914-1918, dat de schuld toenam : ze steeg nl. van 1.725,9 tot 3.420,8 miljoen. Na 1918, nam zij in een minder snel tempo toe.

Het grootste deel van de openbare schuld bestaat uit de schuld der Federale Spoorwegen, die in 1937, 3.207,1 miljoen bedroeg, of dichtbij 55 pCt. van de totale Staatsschuld.

Op bijgaande tabel is vooral opmerkelijk de grootte van de schuld op korten termijn. In 1918, bedroeg ze bijna de helft van de gefundeerde schuld der Confederatie. Daarna liep ze snel terug, zoodat ze, in 1925, nog slechts 161,6 miljoen bedroeg, tegen 2.086,6 miljoen gefundeerde schuld.

Vanaf dit jaar, valt een bijna ononderbroken verhooging van de vlottende schuld te waar te nemen; de gefundeerde schuld daarentegen, na tot in 1932 een dalende lijn gevolgd te hebben, staat thans ietwat lager dan het maximale peil van 1925.

* * *

Uit deze gegevens kan geen juist oordeel worden gevormd omtrent de uitwerkselen van de financieele programma's voor de verbetering van den algemeenen begrotingstoestand. Het is natuurlijk niet mogelijk nauwkeurig te zeggen welke besparingen toe te schrijven zijn aan economische omstandigheden zooals een verandering in het prijsniveau of een quantitative wijziging van het binnenlandsch of buitenlandsch ruilverkeer, en dienvolgens onafhankelijk van het financieele regime, of welk het aandeel is van een uitgave voortvloeiend uit de verruiming der overheidsbemoelingen. Feit is echter, dat de aandacht wordt getrokken door de stijging der Rijkslasten, die voor een groot deel te wijten zijn aan de versterking van de landsverdediging, alsmede aan het toenemen van de schuld der Federale Spoorwegen.

BERICHTEN OVER INDUSTRIE, LANDBOUW EN HANDEL.

INHOUD : België : Groot- en kleinhandelsprijzen in April 1939. — De Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en de economie van de Scandinavische landen. — Oppervlakte, productie en rendement der bebouwde gronden in België. — De papier- en cartonverwerkende industrieën.
Duitschland : Werkelijke arbeidsduur in Duitschland.
Japan : De evolutie van den binnenlandschen handel in Japan sedert een jaar. — De normale en werkelijke arbeidsduur in Japan.

BELGIË

GROOT- EN KLEINHANDELSPRIJZEN IN APRIL 1939.

De uitermate beroerde politieke conjunctuur die het kenmerk van de maand Maart is geweest, is vrijwel zonder meldenswaardigen invloed op de grondstoffenmarkten gebleven. Door den band zijn deze laatste weinig bedrijvig geweest, en evenals in Maart waren de tendenties eerder vaag.

Blijkens de schatting van de *George Broomhall's Corn Trade News*, was eind April de stand van de internationale korenstatistiek als volgt. Op 71 miljoen quarters — geraamde behoeften van de invoerlanden voor het loopend jaar — werden tot op dezen datum 52,8 miljoen quarters ingescheept, zoodat er dus een overschot bleef van 17,2 miljoen quarters, te leveren van nu tot 1 Augustus. Tegenover deze 71 miljoen quarters zijn te stellen : 112 miljoen quarters dit jaar beschikbaar voor den uitvoer, daarin niet begrepen de seizoeneindreserves, groot 31 miljoen quarters voor de Vereenigde Staten, en ten minste 40 miljoen bushels voor Canada.

Afgezien van een zekere bedrijvigheid aan het einde der maand, die in verband te brengen is met de ongunstige verslagen over den stand der gewassen in de Vereenigde Staten, heerschte er op de graanmarkten windstilte op vrijwel de geheele lijn. De noteeringen boekten echter een lichte verbetering vergeleken met deze der vorige maand. De gesubsidieerde concurrentie van de uitvoerlanden blijft over den internationalen handel hangen. Het Landbouwdepartement van de Vereenigde Staten heeft laten weten, dat het voornemens is den uitvoer te verzekeren van minstens 100 miljoen bushels, in den loop van het bedrijfsjaar 1939-1940, desnoods met behulp van steun. Van zijn kant heeft Canada een reeks wetsontwerpen besproken houdende waarborg van een minimumprijs voor den oogst van 1939. In Frankrijk heeft het *Office du blé* aangekondigd, dat, voor den oogst van 1939,

geen minimumprijs meer zou worden gewaarborgd dan op het deel bestemd voor binnenlandsch verbruik. Door de buitengewoon groote wereldvoorraden is te verklaren, dat het vormen van aanzienlijke voorraden door de WestEuropeesche landen geen noemenswaardigen invloed heeft gehad op de markten.

Nadat aan het begin der maand eenige verslapping was ingetreden t.o.v. het hoge peil van eind Maart, zijn de suikernoteeringen aanzienlijk en aanhoudend aan het stijgen gegaan, in verband met de schaarschte aan witte suiker; schaarschte die de voorraadvorming nog is komen versterken. Het uitvoerend Comité van den Internationalen Suikerraad, die te Londen begin Mei bijeen moet komen, zal, met het oog op beter evenwicht tusschen vraag en aanbod, te beslissen hebben welke aanvullende hoeveelheden aan de vrije markt zullen moeten worden geleverd.

De katoenprijzen zijn op het betrekkelijk laag niveau blijven liggen, waarop zij in den loop van de maand Maart gevallen waren. In de Vereenigde Staten werd een wetsontwerp ingediend tot ordening van een gesubsidieerden uitvoer van de Amerikaanse voorraden en de handhaving van de prijzen op de binnenlandsche markt. Dit ontwerp werd door de industriele kringen heftig bestreden. Zij wijzen nl. èn op den zwaren last die het voeren van een dergelijke politiek op de Schatkist zou leggen, èn op de bezwaren die er voor de Amerikaanse spinnerijen ten opzichte van haar vreemde mededingers zou voortvloeien.

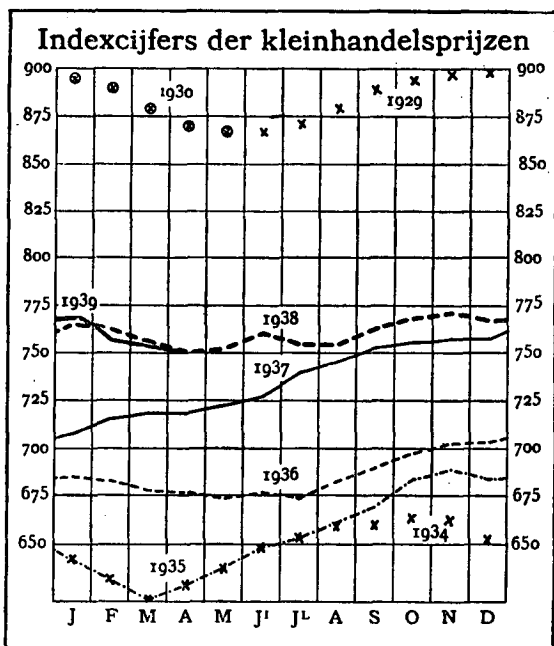
Bij de rubbernoteeringen weinig of geen verandering. De voorraden namen verder af, zoodat zij einde Maart nog slechts 438.000 t. beliepen tegen 562.000 t. in Maart 1938.

Volgens inlichtingen van het *Copper Institute* waren de wereldvoorraden geraffineerd koper eind Maart met 13.277 t. toegenomen, wat grootendeels te wijten is aan den stand van de Amerikaanse markt.

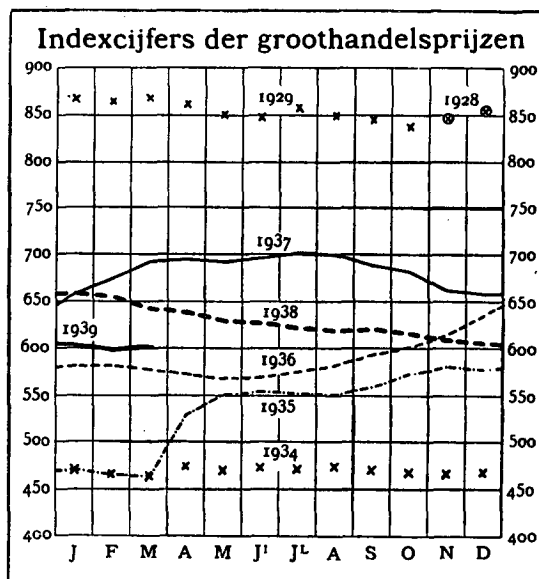
In den loop van April, gingen de noteringen in een dalende richting, doch kwamen tegen het einde van de maand terug op het niveau waarop ze, in Februari, gevallen waren.

In tegenstelling tot de kopermarkt, is, tengevolge van meer vraag in de Vereenigde Staten, de tinmarkt vast gebleven. Volgens de laatste statistieken gepubli-

ceerd door de *International Tin Research and Development Council*, vertoont, voor de twee eerste maanden van het jaar, de wereldproductie van tin een teruggang van 4 pCt. vergeleken met de overeenkomstige periode van 1938, terwijl de zichtbare consumptie met 17 pCt. begaf.

x : Door de indexcijfers bereikte maxima- en minipunten.

x : Door de indexcijfers bereikte maxima- en minipunten.

Indexcijfers der groothandelsprijzen in België.

CATEGORIE VAN PRODUCTEN	Aantal producten	Indexcijfers voor April 1939	VERMEERDERING OF VERMINDERING				Relatieve toename of vermindering t. o. v. het in 1937, 1938 of 1939 bereikte maximum	
			t. o. v. Maart 1939		t. o. v. April 1938		Datum van het maximum (maand)	Toename of vermindering in %
			in absolute cijfers	in relatieve cijfers (%)	in absolute cijfers	in relatieve cijfers (%)		
Voedselwaren	16	518	+ 9	+ 1,8	- 56	- 9,8	7-1937	- 21,5
Brandstoffen	4	835	- 20	- 2,3	- 34	- 5,0	10-1937	- 7,8
Teer en derivaten	3	512	-	-	- 112	- 17,9	10-1937	- 25,4
Metaalproducten	14	673	+ 2	+ 0,3	- 39	- 5,5	8-1937	- 17,5
Petroleum en derivaten	7	914	+ 7	+ 0,8	- 115	- 11,8	8-1937	- 12,8
Ceramische producten	9	852	- 2	- 0,2	- 3	- 0,3	7-1937	- 5,2
Glasproducten	2	549	-	-	-	-	1937	-
Chemische producten	12	571	- 2	- 0,3	- 55	- 8,8	4-1938	- 8,8
Kunstmeststoffen	4	533	+ 1	+ 0,2	+ 38	+ 7,7	4-1939	-
Vetstoffen	7	417	+ 1	+ 0,2	- 61	- 12,8	2-1937	- 32,1
Textielproducten (gezamenlijke)	19	570	+ 7	+ 1,2	- 36	- 5,9	6-1937	- 24,5
Wolproducten	5	530	- 18	- 3,3	- 98	- 15,6	4-1937	- 35,8
Vlasproducten	5	826	-	-	- 24	- 2,8	6-1937	- 14,3
Jutewaren	2	558	+ 109	+ 24,3	+ 206	+ 58,5	4-1939	-
Katoenproducten	7	463	- 2	- 0,4	- 80	- 14,7	3-1937	- 38,3
Bouwmaterialen	13	772	- 1	- 0,1	- 8	- 1,0	9-1937	- 12,5
Harsproducten	2	548	- 7	- 1,3	+ 10	+ 1,9	2-1937	- 32,3
Huiden en leder	9	461	- 4	- 0,9	- 9	- 1,9	4-1937	- 32,1
Tabak	1	545	-	-	+ 22	+ 4,2	12-1937	-
Papier	1	644	-	-	- 86	- 12,0	11-1937	- 41,2
Rubber	1	133	- 1	- 0,7	+ 24	+ 22,0	3-1937	- 35,7
ALGEMEEN INDEXCIJFER	124	602	+ 2	+ 0,3	- 38	- 5,9	7-1937	- 14,2

Vergeten wij ten slotte de Amerikaansche voorstellen niet te melden, betreffende het ruilen van grondstoffen. Voor de Vereenigde Staten zou het van gewicht zijn voorraden van tin en rubber op te doen,

in ruil waarvan zij katoen en tarwe zouden aanbieden. Met het oog daarop zouden, begin Mei, besprekingen met de Britsche Regeering aangevangen zijn.

Van de eene maand op de andere, vertoont het goud-indexcijfer van de wereldprijzen, berekend door de *Statistique Générale de la France*, een stijging van 4 pCt. Door den band, hebben de prijzen van de minerale producten weinig of geen verandering ondergaan. Daarentegen zijn de prijzen der plantaardige en der dierlijke producten, zoo voor de voeding als voor de nijverheid, met ca. 5,5 pCt. gestegen.

In België zijn, sedert het begin van het jaar, de groothandelsprijzen op een vrijwel stabiel niveau gebleven. Zijnerzijds, heeft, sedert het begin van het jaar, de index der kleinhandelsprijzen zijn positie van 1938 niet verlaten.

In feite, is het indexcijfer van April hetzelfde als dit van April 1938.

Hetzelfde kan worden gezegd van de kosten van levensonderhoud, op één punt na. Waar nochtans van het een jaar op het andere de kostprijs van de levensmiddelen een dalende lijn volgt, is er bij dezen van de huisvesting, meubilering, verwarming en verlichting stijging waar te nemen; het verschil is echter onbeduidend.

DE BELGISCH-LUXEMBURGSCH ECONOMISCHE UNIE EN DE ECONOMIE VAN DE SCANDINAVISCH LANDEN.

Niet zonder verwondering stelt men vast, hoe men zich door den band, zoo in België als in de overige Westersche landen, een alles behalve juist denkbeeld maakt van de Scandinavische landen. Wellicht is dit te wijten aan de geographische ligging van die landen, die dan nog door dit breede water, de Baltische Zee, van ons gescheiden zijn. Het kan ook wel een gevolg zijn van de afzijdigheid waarin deze landen zich in den loop der laatste jaren angstvallig hebben opgesloten, vooral op gebied der groote politieke problemen, die Europa beroerden en vooral de aandacht van het publiek hebben gaande gehouden. Zeker is thans algemeen gekend, dat de « aristocratische democratieën » van het Noorden een hoogen levensstandaard voeren, doch onbekommerd om de oorzaken van dien toestand, wordt dat alles toegeschreven aan een meer gelijkelijke verdeling van den rijkdom. Deze vaststelling en de vele tientallen jaren van weldoenden vrede, welke deze landen hebben doorgemaakt, heeft hun de faam bezorgd van welvaarthavens, die gemakkelijk als voorbeeld voor andere landen zouden kunnen gesteld worden.

Het hoeft dan ook niet te verwonderen, dat er, sedert enkele jaren, voor de economie van de Scandinavische landen in het algemeen, en inzonderheid voor

die van Zweden, een groeiende belangstelling is ontstaan, die trouwens in economisch opzicht heelemaal verantwoord is.

* * *

Zweden, Noorwegen, Denemarken en Finland, met een gezamenlijke bevolking van ongeveer 16 miljoen zielen, bereikten dit betrekkelijk hooger niveau, door het ruilen, op groote schaal, van hun producten met deze der andere landen, t.t.z. door het uitoefenen van een uiterst levendige bedrijvigheid op handelsgebied. In zijn geheel genomen, neemt Scandinavië onder de groote handeldrijvende landen, de vierde plaats in, en wel onmiddellijk na de Vereenigde Staten, Groot-Brittannië en Duitschland. Enkele van de Scandinavische uitgevoerde goederengroepen vertegenwoordigen zeer hooge percentages van den wereldhandel; b.v. den uitvoer van papierpulp (85 pCt.), van celstof (71 pCt.), timmerhout (40 pCt.), papier (27 pCt.), boter (27 pCt.), eieren (26 pCt.), enz.

Het aandeel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie in deze ruilingen is niet te versmaden zooals blijkt uit tabel I, waarin de ontwikkeling van onzen handel met Scandinavië in de laatste jaren volledig tot haar recht komt. Ofschoon beneden de resultaten van 1937, liggen de cijfers van 1938 belangrijk hooger dan deze van 1935 en 1936. In waarde, is onze invoer feitelijk gestegen met ca. 28 pCt. vergeleken met dien van 1938, terwijl, tusschen dezelfde data, onze uitvoer met zowat 67 pCt. verhoogd is. Opgemerkt zij hier dat, in 1938, onze invoer uit Noorwegen nog de jongste stijging niet weergeeft van de papier- en de papierpulprijzen, twee producten die een groot deel van dezen invoer uitmaken.

TABEL I.

Buitenlandsche handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie met de Scandinavische landen (in duizenden franken).

	1935	1936	1937	1938
<i>Invoer uit :</i>				
Zweden	249.090	342.237	501.552	459.360
Noorwegen	163.494	214.216	328.248	190.187
Denemarken	99.335	100.653	160.147	114.688
Finland	270.972	283.187	292.168	234.156
SAMEN ...	782.891	940.293	1.282.085	999.069
<i>Uitvoer naar :</i>				
Zweden	322.738	470.213	665.833	576.373
Noorwegen	184.116	248.490	331.765	379.033
Denemarken	127.605	111.348	121.463	161.585
Finland	104.939	168.644	280.499	219.364
SAMEN ...	739.398	998.695	1.399.560	1.236.355

Tabel II geeft een duidelijk beeld van de relatieve belangrijkheid van onzen ruilhandel met Scandinavië, zoo naar waarde als naar hoeveelheid, in verhouding

tot onzen gezamenlijken buitenlandschen handel. Meer bepaald onder oogpunt van hoeveelheid, vertoont de relatieve belangrijkheid van dezen handel t.o.v. 1929 een tastbaren vooruitgang, die voor onzen invoer op ca. 8 1/2 pCt. kan worden geschat, terwijl tusschen dezelfde data onze uitvoer naar Scandinavië, meer dan verdubbeld is. Naar de waarde vertoont de invoer van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie in 1938 een lichte stijging tegenover de cijfers van 1929; de uitvoer, daarentegen, wijst op een uitbreiding van nagenoeg 85 pCt. Deze ramingen spreken klare taal en bewijzen, dat de groei van den ruilhandel tusschen Scandinavië en de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie vooral in het voordeel van de Unie is uitgevallen waarvan de uitvoer, zoo naar hoeveelheid als naar waarde, een veel grootere ontwikkeling kent dan de invoer. Kortom, de relatieve uitbreiding van onzen ruilhandel met de Scandinavische landen is, in den loop der laatste jaren, aanzienlijk geweest.

TABEL II.

Relatieve beteekenis van den Scandinavischen handel in den buitenlandschen handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.

	1929 pCt.	1930 pCt.	1932 pCt.	1935 pCt.	1936 pCt.	1937 pCt.	1938 pCt.
I. HOEVEELHEID.							
<i>Invoer in het gebied van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.</i>							
Zweden.....	0,75	0,98	0,89	0,94	1,38	1,83	2,76
Noorwegen.....	1,62	0,98	0,75	1,18	1,55	1,58	0,54
Denemarken.....	0,02	0,05	0,16	0,15	0,16	0,26	0,23
Finland.....	1,74	1,45	1,59	2,02	1,61	1,07	4,95
SAMEN...	4,13	3,47	3,39	4,30	4,71	4,74	4,48
<i>Uitvoer uit het gebied van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie</i>							
Zweden.....	0,79	1,24	1,99	2,36	3,02	3,24	3,00
Noorwegen.....	0,54	0,56	0,75	1,03	1,44	1,36	1,24
Denemarken.....	0,61	0,86	1,09	0,41	0,28	0,25	0,40
Finland.....	0,30	0,24	0,49	0,66	0,79	0,93	0,73
SAMEN...	2,24	2,71	4,38	4,47	5,54	5,78	5,38
II. WAARDE.							
<i>Invoer in het gebied van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.</i>							
Zweden.....	1,14	1,21	1,21	1,43	1,60	1,80	1,98
Noorwegen.....	1,09	0,91	0,73	0,93	1,02	1,18	0,82
Denemarken.....	0,20	0,74	1,69	0,57	0,47	0,57	0,49
Finland.....	1,74	1,48	1,42	1,55	1,30	1,05	1,01
SAMEN...	4,17	4,34	5,05	4,48	4,39	4,60	4,31
<i>Uitvoer uit het gebied van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.</i>							
Zweden.....	0,97	1,28	1,43	2,00	2,38	2,61	2,65
Noorwegen.....	0,67	0,70	0,95	1,14	1,26	1,30	1,28
Denemarken.....	1,11	1,41	1,37	0,79	0,57	0,47	0,75
Finland.....	0,35	0,30	0,36	0,65	0,86	1,10	1,01
SAMEN...	3,10	3,69	4,11	4,58	5,07	5,49	5,69

Tal van gemeenschappelijke trekken brengen ons heden dichter bij Zweden. Zelfde aandrang naar vrijheid en zelfde werklust, zelfde vooruitstrevende economie en vrijwel gelijke levensstandaard. Doch

moeder natuur schijnt milder geweest te zijn voor den *primus-inter-pares* der Scandinavische landen: onmetelijke wouden overdekken het Noorden en een deel van het Zuiden des lands, en zijn voor Zweden onuitputbare bronnen voor zijn houthandel; erstlagen, en wel ijzerhoudende, zijn er eveneens overvloedig voorhanden; terwijl menigvuldige rivieren en watervallen, ten slotte, het geheele land van elektrische drijfkracht voorzien. Deze natuurlijke rijkdommen gepaard met de vindingrijkheid en de durfkracht van de Zweedsche ingenieurs, alsmede met de technische vaardigheid van de arbeiders en den ondernemingsgeest der handelaars, hebben aan Zweden een belangrijke ontwikkeling op industrieel gebied bezorgd en aan dit land een welvaart geschonken waarvan de stabiliteit in deze moeilijke tijden, tot bewondering stemt.

Uit Zweden voeren wij hoofdzakelijk delfstoffen in alsmede papier, machines, hout en metalen. Wij leveren aan dit land vooral producten van de metaalnijverheid, het textielbedrijf en de chemische bedrijven; voorts cokes, steenkolen, dieren en wapens. Terwijl t.o.v. 1937, onze invoer naar de hoeveelheid licht is gestegen is hij, naar de waarde, verminderd: hij viel inderdaad van meer dan fr. 500 millioen in 1937, op ongeveer fr. 460 millioen in 1938. Zoo is ook onze invoer naar Zweden van het eene jaar op het andere achteruitgegaan en wel van fr. 665 tot fr. 576 millioen ongeveer. Ten opzichte van 1935, mag echter de vooruitgang op 84 pCt. voor den invoer en 80 pCt. voor den uitvoer, geraamd worden.

Minder mild bedeed dan Zweden, heeft Noorwegen toch een hoogen graad van beschaving bereikt en zijn levensstandaard heeft den onzen in niets te benijden. De ertsvoorkomens hebben de ontwikkeling bevorderd van een belangrijke electro-metallurgische en electrochemische industrie, terwijl de zagerijen evenals de talrijke en belangrijke scheepsbouwwerven door de wouden van het noodige materiaal worden voorzien. Deze werven hebben de Noorsche koopvaardijvloot op de vierde plaats in de rij der wereldvloten gebracht, waar deze van groote landen als Duitschland, Frankrijk en Italië, voor haar in belangrijkheid moeten onderdoen. Uit Noorwegen voeren wij vooral metalen in, papier en visscherijproducten en wij leveren het hoofdzakelijk producten van onze metaalindustrie, alsmede leder, cokes, steenkolen, chemische producten en machines. Van onzen invoer kan worden gezegd, dat hij zich van 1935 tot 1938 met 16 pCt. heeft uitgebreid, terwijl voor onzen uitvoer diezelfde uitbreiding op 52 pCt. mag worden geschat.

Ofschoon niet met veel natuurrijkdom begiftigd, het bezit slechts enkele turfslagen, wat timmerhout en waterlopen die elektrischen stroom leveren, is, dank zij het genie van zijn 3,5 millioen inwoners, Denemarken er in geslaagd zijn landbouw en zijn visscherij tot een hoogen graad van ontwikkeling op te voeren, een prachtige koopvaardijvloot te bezitten, en zekere

nijverheden te creëren en tot bloei te brengen, die heden ten dage de heele wereld door hoog worden gewaardeerd.

Wat wij uit Denemarken invoeren, zijn vooral voedingswaren, plantaardige en dierlijke producten (paarden, stieren, ossen en koeien). Onzerzijds, leveren wij aldaar producten van onze metaal- en textiel-industrie. In verhouding tot 1935, heeft zich onze buitenlandse handel met Denemarken, voor 15 pCt. bij den invoer en voor 27 pCt. bij den uitvoer verbeterd.

Last but not least, levert ons *Finland* groote hoeveelheden hout, papier, paarden en boter, en koopt van ons producten van de metaalnijverheid, van de textielnijverheid, chemische producten en machines. Vergeleken met 1935, is onze uitvoer uit Finland met 13,5 pCt. teruggegaan en onze uitvoer meer dan verdubbeld.

* * *

Uit dit vluchtig overzicht treedt zonder twijfel de groeiende beteekenis van de Scandinavische landen voor de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie naar voren. Het is niet uitgesloten, dat deze ontwikkeling gedeeltelijk te danken is aan den geest van economische samenwerking die te allen tijde tusschen de democratieën van het Noorden en de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie heeft geheerscht en zich omgezet heeft in positieve overeenkomsten tot verbetering der internationale betrekkingen. Om redenen, die voldoende gekend zijn en meer dan eens in dit *Tijdschrift* werden uiteengezet, konden, helaas, deze overeenkomsten niet worden gehandhaafd. Het is te betreuren, dat t.o.v. de zeer bemoedigende resultaten die reeds werden bereikt en door de hooger opgegeven cijfers worden belicht, de Oslo-verklaring van 11 Mei 1938, een einde heeft gesteld aan de schikking van Den Haag, zij het dan ook, dat de onderteekenaars de goede wil hebben bevestigd om opnieuw te onderhandelen zoodra de economische omstandigheden het zullen toelaten. Hiervoor zal moeten gewacht worden tot den dag, dat de onvoorwaardelijke meestbegunstigingsclausule geen onoverkomelijke hinderpaal meer zij voor de kleine landen en meer liberale economische ideeën op de internationale markten haar intree doen.

OPPERVLAKTE, PRODUCTIE EN RENDEMENT DER BEBOUWDE GRONDEN IN BELGIË.

Aan de hand van de ramingen der Staatsagronomen publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek ieder jaar de cijfers aangaande de oppervlakte, de productie en het rendement der bebouwde gronden

in België. Het leek ons niet zonder belang even de evolutie te dezer na te gaan, zooals ze uit deze gegevens te voorschijn treedt. Om dit doel naderbij te komen, hebben wij deze laatste in een algemeene tabel gegroepeerd welke de geheele periode van 1935-1938 bestrijkt.

In haar geheel genomen, zijn de beteelde oppervlakten, in 1938, nagenoeg op het cijfer van 1937 gebleven. Bij nader onderzoek van het globaal cijfer, stelt men echter vast, dat, van het eene jaar op het andere, de beteelde oppervlakte met 9.000 Ha. verminderd is voor de hoofdteelten terwijl ze voor de kleine teelten daarentegen met iets meer dan 8.000 Ha. toenam, dit in hoofdzaak ten gevolge van de uitbreiding van mergkoolenteelt.

Al deze cijfers zijn echter beneden deze van het jaar 1935, toen men het geheele areaal op 1.986.110 Ha. raamde tegen 1.951.873 Ha. in 1938 : wij staan hier dus voor een totale vermindering van 34.237 Ha. Onderstaande tabel geeft ons een beeld van de wisseringen die zich in de verdeling der beteelde oppervlakten, tusschen 1935 en 1938 hebben voorgedaan :

TABEL I.

Vermeerdering of vermindering der beteelde oppervlakten in 1938 t.o.v. 1935 (in hectaren).

TEELTEN	Vermindering	Vermeerdering
Graangewassen en meelachtige	133.606	—
Peulgewassen	10.965	—
Wortelgewassen	19.762	—
Kleinere teelten	29.572	—
Industrieplanten	—	10.583
Weiden, boomgaarden, voeder	—	149.085
	193.905	159.668
Netto vermindering	—	34.237

Deze tabel geeft te zien, dat de vermindering der verbouwing van granen, peulgewassen, wortelgewassen, alsmede deze der kleine teelten, grotendeels gecompenseerd wordt door de uitbreiding der boomgaarden en weilanden, alsook door de ontwikkeling van de teelt van voedergewassen en industrieele planten.

Kortom de gewone teelten verliezen blijkbaar veld ten gunste van de weilanden. Dit is waarschijnlijk te wijten aan de groote uitbreiding welke, sedert 1935, de paardenfokkerij is gaan nemen : deze laatste eischt inderdaad groote oppervlakten weiland en groote hoeveelheden voeder. Wat deze veronderstelling bevestigt, is de toeneming, met ca. 15 pCt., van het aantal opgefokte paarden in België, gaande van 231.406 in 1935, tot 264.650 in 1938.

TABEL II.
Veehouderij in België (1931-1938).

JAREN	Paarden	Hoornvee	Varkens	Totaal
1931	241.989	1.767.536	1.235.214	3.244.739
1932	238.012	1.784.446	1.244.654	3.267.112
1933	233.289	1.812.607	1.352.526	3.398.422
1934	231.799	1.839.681	1.257.858	3.329.338
1935	231.406	1.837.494	1.284.465	3.353.365
1936	263.104	1.782.840	1.054.475	3.100.419
1937	264.464	1.710.037	871.556	2.846.057
1938	264.650	1.689.680	960.372	2.914.702

Een vluchtig onderzoek van het jaar 1937, aangaande den aard der teelten, laat zekere belangrijke wijzigingen uitschijnen: waar voor wintertarwe en wintergerst, rogge, haver en boekweit, het gezamenlijke areaal met ongeveer 8.000 Ha. aangroeit, wordt voor masteluin, spelt, zomertarwe en zomergerst, een

gezamenlijke vermindering gemeld van zowat 5.700 Ha. Genoteerd zij eveneens, dat er ongeveer 4.200 Ha. mede voor de industriële planten zijn bijgekomen.

De opbrengst per Ha. laat, in 1938, aanzienlijke boni's, ten minste wat betreft de graangewassen, waarvan het gemiddeld rendement van 21,82 centenaren in 1935, is gaan liggen op 22,43 centenaren in 1937 en op 25,32 centenaren in 1938. Deze meeropbrengsten zijn vooral belangrijk voor de winter- en zomertarwe.

Hetzelfde kan echter niet worden gezegd van de industriële planten en wortelgewassen, waarvan het rendement over het algemeen achteruit gaat; vooral het rendementsindexcijfer van de suikerbietenteelt gaat merkbaar achteruit en wel van 285,71 centenaren in 1937 tot 243,73 centenaren in 1938.

TABEL III.
Oppervlakte, productie en rendement der bebouwde gronden in België.

	BETEELDE OPPERVLAKTE (Ha.)				PRODUCTIE (centenaren)				RENDEMENT PER Ha. (centenaren)			
	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
<i>Graangewassen en meelgewassen:</i>												
Wintertarwe	154.320	170.070	170.648	173.178	39.689	43.633	42.041	54.584	25,71	25,65	23,80	31,51
Zomertarwe	2.434	1.512	1.305	802	528	328	279	204	21,67	21,73	21,37	25,47
Spelt	15.046	10.338	10.021	9.906	3.228	2.073	2.158	2.285	20,62	20,05	21,53	23,06
Masteluin	3.052	1.844	2.523	1.805	570	364	536	409	18,66	19,76	21,26	22,68
Rogge	214.065	155.658	151.962	154.128	47.048	35.713	34.502	38.503	21,97	22,94	22,70	24,98
Wintergerst	31.968	23.436	22.767	23.562	6.774	6.497	5.964	7.148	21,19	22,72	26,19	30,33
Zomergerst	6.994	6.452	11.782	7.985	1.566	1.434	2.590	1.774	22,30	22,22	21,98	24,04
Haver	288.908	216.242	210.979	213.249	77.336	55.318	52.020	62.106	26,76	25,58	24,65	29,12
Boekweit	737	549	315	503	128	91	61	82	17,41	16,50	10,42	16,69
SAMEN	718.124	586.101	582.302	584.518	176.867	145.451	140.151	167.095				
<i>Peulgewassen voor de zaadproductie:</i>												
Paardenboonen	14.407	9.702	7.926	7.217	3.458	2.442	1.782	1.753	24,—	25,17	22,48	24,29
Erwten	9.968	7.198	5.667	6.193	2.614	1.849	1.261	1.568	26,22	25,68	22,25	25,32
SAMEN	24.375	16.900	13.593	13.410	6.072	4.291	3.043	3.321				
<i>Industriële planten:</i>												
Vlas	18.834	29.193	28.079	31.147	4.789	17.198	18.001	19.314	25,43	58,91	64,11	62,01
Koolzaad	34	48	52	54	5	8	8	11	14,11	16,98	15,09	20,96
Tabak	3.268	2.724	2.534	2.146	775	606	573	478	23,70	22,25	22,60	22,25
Hop	930	976	854	742	115	144	121	96	12,36	14,74	14,15	12,86
Koffiechorei	4.399	4.569	5.609	6.100	14.716	15.201	17.247	18.987	334,70	332,70	307,48	311,25
Suikerbieten	51.488	47.528	48.160	49.300	153.511	149.141	137.601	120.164	298,15	313,80	285,71	243,73
Hennep	13	32	35	60	2	5	16	30	15,92	15,75	45,71	50,—
SAMEN	78.966	85.068	85.323	89.549	173.913	182.303	173.567	159.080				
<i>Wortelgewassen:</i>												
Voederbieten	87.978	84.207	83.926	82.285	630.915	564.943	562.605	459.629	718,26	670,90	670,35	558,58
Penen	857	1.342	1.294	1.259	2.285	3.663	3.770	3.348	266,62	272,97	291,33	265,77
Rapen	3.521	4.504	4.620	4.481	19.590	19.615	19.068	16.574	556,38	435,50	412,72	369,86
Aardappelen	162.926	160.061	157.672	147.495	300.597	322.522	309.084	325.845	184,49	201,51	196,03	220,91
SAMEN	255.282	250.114	247.512	235.520	953.387	910.753	894.527	805.396				
Boomgaarden	66.248	73.525	76.007	73.656	—	—	—	—	—	—	—	—
Begraasde weiden	309.990	451.540	454.792	460.316	—	—	—	—	—	—	—	—
Voeder (incl. hooiweiden)	384.133	379.432	381.955	375.484	164.671	163.310	167.208	150.084	—	—	—	—
SAMEN	760.371	904.497	912.754	909.456	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal van de grotere teelten	1.837.118	1.842.680	1.841.484	1.832.453	*1.474.910	*1.406.108	*1.378.496	*1.284.976	—	—	—	—
Totaal van de kleinere teelten	148.992	109.387	111.290	119.420	207.833	273.680	287.096	289.250	—	—	—	—
SAMEN	1.986.110	1.952.067	1.952.774	1.951.873	*1.682.743	*1.679.788	*1.665.592	*1.574.226	—	—	—	—

(*) Excl. de voortbrenging van de boomgaarden en begraasde weiden.

**DE PAPIER-
EN CARTONVERWERKENDE INDUSTRIEËN.**

In voortzetting van een vorige kroniek gewijd aan de eigenlijk gezegde fabricage van papier en carton in België, publiceeren wij thans enkele gegevens en beschouwingen omtrent de verwerking van papier en carton op grond van een enquête van den Nationalen Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid, in November en December 1938.

Op dit tijdstip, telden deze industrieën 6.748 gebezigde werklieden in diverse specialiteiten, als in onderstaande tabel is aangetoond :

SPECIALITEITEN	Gebezigde arbeiders	In pCt. van het totaal	
		Aantal	In pCt.
<i>Industrie van behangsel- en gekleurd papier :</i>			
a) Gekleurd en gemarmerd papier, speelkaarten	1.447	21,4	
b) Behangselpapier	1.229	18,2	
TOTAAL...	2.676		39,6
Cartonnage	1.984		29,3
Papieren zakken	752		11,4
Buisjes voor spinnerijen	320		4,7
Overige takken van verwerking	1.016		15,0
TOTAAL...	6.748		100,0

Behangsel- en gekleurd papier.

De voortbrenging van speelkaarten, gekleurd en gemarmerd papier is in hoofdzaak te Turnhout gevestigd. Deze industrie is in aanzienlijke mate op den uitvoer ingesteld. De 1.447 werklieden welke ze op het tijdstip van de enquête bezigde, waren, naar de belangrijkheid der betrokken fabrieken, als volgt verdeeld.

Belangrijkheid der fabrieken betrokken bij de fabricage van speelkaarten, gekleurd en gemarmerd papier.

INRICHTINGEN MET	Aantal fabrieken	GEBEZIGDE ARBEIDERS	
		Absolute getallen	In pCt. van het totaal
50 tot — 100 arbeiders	2	142	9,8
100 tot — 200 arbeiders	2	355	24,5
200 tot — 300 arbeiders	1	237	16,4
300 tot — 400 arbeiders	1	305	21,1
400 arbeiders en meer	1	408	28,2
TOTAAL...	7	1.447	100,0

Onder de verschillende provinciën, is Brabant het meest geïnteresseerd bij de productie van behangselpapier. Het telt 1.085 arbeiders op de 1.229 te lande gebezigde op het tijdstip van de telling. De voornaamste voortbrengingscentra zijn : Brussel, Molenbeek, Diegem, Genval en Nijvel. Buiten Brabant, is

er slechts één behangselpapierfabriek; zij is gevestigd te Turnhout en bezigt daartoe ruim 100 arbeiders in een speciale afdeling.

Belangrijkheid der fabrieken betrokken bij de fabricage van behangselpapier.

FABRIEKEN MET	Aantal fabrieken	GEBEZIGDE ARBEIDERS	
		Absolute getallen	In pCt. van het totaal
5 tot 49 arbeiders	1	5	0,4
50 tot 499 arbeiders	5	649	52,8
500 arbeiders en meer	1	575	46,8
TOTAAL...	7	1.229	100,0

Fabricage van cartonnen voorwerpen.

De geographische verbreiding der ondernemingen die cartonnen voorwerpen fabriceren is als volgt :

PROVINCIEËN	Aantal inrichtingen	GEBEZIGDE ARBEIDERS	
		Absolute getallen	In pCt. van het totaal
Antwerpen	18	314	15,8
West-Vlaanderen	6	144	7,3
Oost-Vlaanderen	2	107	5,4
Brabant	40	864	43,6
Henegouwen	9	128	6,4
Luik	12	318	16,0
Namen	3	109	5,5
BRABANT	40	864	43,6
VLAAMSCH LANDSDEEL	26	565	28,5
WAALSCH LANDSDEEL	24	555	27,9
TOTAAL...	90	1.984	100,0

De voornaamste productiecentra zijn de volgende :

BETROKKEN GEMEENTEN	Arbeiders	Inrichtingen
Brussel, Molenbeek, Anderlecht, Sint-Joost-ten-Noode, Schaarbeek, Sint-Gillis	788	38
Verviers, Stembert	171	5
Luik, Bressoux, Herstal	128	6
Antwerpen, Borgerhout	115	8
Turnhout	110	4
Namen	109	3
Gent	107	2
TOTAAL...	1.528	66

Belangrijkheid der inrichtingen betrokken bij de fabricage van cartonnen voorwerpen.

INRICHTINGEN MET	Aantal inrichtingen	GEBEZIGDE ARBEIDERS	
		Absolute getallen	In pCt. van het totaal
— dan 5 arbeiders	12	39	1,9
5 tot — dan 50 arbeiders	73	1.622	81,8
50 tot — dan 100 arbeiders	5	323	16,3
TOTAAL...	90	1.984	100,0

De 1.528 in deze voornaamste centra gebezigde arbeiders vertegenwoordigden 80 pCt. van de gezamenlijke personeelsterkte der cartonnage-fabrieken op het oogenblik van het onderzoek.

Papieren zakken.

Zooals blijkt uit onderstaande tabel, waarin de geographische verbreiding der arbeiders betrokken bij de fabricage van papieren zakken is weergegeven, is deze tak van bedrijf vooral gevestigd in Brabant met als voornaamste centra : Virginal, Tubize, Diest, Vilvoorde en Zaventem.

Geographische verbreiding der arbeiders gebezigd bij de fabricage van papieren zakken.

PROVINCIEËN	Aantal inrichtingen	GEBEZIGDE ARBEIDERS	
		Absolute getallen	In pCt. van het totaal
Brabant	15	493	65,6
Antwerpen	3	75	9,9
West-Vlaanderen	2	44	6,0
Oost-Vlaanderen	4	75	9,9
Henegouwen	2	34	4,5
Luik	2	31	4,1
VOOR HET RIJK.....	28	752	100,0

Zoo wij een rangschikking opmaken naar de belangrijkheid, bekomen wij de hiernavolgende tabel :

Belangrijkheid van de ondernemingen betrokken bij de vervaardiging van papieren zakken.

INRICHTINGEN MET	Aantal inrichtingen	GEBEZIGDE ARBEIDERS	
		Absolute getallen	In pCt. van het totaal
— dan 5 arbeiders.....	3	10	1,4
5 tot — dan 50 arbeiders.....	23	479	63,7
50 tot — dan 100 arbeiders.....	1	33	4,4
100 tot — dan 200 arbeiders.....	1	180	23,9
TOTAAL....	28	752	100,0

Buisjes voor spinnerijen.

Het groote centrum voor de productie van spinnerijbuisjes is dit van Verviers en omstreken, t.t.z. de gemeenten Verviers, Lambermont, Dison, Ensival. Dit centrum telde 280 werklieden op 320 voor het geheele Rijk.

Naar de belangrijkheid zijn de fabrieken als volgt verdeeld :

INRICHTINGEN MET	Aantal inrichtingen	GEBEZIGDE ARBEIDERS	
		Absolute getallen	In pCt. van het totaal
— dan 5 arbeiders.....	6	92	28,8
50 tot — dan 100 arbeiders.....	1	74	23,1
100 tot — dan 200 arbeiders.....	1	154	48,1
TOTAAL....	8	320	100,0

Overige takken van de papierverwerking.

Hierin zijn begrepen de productie van paraffinepapier, geteerd papier, balatum, etiketten, briefomslagen, carbon-papier, lampkappen, cotillon-artikelen, en dergelijke meer.

Zoo wij de hierbij betrokken inrichtingen naar hun geographische verbreiding rangschikken, bekomen wij onderstaande tabel :

LANDSTREKEN	Aantal inrichtingen	GEBEZIGDE ARBEIDERS	
		Absolute getallen	In pCt. van het totaal
Brabant	12	671	66,0
Vlaamsch landsdeel	10	186	18,3
Waalsch landsdeel	6	159	15,7
TOTAAL....	28	1.016	100,0

Naar de belangrijkheid, laten deze 28 inrichtingen zich als volgt indeelen :

INRICHTINGEN MET	Aantal inrichtingen	GEBEZIGDE ARBEIDERS	
		Absolute getallen	In pCt. van het totaal
— dan 5 arbeiders.....	5	16	1,5
5 tot — dan 50 arbeiders.....	16	273	26,9
50 tot — dan 100 arbeiders.....	4	272	26,9
100 tot — dan 200 arbeiders.....	2	220	21,6
200 tot — dan 300 arbeiders.....	1	235	23,1
TOTAAL....	28	1.016	100,0

* * *

In hun geheel genomen, zonder onderscheid van specialiteiten, kunnen wij over de verbreiding der papier- en cartonverwerkende industrieën, met inachtneming alleen van de centra die meer dan 50 arbeiders bezigen, de volgende tabel opmaken :

Centra	Gebezigde arbeiders	BETROKKEN GEMEENTEN
1	2.163	Brussel, Anderlecht, Sint-Agatha-Berchem, Diegem, Vorst, Koekelberg, Jette, Molenbeek, Sint-Gillis, Sint-Joost-ten-Noode, Schaarbeek, Vilvoorde, Zaventem.
2	1.716	Turnhout.
3	451	Verviers, Stembert, Lambermont, Dison, Ensival.
4	394	Genval.
5	330	Gent, Sint-Amandsberg.
6	235	Virginal, Otisqueroq, Tubize.
7	233	Antwerpen, Berchem, Borgerhout.
8	164	Luik, Bressoux, Montegnée, Herstal.
9	137	Diest.
10	120	Aarlen.
11	109	Namen.
12	88	Nijvel.
13	84	Brugge, Sijsele.
14	84	Roeselare.
15	70	Leuven.
16	56	Lier.
17	53	La Bouverie, Pâturages.

Belangwekkend om aanstippen is, dat, onder de papierverwerkende industrieën, de fabricage van papieren zakken deze is, welke het grootste aantal vrouwelijke krachten bezigt, nl. zoowat 60 pCt. van de gezamenlijke werkkrachten. In zeer vele gevallen gaat het hier om huisvlijt.

Naar de gebezigde werkkrachten, is de relatieve belangrijkheid van elke specialiteit, in de centra met meer dan 100 arbeiders, als volgt :

Betrekkelijke belangrijkheid der specialiteiten per centrum (+ 100 arbeiders).

CENTRA	Behangspapier	Gekleurd papier en speelkaarten	Cartonnage-fabrieken	Papieren zakken	Buisjes	Overige takken van papierverwerking	TOTAAL (in pCt.)
1	32	—	36	5	—	27	100
2	8	85	6	—	—	1	100
3	—	—	38	—	62	—	100
4	78	—	—	—	—	22	100
5	—	—	32	23	8	37	100
6	—	—	3	97	—	—	100
7	—	—	49	32	—	19	100
8	3	—	78	19	—	—	100
9	—	—	—	100	—	—	100
10	—	—	—	—	—	100	100
11	—	—	100	—	—	—	100

Het percentage aan vrouwelijke arbeiders bereikt eveneens 60 pCt. in de fabricage van spinnerijbuisjes, 45 pCt. in het cartonnagebedrijf, 25 pCt. in de productie van behangspapier en eveneens 25 pCt. in de papier- en cartonfabrieken.

Bij de vervaardiging van gekleurd papier en van speelkaarten, is het percentage aan vrouwelijke werkkrachten zeer klein; het bereikt amper 4 pCt.

DUITSCHLAND

WERKELIJKE ARBEIDSDUUR IN DUITSCHLAND.

Zooals blijkt uit de talrijke verklaringen van de vertegenwoordigers der publieke lichamen in Duitschland, zou de wetgever aldaar voor doel gehad hebben het Derde Reich met een wettelijke arbeidsregeling te begiftigen, die bij gebrek aan eenvormigheid, zich met een buitengewone soepelheid aan de behoeften der verschillende geleidingen van de Deutsche economie aanpast. Daarom is de op 1 Januari 1939 van kracht geworden verordening van 30 April 1938, gekenmerkt door de beteekenis die ze hecht aan de collectieve overeenkomst, inzonderheid in zake arbeidsduur.

De algemeene basis der reglementeering is de 8-urige arbeidsdag; tal van schikkingen laten echter overschrijdingen toe, w.o. het invoeren van een driedubbele week van 144 uren, met ongelijke verdeling van den werktijd over de verschillende dagen van de week, de mogelijkheid om in den loop van vijf achtereenvolgende weken, de uren weer in te halen die ter gelegenheid van locale feesten, openbare betoogingen, enz., verloren zijn gegaan, de mogelijkheid, tenslotte, om gedurende 30 dagen van het jaar, twee overuren per dag te doen werken, zonder dat, in deze

verschillende eventualiteiten, een maximum van tien uren per dag mag overschreden worden. De verordening voorziet, nochtans, het overschrijden van dit maximum in zekere uitzonderingsgevallen (spoed, ongevallen, nood) of wanneer het werk in hoofdzaak bestaat uit perioden van louter-aanwezig-zijn; een speciale vergunning van de arbeidsinspectie is alsdan geboden.

De vrouwenarbeid, daarentegen mag, in geen geval, 10 uren per dag overschrijden. De bepalingen van de wet van 30 April 1938 op de jeugdarbeid zijn nog strenger: maximum arbeidsduur per dag 10 uren, 15 dagen verlof per jaar voor jonge lieden van minder dan 16 jaar en 12 dagen voor deze meer dan 16 jaar. Deze cijfers worden op 18 dagen gebracht voor wie deelnemen aan kampen of reizen op touw gezet door de Hitlerjeugd. De wetgeving voorziet geen verplichtend betaald verlof voor de volwassenen; 90 pCt. der collectieve overeenkomsten voorzien dit echter wel; de duur van deze vacaties gaat van 6 tot 12 werkdagen per jaar.

Een onderzoek omtrent den werkelijken arbeidsduur in Duitschland is niet mogelijk dan op industrieel gebied, trouwens de statistische gegevens ontbreken

voor de andere takken der economie. Het *Institut für Konjunkturforschung* publiceert om de maand inlichtingen omtrent den arbeidsduur in de nijverheid en het mijnbedrijf: andere volledige gegevens zijn niet voorhanden (1). En op deze gegevens kan dan nog niet eens volledig staat worden gemaakt; trouwens ze geven het quotient aan van het maandelijksch totaal der arbeidsuren door het aantal werklieden-aan-den-arbeid, met inbegrip, niet alleen van wie werkelijk heeft gearbeid, maar ook van de afwezigen wegens ziekte of verlof. Natuurlijk wordt door het verhoogen van den deeler, de beteekenis van het quotient, t.t.z. van den werkelijken arbeidsduur verminderd; de vergelijkingen in den tijd blijven echter geldig.

In tabel I zijn de globale cijfers gegroepeerd die betrekking hebben op de nijverheden van productie- en verbruiksgoederen.

TABEL I.
Werkuren per arbeider en per dag.

JAAR	Gezamenlijke industriën	Productie-middelen-industriën	Verbruiksgoederen-industriën
1929	7,67	7,72	7,61
1932	6,91	6,86	6,97
1937	7,68	7,87	7,42
1938	7,75	7,95	7,48

Uit het nagaan van deze gegevens, blijkt in de eerste plaats, dat in 1938 het algemeen gemiddelde der arbeidsuren 7 u. 75 is, tegen 7 u. 67 in 1929, waar het tot 6 u. 91 gedaald was tijdens de crisisperiode van 1932. Vergelijkt men de gegevens betreffende, enerzijds, de productiemiddelenindustrieën en anderzijds de verbruiksgoederen-voortbrengende-industrieën, dan stelt men, vast, dat haar evolutie ongelijk is geweest. In beide gevallen wordt, van 1929 op 1932 vermindering geboekt, meer afgetekend nochtans voor de nijverheden der productiegoederen. Het herstel is zeer opmerkelijk van 1932 tot 1938, doch voor de nijverheden der verbruiksgoederen, blijft het gemiddelde van 1938 nochtans beneden dit van 1929, terwijl, in de nijverheid der productiegoederen, het peil van 1929 duidelijk wordt voorbij gestreefd. Deze vaststellingen zijn te verklaren aan de hand van een

(1) *Wochenbericht des Instituts für Konjunkturforschung* en *Konjunkturstatistisches Handbuch*.

tekort aan grondstoffen ter beschikking van de verbruiksgoederenindustrieën, in verband met de uitvoering van het vierjarenplan en vooral in verband met het herwapeningsprogram, dat zich in de eerste plaats tot de industrieën der productiemiddelen richt. De mogelijkheid tot wijziging van den dagelijkschen arbeidsduur in de industrie werd, in 1938, beperkt door een minimum van 6 u. 58 in het kleedingbedrijf en een maximum van 8 u. 39 in de machineconstructie.

Laten wij speciaal de aandacht vestigen op het aantal en de beteekenis van de overuren. Men beschikt te dezer, helaas, over geen de minste algemeene statistiek, doch zeker is, dat de nood aan geschoolde arbeidskrachten de werkgevers er toe heeft aangezet het maximum te halen uit deze waarover zij beschikten.

Dit maximum wordt zelfs vaak overschreden, zooals blijkt uit het aantal door de Arbeidsinspectie geconstateerde overschrijdingen, dat van 695 in 1932, tot 1.571 in 1936 gestegen zijn.

Deze schaarschte aan werkkrachten is trouwens een der meest zorgwekkende problemen van het huidige Duitschland. Zij verklaart de verschillende wijzigingen onlangs toegebracht aan de verordening van 30 April 1938. Aan te stippen te dezer, is het feit, dat de arbeiders verplicht zijn aan de overheid toelating te vragen om hun arbeidscontract te mogen opzeggen.

Bovendien mag de arbeidsduur niet tot in het oneindige worden verhoogd — dat hebben trouwens de Deutsche leiders zelf laten opmerken — zonder ten slotte het rendement te schaden.

Zooals blijkt uit onderstaande tabel, zijn de nijverheidsproductie, de personeelbezetting, de werkloosheid en de gemiddelde werkelijke arbeidsduur in de nijverheid, aanmerkelijk gewijzigd in den loop der laatste tien jaren.

TABEL II.

JAAR	Nijverheids-productie	Personeel-bezetting in de nijverheid	Werkloosheid	Arbeidsduur in de nijverheid
1929	100,0	100,0	100	7,67
1932	53,3	59,5	303	6,91
1937	117,2	110,9	46	7,68
1938	124,2	116,8	23	7,69

JAPAN

DE EVOLUTIE VAN DEN BINNENLANDSCHEN HANDEL IN JAPAN SEDERT EEN JAAR.

Men weet dat Japan, ten opzichte van de markten die het zich door zijn militaire actie onlangs in Noord-China heeft weten te openen, groote plannen van economische uitbating en rationeële productief-

making koestert. Dit land hoopt namelijk, dat het door Mandsjoekwo zal bevrijd worden van zijn afhankelijkheid van de Vereenigde Staten en van Indië, wat betreft de behoeften van zijn katoenindustrie en, dat het, in Noord-China, de ijzererts zal vinden, welke het nu jaarlijks in ontzaglijke hoeveelheden moet invoeren. In zake meelindustrie met haar pro-

ductie-capaciteit van meer dan 70 miljoen zakken van 50 pond, waarvan slechts de helft door Japan en zijn koloniën verbruikt wordt, rekent Japan er op, dat het in de toekomst, het monopolie van den meelverkoop in Noord-China zal kunnen uitoefenen. Wat een afzet zou zijn van ca. 20 miljoen zakken per jaar.

Deze bijzondere toestand verklaart hoe zich in den loop van twee jaar, het ruilverkeer tusschen Japan en Noord-China, heeft ontwikkeld, wat opvallend in tegenspraak is met den aanzienlijken achteruitgang welke de buitenlandse handel van Japan met de andere landen thans boekt. Deze teruggang is, in de eerste plaats, het welsprekend bewijs van het bedrukt verloop der wereldconjunctuur, in de tweede plaats van de onbetwistbare gevolgen van de door Japan getroffen maatregelen tot beperking van den grondstoffeninvoer en, ten slotte, van de tastbare resultaten van een strenge compensatiehandelspolitiek.

TABEL I.

Buitenlandsche handel van Japan met de landen van het « yen-blok » en met de overige landen
(in miljoenen yens).

	1936	1937	1938
A. Handel met het yen-blok :			
<i>Invoer :</i>			
Kwantung	34	45	60
Mandsjoekwo	206	249	339
Noord-China	70	75	133
TOTAAL...	310	369	532
<i>Uitvoer :</i>			
Kwantung	347	396	536
Mandsjoekwo	151	216	316
Noord-China	60	82	199
TOTAAL...	558	694	1.051
Uitvoersaldo	248	325	519
B. Met de overige landen :			
<i>Invoer</i>	2.453	3.414	2.131
<i>Uitvoer</i>	2.135	2.481	1.639
Invoersaldo	318	933	492

Voor het eerst sedert twintig jaar, sluit, in 1938, de algemeene balans van Japan's buitenlandschen handel met een boni van 27 miljoen yens, dat zooals blijkt uit de gegevens van tabel I, te wijten is aan het opvoeren van den ruilverkeer in het kader van wat men gewoon is te noemen de landen van het *yen-blok*. Terwijl de Japansche invoer uit deze landen, van 310 miljoen yens, in 1936, gestegen is tot 532 miljoen yens, in 1938, is tusschen deze data de Japansche uitvoer naar de landen van het *yen-blok* meer dan verdubbeld : 519 miljoen yens tegen 248 miljoen yens. Daarentegen is het ruilverkeer met de overige streken van China, zoodanig teruggelopen dat daardoor de gezamenlijke buitenlandse handel van Japan aanzienlijk is verminderd. Inderdaad, de invoer is

gevallen van 3.783 miljoen yens in 1937, op 2.663 miljoen yens in 1938, waar van het eene jaar op het andere, de uitvoer daalde van 3.175 tot 2.690 miljoen yens. Terwijl in 1937, de Japansche uitvoer voor ongeveer 25 pCt. door het *yen-blok* opgenomen werd en voor 75 pCt. door de overige landen, zijn in 1938 overeenstemmende percenten respectievelijk 43 1/2 pCt. en 56 1/2 pCt. geworden. De algemeene teruggang van den Japanschen buitenlandschen handel is niet zonder nadeelige gevolgen gebleven voor dezen van al de andere landen, met uitzondering nochtans van Italië. Vooral achteruitgegaan zijn : de uitvoer van de Vereenigde Staten naar Japan, die van het eene jaar op het andere van 1.269 tot 915 miljoen yens viel, en deze van Britsch Indië, die van 449 tot 180 miljoen yens daalde; de uitvoer van Australië kromp van 165 tot 82 miljoen yens, terwijl deze der Zuid-Afrikaansche Unie jaarlijks ineenzakte : 88 miljoen yens in 1937 tegen 9 miljoen yens in 1938.

De Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie werd eveneens hard getroffen : waar haar uitvoer in 1937 41.059.000 yens bedroeg, beliep hij, in 1938, nog slechts 15.441.000 yens, of een vermindering van ca. 60 pCt., slaande in hoofdzaak op de chemische nijverheid, den papierhandel, de metaalnijverheid, de lederbewerking en de textielproducten : alleen de wapenuitvoer kon toenemen. In zake invoer van Japansche producten, gaat de terugloop van 20.065.000 tot 10.151.000 yens, wat vooral te wijten is aan de zwakke invoer van metaal, voedingswaren, scheikundige producten en textielwaren.

TABEL II.

Geografische verdeling van den buitenlandschen handel van Japan
(in miljoenen yens).

LANDEN	INVOER		UITVOER	
	1938	+ of - t. o. v. 1937	1938	+ of - t. o. v. 1937
« Yen-blok »	532.548	+ 163.755	1.051.279	+ 345.457
Groot-Brittannië	63.157	- 42.616	134.972	- 33.325
Indië en Burma	172.231	- 277.256	188.040	- 111.326
Nederlandsch Indië	88.249	- 55.202	104.145	- 95.905
Hong-Kong	1.308	- 4.025	16.754	- 32.396
Malakka	100.968	- 14.623	22.877	- 48.421
Canada	91.260	- 13.432	15.244	- 4.792
Australië	82.875	- 82.376	69.388	- 2.961
Zuid-Afrik. Unie	9.558	- 79.294	35.289	- 18.460
Vereenigde Staten ..	915.354	- 354.188	425.123	- 214.305
Duitschland	171.170	- 5.193	33.015	- 10.246
Italië	5.843	+ 1.427	3.256	- 3.855
Frankrijk	13.502	- 14.383	36.814	- 10.394
Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie	15.441	- 25.618	10.151	- 9.914
Diverse	399.873	- 416.812	543.330	- 247.168
TE ZAMEN...	2.663.337	- 1.119.840	2.689.677	- 485.741

Bij het nagaan van de evolutie van den Japanschen buitenlandschen handel naar den aard der geruilde producten, kan heel wat interessants worden vastgelegd.

In zake uitvoer, is de achteruitgang algemeen: zowat 21 pCt. voor de eindproducten (29 1/2 pCt. voor de katoenweefsels) en 23 pCt. voor de halffabrikaten. Hierop maken uitzondering de voedingswaren waarvan de uitvoer t.o.v. 1937 wegens aanzienlijke graanverscheppingen met bestemming naar Noord-China, met ca. 22 pCt. in waarde toegenomen is.

Ook de invoer is sterk teruggelopen en wel met ca. 41 pCt. van het eene jaar op het andere, voor de grondstoffen en de halfafgewerkte producten. Deze achterwaartsche beweging is vooral aanzienlijk voor ruwe katoen die uit Britsch Indië en uit de Vereenigde Staten van Amerika wordt ingevoerd, voor het graan en de wol herkomstig uit Australië, Nieuw-Zeeland en Argentinië, alsmede voor ruwe rubber. Aangestipt dient echter, een verhooging van ca. 9 pCt. van den invoer van afgewerkte producten van Amerikaansche en Europeesche herkomst.

TABEL III.

Verdeeling van den Japanschen buitenlandschen handel, in 1937 en in 1938, naar den aard der geruilde producten (in millioenen yens) (1).

	UITVOER		INVOER	
	1937	1938	1937	1938
Voedingswaren	248,1	300,2	251,5	192,2
Ruwe stoffen	133,1	105,2	1.994,6	1.295,7
Halffabrikaten	814,6	672,2	1.095,3	702,0
Eindproducten	1.899,7	1.569,6	420,8	447,9
Diverse	79,5	42,8	20,8	25,2
TE ZAMEN...	3.175,0	2.690,0	3.783,0	2.663,0

(1) Excl. wederuitvoer en wederinvoer.

Essentieel op verwerking ingesteld, kon zich de Japansche economie slechts moeizaam naar de integrale toepassing van een restrictiepolitiek in zake invoer en compensatiehandel schikken, daar het slinken van den grondstoffeninvoer gepaard gaat met een reductie van den uitvoer van afgewerkte producten, die op haar beurt verscherping der inkrimping van den grondstoffeninvoer scheen te moeten meebrengen. Om de moeilijkheden te voorkomen, die zich ten gevolge van het voeren dezer politiek zouden kunnen voordoen, richtte, in Juli 1938, de Japansche Regeering een Fonds op voor het liquideeren van de wisselkoersen. Dit Fonds (*Revolving Fund*) dat, uit de kasgelden van de Bank van Japan, over een werkkapitaal van 300 millioen yens mocht beschikken, kreeg voor opdracht den invoer van ruwe producten te vergemakkelijken en tegelijk den ruilhandel in het kader van het *yen-blok* zooveel mogelijk te bevorderen. In Februari 1939, werd de werking van dit Fonds nog verbeterd vooral wat betreft de rentevergoeding en den looptijd van de leeningen. Ten slotte, werd, in Januari 1939, een nieuw *import-export link system*

uitgewerkt, krachtens hetwelk de uitvoer van 26 producten aangewezen door het Ministerie van Handel en Nijverheid (de uitvoer van het *yen-blok* exclusief) recht geeft op invoer van ruwe producten voor een waarde even groot als deze van de vreemde grondstoffen welke in de uitgevoerde producten verwerkt zijn.

De leidende Japansche kringen hopen aldus de oplossing naderbij te komen van het probleem der grondstoffenvoorziening en tegelijk de handelsbalans van Japan met de landen die niet tot het *yen-blok* behooren, te verbeteren. Men weet dat, in 1938, deze balans voor meer dan 490 millioen yen deficit stond (tabel I).

De nieuwe tendenties waarvan, sedert het begin van 1939, de Japansche buitenlandsche handel blijk geeft, schijnen aan deze diverse initiatieven niet heelemaal vreemd te zijn. Van het eene jaar op het andere, gaat de invoer inderdaad vooruit, zooals blijkt uit de hiernavolgende tabel aangaande het verloop van den Japanschen buitenlandschen handel gedurende het eerste kwartaal van 1938 en van 1939. Wat, van het eene jaar op het andere, den uitvoer betreft, deze is in Januari nog verslapt, doch kon in Februari en Maart eenigszins terug op dreef komen.

TABEL IV.

Buitenlandsche handel van Japan. Eerste kwartaal van 1938 en 1939 (in duizenden yens).

	Uitvoer	Invoer
Januari 1938	162.574	192.504
Januari 1939	159.956	194.799
Februari 1938	181.636	187.483
Februari 1939	206.951	243.547
Maart 1938	134.793	153.602
Maart 1939	158.278	176.251

Bron: *Monthly Circular, Mitsubishi Economic Research Bureau, Januari 1939.*

Wat de geografische verdeeling van den Japanschen handel aangaat, mag worden gezegd, dat, zonder zich in den loop van het eerste kwartaal aanmerkelijk te wijzigen, zij nochtans de groeiende beteekenis van den ruilhandel onder de landen van het *yen-blok* op het voorplan brengt.

Hier zij nochtans aangestipt, dat groote hoeveelheden ruwe katoen uit de Vereenigde Staten wordt ingevoerd evenals uit Britsch Indië en uit Egypte, wat niet overeenstemt met de inkrimping van den Japanschen invoer uit Mandsjoekwo. Het kon niet anders of de aanzienlijke achteruitgang van den Japanschen buitenlandschen handel, sedert een jaar, moest een ergelijken terugslag hebben op de cijfers van de scheepvaart; feitelijk is het aantal der in de Japansche havens binnengelopen schepen voor de eerste tien maanden van 1938, 17,3 pCt. lager dan dit

van de overeenkomstige periode van 1937. Het aandeel van de koopvaardijvloot in de Japansche zeevaart gaat nochtans vooruit; het stijgt nl. van 57 1/2 pCt. in 1937 tot 59 pCt. in 1939.

Waar de overzeesche scheepvaart den algemeenen gang van den buitenlandschen handel van Japan in 1938 weerspiegelt, is haar achteruitgang duidelijk merkbaar aan de gezamenlijke tonnenmaat die, in December 1938 772.000 ton bedroeg voor de schepen van meer dan 2.000 ton, tegen 822.000 ton in Januari van hetzelfde jaar. De kustvaart daarentegen en deze naar Centraal Azië maken klaarblijkelijk vordering: 1.822.000 ton tegen 1.420.000 ton tusschen dezelfde data. Het tekort aan schepen — waarvan een groot aantal in dienst stonden van de militaire transporten — liet zich gedurende gansch het jaar sterk gevoelen.

Ook op dit gebied spant de Japansche Regeering haar beste krachten in, om door een aangepaste uitbreiding van haar koopvaardijvloot, haar ruilhandel met Noord-China te bevorderen. Met dit doel voor oogen heeft het *Shipping Central Committee* een reeks maxima-tarieven ingevoerd, die verschillen al

naar gelang van de tonnenmaat der schepen. Bij het Parlement werden eveneens verschillende wetsontwerpen ingediend, die betrekking hebben op de coöperatieve scheepvaartmaatschappijen, den scheepsbouw en de financiering van de scheepvaart.

DE NORMALE EN WERKELIJKE ARBEIDSDUUR IN JAPAN.

De Japansche wetgeving op den arbeidsduur, is alleen toepasselijk op jeugdige personen van minder dan zestien jaar, op de vrouwen die in de nijverheid arbeiden en het mijnpersoneel, de werktijd bedraagt maximum 11 uren per dag, incl. één uur rust. Het minimum rustdagen is twee per maand, en vier waar er met meer dan twee ploegen wordt gewerkt. Voor de volwassen arbeiders bepaalt de wet, zooals zoeven gezegd, den arbeidsduur slechts voor de ondergrond-sche arbeiders en stelt hem vast op maximum 10 uren per dag met inbegrip van één uur rust.

TABEL I.

Werkelijke arbeidsduur per dag en aantal werkdagen per maand in de industrie, in Juni 1933, 1937 en 1938.
(U = Aantal uren en minuten. D = Aantal dagen.)

JAAR (Juni)	Metaalindustrie		Machines		Outilsleering en werktuigen		Scheepsbouw		Voertuigen		Aardewerk, glas, bouwmaterialen	
	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.
1933	9,58	27,0	10,23	27,5	9,31	27,0	11,00	27,1	9,26	27,9	9,28	27,5
1937	10,18	27,4	10,38	27,8	9,40	27,5	10,48	27,4	9,33	28,7	9,36	28,0
1938	10,24	27,5	10,48	27,9	9,52	27,7	10,38	27,6	9,48	28,1	9,38	27,8
Meer van 1933 tot 1938	0,26	0,5	0,25	0,4	0,21	0,7	0,38	0,5	0,22	0,2	0,10	0,3

JAAR (Juni)	Hout		Papier		Producten van papier		Drukken en boekbinden		Haspelen van zijde		Katoenspinnen	
	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.
1933	9,33	26,9	10,38	27,0	9,43	26,6	9,36	26,8	10,01	21,8	8,52	26,5
1937	9,41	27,6	10,36	28,1	9,49	27,4	9,54	27,2	10,00	25,6	8,55	26,8
1938	9,53	27,6	10,40	28,2	10,00	27,8	9,52	27,3	10,01	26,5	8,57	26,6
Meer van 1933 tot 1938	0,20	0,7	0,02	1,2	0,17	1,2	0,16	0,5	—	4,7	0,05	0,1

JAAR (Juni)	Weverijen		Verven en finishing		Breigoederen		Kunstzijde		Kleding		Artikelen van leder	
	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.
1933	9,54	27,8	10,29	27,1	9,51	27,7	—	—	9,24	27,2	9,03	26,9
1937	9,56	27,9	10,21	27,5	9,46	28,2	9,23	27,9	9,28	27,6	9,29	26,7
1938	9,56	27,8	10,15	26,9	9,51	27,9	9,20	27,9	9,50	27,9	10,17	27,0
Meer van 1933 tot 1938	0,02	—	0,14	0,2	—	0,2	—	—	0,26	0,7	1,14	0,1

JAAR (Juni)	Artikelen van rubber		Medische producten		Verven en schilderen		Kunst- meststoffen		Voedsel en drank		Alle industrieën (gemiddelde)	
	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.	U.	D.
1933	9,32	25,4	9,22	27,9	9,27	26,8	10,23	28,9	9,27	27,8	9,46	26,8
1937	9,46	25,8	9,23	28,0	9,41	27,5	10,33	29,1	9,38	28,1	9,64	27,5
1938	9,39	25,0	9,47	28,1	9,52	27,7	10,45	28,9	9,43	28,3	9,59	27,5
Meer van 1933 tot 1938	0,07	0,4	0,25	0,2	0,25	0,9	0,22	—	0,16	0,5	0,13	0,7

In den handel hebben, ten opzichte van den arbeidsduur, de winkels met ten minste 50 arbeiders, dezelfde verplichtingen als de fabrieken en de mijnen. In de kleine winkels is het wettelijk sluitingsuur 10 uur 's avonds.

De arbeidsvoorwaarden in de Staatsondernemingen, bepaald door de verschillende ministeries, zijn over 't algemeen aanmerkelijk beter dan deze van de private industrie; het beginsel van den achturenarbeid en van de 48-urige werkweek wordt er algemeen toegepast; de arbeiders ontvangen hun loon voor de feestdagen en krijgen zes dagen verlof per jaar.

Zooals blijkt uit een onlangs in het *Internationaal Arbeidsblad* verschenen studie (1), gaat de beoordeeling van den werkelijken arbeidsduur in Japan met heel wat moeilijkheden gepaard, wegens het tekort of het volledig gemis aan statistische gegevens, de werkkrachten worden er om de drie jaren geteld, doch de resultaten van de laatste telling — deze van 1936 — zijn nog niet gekend, zoodat men wel gedwongen is de door het Keizerlijk Kabinet en de Bank van Japan gepubliceerde statistieken te bezigen. Deze laatste heeft een tabel gepubliceerd met aanduiding van den werkelijken arbeidsduur en het aantal werkdagen, per maand, in de nijverheid.

Verdeeld over drie rubrieken, t.w. de textielnijverheid, de oorlogsnijverheden en de diverse, leiden deze gegevens tot de volgende opmerkingen: in de groep der textielindustrie, waar een groot aantal vrouwen aan het werk zijn, is het daggemiddelde minder dan 10 uren, uitgezonderd voor de weverijen en de *finishing* waar men veel meer mannen gebruikt; het maandelijksch aantal arbeidsdagen schommelt tusschen 26 1/2 in het zijdehaspelen en 27,9 in de breigoedzaken. Voor de verschillende takken van de oorlogsindustrie is, over het algemeen, de arbeidsduur langer in 1938 dan in 1937 en in 1933; zijn maximum is 10 u. 48 in de machinebouw; volgt de fabricage van het kunstmest met 10 u. 45. De kortste dagen zijn deze van wagenmakerij, met een gemiddelde van 9 u. 48; het maandelijksch aantal arbeidsdagen ligt tusschen 27 1/2 en 28. In de groep der diverse industrieën ligt de gemiddelde arbeidsduur beneden de 10 uren, behalve in de papiernijverheid; het aantal arbeidsdagen is tusschen 27 en 28 per maand.

Voor de nijverheid over het algemeen, was, in Juni 1938, de gemiddelde arbeidsduur 9 u. 59 en het gemiddeld maandelijksch aantal arbeidsdagen 27 1/2 tegen 9 u. 46 en 26,8 dagen in 1933.

Geschat naar de uitkomsten van de telling van 1933, vertoont de normale arbeidsduur een lichten teruggang op de cijfers van 1930: 9 u. 18 tegen 9 u. 21. De werkelijke arbeidsduur daarentegen, die rekening houdt met de overuren, wordt 10 u. 24 in 1933 tegen 10 u. 02 in 1930. Voor de geheele nijverheid, is in 1936 het gemiddeld aantal verlofdagen per maand, 2,9 geweest.

(1) *Revue Internationale du Travail*, April 1939.

In de mijnen, is de gemiddelde duur van den werkelijken dagelijkschen arbeid verminderd: 8 u. 48 in 1937 tegen 9 u. 06 in 1926; de vermindering met één uur per dag, die in 1929 aan den duur van ondergrondse arbeid werd gebracht, is hiervan de hoofdoorzaak. Het maandelijksch aantal werkdagen is nageoeg hetzelfde gebleven en komt op 26,6 in 1937.

TABEL II.

Werkelijke arbeidsduur per dag en aantal werkdagen per maand in de mijnen, van 1927 tot 1937 (1).

JAAR	Steenkolenmijnen		Erstmijnen		Alle mijnen	
	Arbeidsduur (*)	Aantal werkdagen	Arbeidsduur (*)	Aantal werkdagen	Arbeidsduur (*)	Aantal werkdagen
1927	9,30	26,0	8,17	28,0	9,06	26,8
1928	9,30	26,0	8,17	28,0	9,06	26,8
1929	9,25	25,8	8,14	27,9	9,03	26,6
1930	9,16	25,0	8,12	27,7	8,56	26,1
1931	9,11	24,7	8,16	27,2	8,53	25,7
1932	9,11	25,0	8,17	27,2	8,52	26,0
1933	9,13	25,7	8,15	27,2	8,53	26,4
1934	9,07	25,4	8,12	27,2	8,49	26,3
1935	9,05	25,6	8,10	27,2	8,46	26,4
1936	9,09	25,9	8,10	27,1	8,48	26,6
1937	9,10	26,0	8,11	27,1	8,48	26,6

(1) Gegevens verstrekt door 's Keizers Kabinet.
(*) Uren en minuten.

Bij vervoer en verkeer gaat de arbeidsduur steeds verder achteruit, in 1929 was hij 9 u. 50 en in 1937 9 u. 17 voor het water- en landvervoer, en 9 u. 10 in 1929 tot 8 u. 44, in Mei 1938 voor het heele vervoer en verkeer.

TABEL III.

Werkelijke arbeidsduur in vervoer en verkeer in 1929, 1931, 1937 en 1938 (1).

JAAR (Juni)	Gemiddelde voor alle vervoer te lande en te water		Post, Telegrafie en Telefonie		Gemiddelde voor alle vervoer en verkeer	
	Arbeidsduur (*)	Aantal werkdagen	Arbeidsduur (*)	Aantal werkdagen	Arbeidsduur (*)	Aantal werkdagen
1929	9,50	25,2	8,01	25,9	9,10	25,5
1931	9,42	25,0	7,30	26,4	8,54	25,5
1937	9,17	25,4	7,24	25,7	8,40	25,5
1938 (2)	—	—	7,27	25,7	8,44	25,5

(1) 's Keizers Kabinet: Maandelijksche loonstatistiek.
(2) Mei.
(*) Uren en minuten.

Voor den handel, beschikt men niet over voldoende statistisch materiaal: blijkens een onderzoek door het Bureau van Sociale Aangelegenheden gaande over 395 winkels, waar per eenheid ten minste 50 personen aan het werk waren, zou de arbeidsduur voor 55 pCt. van deze zaken, 8 u. 10 per dag bedragen.

* * *

De cyclische afwisselingen van de economische bedrijvigheid in Japan, in den loop van deze laatste jaren, gingen gepaard met overeenstemmende fluctuaties in den duur der betrekkingen, in den omvang van de werkloosheid, alsmede in den werkelijken arbeidsduur. Op het betrekkelijk voorspoedig jaar 1929, volgde in 1930 en 1931 een zware crisis waartoe de terugkeer tot den goudstandaard en het voeren van een politiek van lage binnenlandsche prijzen aanleiding waren geweest. Waar het indexcijfer van de nijverheidsproductie viel van 92 1/2 in 1930, op 90,2 in 1931, ging tusschen dezelfde data de werkloosheid van 100 naar 114,4 en viel de werkelijke gemiddelde arbeidsduur van 9,16 in 1929 op 9,05 in 1931. Het is eveneens omstreeks dezen tijd, dat de sociale wetgeving werd uitgebreid, waardoor de arbeidsduur nog verminderde. De ontwaarding van den yen, na het opgeven van den gouden standaard in December 1931, was het sein tot heropleving van den buitenlandschen handel die, gepaard met de uitvoering van een herbewapeningsprogram, voor de Japansche economie een prikkel was en ten slotte de oriëntatie van de indexcijfers wijzigde. Van 1932 tot 1937, steeg de productie-

index van 97,3 tot 172,4 en was oorzaak dat de werkelijke gemiddelde arbeidsduur ging stijgen van 9 u. 05 tot 9 u. 20, tusschen dezelfde data; ondertusschen viel het werkloosheidsindexcijfer van 131 1/2 tot 80.

TABEL IV.

Variaties in den arbeidsduur en in de indexcijfers van de industriele bedrijvigheid van 1929 tot 1937.

JAAR	Werkelijke dagelijkse arbeidsduur (1)	Aantal werkdagen per maand (1)	Indexcijfer van de personeelbezetting (2)	Indexcijfer van de werkloosheid (3)	Indexcijfer van de productie (4)
1929	9,16	26,9	100,0	—	—
1930	9,08	26,5	90,0	100,0	92,5
1931	9,05	26,4	81,7	114,4	90,2
1932	9,06	26,5	82,0	131,5	97,3
1933	9,13	26,9	89,9	110,6	113,3
1934	9,15	26,9	100,2	101,0	129,1
1935	9,17	26,9	109,7	98,4	143,3
1936	9,17	27,0	115,8	91,6	152,6
1937	9,20	27,1	128,8	80,0	172,4

(1) 's Keizers Kabinet: Maandelijksche loonstatistiek (arbeidsduur in uren en minuten).

(2) Bank van Japan (1929 = 100).

(3) Ministerie van Sociale Aangelegenheden (1930 = 100). Rekening wordt eveneens gehouden met de werkloosheid onder de bedienden en de losse arbeiders.

(4) Ministerie van Handel en Nijverheid (gemiddelde voor 1931, 1932 en 1933 = 100).

WETTELIJKE BERICHTEN.

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officieele berichten die voor de algemeene economie van het land een bijzonder belang vertoonen en in het Belgisch Staatsblad werden gepubliceerd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de belangrijkste wetten en besluiten worden in extenso overgenomen. De overige wetteksten worden eenvoudig vermeld, met een verklarende nota.

Ten einde het raadplegen te vergemakkelijken,

zijn deze wetten en besluiten onder de volgende hoofden gerangschikt :

- I. *Algemeene economische en sociale wetgeving.*
- II. *Wetgeving betreffende de openbare en private financiën.*
- III. *Binnenlandsche handelswetgeving.*
- IV. *Buitenlandsche handelswetgeving.*
- V. *Nijverheidswetgeving.*
- VI. *Arbeidswetgeving.*
- VII. *Internationale wetgeving.*

II. — WETGEVING BETREFFENDE DE OPENBARE EN PRIVATE FINANCIËN.

Koninklijk besluit van 22 Maart 1939

houdende oprichting van een interfederalen Raad van het krediet aan de ambachtsbewerktuiging (Staatsblad, 5 April 1939, blz. 2301).

Gelet op de wet dd. 29 Maart 1929 op den waarborg van goed verloop van het krediet aan de ambachtsbewerktuiging; — Gelet op het koninklijk besluit dd. 11 Mei 1929, genomen in uitvoering van voormelde wet; — Gelet op het koninklijk besluit dd. 14 October 1937 houdende oprichting van een coördinatieraad van de instellingen voor krediet aan den middenstand; — Op de voordracht van Onzen Minister van Economische Zaken en Middenstand en van Onzen Minister van Financiën, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel één. Er wordt een Interfederalen Raad van het krediet aan de ambachtsbewerktuiging opgericht.

Art. 2. De Interfederale Raad is bevoegd om :

a) Alle vraagstukken omtrent de bedrijvigheid van de officieele organismen van krediet aan de ambachtsbewerktuiging te onderzoeken;

b) Aan den Minister die het Middenstandswezen in zijn bevoegdheid heeft een ontwerp van huishoudelijk reglement voor te leggen, naar hetwelk de plaatselijke en federale maatschappijen van krediet aan de ambachtsbewerktuiging zich moeten gedragen;

c) Aan den Minister die het Middenstandswezen in zijn bevoegdheid heeft een gemotiveerd advies uit te brengen over de aanvragen tot aanneming van de federale maatschappijen van krediet aan de ambachtsbewerktuiging.

Art. 3. De Interfederale Raad bestaat uit de afgevaardigden, aangeduid door de federale maatschappijen welke aangenomen zijn door den Minister die het Middenstandswezen in zijn bevoegdheid heeft. De directeur-generaal van de Administratie van het Middenstandswezen en de Regeeringscommissaris wonen de vergadering van den Raad bij.

De vergaderingen van den Raad worden voorgezeten door den directeur-generaal van de Administratie van het Middenstandswezen. Deze is niet stemgerechtigd.

Het ambt van secretaris wordt waargenomen door den hoofdinspecteur die met de verrichtingen van het krediet aan de ambachtsbewerktuiging gelast is.

Art. 4. Iedere federale maatschappij zal in den Interfederalen Raad door twee afgevaardigden vertegenwoordigd zijn. De federale maatschappij waarvan

de in omloop zijnde promessen meer dan 5.000.000 fr. bedragen, heeft recht op een bijgevoegden afgevaardigde.

Art. 5. De Interfederale Raad vergadert ten minste om de drie maanden en telkens als de voorzitter het noodig oordeelt of er om verzocht wordt door den Regeeringscommissaris of een afgevaardigde van een federale maatschappij. De oproepingen geschieden ten minste tien dagen vóór de vergadering.

Art. 6. De voorzitter stelt de dagorde vast. Elk verzoek om inschrijving van een punt op de dagorde moet den voorzitter ten minste vijftien dagen vóór de vergadering toekomen.

Art. 7. De Interfederale Raad duidt de twee, bij artikel 2 van het koninklijk besluit van 14 October 1937, voorziene afgevaardigden aan, om het Krediet aan de ambachtsbewerktuiging te vertegenwoordigen in den schoot van den coördinatieraad van de instellingen voor krediet aan den middenstand.

Art. 8. De Interfederale Raad beraadslaagt volgens de regelen in gebruik bij de beraadslagende algemeene vergaderingen.

Art. 9. Onze Minister die het Middenstandswezen in zijn bevoegdheid heeft en Onze Minister van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 23 Maart 1939.

Wet betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen. Koninklijk besluit tot wijziging van het algemeen reglement betreffende de verzekering tegen de arbeidsongevallen (Staatsblad, 6 April 1939, blz. 2316).

Gelet op de wet betreffende vergoeding der schade voortspruitende uit de arbeidsongevallen; — Gelet op het koninklijk besluit van 7 December 1931 tot samenordering der koninklijke besluiten houdende algemeen reglement betreffende de verzekering tegen de arbeidsongevallen; — Op de voordracht van Onzen Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg, — Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel één. Het derde lid van artikel 13 van het algemeen reglement betreffende de verzekering tegen de arbeidsongevallen, gevoegd bij het koninklijk besluit van 7 December 1931, wordt als volgt gewijzigd :

« De maatschappijen bewaren, in België, de waarden, die tot dekking der premienreserves strekken. Zij geven ze, in open deposito, ter bewaring bij de Nationale Bank of, behoudens verzet vanwege den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg, in de instellingen, die zij vóór het deposito te zijner kennis hebben gebracht.

» De Minister mag te allen tijde bij eenvoudigen brief tegen het deposito of de handhaving daarvan verzet aantekenen. De deponerende maatschappijen verbinden er zich toe, slechts de samenstelling van dit deposito te wijzigen mits voorafgaand akkoord vanwege den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg of van zijn gelastigde. Er wordt van deze voorwaarde melding gemaakt in het depositoborderel. »

Art. 2. De bepalingen vervat onder lid 4 van voormeld artikel 13 worden ingetrokken. De laatste twee zinnen van lid 3 zullen het lid 4 uitmaken: « De maatschappijen dienen een inventaris bij te houden van de in bewaring gegeven waarden, waarbij de getuigschriften van de deposito's dienen gevoegd. Zij dienen eveneens een staat bij te houden omtrent de onroerende goederen en hypotheeken, die tot dekking der premienreserve kunnen strekken. »

Art. 3. Volgende bepaling wordt bij voormeld artikel 13 gevoegd om er het 5° lid van te worden:

« De grossen van hypotheekakten, welke tot dekking strekken van de premienreserve, zijn door de maatschappijen te deponeren op de wijze als hierboven bepaald.

» De Minister, daartoe gediend van advies door de commissie voor arbeidsongevallen, zal evenwel bevoegd zijn om een maatschappij van die verplichting te ontheffen. »

Art. 4. Volgende bepaling wordt bij voormeld algemeen reglement betreffende de verzekering tegen de arbeidsongevallen gevoegd en maakt zoo het artikel 13bis uit:

« De maatschappijen mogen de tot dekking der premienreserve strekkende onroerende goederen noch vreemden, noch verhypothekeren, noch de tot hetzelfde doel bestemde hypothecaire schuldvorderingen verpanden, zonder den Minister daarvan ten minste tien dagen te voren kennis te hebben gegeven.

» Na dien termijn mag door hen wel tot bedoelde verrichtingen worden overgegaan, mits de Minister zich daartegen niet heeft verzet of de voorwaarden zijner instemming niet heeft te kennen gegeven.

» De premienreserve dient onverwijld met equivalente waarden aangevuld, op de wijze als bepaald in de vorige artikelen. »

Art. 5. Het laatste lid van artikel 13 van voormeld algemeen reglement betreffende de verzekering tegen de arbeidsongevallen wordt artikel 13ter van dit algemeen reglement:

« Het voorloopig wiskundig reservefonds wordt, bij voorrang tot de betaling van de vergoedingen aangewend, overeenkomstig artikel 15 der wet. »

Art. 6. Het derde lid van artikel 64 van voormeld algemeen reglement betreffende de verzekering tegen de arbeidsongevallen wordt als volgt aangevuld:

« De belegging van het wiskundig reservefonds kan slechts geschieden op de wijze die bij artikel 14, §§ 1°, 2° en 3°, wordt bepaald; de roerende waarden, die deel uitmaken van dit fonds, moeten bewaard worden op de wijze en naar de voorwaarden als bepaald bij artikelen 13 en volgende. »

Art. 7. Onze Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in werking treedt een maand na zijn bekendmaking in den *Moniteur*.

III. — BINNENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 22 Maart 1939

waarbij wordt verlengd het koninklijk besluit dd. 13 Januari 1935, zooals de tekst ervan werd vastgesteld bij koninklijk besluit dd. 30 Maart 1936, waarbij de Koning er toe gemachtigd wordt om, wanneer de belangen van de voortbrengers zulks vereischen, het gebruik te reglementeeren der benamingen waaronder koopwaren worden in den handel gebracht (Staatsblad, 1 April 1939, blz. 2133).

IV. — BUITENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Ministerieel besluit van 28 Maart 1939

wijzigende het ministerieel besluit dd. 8 Augustus 1936, waarbij de tenuitvoerlegging wordt geregeld van het koninklijk besluit dd. 30 Maart 1936, houdende reglementeering van de afgifte van oorsprongattesten (Staatsblad, 1 April 1939, blz. 2134).

Koninklijk besluit van 1 April 1939

betreffende het in werking treden van het Akkoord tot wijziging van het additioneel Akkoord van 2 September 1938 behoorende bij het Overdrachtsakkoord van 24 Augustus 1937 tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en het Koninkrijk Roemenië, aangegaan door wisseling van nota's te Boekarest op 8 Maart 1939 (Staatsblad, 26 April 1939, blz. 2992).

Het Akkoord tot wijziging aan het additioneel Akkoord van 2 September 1938 behoorend bij het Overdrachtsakkoord van 24 Augustus 1937 tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en het Koninkrijk Roemenië, aangegaan door wisseling van nota's te Boekarest, op 8 Maart 1939, zal geheele en volledige uitwerking hebben.

Akkoord aangegaan te Boekarest, op 8 Maart 1939, tot wijziging van het Additioneel Akkoord behoorend bij het Overdrachtsakkoord van 24 Augustus 1937 tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en het Koninkrijk Roemenië, geteekend te Brussel, op 2 September 1938.

1° Artikel 2 van het Additioneel Akkoord behoorend bij het Overdrachtsakkoord van 24 Augustus 1937 tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en het Koninkrijk Roemenië, geteekend te Brussel, op 2 September 1938, wordt ingetrokken en vervangen door de volgende bepaling die van heden af uitwerking zal hebben :

« De stortingen die zullen worden verricht als tegenwaarde van den invoer van graangewassen, peulgewassen, olieachtige en andere zaden in de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie zullen worden verdeeld als volgt :

» 70 pCt. zullen worden gebracht op de bijzondere rekening der Nationale Bank van Roemenië.

» De overblijvende 30 pCt. zullen aan de betrokken Roemeensche uitvoerders ter vrije beschikking worden gelaten. »

2° De reserve voorzien in artikel IV, cijfer I, tweede lid, van het Overdrachtsakkoord en door artikel 5 van het voormeld Additioneel Akkoord terug-

gebracht tot 2 miljoen belga, zal te rekenen van heden door de Nationale Bank van Roemenië gebruikt kunnen worden voor de bestemmingen voorzien in artikel III, cijfer 2, van het Overdrachtsakkoord, gewijzigd door artikel 3 van bovenvermeld Additioneel Akkoord.

3° Onderhavig Akkoord maakt een integreerend deel uit van bovenvermeld Additioneel Akkoord.

Koninklijk besluit van 7 April 1939

betreffende den uitvoer van vleesch, vet en afval. Wijziging van het koninklijk besluit van 23 Maart 1901 (Staatsblad, 26 April 1939, blz. 2992).

Ministerieel besluit van 8 April 1939

tot uitvoering van het koninklijk besluit van 7 April 1939, betreffende den uitvoer van vleesch, vet en afval (Staatsblad, 26 April 1939, blz. 2993).

Koninklijk besluit van 14 April 1939

betreffende den uitvoer van grint (Staatsblad, 22 April 1939, blz. 2864).

De uitvoer van grint wordt onderworpen aan het voorafgaandelijk overleggen van een machtiging (n° 147 van het toltarief).

V. — NIJVERHEIDSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 27 Maart 1939

toepasselijk op de stoffen aanbevolen voor het vervaardigen, bereiden of bewaren van eetwaren (Staatsblad, 9 April 1939, blz. 2564).

Koninklijk besluit van 31 Maart 1939

houdende wijziging van de artikelen 21 en 22 van het koninklijk besluit van 10 Augustus 1933, betreffende de politie der als gevaarlijk, ongezond of hinderlijk ingedeelde inrichtingen (Staatsblad, 2 April 1939, blz. 2220).

De artikelen 21 en 22 van het koninklijk besluit van 10 Augustus 1933, betreffende de politie der als gevaarlijk, ongezond of hinderlijk ingedeelde inrichtingen worden gewijzigd en aangevuld als volgt :

« Art. 21. Van de macht om te beslissen bij dit besluit aan deputaties en schepencolleges verleend, kan geen gebruik worden gemaakt wanneer het door den Staat opgerichte of in bedrijf genomen inrich-

tingen geldt, waarvoor vergunning wordt verleend overeenkomstig de speciale regeling bepaald bij artikelen 22 en 23.

» Deze speciale regeling kan bij koninklijk besluit worden toepasselijk gemaakt op het behandelen van de aanvragen betreffende sommige private inrichtingen, voor dewelke de tusschenkomst van een éenige overheid noodig blijkt om de oprichtingsvoorwaarden tot éenheid te brengen.

» Art. 22. De beslissingen omtrent de bij het vorig artikel bedoelde inrichtingen, worden vastgesteld in een koninklijk besluit gegeven op de voordracht van den Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg, van den Minister van Economische Zaken en Middenstand of van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Volksgezondheid, naar het onderscheid bepaald bij koninklijk besluit van 15 October 1933, houdende classificatie der als gevaarlijk, ongezond of hinderlijk ingedeelde inrichtingen. »

VI. — ARBEIDSWETGEVING.

Ministerieel besluit van 25 Maart 1939.

Beroepsherscholing van de werkloozen. — Uitvoering van artikel 2 van het koninklijk besluit van 16 Januari 1939 (Staatsblad, 1 April 1939, blz. 2135).

Ontwerp van reglement van de herscholing. (Heropleiding.)

Artikel één. De herscholing bedoeld bij onderhavig reglement bestaat er voor een werklooze in een aanleering te doen in een ander vak dan het zijne of zich te herscholen in zijn eigen vak.

AFDEELING I. — *De herscholing per contract.*

Art. 2. De werkloosheidsvergoedingen en tegemoetkomingen worden verder uitgekeerd aan de verzekerden van ten minste één en twintig jaar oud, die met een werkgever, onder het toezicht van den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, een herscholingscontract hebben aangegaan, overeenkomstig het model gevoegd bij onderhavig reglement en in elk afzonderlijk geval goedgekeurd door den directeur-generaal van den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid.

Bij uitzondering kunnen de bepalingen van onderhavig reglement toegepast worden op een werklooze van meer dan achttien jaar, wanneer, naar het oordeel van den directeur-generaal van den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, die afwijking noodig is om de plaatsing van den betrokkene te vergemakkelijken.

Buiten zijn werkloosheidsvergoeding of tegemoetkoming, kan de werklooze die herschoold wordt van zijn werkgever een premie ontvangen overeenkomend met elken productieven arbeid, rekening gehouden met de kosten die de herscholing voor den werkgever medebrengt.

In geen geval kan de totale som genoten door den werklooze die herscholing volgt, d.w.z. de werkloosheidstegemoetkoming of -vergoeding, daarbij gevoegd de premie, hooger zijn dan het normaal loon uitbetaald aan de geschoolde arbeiders uit het volk of uit het beroep waar de werklooze herschoold wordt, d.i. het normaal loon bepaald bij artikel 7 van het herscholingscontract. Wanneer het totaal van de premie en de werkloosheidsvergoeding of tegemoetkoming samen hooger is dan het normaal loon bepaald bij artikel 7 van bedoeld contract, wordt de werkloosheidstegemoetkoming naar behooren verminderd.

Wanneer het evenwel leerlingen of leergasten geldt van meer dan achttien jaar en van minder dan één en twintig jaar, mogen de premie en de werkloosheidsvergoedingen of tegemoetkomingen, samen genomen, niet hooger zijn dan het normaal loon betaald aan de jonge niet-geschoolde arbeiders uit de streek. Wanneer het totaal der aldus bekomen sommen bedoeld normaal loon overtreft, worden de werkloosheidsvergoedingen en tegemoetkomingen naar behooren verminderd.

Art. 3. De werkgever is er toe gehouden, op het einde van elke week in de kolom « verdiend loon » van de contrôlekaart van den verzekerde, de premie te vermelden genoten door den werklooze die herscholing volgt.

Art. 4. De Nationale Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid betaalt aan den werklooze drie vierden terug van de verplaatsingskosten veroorzaakt door de herscholing.

Art. 5. Voor den werklooze die herscholing volgt, wordt de dagelijksche contrôle, voorzien door de reglementeering, vervangen door een attest van den werkgever, die voor elken halven dag aanwezigheid op het werk, zijn visum plaatst op de contrôlekaart van den betrokkene.

Het bevoegd gewestelijk bureel van den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, wordt gelast met het toezicht op die speciale contrôle.

Art. 6. Behalve wanneer hij ontslagen is van het storten van bijdrage bij het Waarborgfonds, voorzien bij artikel 18 van de wet op herstel der schade voortvloeiend uit arbeidsongevallen, moet de werkgever den werklooze die herscholing volgt verzekeren, onder de bij de wet voorziene voorwaarden.

Art. 7. De Nationale Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid verzekert den betrokkene voor een bijkomende vergoeding, berekend op grond van het verschil tusschen driehonderd maal het dagelijksch normaal loon bepaald bij artikel 7 van het contract en de vergoeding voorzien bij de wet op het herstel der schade bij werkongevallen.

De werkgever stort bij den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, in het begin van de herscholing, per dag werk voorzien in het contract, een premie gelijk aan 1 pCt. van het loon bepaald bij artikel 7, behoudens wanneer de werkgever er in toestemt den werklooze die herschoold wordt te verzekeren onder de voorwaarden waarin hij de geschoolde arbeiders verzekert uit de beroeps-categorie waarin de werklooze herscholing volgt.

Wanneer de herscholing onderbroken wordt, betaalt de Nationale Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid aan den werkgever een gedeelte terug van de verzekeringspremie berekend naar verhouding tot de niet gewerkte dagen.

Art. 8. Het aantal herscholing volgende arbeiders die bovenstaand regime genieten en gebezigd worden in een onderneming mag niet grooter zijn dan 2 pCt. van het totaal in die onderneming gebezigde arbeiders.

Uitzonderingen aan dien regel kunnen toegelaten worden door den directeur-generaal van den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, wanneer het vaststaat dat het dan vakken geldt waar arbeiders ontbreken.

De werkgevers die minder dan 50 arbeiders bezigen kunnen er toe gemachtigd worden één arbeider te herscholen, zoo zij de verbintenis aangaan hem op het einde van de in het contract voorziene herscholingsperiode aan het werk te behouden.

Art. 9. De werklooze die herscholing volgt, blijft bij het gewestelijk bureel ingeschreven als werkaanvrager in zijn vroeger beroep.

Echter wordt hij daarin slechts opgeroepen voor zoover er geen andere werklooze is die in staat is om de aangeboden werkgelegenheid te vervullen.

AFDEELING II. — *De herscholing opgelegd door den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid.*

Art. 10. De herscholing bedoeld bij artikel 1 van het koninklijk besluit van 16 Januari 1939, kan gevolgd worden hetzij in een instelling voor beroeps-onderwijs, opgericht of gesubsidieerd door den Staat hetzij, bij uitzondering, op beslissing van het Bestuurscomité van den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid, in een speciaal herscholingscentrum, ingericht door den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid.

Art. 11. Het bepaalde bij artikels 2, 3 en 5 van onderhavig reglement, is toepasselijk op de werkloozen bedoeld bij onderhavige afdeling II.

De in die artikels aan den werkgever opgelegde verplichtingen moeten eventueel nagekomen worden door het hoofd van de onderwijsinstelling waar de herscholing plaats heeft.

Art. 12. De werkloozen bedoeld bij onderhavige afdeeling worden verzekerd tegen werkongevallen op grond van een loon gelijk aan driehonderd maal het normaal dagelijksch loon uit het beroep waarin zij herschoold worden.

Art. 13. De Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid betaalt de verplaatsingskosten terug aan de herschoolde werkloozen, waarvan spraak in onderhavige afdeeling, evenals de schoolkosten. Hij draagt de kosten van verzekering tegen werkongevallen en de kosten van algemeene werking van de herscholingscentra, namelijk de vergoeding van de schoolopleiders en van de onderrichtgevers in de fabrieken, die bijkomende prestaties verrichten.

De Nationale Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid verleent aan den werklooze die herscholing volgt, een uurpremie van 1 frank tot een beloop van 20 frank per week. Die premie wordt maandelijks uitbetaald.

Art. 14. De werklooze die van zijn werkgever een productiepremie ontvangt, valt niet meer onder de toepassing van boven onder afdeeling II staande maatregelen, maar wel onder toepassing van het regime bepaald onder afdeeling I.

AFDEELING III. — *Rol van de consultatieve commissie.*

Art. 15. In toepassing van artikel 1 van het koninklijk besluit van 16 Januari 1939, zijn de consultatieve commissies die in werking zijn bij de gewestelijke bureelen van den Nationalen Dienst voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid bevoegd om de werkloozen aan te duiden waarop de herscholing voorzien onder afdeeling II toepasselijk is.

De consultatieve commissies duiden de werkloozen aan wien herscholing opgelegd wordt, daarbij steunend, namelijk op hun leeftijd, op den duur van hun werkloosheid, op hun vroeger beroep, evenals op hun fysieke geschiktheid of beroepsaanleg.

Om die geschiktheid of dien aanleg nader te bepalen, kunnen de consultatieve commissies eventueel betrokkenen een medisch onderzoek laten ondergaan en een beroepsonderzoek waarvoor zij om de medewerking van technici kunnen verzoeken.

Art. 16. De consultatieve commissies, geholpen door de diensten der gewestelijke bureelen, houden toezicht over het goede verloop der aan den gang zijnde herscholingen. Zij vermelden de gevallen waarin de herscholing moet stopgezet worden wegens onvoldoende geschiktheid of integendeel, verlengd buiten het gestelde tijdsverloop. Zij doen uitspraak over de door de werkloozen aangevoerde redenen om de herscholing die hun werd opgelegd te weigeren of te laten staan.

VII. — INTERNATIONALE WETGEVING.

Overeenkomst met Frankrijk en Nederland, nopens verschillende vraagstukken betreffende het stelsel toepasselijk op de Rijnvaart, geteekend den 3^e April 1939, te Brussel (Staatsblad, 29 April 1939, blz. 3081).

België, Frankrijk en Nederland,

Vervuld met den wensch, voor zoover hen betreft, het stelsel van toepassing op de scheepvaart op den Rijn en op de aangrenzende wateren, bedoeld in de Overeenkomst van Mannheim van 17 October 1868, op bepaalde punten nauwkeuriger te omschrijven en aan te vullen, zonder evenwel inbreuk te maken op het beginsel van samenwerking tusschen alle Staten, die geroepen zijn deel uit te maken, evenals zijzelf, van de gemeenschap van den Rijn,

Zijn omtrent de navolgende bepalingen overeengekomen :

Artikel één.

Goederen, welke over den Rijn Straatsburg bereiken dan wel verlaten, kunnen, om te worden aangemerkt als zijnde rechtstreeks vervoerd in den zin van de Fransche wetgeving, zonder onderscheid worden overgeladen, met of zonder opslag in entrepôt, in de Belgische havens Antwerpen en Gent en in de Nederlandsche havens Amsterdam, Dordrecht en Rotterdam (met inbegrip van Vlaardingen, Schiedam en Hoek van Holland).

De documenten, welke moeten worden overgelegd om de voordeelen te genieten van bovenbedoelde regeling, worden bepaald door de Fransche wetgeving.

Alle faciliteiten, welke door Frankrijk mochten worden verleend aan goederen, welke in doorvoer worden vervoerd door een der havens bedoeld in het eerste lid, zullen worden uitgebreid tot alle andere havens genoemd in dat lid.

Artikel 2.

Het in artikel 1 bepaald stelsel zal, wat betreft de goederen welke in doorvoer worden vervoerd over de Nederlandsche havens, worden toegepast :

a) Op den dag van inwerkingtreding van deze overeenkomst, op goederen afkomstig uit de Nederlandsche overzeesche gebiedsdeelen;

b) Een jaar na dien dag, op goederen afkomstig van of bestemd voor de Fransche havens (met inbegrip van de Algerijnsche havens);

c) Twee en een half jaar na dienzelfden dag, op goederen afkomstig van of bestemd voor de Fransche koloniën en protectoraten;

d) Vier jaar na den genoemden dag, op goederen van Europeeschen oorsprong;

e) Vijf jaar na den dag van de inwerkingtreding van deze overeenkomst, op alle andere goederen.

Artikel 3.

De Belgische en de Nederlandsche Regeeringen verbinden zich, wat betreft de Rijnvaart, om gedurende een tijdsverloop van tien jaar beginnende met den dag van inwerkingtreding van deze overeenkomst zonder voorafgaande onderlinge overeenstemming, geen op dit oogenblik bestaanden maatregel te verscherpen, welke bestemd is om het vervoer afkomstig van of bestemd voor de Belgische havens te begunstigen ten nadeele van de Nederlandsche havens en omgekeerd.

De beide Regeeringen verbinden zich om gedurende hetzelfde tijdsverloop geen nieuwe maatregelen van gelijken aard te treffen zonder voorafgaande onderlinge overeenstemming.

Artikel 4.

Wat in het bijzonder betreft de premiën, welke door de Belgische Regeering worden verleend voor het vervoer langs den Rijn van bepaalde goederen, stroomopwaarts en stroomafwaarts, wordt overeengekomen, dat gedurende het tijdsverloop van tien jaar, bepaald in het vorige artikel, het gezamenlijke jaarlijksche bedrag, dat thans voor den dienst van die premiën is bestemd, niet zal worden verhoogd, dat het eenheidsbedrag toegekend per ton niet zal worden verhoogd, en dat geen premiën zullen worden toegekend aan goederen, welke die thans niet genieten.

Eveneens wordt overeengekomen, dat in het geval, dat gedurende een jaar het vervoer te water uit de Belgische zeehavens met bestemming naar den Rijn boven de grens tusschen Nederland en Duitschland in totaal 24 pCt. mocht overschrijden van de sôm van het vervoer te water, dat bij genoemde grens aankomt zoowel aan de Belgische zeehavens als van de Nederlandsche zeehavens, de Belgische Regeering zich verbindt over te gaan tot een herziening van het stelsel der premiën, zoodanig, dat het Rijnverkeer afkomstig uit de Belgische zeehavens wordt teruggebracht beneden de grens van 24 pCt., bedoeld in dit lid.

Het gezamenlijke jaarlijksche bedrag, bedoeld in het eerste lid bedraagt 16.400.000 Belgische franken, waarvan ten hoogste 4.000.000 zullen kunnen worden bestemd voor het vervoer stroomafwaarts.

Evenwel zal, in het geval dat gedurende een jaar de verhouding tusschen de beide soorten van vervoer, bedoeld in het tweede lid van onderhavig artikel, tot beneden 18 pCt. mocht dalen, de Belgische Regeering het recht hebben, het stelsel der premiën te herzien. Deze herziening kan slechts worden gehandhaafd, zoolang bedoelde verhouding gedurende één jaar 21 pCt. niet zal hebben bereikt.

De wijze waarop de herzieningen, bedoeld in het tweede en het vierde lid zullen geschieden, zal onderling worden overeengekomen tusschen de Belgische en de Nederlandsche Regeeringen. Bij gebreke aan overeenstemming, zal zij worden bepaald volgens een korte scheidsrechterlijke procedure, welke zonder verwijl zal worden vastgesteld in overeenstemming tusschen de beide belanghebbende Regeeringen.

Nederland ziet er van af gedurende hetzelfde tijdsverloop van tien jaar premiën toe te kennen aan het vervoer afkomstig van of bestemd voor den Rijn.

Het Rijn-zeeverkeer zonder overlading wordt niet beschouwd als vervoer over den Rijn in den zin van dit artikel.

Voor de toepassing van dit artikel worden als Belgische zeehavens beschouwd :

Antwerpen, Gent, Zelzate, Brussel, Brugge, Zeebrugge, Oostende, Leuven, Dendermonde en Nieuwpoort,

en als Nederlandsche zeehavens :

Rotterdam (met inbegrip van Schiedam, Vlaardingen en Hoek van Holland), Amsterdam, Dordrecht, Terneuzen, Sluiskil, Vlissingen, Velsen, Harlingen en Delfzijl.

Artikel 5.

De Belgische en Nederlandsche Regeeringen zullen een gemengde Commissie instellen ten einde de mogelijkheid te onderzoeken om in geen overleg de heffingen en vergoedingen vast te stellen in de havens van Antwerpen, Gent, Amsterdam en Rotterdam.

De Commissie zal het deel van haar verslag, betrekking hebbende op de havengelden, indienen binnen drie maandên, te rekenen van den dag der inwerkingtreding van deze overeenkomst, wat betreft de havengelden voor schepen niet behoorend tot een geregelden dienst, en binnen zes maanden te rekenen van dien dag wat betreft de havengelden voor de overige schepen.

De havengelden voor schepen niet behoorend tot een geregelden dienst, zullen niet worden gewijzigd gedurende een tijdsverloop van drie maanden, te rekenen van den dag der inwerkingtreding van deze overeenkomst, behoudens overeenstemming tusschen de belanghebbende Regeeringen; de havengelden voor de overige schepen zullen niet worden gewijzigd gedurende een tijdsverloop van zes maanden, te rekenen van die inwerkingtreding, behoudens overeenstemming tusschen de genoemde Regeeringen.

Artikel 6.

In afwachting van de vaststelling van een nieuw algemeen stelsel voor de Rijnvaart overeenkomstig de omschrijving in het hierna volgende artikel 7, aangaande de contracteerende Staten, dat, behalve de bepalingen van de artikelen 2, 3, 4 en 5 van de overeenkomst van Mannheim van 17 October 1868, gewijzigd en aangevuld als aangegeven in artikel 9 van de onderhavige overeenkomst, de artikelen 7, 9, 10, 11 en 12 van eerstgenoemde overeenkomst, worden toegepast, wat betreft de scheepvaart afkomstig van of bestemd voor den Rijn, op de waterwegen, welke den Rijn met België verbinden.

Ingeval het stelsel omschreven in de in het voorgaande lid genoemde bepalingen, op bepaalde punten mocht worden gewijzigd of aangevuld, komen de contracteerende Staten overeen, dat die wijzigingen en aanvullingen zullen worden toegepast op het vervoer bedoeld in genoemd lid.

Artikel 7.

De contracteerende Staten verbinden zich te aangaan, dat de beginselen, neergelegd in de hoofdstukken III, IV, VII en VIII van het ontwerp van herziene overeenkomst voor de Rijnvaart, vastgesteld te Straatsburg in Mei 1936, binnen het kader van een nieuw algemeen stelsel voor den Rijn zullen worden toegepast op de havens van Rotterdam (met inbegrip van Vlaardingen, Schiedam en Hoek van Holland), Amsterdam, Dordrecht, Antwerpen en Gent, en dat het Rijnverkeer, bestemd voor of afkomstig van genoemde havens zoowel als dit bestemd voor of afkomstig van de open zee of België, wat betreft de onderwerpen bedoeld in genoemde hoofdstukken, zal worden behandeld zooals dit het geval zou zijn op den Rijn zelf.

Binnen het kader van het hierboven bedoelde nieuwe algemeene stelsel voor den Rijn, zullen de maatregelen, omschreven in de artikelen 2, 3, 4 en 5 van deze overeenkomst, blijven gelden.

Artikel 8.

De contracteerende Staten zullen in onderling overleg pogingen aanwenden ten einde de gemeenschap van den Rijn te herstellen op de basis van volledige gelijkheid van rechten.

Zij verbinden zich om, gedurende de voortzetting dier pogingen, slechts in gemeen overleg toe te stemmen in wijzigingen van het thans op de Rijnvaart van toepassing zijnde stelsel.

Artikel 9.

Deze overeenkomst zal van kracht blijven, zolang de contracteerende Staten voortgaan met het toepassen van de bepalingen van de overeenkomst van Mannheim van 17 October 1868, gewijzigd door de bepalingen van het Verdrag van Versailles van 28 Juni 1919, voor zoover Nederland zich daarbij heeft aangesloten door de protocollen van 21 Januari 1921 en 29 Maart 1923.

Artikel 10.

Deze overeenkomst zal in werking treden op den dag van haar ondertekening.

Evenwel zullen de artikelen 1 en 2, zoomede de bepaling van het derde lid van het ondertekeningsprotocol *ad* artikel 6 in toepassing worden gebracht op den 1^{en} Mei 1939.

Ter oorkonde waarvan de ondergeteekenden, daartoe behoorlijk gevolmachtigd, deze overeenkomst hebben geteekend en er hunne zegels aan hebben gehecht.

Gedaan op de Fransche Ambassade te Brussel, in één enkel exemplaar, hetwelk zal worden bewaard in het archief van de Fransche Republiek, die daarvan voor eensluidend gewaarmerkte afschriften zal afgeven aan de verdragsluitende Staten.

PROTOCOL VAN ONDERTEEKENING.

Bij gelegenheid van de ondertekening van de overeenkomst nopens verschillende vraagstukken betreffende het stelsel toepasselijk op de Rijnvaart, zijn de ondergeteekenden, daartoe behoorlijk gevolmachtigd, overeengekomen, daaraan de navolgende nadere bepalingen toe te voegen, welke van gelijke kracht en gelijken geldigheidsduur zullen zijn als de genoemde overeenkomst:

Ad Artikel 4.

Het is wel verstaan, dat voor de toepassing van artikel 4, de statistieken betreffende het Rijnverkeer van de Belgische zeehavens zullen worden samengesteld door het « Bijzonder Komitee der Scheepvaartwegen van België naar den Rijn », die betreffende het vervoer aan de grens tusschen Nederland en Duitschland door het Centraal Bureau voor de Statistiek in Nederland.

De Nederlandsche Regeering zal de noodige maatregelen nemen om te bereiken dat, ten opzichte van de aan genoemde grens in te winnen statistische gegevens, een behoorlijke controle wordt verzekerd die aan de bijzondere eischen van deze overeenkomst beantwoordt.

De Nederlandsche en de Belgische Regeeringen waarborgen de juistheid van de door hunne diensten verzamelde statistische gegevens.

Ad Artikel 4, vierde alinea.

Het is wel verstaan, dat de herziening, bedoeld in het vierde lid van artikel 4 geen verhooging van het jaarlijksche gezamenlijke bedrag bedoeld in het derde lid van genoemd artikel, met zich kan brengen, noch een uitbreiding van het verleenen van premies aan goederen, die deze thans niet genieten.

Evenwel zal, in het geval dat gedurende het laatste semester van een jaar, de gemiddelde verhouding van den belga tot het goud een vermindering

van meer dan 15 pCt. van den huidige koers zou aanwijzen, de herziening een vermeerdering van het genoemde bedrag tot gevolg kunnen hebben, welke vermeerdering het percentage van de waardevermindering van den belga niet zal overschrijden. De tegenwoordige koers van den belga tegenover het goud is 6.615,46 voor 1 kilogram fijn goud. De koersen, waarmede rekening zal worden gehouden in geval van wijziging in de verhouding van den belga tot het goud zijn die, welke gepubliceerd worden in het *Tijdschrift voor Inlichtingen en Documentatie der Nationale Bank van België*, onder de rubriek: « Koers van de edele metalen te Londen ».

Ad Artikel 6.

Het is wel verstaan, dat de nieuwe faciliteiten, welke zouden worden toegestaan overeenkomstig de bepalingen van het tweede lid van artikel 6, zullen worden uitgebreid tot de scheepvaart komende van of met bestemming naar den Rijn, op het Belgische gedeelte van de Zee-Schelde.

Ingeval deze faciliteiten aan de bedoelde scheepvaart zouden worden toegekend op de wateren, welke den Rijn met de haven van Amsterdam verbinden, zullen zij ook toepassing vinden op het Belgische gedeelte van het kanaal van Gent naar Terneuzen.

Het is wel verstaan, dat voor de toepassing van artikel 9 van de overeenkomst van Mannheim op den Rijn, zijn mondingen, en de wateren, welke den Rijn met België verbinden, in geen geval andere kosten van douane-begeleiding in rekening zullen worden gebracht dan die voor voeding, vuur en licht, onverschillig of de lading al of niet overgeladen of in entrepôt gebracht wordt in een vrijhaven van den Rijn.

Evenwel zal de kosteloosheid van de begeleiding, zooals deze in het vorige lid is omschreven, voor Belgische vaartuigen slechts zolang op de wateren, welke den Rijn met België verbinden, worden gehandhaafd als deze zelfde faciliteit zal toegepast blijven op de scheepvaart komende van of bestemd naar den Rijn, op het Belgische gedeelte van de Zee-Schelde en van het kanaal van Gent naar Terneuzen.

Ingeval de kosteloosheid van de begeleiding zou worden opgeheven op de wateren, welke België met den Rijn verbinden, zal het de Belgische Regeering vrijstaan, zulks in afwijking van artikel 3, de kosten van begeleiding aan de belanghebbenden te vergoeden.

Ad Artikel 7.

De Nederlandsche gevolmachtigden verklaren, dat de Nederlandsche Regeering zich het recht voorbehoudt, om in het kader van een nieuw algemeen stelsel voor de Rijnvaart, de wetgeving betreffende de evenredige vrachtverdeling toe te passen op het binnenlandsche Nederlandsche vervoer op de Nederlandsche wateren, bedoeld in artikel 7.

Ad Artikel 9.

Het is wel verstaan, dat op artikel 9 geen beroep kan worden gedaan om het permanente karakter van de overeenkomst van Mannheim, alsmede van de bepalingen van de verdragen en protocollen, bedoeld in genoemd artikel, te betwisten.

Gedaan op de Fransche Ambassade te Brussel, den 3^{en} April 1939.

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Voor Inhoudstafel, zie op de laatste bladzijde van het Tijdschrift.)

WIJZIGING : Tabel 16 « Rendement van eenige Belgische en Congolesche Staatsfondsen » werd vervangen door de tabel « Noteeringen, rendement en indexcijfers der voornaamste obligatietypen ».

BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË.

Bron : Ministerie van Binnenlandsche Zaken — Centrale Dienst voor de Statistiek.

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Geboorte-overschot	BINNEN- EN BUITENLANDSCHE TREK		Bevolking op het einde van het jaar	Aantal huwelijken
				Immigratie	Emigratie		
1934.....	131.736	96.851	34.885	15.994	18.486	8.275.552	62.692
1935.....	126.304	102.132	24.172	16.397	16.240	8.299.940	63.160
1936.....	125.511	101.695	23.916	17.655	13.610	8.330.959	64.749
1937.....	125.495	104.163	21.332	22.185	14.109	8.361.220	63.435
1938.....	130.604	108.682	21.922	14.491	16.110	8.386.553	61.402
1938 Twee eerste maanden.....	21.525	20.222	1.323				8.584
1939 Twee eerste maanden.....	17.687	23.779	6.092 *				7.738
1938 Juli.....	11.229	8.046	3.183				5.716
Augustus.....	11.124	8.012	3.112				6.423
September.....	10.520	7.825	2.695				5.971
October.....	10.347	7.854	2.493				5.458
November.....	10.312	8.374	1.938				4.041
Décember.....	10.692	9.974	718				4.839
1939 Januari.....	11.029	10.590	439				3.358
Februari.....	6.658	13.189	6.531 *				4.380

(*) Overschot der sterfgevallen op de geboorten.

GELDMARKT.

I. — DISCONTOVOET EN RENTESTAND VOOR BELEENINGEN (in %).

TIJDVAK	OFFICIEEL RENTETARIEF VAN DE NATIONALE BANK			PARTICULIER DISCONTO	CALL MONEY	PROLONGATIERENTE (bij de Caisse Gén. de Rep. et de Dépôts)		PROLONGATIERENTE op Belgische fondsen ter Beurs van Brussel genoteerd (gemidd. jaarrente)			
	Disconto		Voorschotten en beleeningen op Belgische overheidsfondsen			Handels-papier	in de markt	Contant-waarden	Termijn-waarden	Eerste helft van de maand	Tweede helft van de maand
	Geaccepteerde wissels en warranten (2)	Niet-geaccepteerde wissels en promessen (2)									
Jaargemiddelden :											
1937.....	2,—	2,50	3,—	1,157	0,552	5,50	4,63	—	—		
1938.....	2,61	3,20	3,70	2,386	0,760	5,82	4,96	—	4,57		
Maandgemiddelden (1) :											
1938 Februari.....	2,—	2,50	3,—	1,5182	0,50	5,50	4,50	3,82	3,99		
Maart.....	2,—	2,50	3,—	1,625	0,50	5,50	4,50	3,73	4,13		
April.....	2,—	2,50	3,—	1,50	0,50	5,50	4,50	4,26	3,75		
Mei.....	3,35 (3)	3,85 (3)	4,35 (3)	—	—	6,—	6,—	6,23	10,97		
Juni.....	3,—	3,50	4,—	3,25	1,453	6,—	5,50	5,66	4,71		
Juli.....	3,—	3,50	4,—	3,12	1,102	6,—	5,—	4,72	4,49		
Augustus.....	3,—	3,50	4,—	2,889	0,885	6,—	5,—	5,03	4,88		
September.....	3,—	3,50	4,—	3,255	1,038	6,—	5,—	7,60	—		
October.....	2,92 (4)	3,50	4,—	3,—	0,865	6,—	5,—	4,38	3,36		
November.....	2,50	3,50	4,—	2,008	0,518	6,—	5,—	4,40	4,02		
December.....	2,50	3,50	4,—	2,213	0,50	6,—	5,—	3,66	4,—		
Januari.....	2,50	3,50	4,—	2,—	0,50	6,—	5,—	3,52	4,07		
1939 Februari.....	2,50	3,50	4,—	1,98	0,52	6,—	5,—	4,42	3,64		
Maart.....	2,50	3,50	4,—	3,28	1,06	6,—	5,—	4,—	4,79		
April.....	3,28	4,28	4,78	4,28	2,125	6,—	5,—	8,53	15,48		
Weekcijfers :											
1939 April 3.....	2,50	3,50	4,—	3,4375	1,125	6,—	5,—	—	—		
11.....	2,50	3,50	4,—	3,375	1,125	6,—	5,—	—	—		
17.....	4,— (5)	5,— (5)	5,50 (5)	5,—	3,25	6,—	5,—	—	—		
24.....	4,—	5,—	5,50	5,—	3,—	6,—	5,—	—	—		

(1) Prolongatierente bij de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts » : rente per eind van de maand; overige gegevens: maandgemiddelde.

(2) Tot en met 26 October 1938, gold het disconto voor accepten eveneens voor de bij een bank gedomicilieerde niet-geaccepteerde wissels. Vanaf dezen datum geldt voor hen het disconto voor niet-geaccepteerde wissels. Sedert 2 Januari 1939, worden alle wissels getrokken ter gelegenheid van verkoopen op afbetaling tegen het maximum-tarief verdisconteerd.

(3) Van 1 tot 9 Mei, respectievelijk 2-2,50-3 %.

Van 10 tot 29 Mei, 4-4,50-5 %.

Vanaf 30 Mei, 3-3,50-4 %.

(4) Van 1 tot 26 October : 3 %; van 27 October tot 16 April 1939 : 2,5 %.

(5) Van 17 April tot 10 Mei, 4-5-5,50 %.

Vanaf 11 Mei, 3-4-4,50 %.

3

II. — RENTEVOET DER AANBESTEDINGEN VAN SCHATKISTCERTIFICATEN EN BONDS
OP KORTEN TERMIJN (in %).

TIJDVAK	STAAT (Certificaten op 3 maanden)		KOLONIE (1) (3 maanden)		HERDISCONTEERING- EN WAARBORGINSTITUUT.				Regie der Telegrafien en der Telefonen (Kasbons op 3 maanden)
	van	tot	van	tot	2 maanden		3 maanden		
					van	tot	van	tot	
Jaarcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1937.....	0,45	1,905	0,485	1,—	0,40	1,375	0,485	1,75	—
1938.....	1,316	2,81	3,—	3,25	1,375	1,75	1,625	1,70	—
Maandcijfers (uiterste rentevoeten) :									
1938 Februari.....	1,316	1,347	—	—	—	—	—	—	—
Maart.....	1,353	1,407	—	—	—	—	—	—	—
April.....	1,437	1,645	—	—	—	—	—	—	—
Mei.....	1,872	—	—	—	—	—	—	—	—
Juni.....	2,51	2,74	—	—	—	—	—	—	—
Juli.....	2,25	2,75	—	—	—	—	—	—	—
Augustus.....	2,75	2,81	3,—	3,25	—	—	—	—	—
September.....	2,69	2,75	—	—	—	—	—	—	—
October.....	2,18	2,6875	—	—	—	—	—	—	—
November.....	1,61	2,02	—	—	—	—	—	—	—
December.....	1,56	1,81	—	—	1,65	1,75	1,70	1,875	—
1939 Januari.....	1,51	1,67	—	—	—	—	1,53	1,625	1,96
Februari.....	1,48	1,54	—	—	—	—	—	—	—
Maart.....	1,91	2,49	—	—	—	—	—	—	—
April.....	2,49	2,50	—	—	—	—	—	—	—
Recente aanbestedingen :									
1939 3 Maart.....	—	1,91	—	—	—	—	—	—	—
10.....	—	2,43	—	—	—	—	—	—	—
17.....	—	2,47	—	—	—	—	—	—	—
24.....	—	2,49	—	—	—	—	—	—	—
31.....	—	2,49	—	—	—	—	—	—	—
7 April.....	—	2,50	—	—	—	—	—	—	—
14.....	—	2,50	—	—	—	—	—	—	—
28.....	—	2,49	—	—	—	—	—	—	—

(1) De vlottende schuld van de Kolonie bestaat gedeeltelijk uit Schatkistbons, uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of door middel van aanbesteding.

4

III. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOED TER ALGEMEENE SPAAR-
EN LIJFRENTKAS.

Netto interestvoeten, in %.

TIJDVAK	BANKEN. — Depositorrekeningen :						ALGEM. SPAAR- EN LIJFRENTKAS (tegoed op spaarboekjes)			NATION. MAATSOH. VOOR KREDIET AAN DE NIJVERHEID	
	dadelijk opvraag- baar	veertien- daagsche rekeningen	met vijftien dagen vooropzeg	op één maand	op drie maanden	op zes maanden	tot 20.000 fr.	20.000 tot 100.000 fr.	méer dan 100.000 fr.	op één jaar	op twee jaar en méer
Jaargemiddelde :											
1937.....	0,50	1,046	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,75	1,25	2,29	2,29
1938.....	0,50	1,10	1,16	1,40	1,60	2,12	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maandcijfers (1) :											
1938 Februari.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maart.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Mei.....	0,50	1,25	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juni.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juli.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Augustus.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
September.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
October.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
November.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
December.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
1939 Januari.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Februari.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maart.....	0,50	1,15	1,13	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April.....	0,50	1,20	1,15	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,— (*)	2,— (*)

(1) MAANDCIJFERS : Veertiendaagsche rekeningen : rentevoet van de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts », derde en vierde week der maand; rekeningen dadelijk opvraagbaar, met vijftien dagen vooropzeg, en op 1, 3 en 6 maanden : gemiddelde rentevoeten der voornaamste creditinstellingen.

(*) Sedert 10 Mei, rentevoeten gewijzigd als volgt : 3 pCt. netto.

WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.

9

I. — NOTEERINGEN VAN EDELE METALEN TE LONDEN.

DATUM	Goud		ZILVER		Verhouding goud zilver
	In sh. en p. per ons (1) fijn goud	In franken per kg. (3) fijn goud	In p. per ons (1) voor 222/240 fijn	In franken (2) per kg. fijn	
1936 2 Januari	141/4	33.190,87	22 3/8	473,38	70,11
1937 4 Januari	141/8	33.114,01	21 1/4	447,49	74,—
1938 1 Maart	139/9 1/2	33.213,66	20 1/16	429,44	77,34
1 April	140/0 1/2	33.098,59	19	404,56	81,81
2 Mei	139/6 1/2	33.206,13	18 11/16	400,63	82,88
1 Juni	140/7 1/2	33.069,74	18 15/16	401,21	82,42
1 Juli	140/9	33.093,48	18 15/16	401,14	82,50
2 Augustus	141/8	33.052,80	19 9/16	411,19	80,38
1 September	143/0 1/2	33.099,11	19 1/4	401,29	82,48
3 October	144/8 1/2	33.058,78	19 1/2	401,33	82,37
2 November	146/1 (4)	33.047,07	19 1/2	397,41	83,16
1 December	148/6 1/2 (4)	33.065,92	20 1/16	402,34	82,18
1939 3 Januari	150/0 1/2 (4)	33.146,57	21 1/8	420,44	78,84
1 Februari	148/7 1/2 (4)	33.063,57	19 15/16	399,58	82,75
1 Maart	148/5 (4)	33.225,99	20 7/16	412,19	80,61
1 April	148/6 (4)	33.211,82	20	402,97	82,42
1 Mei	148/6 (4)	32.871,64	20 3/16	402,58	81,65

- (1) 1 ons troy = 31,103461 gram.
 (2) Berekend op grond van den pondenkoers te Brussel, den dag der noteering. Vanaf November 1938 op den koers van den belga te Londen, om 11 uur.
 (3) Berekend op grond van den pondenkoers te Brussel, den dag van de noteering. Vanaf November 1938 geschiedde deze berekening op de basis van de « fixing »-noteering te Londen, om 11 uur, en op den koers van den belga te Londen, om hetzelfde uur.
 (4) Koers van den « fixing » te Londen, om 11 uur.

10

II. — CONTANTWISSELKOERSEN OP DE BEURS TE BRUSSEL.

TIJDVAK	LONDEN 1 £ = 49,6111 belg.	PARIS	NEW-YORK (kabel) 1 \$ = 5,8996 belg.	AMSTERDAM 100 fl. = 401,5083 b.	ZURICH	BERELIN 100 Rm. = 227,946 b.	STOCKHOLM 100 Kr. = 267,6893 b.	OSLO 100 Kr. = 267,6893 b.	KOPENHAGEN 100 Kr. = 267,6893 b.	PRAAG 100 Kc. = 20,719 b.	MILAAAN 100 It. L. = 31,0492 b.	WARSCHAU 100 Zl. = 112,056 b.	BUKAREST 100 lei = 5,9748 b.	LISABON	MONTREAL
Jaargemiddeld.										(1)		(2)			
1937	29,2951	23,9985	5,9252	326,2083	135,9224	238,3191	151,0473	147,1945	130,8009	20,7233	31,1857	112,3291	4,3699	26,5989	5,9267
1938	28,9306	17,0488	5,9180	325,6103	135,3787	237,7908	149,1259	145,3616	129,1842	20,5575	31,1373	111,6648	4,3684	26,2703	5,8877
Maandgemidd.															
1938 Februari ..	29,5612	19,3246	5,8915	329,6712	136,8655	238,2092	152,3592	148,5650	131,9950	20,7241	31,0138	112,0275	4,3655	26,8490	5,8952
Maart ..	29,5340	18,4980	5,9232	329,2157	136,5539	238,4217	152,1637	148,3976	131,8709	20,7728	31,1667	111,9815	4,37	26,8098	5,9140
April ..	29,5520	18,4129	5,9341	329,6682	136,4195	238,4697	152,2987	148,4576	131,9050	20,7021	31,2179	111,9974	4,37	26,8121	5,9043
Mei ..	29,5021	16,7583	5,9372	328,8424	135,7050	238,5798	151,1560	148,2714	131,7179	20,6824	31,2523	111,9702	4,37	26,8171	5,8990
Juni ..	29,2364	16,4109	5,8980	326,3626	134,9869	237,4726	150,7521	146,9048	130,5274	20,5324	31,0299	111,2321	4,37	26,5433	5,8351
Juli ..	29,1407	16,3588	5,9091	325,3568	135,2189	237,4837	150,2413	146,4063	130,1197	20,4768	31,0841	111,0500	4,37	26,4616	5,8734
Augustus ..	28,9260	16,1011	5,9252	323,6216	135,6368	237,6318	149,1450	145,2773	129,2248	20,4930	31,1786	111,3523	4,37	26,2614	5,9074
September ..	28,4399	15,9302	5,9281	319,8391	134,0416	238,3489	148,7152	142,9068	127,0364	20,5018	31,1790	111,3489	4,37	25,8495	5,9000
October ..	28,1938	15,7669	5,9139	321,6655	134,3598	236,9579	145,2869	141,6583	125,9000	20,4129	31,1187	111,3464	4,37	25,6102	5,8629
November ..	27,8214	15,5754	5,9137	321,3200	133,9218	236,9026	143,3321	139,7882	124,2224	20,2911	31,1049	111,4013	4,37	25,2403	5,8701
December ..	27,7277	15,6298	5,9360	322,6733	134,2512	238,0024	142,8190	139,2986	123,8179	20,3490	31,2250	112,1190	4,36	25,1800	5,8858
1939 Januari ..	27,6259	15,6084	5,9205	320,9875	133,6693	237,4364	142,2561	138,7986	123,3455	20,3086	31,1410	112,0784	—	25,0564	5,8759
Februari ..	27,7909	15,7043	5,9307	318,0237	134,4787	238,0137	143,1562	139,6235	124,0940	20,3470	31,1865	111,6975	—	25,2110	5,9027
Maart ..	27,8536	15,7505	5,9437	315,6504	134,4720	238,5304	143,4898	139,9480	124,3674	—	31,2647	112,2489	—	25,2739	5,9252
April ..	27,8059	15,7357	5,9409	315,6094	133,2767	238,4097	143,2578	139,6944	124,1528	—	31,2603	111,2941	—	25,1706	5,9157
Dagnoteringen:															
1939 April 3 ..	27,77625	15,7175	5,9285	315,35	133,30	237,95	143,125	139,525	124,—	—	31,2647	110,50	—	25,19	5,9125
4 ..	27,815	15,73625	5,94	315,40	133,35	238,175	143,30	139,70	124,25	—	31,2207	—	—	25,25	5,93
5 ..	27,83	15,74875	5,94375	315,60	133,35	238,30	143,375	139,90	124,25	—	31,2744	109,70	—	25,28	5,93125
6 ..	27,82875	15,74625	5,94375	315,54	133,35	238,70	143,375	139,85	124,25	—	31,2744	110,—	—	25,28	5,93
11 ..	27,82625	15,745	5,94375	315,47	133,275	238,60	143,425	139,80	124,25	—	31,2744	111,—	—	25,25	5,93
12 ..	27,82	15,74125	5,94375	315,45	133,23	238,60	143,325	139,775	124,20	—	31,2744	111,—	—	25,25	5,9115
13 ..	27,82	15,74	5,94375	315,50	133,25	238,55	143,40	139,80	124,20	—	31,2744	112,50	—	25,24	5,9125
14 ..	27,825	15,74625	5,94375	315,625	133,275	238,60	143,35	139,775	124,20	—	31,2744	112,20	—	25,26	5,9145
17 ..	27,85	15,7625	5,9520	315,95	133,40	238,70	143,50	139,90	124,40	—	31,2744	112,30	—	25,18	5,92
18 ..	27,85	15,76	5,9520	315,975	133,425	238,85	143,50	139,90	124,375	—	31,2989	111,90	—	25,25	5,92125
19 ..	27,845	15,7525	5,950	315,875	133,40	238,70	143,425	140,—	124,275	—	31,2989	112,60	—	25,28	5,9225
20 ..	27,85	15,76125	5,9520	316,00	133,49	238,90	143,44	139,95	124,40	—	31,2989	112,60	—	25,21	5,92125
21 ..	27,8525	15,7625	5,9520	315,96	133,525	238,975	143,45	139,925	124,35	—	31,2989	112,60	—	25,21	5,9225
24 ..	27,85	15,7615	5,9510	315,925	133,40	238,90	143,45	139,90	124,30	—	31,2989	110,40	—	25,21	5,9240
25 ..	27,825	15,7475	5,94625	315,65	133,35	238,55	143,30	139,75	124,20	—	31,2989	109,—	—	25,20	5,92
26 ..	27,76	15,71125	5,93075	315,475	133,275	238,30	143,10	139,45	123,95	—	31,2256	112,—	—	25,15	5,905
27 ..	27,6775	15,67	5,9160	315,25	132,76	237,45	142,60	139,—	123,60	—	31,1575	111,—	—	25,06	5,88625
28 ..	27,60625	15,6325	5,90375	314,975	132,575	236,575	142,20	138,60	123,30	—	31,1042	111,—	—	25,02	5,86875

- (1) Italiaansche lira : noteering in uitvoering van het K. B. dd. 11 December 1935, art. 3.
 (2) Zonder omzet.

III. — TERMIJNWISSELKOERSEN.

TIJDVAK	AGIO (+) OF DISAGIO (—):														
	1°) IN BELGA, VOOR :										2°) IN % VAN DEN CONTANTKOERS				
	1 £		100 Fr. fr.		1 \$		100 Ned. Guld.		100 Zwitsersche fr.		£	Fr. fr.	\$	N. G.	Zw. fr.
	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	Bieden (acheteur)	Laten (vendeur)	(Gemiddelde der bied- en laatkoersen)				

a) Wisselkoers op één maand.

1938 Jaargem. ...	+0,0789	+0,0896	-0,0877	-0,0781	+0,0199	+0,0200	+1,1268	+1,1744	+0,5154	+0,6751	+0,29	-0,49	+0,34	+0,35	+0,44		
<i>Maandgemiddelden</i>																	
1938 Februari ...	+0,0021	+0,0033	-0,2530	-0,2382	+0,0021	+0,0032	+0,1769	+0,2429	+0,1000	+0,2958	+0,01	-1,27	+0,04	+0,06	+0,14		
Maart ...	+0,0531	+0,0600	-0,1652	-0,1413	+0,0121	+0,0146	+0,7912	+1,0115	+0,2963	+0,4963	+0,19	-0,80	+0,23	+0,27	+0,29		
April ...	+0,0431	+0,0542	-0,1517	-0,1539	+0,0095	+0,0150	+0,6000	+0,9300	+0,2261	+0,4522	+0,16	-0,83	+0,21	+0,23	+0,25		
Mei ...	+0,3986	+0,4593	+0,2379	+0,1700	+0,0954	+0,0757	+5,0615	+3,5111	+1,3538	+0,5667	+1,45	+1,22	+1,44	+1,30	+0,71		
Juni ...	+0,1467	+0,1719	+0,0558	+0,0759	+0,0337	+0,0332	+2,2111	+2,4647	+0,9750	+1,3035	+0,54	+0,40	+0,57	+0,73	+0,84		
Juli ...	+0,0821	+0,0905	-0,0071	+0,0170	+0,0190	+0,0215	+0,9818	+1,2528	+0,5565	+0,9364	+0,30	+0,03	+0,34	+0,34	+0,55		
Augustus ...	+0,0600	+0,0656	-0,1037	-0,0727	+0,0147	+0,0171	+0,8235	+0,9625	+0,6870	+1,0857	+0,22	-0,50	+0,27	+0,27	+0,65		
September ...	+0,1156	+0,1090	-0,0767	-0,0606	+0,0256	+0,0229	+1,3000	+1,4273	+0,8947	+1,1600	+0,39	-0,43	+0,41	+0,43	+0,77		
October ...	+0,0180	+0,0232	-0,1453	-0,1131	+0,0087	+0,0105	+0,4286	+0,7100	+0,2545	+0,3818	+0,07	-0,82	+0,15	+0,18	+0,24		
November ...	+0,0012	+0,0023	-0,0762	-0,0600	+0,0048	+0,0061	+0,3136	+0,4000	+0,1250	+0,2750	+0,006	-0,44	+0,09	+0,11	+0,15		
December ...	+0,0211	+0,0271	+0,0027	+0,0105	+0,0117	+0,0142	+0,6389	+0,8357	—	—	—	+0,09	+0,04	+0,22	+0,23		
1939 Januari ...	-0,0063	-0,0032	-0,0108	-0,0063	+0,0072	+0,0079	+0,3841	+0,4962	—	—	—	-0,02	-0,05	+0,13	+0,14		
Februari ...	+0,0120	+0,0169	-0,0021	-0,0050	+0,0075	+0,0056	+0,3875	+0,2531	—	—	—	+0,05	-0,02	+0,11	+0,10		
Maart ...	+0,1878	+0,1850	+0,0947	+0,0953	+0,0444	+0,0448	+2,2556	+2,0727	—	—	—	+0,67	+0,60	+0,75	+0,69		
April ...	+0,3591	+0,3575	+0,1625	+0,1794	+0,0864	+0,0246	+3,5000	+1,3000	—	—	—	+0,4500	+1,29	+1,09	+0,93	+0,76	+0,34
<i>Dagnoteringen :</i>																	
1939 April 1.	+0,44	+0,46	+0,20	—	+0,086	—	+4,40	—	—	—	—	+1,62	+1,27	+1,45	+1,39	—	
3.	—	+0,10	—	+0,050	—	+0,020	—	+1, —	—	—	—	+0,36	+0,32	+0,34	+0,32	+0,34	
4.	—	+0,11	—	+0,060	—	+0,022	—	+1,20	—	—	—	+0,40	+0,38	+0,37	+0,38	—	
5.	—	+0,12	—	+0,065	—	+0,025	—	+1,30	—	—	—	+0,43	+0,41	+0,42	+0,41	—	
6.	+0,25	—	+0,12	—	+0,056	—	+2,60	—	—	—	—	+0,90	+0,76	+0,94	+0,82	—	
11.	—	+0,13	—	+0,070	—	+0,028	—	+1,50	—	—	—	+0,47	+0,44	+0,47	+0,48	—	
12.	—	+0,13	—	+0,070	—	+0,028	—	+1,50	—	—	—	+0,47	+0,44	+0,47	+0,48	—	
13.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14.	+0,40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15.	+0,54	+0,62	—	+0,600	—	—	—	—	—	—	—	+1,44	—	—	—	—	
17.	—	+0,61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+2,08	+3,81	—	—	—	
18.	—	+0,58	—	+0,360	—	—	—	—	—	—	—	+2,19	—	—	—	—	
19.	+0,43	—	—	—	+0,100	—	—	—	—	—	—	+2,08	+2,28	—	—	—	
20.	—	+0,70	+0,30	—	+0,150	—	—	—	—	—	—	+1,54	—	+1,68	—	—	
21.	+0,77	+0,80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+2,51	+1,90	+2,52	—	—	
22.	+0,58	+0,675	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+2,82	—	—	—	—	
24.	—	+0,50	—	+0,280	—	—	—	—	—	—	—	+2,25	—	—	—	—	
25.	—	+0,30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+1,80	+1,78	—	—	—	
26.	+0,18	+0,20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+1,08	—	—	—	—	
27.	+0,11	+0,12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+0,68	—	—	—	—	
28.	+0,11	+0,12	+0,03	+0,060	+0,040	—	—	—	—	—	—	+0,42	—	—	—	—	
29.	+0,14	+0,16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+0,42	+0,29	+0,68	—	—	

b) Wisselkoers op drie maanden.

<i>Jaargemiddelden :</i>																
1937 ...	+0,0036	+0,0084	-0,6187	-0,5950	+0,0118	+0,0131	+0,5987	+0,6951	+0,0645	+0,2669	+0,02	-2,53	+0,21	+0,20	+0,12	
1938 ...	+0,2544	+0,2607	-0,2306	-0,2169	+0,0599	+0,0624	+3,4801	+3,6135	+1,2580	+1,4783	+0,89	-1,31	+1,03	+1,09	+1,01	
<i>Maandgemiddelden</i>																
1938 Februari ...	+0,0218	+0,0255	-0,7195	-0,6812	+0,0118	+0,0132	+0,9033	+1,0294	+0,3125	+0,5087	+0,08	-3,62	+0,21	+0,29	+0,30	
Maart ...	+0,1508	+0,1623	-0,4295	-0,4056	+0,0374	+0,0392	+2,3885	+2,8769	+0,7407	+1,1111	+0,53	-2,26	+0,65	+0,80	+0,68	
April ...	+0,1500	+0,1779	-0,3544	-0,3300	+0,0361	+0,0426	+2,4867	+2,8133	+0,6522	+0,9652	+0,55	-1,80	+0,66	+0,80	+0,59	
Mei ...	+0,9309	+0,8553	+0,3900	+0,2844	+0,1751	+0,1672	+9,9539	+8,2000	+2,9385	+1,7000	+3,03	+2,01	+2,88	+2,76	+1,71	
Juni ...	+0,4462	+0,4736	+0,1209	+0,1590	+0,0945	+0,1011	+5,7917	+6,4093	+2,2118	+2,8095	+1,57	+0,85	+1,66	+1,87	+1,86	
Juli ...	+0,3177	+0,3277	-0,0271	-0,0055	+0,0691	+0,0735	+4,0770	+4,3684	+1,4174	+1,8000	+1,11	-0,10	+1,21	+1,29	+1,19	
Augustus ...	+0,3382	+0,3700	-0,2065	-0,1532	+0,0776	+0,0831	+4,4250	+4,5588	+1,9040	+2,3200	+1,22	-1,11	+1,36	+1,39	+1,56	
September ...	+0,4395	+0,4459	-0,1556	-0,1620	+0,0988	+0,0969	+5,4308	+5,6333	+1,8737	+2,2364	+1,56	-1, —	+1,65	+1,73	+1,53	
October ...	+0,0960	+0,1085	-0,3725	-0,3662	+0,0312	+0,0411	+1,8909	+2,4842	+0,8056	+1,0625	+0,36	-2,34	+0,61	+0,68	+0,70	
November ...	+0,0291	+0,0330	-0,2408	-0,2237	+0,0233	+0,0254	+1,2538	+1,3833	+0,5000	+0,8750	+0,11	-1,49	+0,41	+0,41	+0,51	
December ...	+0,0983	+0,1064	-0,0074	+0,0055	+0,0474	+0,0480	+2,3588	+2,5105	—	—	+0,37	-0,006	+0,80	+0,75	—	
1939 Januari ...	+0,0130	+0,0125	-0,0487	-0,0303	+0,0266	+0,0270	+1,4125	+1,4600	+0,6000	+1, —	+0,05	-0,25	+0,45	+0,45	+0,60	
Februari ...	+0,0707	+0,0479	+0,0162	+0,0274	+0,0285	+0,0238	+1,2130	+0,7633	—	—	+0,21	-0,14	+0,44	+0,31	—	
Maart ...	+0,5859	+0,5611	+0,2884	+0,2693	+0,1411	+0,1246	+6,7176	+6,3667	—	—	+2,06	+1,77	+2,24	+2,07	—	
April ...	+0,7692	+0,6356	+0,4740	+0,2697	+0,1676	+0,0808	+8,6000	+3,9200	—	—	+1,35	+2,53	+2,36	+2,09	+1,98	+1,01
<i>Dagnoteringen :</i>																
1939 April 1.	+0,86	+0,90	+0,50	—	+0,210	—	+10, —	—	—	—	—	+3,16	+3,18	+3,53	+3,17	—
3.	—	+0,30	—	+0,160	—	+0,060	—	+3,20	—	—	—	+1,08	+1,02	+1,01	+1,01	+1,01
4.	—	+0,32	—	+0,178	—	+0,066	—	+3,60	—	+1,35	—	+1,15	+1,13	+1,11	+1,14	—
5.	—	+0,36	—	+0,200	—	+0,075	—	+4, —	—	—	—	+1,29	+1,27	+1,26	+1,27	—
6.	+0,57	+0,59	+0,30	—	+0,140	—	+7,20	—	—	—	—	+2,08	+1,91	+2,36	+2,28	—
11.	—	+0,40	—	+0,220	—	+0,085	—	+4,40	—	—	—	+1,44	+1,40	+1,43	+1,39	—
12.	—	+0,40	—	+0,220	—	+0,085	—	+4,40	—	—	—	+1,44	+1,40	+1,43	+1,39	—
13.	+0,68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+2,44	—	—	—	—
14.	+0,80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+2,88	—	—	—	—
15.	+0,90	—	+0,92	—	—	—	—	—	—	—	—	+3,23	+5,84	—	—	—
17.	+0,93	+0,98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+3,43	—	—	—	—
18.	—	+0,95	—	+0,540	+0,124	—	—	—	—	—	—	+3,41	+3,43	+2,08	—	—
19.	+0,83	+0,88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+3,07	—	—	—	—
20.	+1,12	—	+0,55	—	+0,270											

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE PUBLIEKE FONDSEN (*) (VERGELIJKENDE TABEL).

14

AARD DER EFFECTEN	Noteering voor	NOTEERING PER		
		1 Maart 1939	3 April 1939	1 Mei 1939
A. — Binnenlandsche schuld.				
I. — RECHTSTREEKSCHE BELGISCHE STAATSSCHULD (Interest te vergoeden).				
2 1/2 % Schuld	100,—	58,—	55,75	55,50
3 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	69,25	68,25	68,50
3 1/2 % Schuld 1937	100,—	78,—	76,75	76,25
Geïnificeerde 4 % Schuld, 1 ^{ste} reeks	100,—	87,60	86,50	85,25
Geïnificeerde 4 % Schuld, 2 ^e reeks	100,—	87,60	86,50	85,25
2 1/2 % Schatkistbons op 5 jaar 1937	100,—	99,50	99,50	99,50
4 % Lotenleening van 1932	525,—	498,—	482,—	474,—
4 % Lotenleening van 1933	1.050,—	1.000,—	980,—	960,—
Lotenleening (voorloopige getuigschriften) 1938 (2)	500,—	460,—	450,—	442,—
II. — INDIRECTE STAATSSCHULD EN DOOR DEN STAAT GEWAARBORDE SCHULD (Interest te vergoeden).				
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1921	250,—	221,50	212,50	207,—
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1922	262,50	236,—	230,50	227,—
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	489,—	479,—	469,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Zwitserse snede)	500,—	529,—	521,—	513,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Nederlandse snede)	500,—	531,—	519,—	513,—
4 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Belgische snede)	500,—	435,—	429,—	426,—
(*) 3 % Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coupon Januari-Juli	100,—	65,—	61,—	60,50
1/4 % Intercommunale Maatschappij van den Linker Schelde-Oever (IMALSO)	100,—	92,15	85,40	84,50
4 % Nationale Maatschappij voor Waterdistributie	100,—	87,—	(6) 83,75	84,—
III. — RECHTSTREEKSCHE KOLONIALE SCHULD.				
Renteloos : Belgisch Congo, Lotenleening 1888	100,—	156,—	144,50	147,—
Interest te vergoeden :				
2 1/2 % Koloniale Schuld 1887	100,—	66,50	65,50	59,—
3 % Koloniale Schuld 1904	100,—	72,—	64,50	63,75
4 % Koloniale Schuld 1906	100,—	82,80	81,10	82,—
4 % Koloniale Schuld 1936	100,—	83,—	81,25	82,—
(*) 3 1/2 % Koloniale Schuld 1937	100,—	71,50	71,—	72,—
IV. — DOOR DE KOLONIE GEWAARBORDE SCHULD (Interest te vergoeden).				
6 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (met recht tot omwisseling) (1)	500,—	726,—	675,—	666,—
4 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (zonder recht tot omwisseling)	500,—	425,—	408,—	406,—
(*) 4 % Vervoer te water (Unatra), Winstbedeelende obligatiën	500,—	505,—	490,—	(3) 470,—
(*) 4 % Kivu (Spoorweg), kapitaal	1.000,—	820,—	785,—	775,—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo, pref.	500,—	415,—	410,—	385,—
V. — PROVINCIËN EN GEMEENTEN.				
Interessen te vergoeden :				
(*) 4 1/2 % Gemeentekrediet 1871 tot 1879	100,—	104,25	104,25	104,25
(*) 3 % " " 1886 tot 1911	100,—	75,—	74,05	74,—
(*) 4 % " " 1912 tot 1918	100,—	81,—	80,—	77,55
4 % " " 1927 tot 1929	100,—	82,05	81,30	80,25
4 % " " 1931 (Januari-Juli)	100,—	82,50	81,30	80,50
4 % " " 1932	100,—	82,05	81,30	79,75
4 % " " 1937	100,—	83,—	81,05	81,—
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1934, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	98,10	98,25	97,—
4 % " " 1938, " " 100 %	100,—	93,—	94,—	92,10
4 % Gemeentekrediet, 1938, Lotenleening (voorloopige getuigschriften)	500,—	483,—	480,—	487,—
Interessen in de notering begrepen :				
3 % Provincie Antwerpen 1891	100,—	78,—	(6) 72,—	74,—
4 % Provincie Oost-Vlaanderen 1936	100,—	83,70	81,25	79,25
4 % Stad Antwerpen 1930 (Januari-Juli)	100,—	83,50	79,—	77,50
4 % " " 1933, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	97,20	96,25	94,95
4 % " " 1936 (coupon 31 December)	100,—	82,30	79,—	75,50
4 % " " 1937	100,—	85,40	(4) 83,—	79,05
4 % Brussel 1930	100,—	83,55	79,—	76,—
4 % Brussel 1936, terugbetaalbaar à 103 %	100,—	94,80	92,05	93,70
4 % Brussel 1938	100,—	94,05	91,05	93,05
4 % Gent 1929	100,—	83,05	80,30	78,30
4 % Gent 1936	100,—	82,50	79,30	(3) 76,—
4 1/2 % Luik 1917	100,—	93,05	89,50	88,50
4 % Luik 1919	100,—	84,10	80,75	78,50
4 % Luik 1929	100,—	84,05	82,—	76,85
4 % Luik 1937	100,—	83,50	80,25	(3) 78,—
Lootenleeningen. — Interests in de notering begrepen :				
2 1/2 % Antwerpen 1887, terugbetaalbaar à 110	100,—	(4) 76,—	76,25	72,—
2 % Antwerpen 1903, terugbetaalbaar à 110	100,—	64,50	(4) 62,125	61,50
2 1/2 % Brussel 1902, terugbetaalbaar à 110	100,—	72,50	70,—	68,375
2 % Brussel 1905, terugbetaalbaar à 110	100,—	(5) 63,—	(3) 59,50	(4) 60,—
(*) 2 % Kanaal en Zeevaartinstellingen van Brussel 1897	100,—	61,50	60,25	(3) 58,50
2 % Gent 1896	100,—	62,75	59,375	59,—
2 % Luik 1897	100,—	61,25	58,25	56,75
B. — Buitenlandsche Staatsschuld.				
I. — LEENINGEN IN \$.				
6 % Belgische Schuld 1955	100 \$	107 1/4	102	101 1/8
6 1/2 % Belgische Schuld 1949	100 \$	107 5/8	103 7/8	104 3/8
7 % Belgische Schuld 1955	100 \$	115 1/2	111,—	110 1/4
II. — LEENINGEN IN £.				
4 % Leening 1936	100 £	94,03	89,69	85 7/8
4 % Leening 1937	100 £	94,46	89,25	87 1/8
III. — LEENINGEN IN FRANSCHE FRANKEN.				
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1932 (Fransche frank-goud)	1.000 F.fr.	2.586,—	2.600,—	2.600,—
5 1/2 % Buitenlandsche leening 1934 (Fransche frank-goud)	1.000 F.fr.	2.592,—	2.614,83	2.613,—
5 % Buitenlandsche leening conversie 1934	1.000 F.fr.	928,—	907,—	900,—
IV. — LEENINGEN IN NEDERLANDSCHE GULDENS.				
3 1/2 % Leening 1937	100 f.g.	93,—	90 7/8	88 1/2

(*) Over 't algemeen genieten de coupons der leeningen vrijdom van belasting, deze welke aan de belasting van 2 pCt. zijn onderworpen, zijn met een sterretje geteekend.

- (1) Interest tot 4 pCt. gewaarborgd.
- (2) Huidige rentevoet 3 1/2 pCt.; vanaf het elfde jaar zal de interest op 4 pCt. gebracht worden.
- (3) Gewijzigde notering: geboden (argent)
- (4) Tegen deze notering werden de koopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan
- (5) Tegen deze notering werden de verkopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.
- (6) Gewijzigde notering: papier.

II. — MAANDELIJSCH E INDEXCIJFERS VAN DE BEURS TE BRUSSEL.

DATUM	VASTRENDEEBENDE FONDSSEN (30)						NIET - VASTRENDEEBENDE FONDSSEN (120)											
	Algemeen indexcijfer	Recht- en onrechtstr. Belgische Staatsleening	Provincie- en gemeente-leeningen	4 % Obligaties 17,25 % belasting	6 % Obligaties belastingvrij	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, banken en financiële instelling	Onroerende goederen, hypotheeken en hotelwezen	Tramwegen	Buurtspoorwegen	Tramwegen en electric. (Trusts)	Gas- en electriciteit	Metsaalnijverheid	Steenkolennijnen	Zink, lood en mijnen	Glas- en spiegelglas-fabrieken	Textielnijverheid en zijdelabrieken	Koloniale waarden

Indexcijfer op basis van de notering der vorige maand.

1939 3 April	98	98	97	99	97	94	97	97	97	96	96	91	95	92	91	90	95	92
1 Mei	99	99	98	99	99	98	98	97	99	95	97	105	96	92	92	99	96	99

Indexcijfer op basis van de notering op 3 Januari 1928.

1938 2 Maart	127	128	142	143	107	98	30	27	30	22	55	66	121	26	63	27	30	33
1 April	123	124	135	142	104	34	27	25	28	21	52	61	101	21	53	24	27	29
2 Mei	124	122	138	142	105	37	28	28	29	22	55	71	117	24	58	26	29	33
1 Juni	121	120	131	141	104	36	27	26	29	22	53	70	114	22	57	25	28	31
1 Juli	121	119	131	142	104	38	28	26	29	23	54	74	117	24	57	24	31	32
1 Augustus	120	117	128	142	104	38	27	26	28	23	55	75	118	23	57	23	31	31
1 September	119	116	127	143	103	36	26	24	27	22	55	70	116	21	55	22	30	29
3 October	118	114	126	141	102	38	29	24	28	23	58	79	117	21	56	23	30	31
3 November	120	117	129	141	105	38	27	24	26	22	57	78	128	22	59	22	30	29
1 December	120	116	129	143	104	37	26	23	26	22	56	77	122	22	59	22	29	30
1939 3 Januari	119	114	128	141	104	35	25	23	25	21	55	72	119	21	56	21	27	29
1 Februari	118	115	128	140	103	33	25	22	24	21	55	68	109	19	52	19	24	27
1 Maart	118	113	128	141	103	34	24	23	26	22	56	66	106	20	53	19	25	28
3 April	116	111	125	140	100	32	24	22	25	21	54	60	101	19	49	17	24	26
1 Mei	114	109	123	137	100	31	23	21	25	20	52	64	97	17	45	17	23	26

(*) De belasting bedraagt 17,25 pCt. sedert 21 Januari 1939. (Wet van 18 Januari 1939.)

III. — NOTEERINGEN, RENDEMENTEN EN INDEXCIJFERS VAN DE VOORNAAMSTE OBLIGATIETYPEN.

AAN HET BEGIN DER MAAND	TOONAANGEVENDE TYPEN								OBLIGATIES van maatschappijen Allerlei typen		
	Koers				Opbrengst (t. o. v. den koers alleen)				Gemiddeld netto rendement	Gemiddelde beurswaarde	Index. gemiddelde boersw. 3-1-1938 = 100.
	I Gemeinlic. Schuld 4 %	II Koloniale Schuld 1936 4 %	III Provinc., steden en gemeenten 4 %	IV Nijverheids-ondernem. 4 1/2 %	I Gemeinlic. Schuld 4 %	II Koloniale Schuld 1936 4 %	III Provinc., steden en gemeenten 4 %	IV Nijverheids-ondernem. 4 1/2 %			
1938 Februari	97,05	95,35	97,61	100,53	4,12	4,20	4,10	4,48	4,60	101,50	100
Maart	97,20	96,75	96,97	100,56	4,12	4,13	4,12	4,47	4,59	101,63	100
April	94,30	89,50	91,85	96,32	4,24	4,47	4,35	4,67	4,75	98,34	97
Mei	92,45	90,—	93,78	99,28	4,33	4,44	4,27	4,53	4,68	99,78	99
Juni	90,20	84,55	86,24	95,20	4,43	4,73	4,64	4,73	4,82	96,72	96
Juli	90,05	87,—	89,09	96,92	4,44	4,60	4,49	4,64	4,76	97,98	97
Augustus	88,15	84,—	86,76	95,14	4,54	4,76	4,61	4,73	4,79	96,93	96
September	87,25	83,25	85,78	93,—	4,58	4,80	4,66	4,84	4,88	95,34	94
October	86,75	85,50	82,86	88,72	4,61	4,68	4,83	5,07	5,08	91,70	91
November	89,—	85,—	87,38	96,29	4,49	4,71	4,58	4,67	4,77	97,54	96
December	89,37	84,35	86,52	95,26	4,48	4,74	4,62	4,72	4,83	96,40	95
1939 Januari	88,80	84,—	85,36	94,23	4,52	4,75	4,69	4,78	4,87	95,03	94
Februari	88,75	82,—	85,61	92,03	4,51	4,88	4,67	4,89	4,96	95,07	94
Maart	87,60	83,—	85,08	90,49	4,57	4,82	4,70	4,97	5,01	94,04	93
April	86,50	81,25	83,08	86,43	4,62	4,92	4,81	5,21	5,20	90,88	90
Mei	85,25	82,—	81,19	85,87	4,69	4,88	4,93	5,24	5,21	90,69	90

N. B. — Voor de samenstelling: zie Maartnummer 1939, op blz. 187.

**IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.**

**a) Retrospectief overzicht
(duizenden franken).**

17

TIJDVAK	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamlooze vennootschappen) (commandit. vennootschappen op aandelen) (personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging.	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1937.....	452	350.879	284.968	937	327.861	316.285	473	5.056.092	3.797.925	3.655.773
1938.....	367	243.321	210.138	1.263	331.881	324.632	321	1.506.970	1.354.377	1.275.638
1938 3 eerste maanden.....	94	70.310	64.368	299	69.962	68.344	83	353.093	240.549	230.543
1939 3 eerste maanden.....	92	62.209	53.066	340	72.793	69.983	66	157.211	98.374	86.934
1938 Januari.....	30	28.450	25.142	99	22.268	22.193	27	172.692	95.469	93.445
Februari.....	27	26.580	25.050	82	22.634	22.393	21	110.192	58.569	58.443
Maart.....	37	15.300	14.176	118	25.060	23.758	36	70.209	86.511	78.655
April.....	38	27.191	20.951	108	34.459	33.717	45	134.302	376.866	365.920
Mei.....	29	15.370	11.896	83	20.931	20.235	33	95.898	61.115	59.701
Juni.....	40	23.393	18.524	62	17.145	15.744	21	65.853	79.748	51.196
Juli.....	37	30.797	25.654	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158
Augustus.....	14	2.790	2.593	70	31.587	31.208	14	109.775	80.174	74.849
September.....	28	16.110	15.398	90	19.517	19.232	15	262.210	75.466	72.586
October.....	30	11.606	10.246	96	22.893	22.673	16	39.090	27.983	27.586
November.....	23	22.980	18.664	104	30.123	29.558	19	119.380	67.362	62.141
December.....	34	22.774	21.844	270	66.166	65.613	49	219.946	210.797	199.958
1939 Januari.....	28	26.035	21.335	121	31.059	29.029	26	65.042	40.572	36.706
Februari.....	32	17.029	14.273	86	20.549	20.303	15	27.422	8.412	7.590
Maart.....	32	19.145	17.458	133	21.185	20.651	25	64.747	49.390	42.638

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gesamen- lijke uitgiffen	UITGIFTE- PREMIËN (1)	ANDERE STORTINGEN DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	Netto uitgiffen (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Nominaal bedrag	Inbreng in natura (2)		
1937.....	47	2.021.550	6.498.215	400.495	721.690	2.331.933	2.370.828	1.254.620
1938.....	21	392.190	2.321.769	6.375	572.606	808.173	152.500	675.594
1938 3 eerste maanden.....	10	149.375	530.196	4.000	132.141	140.944	74.500	169.045
1939 3 eerste maanden.....	6	20.100	253.476	—	92.525	40.843	—	96.715
1938 Januari.....	3	74.950	221.137	—	48.067	74.550	74.500	18.613
Februari.....	4	24.025	131.788	—	54.040	23.637	—	52.234
Maart.....	3	50.400	177.271	4.000	30.034	42.757	—	98.198
April.....	1	12.500	451.016	2.000	74.598	318.097	—	42.393
Mei.....	2	20.000	117.416	375	34.593	30.588	—	47.028
Juni.....	3	118.600	238.884	—	43.992	16.200	68.000	75.872
Juli.....	1	6.000	190.214	—	28.582	118.314	—	34.124
Augustus.....	—	—	114.551	—	31.360	72.495	—	4.795
September.....	2	34.500	145.593	—	60.555	19.125	10.000	52.036
October.....	1	49.215	111.697	—	26.655	22.590	—	60.475
November.....	1	2.000	122.465	—	47.533	44.375	—	20.455
December.....	—	—	299.737	—	92.597	25.447	—	169.371
1939 Januari.....	4	16.900	114.566	—	32.236	12.801	—	58.933
Februari.....	—	—	45.990	—	22.135	3.350	—	16.681
Maart.....	2	3.200	92.920	—	38.154	24.692	—	21.101

- (1) In de gestorte bedragen niet begrepen.
(2) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogen begrepen.
(3) In de kapitaalsverhoogen begrepen.
(4) In de kapitaalsverhoogen en de obligatie-uitgiffen begrepen.
(5) Omvatten de volgestorte bedragen op aandelen, de obligatie-uitgiffen, de uitgifte-premiën, verminderd met de stortingen andere dan in specie en de emissies tot terugbetaling van vroegere leeningen.

IV. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

b) Detail der uitgiften

(duizenden franken).

MAART 1939.

BEDRIJFSKLASSEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)					KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamlooze vennootschappen) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)				OBLIGATIE- UITGIFTEN			Uitgifte- premiën (in de gestorte bedra- gen niet begre- pen)	ANDERE STORTINGEN DAN IN SPECIE				ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamlooze) (commanditaire op aand.) (personenvennootschapp. met beperkte aansprakelijkheid)				KAPITAALS- VERMINDE- BINGEN (naamlooze vennootsch.) (comm. venn. op aandeel.) (person- vennootsch. m. beperkte aansprakel.)		
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nomin. vergroo- ting	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	waarvan conversie leenin- gen		Inbreng in natura		Inlijving van reserves (in de kapitaalsverhoo- gingen begrepen)	Liquidaties		Samensmel- tingen		Aantal	Bedrag		
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag									Gestort bedrag op nomin. waarde	naamlooze en commanditaire op aandelen		personenven- nootschapp met beperkte aan- sprakelijkheid	Kapitaals- verhoogingen	Aantal	Bedrag			Aantal	Bedrag
1. Private banken						1	1.000	125	111															
2. Verzekeringen																								
3. Financiële inrichtingen	7	1.750	1.750	2	100	100																		
4. In-, uitvoer	2	2.210	2.210	2	170	170																		
5. Handel in metalen	1	250	250	2	260	260																		
6. Handel in klerstoffen en meubel.	2	390	390	15	4.156	4.068									170									
7. Handel in eetwaren				17	2.588	2.588	2	3.030	700	700					40	3.427								
8. Diverse handel	5	1.275	1.205	45	5.845	5.695	6	1.210	1.890	1.890	1	1.000				2.055	110							
9. Suikerfabrieken																3.720	99	200						
10. Maalderijen																								
11. Bierbrouwerijen	1	625	625	1	63	63	1	2.200	20.000	20.000	1	2.200			(2) 2.825	56		20.000						
12. Stokerijen																								
13. Andere voedingsnijverheden				2	350	350																		
14. Steengroeven				1	50	50																		
15. Kolennijnen																								
16. Mijnbouw																								
17. Gas																								
18. Electriciteit																								
19. Electricische constructie	1	400	400				1	250	575	575														
20. Hôtels, bioscopen, schouwburgen.	2	200	200	4	430	430									265									
21. Drukkerijen, publiciteit	1	300	276	4	525	525										210								
22. Textielbedrijf	2	3.000	2.612	2	360	360	1	12.000	1.000	1.000					75	443								
23. Kunstmat. en ceramische mater.	2	600	503	2	725	725									1.000	328	1.000							
24. Metaalnijv., mechan. constructie.				3	480	480									160	495								
25. Gebouwen, openbare werken				4	801	801	2	110	110	110					466	630								
26. Papierijverheden																	60							
27. Plantages en kolon. vennootsch.	1	4.500	3.600				4	35.750	10.250	3.712						2.000								
28. Chemische nijverheden	2	3.110	3.110	4	460	460	3	2.607	1.738	1.738					2.780	394	189	940						
29. Houtbewerkingindustrie	1	65	65	2	403	267									58	202								
30. Leerlooierijen, riemfabrieken																								
31. Automobielen																								
32. Glas- en kristalabrieken																								
33. Spiegelgieterijen																								
34. Diverse nijverheden	1	500	290	9	1.362	1.362	4	6.590	13.002	12.802					200	1.036	9.226	3.552						
35. Spoorwegen																								
36. Buurtspoorwegen																								
37. Scheepvaart, vliegwezen				5	1.010	850										414								
38. Telegrafien, telefonen																								
39. Electriche tramwegen																								
40. Autobussen																								
41. Overige transportbedrijven				3	222	222										123								
42. Diverse andere nijverheden				1	175	175																		
TOTAAL...	32	19.145	17.458	133	21.185	20.651	25	64.747	49.390	42.638	2	3.200			8.593	16.877	12.684	24.692	36	39.771	2	4.075	15	14.179

(1) Samenwerkende vennootschappen en creditverenigingen: 10 opgericht met een minimumkapitaal van fr. 2.115.000; 9 ontbonden met een minimumkapitaal van fr. 518.700.

(2) In dit bedrag is begrepen fr. 2.200.000 tegen obligatiën geruilde aandelen.

IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS-
EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

c) Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal
(duizenden franken).

MAART 1939.

17

INDEELING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.					KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamlooze vennootsch. (Command. vennootsch. op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE- UITGIFTEN		UITGIFTEREMEN (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTINGEN		ONTBIN- DINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGE: Bedrag	
	naamlooze en commanditaire op aandelen		personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid			Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominale bedrag		waarvan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)	Liquidaties		Samensmeltingen
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag												
	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag		waarvan conversie- leeningen	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)	Liquidaties		Samensmeltingen

1. — Naar hun geografische ligging.

België	31	14.645	13.858	133	21.185	20.651	21	28.997	39.140	38.926	2	3.200	—	—	36.154	24.692	37.771	4.075	14.179
België en buitenland.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Congo	1	4.500	3.600	—	—	—	4	35.750	10.250	3.712	—	—	—	—	2.000	—	2.000	—	—
TOTAAL...	32	19.145	17.458	133	21.185	20.651	25	64.747	49.390	42.638	2	3.200	—	—	38.154	24.692	39.771	4.075	14.179

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal.

1 miljoen en minder.	27	6.635	6.236	131	19.125	18.591	18	28.107	5.938	5.724	1	1.000	—	—	17.954	200	7.021	75	3.046
van 1 tot 5 miljoen .	5	12.510	11.222	2	2.060	2.060	5	30.940	14.452	7.914	1	2.200	—	—	11.204	4.492	7.750	4.000	11.133
van 5 tot 10 miljoen .	—	—	—	—	—	—	1	3.500	9.000	9.000	—	—	—	—	8.996	—	—	—	—
van 10 tot 20 mill. .	—	—	—	—	—	—	1	2.200	20.000	20.000	—	—	—	—	—	20.000	25.000	—	—
van 20 tot 50 mill. .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
van 50 tot 100 mill.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
100 miljoen en meer.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	32	19.145	17.458	133	21.185	20.651	25	64.747	49.390	42.638	2	3.200	—	—	38.154	24.692	39.771	4.075	14.179

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhogingen begrepen.
(2) In de kapitaalsverhogingen begrepen.

V. — OVERHEIDSLIENINGEN EN LEENINGEN UITGEGEVEN
DOOR INSTELLINGEN VAN OPENBAAR NUT.

VI. — HYPOTHEEK-
INSCHRIJVINGEN (1).

18
19

TIJDVAK	RECHTSTREEKSCHE LEENINGEN VAN PUBLIEKRECHTELIJKE LICHAMEN (2)		BANKVERRICHTINGEN VAN HET GEMEENTEKREDIET				TIJDVAK	Bedrag naar de gefinde inschrijvings- rechten berekend
	in België	in het buitenland	Voorschotten en terugbetalingen op leeningen toegestaan voor de betaling van :					
			Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven			
	Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald				
	(duiz. franken)	(millioenen)	(duizenden franken)					(duiz. frank.)
1937.....	6.955.000	{ Ned. G. 48 £ 5 }	451.491	205.369	200.606	206.350	1937 Maandgem...	211.092
1938.....	2.534.875	—	699.505	258.243	231.272	237.796	1938 Maandgem...	232.768
1938 Januari ...	—	—	51.979	7.298	23.480	25.500	1938 Januari ...	206.074
Februari ...	609.875	—	39.491	12.062	20.361	19.974	Februari ...	216.760
Maart	—	—	61.551	21.313	22.293	9.749	Maart	248.938
April	—	—	73.431	13.877	21.639	5.296	April	290.964
Mei	—	—	65.249	11.448	16.789	6.973	Mei	283.647
Juni	—	(3)	62.110	19.630	23.093	6.092	Juni	246.895
Juli	250.000	—	65.551	17.636	18.628	15.840	Juli	236.207
Augustus...	—	—	67.847	19.274	20.145	25.848	Augustus...	207.602
September..	—	—	63.467	26.997	22.348	18.015	September..	231.556
October....	1.000.000	—	36.289	17.849	13.619	36.747	October....	210.985
November.. (4)	675.000	—	52.109	11.470	11.426	38.893	November..	190.178
Décember ..	—	—	60.431	79.389	17.451	28.864	Décember ..	223.407
1939 Januari ...	—	—	29.424	26.897	24.142	28.237	1939 Januari ...	208.370
Februari ...	—	—	43.892	19.221	25.173	17.517	Februari ...	173.873
Maart	—	—	46.030	27.098	22.699	9.724	Maart	244.488

(1) Incl. de hernieuwingen aan het eind van het vijftiende jaar; deze belopen ongeveer 1 pCt. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheken.

(2) Leeningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz.

(3) In Juni 1938 heeft de Belgische Regering een leening afgesloten groot 35 miljoen Nederlandsche guldens in Schatkistbons op 3 maanden. Zij kan deze bons driemaal hernieuwen.

(4) Lotenleening Gemeentekrediet van België, groot 600 miljoen, 4 pCt., tot de prijs van 96 uitgegeven.
Leening Nationale Kredietkas ten behoeve van den Middenstand, groot 75 miljoen, 3,25 pCt., a pari uitgegeven.

RIJKSFINANCIËN.

I. — OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN (volgens het « Belgisch Staatsblad »).

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar (die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

25

TIJDVAK	Rechtstreeksche belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1937.....	2.998	3.027	3.653	9.679	—
1938.....	3.281	3.059	3.330	9.670	—
1938 Januari	431	221	267	919	919
Februari	187	213	273	673	1.592
Maart	214	282	322	818	2.410
April	270	256	304	830	3.240
Mei.....	282	243	279	784	4.024
Juni.....	187	262	271	721	4.745
Juli.....	221	264	266	751	5.496
Augustus.....	236	261	253	750	6.246
September.....	263	255	285	793	7.039
October.....	391	266	279	936	7.975
November.....	337	255	251	843	8.817
December.....	291	281	281	853	9.670
1939 Januari.....	453	246	269	968	968
Februari.....	197	214	254	665	1.633
Maart.....	217	273	296	786	2.419

b) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1938 en 1939 vóór 31 Maart 1939 geïnd (gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

	Begrotingsjaar 1938 (2)		Begrotingsjaar 1939		Maart 1939	
	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					begrotingsjaar 1938 (2)	begrotingsjaar 1939
I. Rechtstreeksche belastingen	3.141	2.844	387	358	97	120
II. Douanen en accijnzen	3.081	3.094	709	772	1	272
waarvan douanen	1.544	1.650	376	394	—	134
accijnzen	1.297	(1) 1.430	287	(1) 375	1	120
III. Registratie	3.330	3.967	819	979	—	296
waarvan registratie en overschrijvingen	486	515	113	129	—	43
erfenissen	244	200	62	107	—	18
zegel en gelijkgestelde taxes	2.561	3.225	632	731	—	230
Totaal ...	9.532	9.905	1.915	2.109	98	688
Verskil in vergelijking met de budgetaire ramingen	— 373		— 194			

NOTA. — Het tijdperk van invordering der rechtstreeksche belastingen duurt langer dan het kalenderjaar; het indienen der verklaringen door den belastingsplichtige en het opmaken der rollen door het beheer, nemen inderdaad een zekeren tijd in beslag. Voor deze belastingsoort zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar.

(1) Accijnzen en bijzondere verbruikstaxes.

(2) Het begrotingsjaar 1938 eindigt 31 Maart 1939. De desbetreffende cijfers zijn niet onveranderlijk.

**II. — DRIEMAANDELIJKSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD.**

26

	4 ^o kwartaal 1937	1 ^{ste} kwartaal 1938	2 ^o kwartaal 1938	3 ^o kwartaal 1938
Verrichtingen in speciën. (<i>millioenen franken</i>).				
ONTVANGSTEN.				
Gewone dotaties voor de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	754	908	49	175
Niet aangewende excedenten van de dotatie van Amerikaansche 6 ½ % te besteden aan het aanleggen van een productieve reserve (artikel 16 der wet van 24 Juli 1927)...	—	3	—	—
Gelnde interesten en coupons	1	2	—	3
Netto-opbrengst van de reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	2	2	3	4
Kortingen voor pensioenkas, te regulariseeren	—	—	—	—
Cessie van stukken uit de portefeuille	—	3	—	19
Cessie van stukken aangekocht krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935.	581	653	317	164
Interesten op titels verkregen krachtens het koninklijk besluit van 11 Mei 1935	1	22	3	11
Interesten en amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen (artikel 1 van de koninklijke besluiten n ^o 221 en 222 van 27 December 1935)	7	25	4	13
Ontvangsten van het kwartaal	1.345	1.619	376	389
UITGAVEN.				
Kostprijs der stukken van de geconsolideerde (gevestigde) schuld voor de delging ingekocht of terugbetaald	774	116	758	174
Terugbetaling aan de Schatkist van een deel der dotatie aangaande geconverteerde Amerikaansche leeningen	0,7	—	—	—
Kosten betreffende de delging der geconsolideerde (gevestigde) schuld	0,9	2	0,1	0,3
Algemeene onkosten	0,1	0,1	0,1	0,1
Kostprijs der stukken verkregen krachtens artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935.	681	673	361	173
Kostprijs der stukken aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926..	3	—	—	39
Storting in de Schatkist van de netto-opbrengst der reserve van 6 ½ % Amerikaansche in 1937.	—	—	10	—
Storting in de Schatkist van de interesten en de amortisatie van de portefeuille der oude pensioenkassen	—	—	46	29
Interestcoupons op stukken aangekocht door het Regularisatiefonds van de Rentemarkt....	12	—	—	—
Regularisatie van afhoudingen voor pensioenkassen	—	—	—	—
Uitgaven van het kwartaal	1.472	791	1.175	418
Batig saldo op het einde van het kwartaal	506	1.333	535	507

Verrichtingen in effecten
(*millioenen franken*).

DELGING DER GECONSOLIDEERDE (GEVESTIGDE) SCHULD.				
Nominaal kapitaal der stukken ingekocht of terugbetaald voor de delging gedurende het kwartaal	685	116	591	169
CONVERSIE DER VLOTTENDE SCHULD.				
Bedrag der Schatkistbons omgezet in preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen tot op het einde van het kwartaal	4.175	4.175	4.175	4.175
PREFERENTE AANDELEN VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.				
Nominaal kapitaal der stukken : a) tegen specie uitgegeven	324	324	324	324
b) tegen niet afgestempelde Schatkistbons ingeruild	4.175	4.175	4.175	4.175
Beschikbaar saldo op het einde van het kwartaal	4.999 1	4.999 1	4.999 1	4.999 1
Totaal der eerste uitgifte (artikel 2 der wet van 24 December 1927)	5.000	5.000	5.000	5.000
Niet uitgegeven	5.000	5.000	5.000	5.000
Nominaal kapitaal der aan het Delgingsfonds afgegeven stukken (artikel 11 der wet van 23 Juli 1926).	10.000	10.000	10.000	10.000
EFFECTENPORTEFEUILLE OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht krachtens artikel 11, 2 ^o lid, der wet van 23 Juli 1926	99	94	94	115
PORTEFEUILLE VAN DE RESERVE VAN DE 6 ½ % AMERIKAANSCH LEENING OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden aangekocht ter uitvoering van artikel 16 der wet van 24 Juli 1927	269	269	269	269
PORTEFEUILLE VAN HET REGULARISATIEFONDS VAN DE RENTENMARKT OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden verkregen ter uitvoering van artikel 24 van het koninklijk besluit van 11 Mei 1935....	941	972	1.001	1.012
PORTEFEUILLE VAN DE OUDE PENSIOENKAS OP HET EINDE VAN HET KWARTAAL.				
Waarden gedeponoord in het amortisatiefonds ter voldoening aan artikel 1 der koninklijke besluiten n ^o 221 en 222 van 27 December 1935	1.051	1.047	1.046	1.041
DEPOSITO'S DOOR STICHTINGEN VOOR DE AFLEVERING VAN INSCHRIJVINGEN OP NAAM 4 %, 3° REEKS.				
Waarden gedeponoord in het amortisatiefonds krachtens het koninklijk besluit n ^o 267 van 28 Maart 1936	334	335	335	335

**II. — DRIEMAANDELIJSCHE TOESTAND VAN HET FONDS TOT DELGING
DER STAATSSCHULD**
(vervolg).

26

	Per 31 Decemb. 1937	Per 31 Maart 1938	Per 30 Juni 1938	Per 30 Septemb. 1938
Balans				
ACTIVA. (duizenden franken).				
Banken, postchèquerekening en kas	194.189	547.499	223.003	199.743
Tijdelijke beleggingen in buitenlandse deviezen	3.745	3.788	3.719	3.848
Delgingsreserve aangelegd bij buitenlandse bankiers	59.231	145.163	51.349	53.201
Terugbetaling van bij uitloting aflosbare titels, om te slaan	—	402.166	20.007	14.305
Nog te innen vervallen dotaties	14.082	22	1.614	891
Betalingsordonnantien in portefeuille	23	—	—	—
Te innen voorgeschoten belastingen en kosten	68	22	9	332
Beleggingen der reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	234.583	234.623	234.904	234.912
Effectenportefeuille (tegen kostprijs)	505.921 87.211	1.333.283 84.563	534.605 84.555	507.032 104.717
Totaal activa ...	593.132	1.417.846	619.160	611.749
PASSIVA.				
Saldi van aan de delging te besteden dotaties :				
a) in Belgische franken	92.811	798.450	183.968	182.952
b) in deviezen	59.231	145.163	51.349	53.201
Reserve van de 6 ½ % Amerikaansche leening	235.770	241.228	234.347	238.842
Regularisatiefonds van de Rentenmarkt	52.470	54.474	13.284	14.806
Opbrengst van de portefeuille van de oude pensioenkassen	46.083	71.546	29.437	13.117
Beschikbaar saldo :				
Niet aangewend deel van de netto-opbrengst der uitgaven van preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	54.083	54.083	54.083	54.083
Vrijwillige bijdragen	4.104	4.104	4.104	4.104
Excedent der inkomsten op de lasten	58.187 48.580	58.187 48.801	58.187 48.609	58.187 50.344
Totaal passiva ...	593.132	1.417.846	619.160	611.749

Winst- en verliesrekening
(duizenden franken).

DEBET.				
Beheerkosten	74	93	111	102
Kosten in verband met de delging	925	1.623	127	311
Excedent der inkomsten op de lasten voor het kwartaal	999	1.716	238	413
	—	221	—	2.234
Totaal ...	999	1.937	238	2.647
CREDIT.				
Geinde interesten en coupons	624	1.937	46	2.647
Excedent der lasten op de inkomsten voor het kwartaal	375	—	192	—
Totaal ...	999	1.937	238	2.647
Batig saldo op het einde van het kwartaal	48.579	48.801	48.609	50.843

HET INKOMEN EN HET SPAREN.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN.

MAART 1939.

30

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto winst	Obligatieschuld (2)	Bruto obligatiecoupons (1)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			

(duizenden franken)

A. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in België.

1a Particuliere banken	14	13	1	588.526	192.165	41.321	61	37.678	—	—
1b Banken van openbaar nut..	1	1	—	200.000	339.583	22.011	—	11.379	—	—
2. Verzekeringen	14	13	1	13.253	5.986	2.984	60	1.937	—	—
3. Financiële inrichtingen	232	188	44	1.317.160	1.313.599	116.422	6.389	97.190	84.490	3.585
4. Invoer, uitvoer	12	8	4	17.760	400	1.694	110	1.263	—	—
5. Handel in metalen	7	5	2	7.090	3.144	2.825	197	2.575	—	—
6. Handel in kleerst. en meubel.	39	28	11	37.367	7.085	2.579	2.590	1.673	—	—
7. Handel in eetwaren	31	26	5	49.808	7.598	5.876	584	4.289	177	11
8. Diverse handel	260	181	79	194.268	23.504	14.327	5.027	8.051	—	—
9. Suikervabrieken	2	2	—	27.500	2.369	2.288	—	1.200	—	—
10. Maalderijen	3	3	—	20.600	6.971	1.255	—	880	—	—
11. Bierbrouwerijen	34	27	7	114.301	31.757	11.143	109	5.366	2.500	125
12. Stokerijen	2	2	—	1.350	272	96	—	65	—	—
13. Andere voedingsnijverheden.	49	38	11	112.576	14.528	11.402	1.730	7.928	1.380	72
14. Steengroeven	18	14	4	64.323	30.399	11.788	306	7.797	240	12
15. Kolenmijnen	9	9	—	127.914	103.368	25.853	—	15.894	62.433	2.969
16. Mijnbouw	1	1	—	20.000	5.625	—	—	—	12.000	550
17. Gas	4	4	—	366.550	10.925	35.788	—	33.067	—	—
18. Electriciteit	6	6	—	275.700	14.181	38.518	—	34.327	10.632	486
19. Electricische constructie	16	10	6	14.564	65	547	872	135	—	—
20. Hotels, bioscopen, schouwwb.	37	24	13	19.224	4.151	1.214	222	507	94	5
21. Drukkerijen, publiciteit	35	26	9	46.577	19.470	3.989	496	2.343	2.412	121
22. Textielnijverheid	127	84	43	438.332	188.981	28.030	15.952	18.731	2.315	104
23. Kunst- en cer. bouwstoffen.	43	30	13	199.760	45.370	21.090	2.284	13.865	4.210	210
24. Metaaln. en mechan. constr.	58	36	22	163.068	32.511	16.260	3.635	16.953	175.441	7.989
25. Gebouw (openb. werken)...	37	27	10	133.904	11.344	10.413	165	6.858	—	—
26. Papiermijverheden	5	2	3	40.400	1.222	92	291	75	8.500	382
28. Chemische nijverheden	31	23	8	77.479	6.505	4.493	578	3.298	750	37
29. Houtnijverheden	15	9	6	26.366	11.942	1.669	745	1.121	—	—
30. Leerlooier. en riemfabrieken.	6	5	1	8.000	10.744	475	4	293	—	—
31. Automobielen	2	2	—	91.500	14.164	15.103	—	11.434	—	—
32. Glasblazerijen en kristalfabr.	9	6	3	14.675	620	238	600	246	—	—
33. Spiegelgieterijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34. Diverse nijverheden	91	58	33	232.347	60.582	30.897	1.701	26.649	3.700	179
35. Spoorwegen	1	1	—	200	1	1	—	—	—	—
36. Buurtpoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart en vliegwezen..	19	15	4	23.938	5.214	10.924	106	8.364	—	—
38. Telegrafen, telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Electriche tramwegen	1	1	—	25.464	21.763	6.225	—	2.267	1.412	51
40. Autobussen	3	3	—	9.515	726	572	—	—	—	—
41. Andere vervoerondernem...	12	8	4	4.980	3.816	2.388	461	1.961	—	—
42. Diverse andere nijverheden.	9	6	3	10.229	518	90	34	53	6.159	267
TOTAAL...	1.295	945	350	5.136.568	2.540.752	502.880	45.309	387.712	378.845	17.155

B. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in Congo.

1. Bank, financ. vennootschap.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Handelsvennootschappen ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen.	—	—	—	—	—	—	—	—	74.582	4.475
4. Landbouwvennootschappen.	1	—	1	1.200	255	—	126	—	—	—
5. Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAAL...	1	—	1	1.200	255	—	126	—	74.582	4.475

C. — Vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland.

1. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Spoorwegen	1	1	—	3.000	4.749	767	—	—	—	—
3. Tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	1.092	44
4. Plant. en kolon. vennootsch.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen...	1	1	—	2.342	3.919	1.426	—	1.350	10.101	666
TOTAAL...	2	2	—	5.342	8.668	2.193	—	1.350	11.193	710
Algemeen totaal...	1.298	947	351	5.143.110	2.549.165	505.073	45.435	389.062	464.620	22.340

(1) Daarenboven is er gedurende de maand Maart betaald : (duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleeningen	137.066
Coupons van leeningen van de Kolonie	14.660
Coupons van provinciën en gemeenten	23.706
Coupons van verscheidene leeningen	32.210

TOTAAL... 207.642

Coupons van buitenlandsche Staatsleeningen	8.833
Coupons van buitenlandsche leeningen van de stad Antwerpen ..	—

(2) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg).

b) Retrospectief overzicht.

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto-winst	Obligatie- schuld (1)	Obligatie- coupons (bruto)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(Duizenden franken)										
Jaar 1937	7.611	5.887	1.724	45.890.185	17.761.760	5.289.888	469.276	3.787.107	9.223.488	476.458
Jaar 1938	7.694	5.879	1.815	48.321.151	17.837.626	6.179.386	435.372	4.296.989	8.134.056	384.070
1938 3 eerste maanden	1.629	1.291	338	6.449.449	2.813.870	877.567	45.562	618.374	2.234.060	112.709
1939 3 eerste maanden	1.600	1.187	413	6.707.610	2.904.232	673.879	69.489	493.064	2.028.848	94.505
1938 Januari	122	108	14	1.019.857	304.013	175.450	2.143	87.038	1.150.958	60.927
Februari	175	141	34	575.811	137.340	44.678	8.260	26.536	419.736	19.550
Maart	1.332	1.042	290	4.853.781	2.372.517	657.439	35.159	504.800	499.366	24.852
April	1.685	1.300	385	8.238.525	2.342.647	986.362	56.700	652.481	1.023.060	45.322
Mei	1.179	914	265	8.774.632	4.707.102	1.126.265	53.121	844.914	383.850	18.078
Juni	615	457	158	3.108.611	724.821	349.444	31.433	238.992	664.370	33.293
Juli	418	330	88	5.024.694	1.889.757	986.034	45.700	646.614	979.321	43.497
Augustus	170	125	45	1.168.178	343.321	99.087	12.180	68.757	494.033	22.256
September	238	172	66	887.013	338.430	99.188	12.968	65.034	458.104	21.984
October	539	404	135	4.448.324	1.218.677	524.528	68.168	355.354	1.007.432	43.252
November	265	207	58	4.307.131	2.175.520	645.802	13.761	462.563	381.990	17.896
December	286	211	75	3.206.246	1.133.301	306.146	28.479	232.467	637.836	31.633
1939 Januari	115	95	20	945.378	241.946	126.774	4.347	77.723	988.643	46.214
Februari	187	145	42	619.122	113.121	42.032	19.707	26.279	575.585	25.951
Maart	1.298	947	351	5.143.110	2.549.165	505.073	45.435	389.062	464.620	22.340

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de getelde leningen op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS.

a) Inlagen op persoonlijke spaarboekjes (1)

(duizenden franken).

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der inleggers op het einde van het tijdvak (2)	Aantal spaarboekjes op het einde van 't jaar
1937	3.501.365	2.800.663	700.702	12.489.170	5.844.595
1938	3.331.391	3.496.925	— 165.534	12.667.059 (3)	
1938 Januari	398.603	201.090	197.513	12.686.683	
Februari	295.300	221.764	73.536	12.760.219	
Maart	246.737	328.490	— 81.753	12.678.466	
April	270.721	277.883	— 7.162	12.671.304	
Mei	255.455	428.875	— 173.420	12.497.884	
Juni	245.881	258.729	— 12.848	12.485.036	
Juli	283.123	237.882	45.241	12.530.277	
Augustus	252.373	237.395	14.978	12.545.255	
September	157.456	544.487	— 387.031	12.158.224	
October	392.378	328.208	64.170	12.222.394	
November	284.011	188.739	95.272	12.317.666	
December	249.353	243.383	5.970	12.323.636	
1939 Januari	312.764 (3)	199.059 (3)	113.705 (3)	12.780.764 (3)	
Februari	205.896 (3)	214.887 (3)	— 8.991 (3)	12.771.773 (3)	
Maart	192.377 (3)	398.992 (3)	— 206.615 (3)	12.565.158 (3)	
April	130.956 (3)	439.986 (3)	— 309.030 (3)	12.256.128 (3)	

(1) Deze cijfers geven enkel de bewegingen van het sparen aan.

(2) De tegoeden van de jaren 1937 en 1938 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

(3) Voorloopige cijfers.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas

(duizenden franken).

TIJDVAK	HANDBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 15 December 1937 en 16 Maart 1865)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeordend)	Totaal
1937	298.075	44.386	14.241	357.302
1938	317.907	48.116	18.914	384.137
1938 Januari	28.914	3.839		
Februari	26.359	3.845		
Maart	27.875	4.610	4.487	99.029
April	27.831	4.093		
Mei	27.031	3.898	4.514	95.652
Juni	24.399	3.886		
Juli	25.398	3.867		
Augustus	25.367	3.840	4.575	92.342
September	25.500	3.795		
October	26.837	4.148		
November	25.652	3.972	4.538	96.214
December	26.814	4.323		
1939 Januari	27.211 (1)	3.817 (1)		
Februari			4.977 (1)	
Maart				

(1) Voorloopige cijfers.

III. — DRIEMAANDELIJKSCH LOONINDEXCIJFER. (Basis : loongemiddelden van 1933 = 100.)

TIJDVAK	ALGEMEEN INDEXCIJFER	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSKLASSE																						INDEXCIJFERS der gemiddelde urenloonen per nijverheidsgroep		
		Cokeovens	Groeven, cementfabrieken, marmerebewerking	Metaalnijverheden				Aardewerfabrieken steenbakkerijen	Glasnijverheden	Chemische nijverheden	Voedingsnijverheden	Textielnijverheden			Bouwnijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Papier		Kunstwerk en gevoelige instrumenten	Vervoer		Gas en elektriciteit	productie-goederen	verbruiks-goederen
				IJzerindustrie	Niet-ijzerhoudende metalen	Gietijzen, machinebouw en metaalbouw	Samen					Vlas, katoen, hennep en jute	Wol, tapijten, breiwerk, confectie	Samen					Fabrieken	Drukkerij en transformatie		Havenwerkers, sleepers	Spoorwegen (1)			

a) Indexcijfer van het gemiddeld uurloon.

1936 October	102	106	98	111	106	97	103	100	100	103	99	101	97	99	100	96	105	109	—	101	100	114	102	105	101	103	100
December	103	108	97	114	109	97	105	100	100	104	101	103	97	100	101	96	106	109	—	100	97	117	101	104	102	105	100
1937 Maart	106	111	102	116	112	103	109	101	104	107	103	104	100	102	103	99	109	108	107	102	101	121	97	101	102	108	103
Juni	109	114	104	125	114	104	113	108	105	109	105	105	100	102	106	101	112	104	—	104	105	122	105	108	106	111	104
September	113	118	108	129	119	110	118	112	106	112	106	107	107	107	108	102	113	108	122	108	109	122	107	110	107	114	107
December	115	121	108	129	121	112	119	115	108	114	108	109	108	109	111	105	115	109	115	106	114	130	113	116	110	117	109
1938 Maart	116	123	112	130	121	115	121	110	112	115	108	111	110	111	112	106	116	113	115	108	117	127	110	113	111	118	111
Juni	116	123	111	132	121	113	121	109	112	116	109	112	110	111	112	108	115	112	—	109	115	125	109	112	111	118	111
September	117	123	108	132	121	113	121	110	110	117	109	112	111	111	114	109	115	113	—	110	115	125	115	115	111	118	110
December	118	126	114	135	121	113	122	114	113	118	109	114	112	113	115	138	117	113	116	111	112	125	115	117	114	119	112
1939 Maart	*118	123	110	133	120	113	122	114	111	116	109	*117	*114	*116	115	109	117	111	—	124	113	*124	116	*118	115	*119	*112

b) Indexcijfer der loonen van geschoolde of gespecialiseerde werklieden.

1936 October	104	105	101	111	104	101	105	96	99	103	99	105	95	100	100	101	102	109	—	101	95	119	—	—	99	102	100
December	105	105	100	113	108	102	107	96	101	103	101	108	96	102	101	101	102	110	—	101	97	120	—	—	101	104	101
1937 Maart	108	108	104	117	111	107	111	99	106	106	101	109	95	102	103	106	106	110	108	103	97	120	—	—	102	108	103
Juni	111	112	105	127	113	109	116	102	107	109	103	110	96	103	106	106	110	109	—	104	98	122	—	—	106	110	105
September	115	115	111	136	117	115	123	104	109	111	106	112	101	107	108	107	112	113	124	106	102	126	—	—	107	115	107
December	117	117	113	133	120	117	123	106	106	114	106	115	102	109	110	111	114	115	127	105	110	128	—	—	111	117	109
1938 Maart	118	116	114	132	120	120	124	107	112	114	106	116	104	110	111	111	116	115	127	106	112	125	—	—	112	118	111
Juni	118	114	114	136	120	117	124	106	110	116	107	116	105	111	113	112	114	115	—	107	110	127	—	—	112	117	111
September	118	114	116	145	120	115	127	106	111	116	107	115	104	110	114	115	115	116	—	108	110	128	—	—	112	119	111
December	120	117	118	142	120	115	126	108	113	117	108	117	106	111	115	114	116	115	126	108	110	129	—	—	113	120	112
1939 Maart	*120	115	114	140	119	116	125	109	110	115	107	*120	*109	*115	115	112	116	115	—	109	111	*126	—	—	114	*118	*112

c) Indexcijfer der loonen van werklieden zonder vak of zonder specialisering.

TIJDVAK	ALGEMEEN INDEXCIJFER	INDEXCIJFER PER BEDRIJFSKLASSE																						SCHOMMELING volgens regime (2)			
		I	II	III																							
1936 October	106	105	96	117	108	104	109	103	111	108	100	102	102	102	102	100	101	108	—	105	113	120	—	—	104	103	101
December	107	105	96	120	111	105	111	102	113	109	103	105	103	104	103	100	108	110	—	104	115	120	—	—	105	104	103
1937 Maart	111	108	99	123	114	109	115	105	119	113	104	106	105	105	106	103	110	109	106	105	121	126	—	—	107	109	104
Juni	114	112	101	141	116	109	122	114	119	116	106	106	106	106	109	103	112	108	—	108	122	123	—	—	102	112	106
September	118	115	108	147	121	114	127	116	117	119	108	108	109	108	112	107	115	113	122	110	127	125	—	—	103	115	110
December	119	117	108	140	123	117	126	112	113	122	109	111	111	111	114	107	116	115	115	110	134	128	—	—	115	117	112
1938 Maart	120	116	110	142	123	120	128	116	118	122	109	113	111	112	115	109	118	115	115	114	136	123	—	—	116	119	114
Juni	120	114	107	145	122	118	128	118	116	123	109	112	112	112	116	109	116	115	—	114	133	124	—	—	114	119	113
September	121	114	107	151	122	118	131	118	119	124	108	113	111	112	118	110	117	116	—	116	134	124	—	—	115	119	113
December	121	116	110	143	123	119	128	112	119	125	110	115	112	114	118	110	121	116	116	114	133	126	—	—	118	120	114
1939 Maart	*122	116	108	142	121	119	128	112	116	123	109	*120	*113	*116	119	112	120	116	—	114	133	*133	—	—	119	*119	*115

(1) Wij beschikken niet over gegevens voor de berekening van de indexcijfers der loonen van de geschoolde en ongeschoolde arbeiders van de spoorwegen. Alleen het gemiddeld loon in ons bekend.

(2) Regime I : schommelingen volgens het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen of barema's van de verkoopprijzen.

Regime II : paritaire commissies of andere verzoeningsorganismen.

Regime III : individuele beslissingen van werkgevers of vraag en aanbod.

(*) Voorloopige indexcijfers.

LOOP DER ZAKEN.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE VERREKENKAMERS.

TIJDVAK	VERREKENKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (3)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL			
	BRUSSEL EN PROVINCIE			BRUSSEL			CONTANT			TERMIJN
	Aantal kamers op het eind v. h. tijd.	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (millioenen franken)	Aantal verrekende stuks (duizenden)	Verrekende kapitalen (millioenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijd.	Geliquid. bedrag (millioenen franken) (1)	Geliquid. bedrag (millioenen franken) (1)
1937 Maandgemiddelde	38 (2)	343	31.057	167	22.648	5,45	20	320 (2)	1.152	174
1938 Maandgemiddelde	38 (2)	332	32.201	164	24.275	6,56	21	305 (2)	513	82
1938 Februari	38	313	26.436	155	19.325	—	20	320	567	104
Maart	38	344	33.582	171	24.972	5,56	22	320	746	91
April	38	327	30.386	160	22.507	—	19	320	558	79
Mei	38	354	42.960	180	33.535	—	20	320	723	139
Juni	38	336	32.489	166	25.315	7,17	21	320	396	79
Juli	38	330	28.850	161	21.596	—	19	320	375	67
Augustus	38	326	31.781	161	24.620	—	22	300	363	68
September	38	320	34.021	157	24.430	7,36	22	300	386	86
October	38	334	36.304	162	28.471	—	21	305	647	94
November	38	320	28.223	157	19.469	—	19	305	409	54
December	38	344	30.484	169	22.346	6,37	21	305	405	47
1939 Januari	38	331	28.298	166	20.949	—	21	305	409	46
Februari	38	300	25.700	147	19.039	—	19	305	332	46
Maart	38	345	36.907	170	28.302	6,50	23	305	617	79
April	38	314	32.919	153	24.757	—	18	305	361	40

(1) In dit bedrag zijn de aankopen of de verkoopen maar één maal geteld.

(2) Op 31 December.

(3) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekende bedragen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(millioenen franken).

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't einde van het tijdvak	Globaal tegoed (daggemiddelde)	CREDIT		DEBIT		Algemeene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van specie %	Omloopsnelheid (2)
			Stortingen	Giro's	Cheques en diversen	Giro's			
1937 Maandgemiddelde	(1) 412.126	3.666	4.925	12.393	4.900	12.409	34.627	89,0	4,72
1938 Maandgemiddelde	(1) 433.553	3.594	5.041	12.494	5.016	12.508	35.060	89,0	4,80
1938 Februari	416.568	3.780	4.367	11.709	4.589	11.723	32.388	89,1	4,50
Maart	418.318	3.563	4.912	12.320	4.863	12.338	34.433	88,3	4,47
April	419.240	3.886	4.900	12.280	4.947	12.293	34.420	88,3	4,68
Mei	421.161	3.526	5.066	12.600	5.284	12.630	35.580	88,5	5,08
Juni	421.680	3.396	4.467	11.284	4.415	11.292	31.459	88,2	4,63
Juli	423.292	3.516	5.130	12.009	4.809	12.014	33.962	87,9	4,78
Augustus	424.609	3.548	4.652	11.866	4.715	11.874	33.107	90,2	4,50
September	426.460	3.484	5.492	13.044	5.813	13.055	37.404	93,8	5,21
October	428.217	3.504	5.990	14.215	5.829	14.208	40.242	87,9	5,50
November	430.560	3.621	4.511	11.763	4.471	11.783	32.528	88,3	4,68
December	433.553	3.654	5.297	12.921	4.833	12.941	35.993	88,5	4,50
1939 Januari	437.067	4.006	5.193	13.742	5.106	13.755	37.797	88,7	4,53
Februari	439.587	3.964	4.021	11.541	4.133	11.553	31.249	89,0	4,12
Maart	441.743	3.888	4.952	13.025	4.875	13.045	35.896	87,7	4,27
April	442.776	4.003	5.192	13.721	5.269	13.737	37.919	88,5	4,95

(1) Op 31 December.

(2) Verhouding per type-maand van 25 dagen, van den debetomzet tot het gemiddeld dagelijks tegoed.

III. — GEVAARLIJKE OF HINDERLIJKE INRICHTINGEN.

Bron: Arbeidsblad.

Aanvragen om vergunning.

TIJDVAK	Voor het Rijk	Brabant	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Henegouwen	Namen	Luxemburg	Luik
1937	4.272	1.135	722	92	786	480	413	151	42	451
1938	3.744	976	701	100	378	408	472	114	28	564
1937 December	298	71	37	11	39	31	51	15	6	37
1938 Januari	291	90	52	10	36	36	26	—	—	41
Februari	326	84	44	4	21	41	43	16	4	69
Maart	314	91	67	9	40	32	26	5	4	40
April	347	67	77	4	66	35	39	10	—	49
Mei	367	100	66	9	48	42	43	29	3	47
Juni	383	78	62	17	47	44	34	22	5	74
Juli	329	82	59	14	21	51	56	6	3	37
Augustus	336	85	65	7	16	34	70	10	2	47
September	277	80	52	3	17	25	39	14	1	46
October	276	81	42	13	31	21	35	7	2	44
November	248	62	59	9	8	23	44	5	4	34
December	249	76	59	1	27	23	17	10	—	36
1939 Januari	258	80	42	12	25	35	19	4	3	38
Februari	231	50	38	12	25	27	27	9	3	40

IV. — VERHOUDING VAN DE ONBETAALDE TOT DE DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIE TER INCASSEERING AANGEBODEN WISSELS.

38

TIJDVAK	AANTAL DER			BEDRAG DER		
	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%
				(duizenden franken)		
1937.....	1.117.161	69.857	6,25	4.644.274	99.390	2,14
1938.....	1.473.634	100.453	6,82	8.145.032	157.898	1,94
1938 Januari.....	93.231	6.752	7,24	375.270	9.611	2,56
Februari.....	87.593	5.934	6,77	346.734	8.356	2,41
Maart.....	98.388	6.275	6,38	491.348	8.775	1,79
April.....	121.741	7.534	6,19	516.979	10.473	2,03
Mei.....	138.333	8.763	6,33	667.163	14.287	2,14
Juni.....	155.249	9.657	6,22	1.005.813	16.768	1,67
Juli.....	141.215	9.353	6,62	978.256	15.194	1,55
Augustus.....	121.944	7.950	6,52	807.139	11.972	1,48
September.....	121.865	11.417	9,37	554.951	19.701	3,55
October.....	152.369	10.462	6,87	877.433	17.178	1,96
November.....	128.356	7.950	6,19	849.872	13.569	1,60
December.....	113.350	8.406	7,42	674.074	12.114	1,80
1939 Januari.....	80.260	5.934	7,39	379.226	8.810	2,32
Februari.....	72.894	5.704	7,83	296.515	7.828	2,64
Maart.....	96.952	7.470	7,70	629.823	14.042	2,23

V. — FAILLISEMENTEN,
BEKRACHTIGDE ACCOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT,
ZAKEN ONDER GECONTROLEERD BEHEER.
GEPUBLICEERD IN DEN « MONITEUR DU COMMERCE BELGE ».

a) Retrospectief overzicht.

39

TIJDVAK (13 weken)	Uitgesproken faillissementen			Accoorden tot voorkoming van faillissement			Zaken onder gecontroleerd beheer		
	1937	1938	1939	1937	1938	1939	1937	1938	1939
Eerste tijdvak.....	165	180	175	39	29	43	11	—	—
Tweede tijdvak.....	138	145	—	23	35	—	—	—	—
Derde tijdvak.....	111	118	—	17	23	—	—	—	—
Vierde tijdvak.....	146	179	—	29	44	—	—	—	—
Totaal...	560	622		108	131		11		

b) Gedetailleerde opgave per bedrijfsgroep.

APRIL 1939.

GROEP	AANTAL											
	FAILLISEMENTEN						ACCOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT					
	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personenvennootschap, met beperkte aansprakelijkheid	Samenwerkende vennootschappen	Totaal	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamlooze vennootschappen	Personenvennootschap, met beperkte aansprakelijkheid	Samenwerkende vennootschappen	Totaal
A. Handelsverrichtingen.....	56	1	1	—	1	49	12	—	—	—	—	12
B. Bankzaken en financiële ver-richtingen.....	2	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—
C. Nijverheden.....	1	—	6	—	1	6	3	—	2	—	—	5
D. Vennootschappen wier hoofd-bedrijf in Congo gelegen is...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	59	1	7	1	2	58	15	—	2	—	—	17

PRIJZEN.

I. — INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN.

a) Officieel indexcijfer in België. — Algemeen indexcijfer en per bedrijfsgroep.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

45

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingsproducten	Brandstoffen	Teer en derivat.	Producten der metaalbedrijven	Petroleum en derivaten	Producten der aardwerkbedrijven	Producten der glasbedrijven	Scheikundige producten	Kunstmeststoffen	Vetstoffen
<i>Aantal producten</i>	125	18	4	3	15	7	9	2	12	4	7
1937 Maandgemiddelde	684	632	839	648	759	1.000	871	549	599	448	570
1938 Maandgemiddelde	630	559	873	605	695	967	865	549	617	503	463
1938 Januari	660	600	906	671	732	1.036	887	549	615	482	505
Februari	657	591	906	654	737	1.025	883	549	625	490	487
Maart	644	556	906	645	719	1.025	881	549	625	495	484
April	640	574	879	624	712	1.029	855	549	626	495	478
Mei	631	580	882	629	674	1.029	863	549	622	505	466
Juni	629	592	884	623	674	964	862	549	623	510	452
Juli	623	553	860	581	684	926	861	549	623	490	463
Augustus	620	546	862	581	671	926	859	549	621	495	464
September	622	544	858	581	682	922	858	549	620	509	460
October	617	529	837	571	689	910	859	549	609	519	442
November	610	514	837	560	685	906	859	549	602	520	436
December	607	528	855	538	678	905	847	549	591	524	419
1939 Januari	604	515	855	534	667	906	852	549	578	527	414
Februari	599	508	855	527	666	908	849	549	573	529	414
Maart	600	509	855	512	671	907	854	549	573	532	416
April	602	518	835	512	673	914	852	549	571	533	417

TIJDVAK	PRODUCTEN DER VEZELBEDRIJVEN					Bouwmaterialen	Harsproducten	Producten der huiden- en lederb.	Tabak	Producten der papierbedrijven	Ruwe rubber
	Algemeen indexcijfer	Wol	Vlas	Jute	Katoen						
<i>Aantal producten</i>	19	5	5	2	7	13	2	9	1	1	1
1937 Maandgemiddelde	704	781	877	407	657	768	692	599	492	902	164
1938 Maandgemiddelde	592	606	842	365	520	774	534	476	513	736	125
1938 Januari	617	663	816	375	551	767	598	524	545	927	126
Februari	629	631	894	374	567	772	561	505	523	927	128
Maart	616	623	885	361	549	782	549	482	523	835	115
April	606	628	860	352	543	780	538	470	523	732	109
Mei	579	605	793	346	519	774	527	471	523	732	101
Juni	578	603	795	354	515	776	527	461	523	710	111
Juli	587	596	810	372	525	775	519	465	545	710	130
Augustus	585	598	838	375	505	774	515	466	465	655	138
September	591	593	898	371	497	774	505	465	465	655	136
October	583	583	852	386	493	771	530	478	500	650	141
November	567	579	821	361	490	773	520	468	500	650	138
December	571	572	857	357	488	772	520	461	545	644	133
1939 Januari	583	560	929	400	480	775	532	466	545	644	130
Februari	567	547	852	439	469	773	538	462	545	644	133
Maart	563	548	826	449	465	773	555	465	545	644	134
April	570	530	826	558	463	772	548	461	545	644	133

b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND (Board of Trade) Basis : 1930	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France) Basis : Juli 1914	NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek) Basis : 1913	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie des arts et métiers et du travail) Basis : Juli 1914	ZWEDEN (Kommerskollegium) Basis : 1913	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt) Basis : 1913	VER. STATEN (Bureau of Labor) Basis : 1926
1937 Maandgemiddelde	109	563	97	111	137	106	86
1938 Maandgemiddelde	101	640	92	107	130	106	79
1938 Januari	108	612	97	110	135	106	81
Februari	106	614	95	109	134	106	80
Maart	104	619	93	108	132	106	80
April	103	619	92	108	131	106	79
Mei	102	643	92	107	130	105	78
Juni	101	653	92	107	130	106	78
Juli	101	652	90	106	130	106	79
Augustus	99	644	90	105	128	106	78
September	98	646	91	106	127	106	78
October	99	654	91	106	128	106	78
November	98	657	91	106	127	106	78
December	98	666	92	106	127	106	77
1939 Januari	97	676	91	106	127	106	77
Februari	97	677	91	105	127	106	77
Maart	97	679		105	127	106	77

II. — INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN EN VAN DE KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD.

a) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Voor het Rijk	Antwerpen	Brussel	Gent	Luik
1937 Maandgemiddelde	735	778	791	733	732
1938 Maandgemiddelde	761	801	828	760	766
1938 15 Februari	763	805	832	760	770
15 Maart	757	794	825	753	761
15 April	751	790	819	749	753
15 Mei	753	791	821	753	756
15 Juni	761	808	833	763	772
15 Juli	755	794	820	756	758
15 Augustus	755	794	819	755	760
15 September	764	804	828	766	769
15 October	769	810	839	771	776
15 November	772	813	838	772	776
15 December	768	807	835	766	773
1939 15 Januari	769	807	835	768	774
15 Februari	759	798	826	758	763
15 Maart	754	795	822	755	758
15 April	751	791	817	752	753

b) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud in België.

Arbeidersbudgetten, 3^e categorie : gezinnen welke beschikken over een inkomen van 30 frank tot minder dan 40 frank, per verbruikseenheid en per veertien dagen.

Basis 1921 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voeding	Huisvesting en huisraad	Verwarming en verlichting	Kleding	Behoeften van hygiënischen, maatschappelijken en zedelijken aard
1937 Maandgemiddelde	199	175	404	186	239	181
1938 Maandgemiddelde	205	180	405	194	246	183
1938 Februari	207	184	405	196	245	183
Maart	204	179	405	196	246	183
April	201	174	405	191	246	183
Mei	201	174	405	191	247	183
Juni	204	179	405	192	246	183
Juli	202	175	405	193	247	183
Augustus	202	176	405	194	247	183
September	205	180	405	195	246	183
October	207	183	405	198	246	183
November	209	186	405	196	247	183
December	208	184	405	198	247	183
1939 Januari	209	186	405	199	247	183
Februari	205	180	406	199	247	183
Maart	203	176	407	199	247	183
April	200	172	407	195	247	183

c) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud en van de kleinhandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND <i>(Ministry of Labour)</i>	FRANKRIJK <i>(Statistique Générale de la France)</i>		NEDERLAND <i>(Centraal Bureau voor de Statistiek)</i>	ZWITSERLAND <i>(Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail)</i>	ZWEDEN	DUITSCHLAND <i>(Statistisches Reichsamt)</i>	VEREEN. STAT. <i>(National Industrial Conference Board)</i>
	Kosten van levensonderh.	Detailprijzen (gepondereerd indexcijfer voor 34 artikelen. Gemiddelde voor 300 steden)	Kosten van levensonderh. (eenvormig gemaakte type-budgetten)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh. (34 steden)	Kosten van levensonderh. (49 steden)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh.
		Basis : Juli 1914 = 100	Basis : Juli 1914 = 100	Basis : 1930 = 100	Basis : tijdvak 1911/13 = 100	Basis : Juni 1914 = 100	Basis : Juli 1914 = 100	Basis : 1913/14 = 100
1937 Gemiddelde ...	154	572	102,4	137,3	137	162	125,1	88,5
1938 Gemiddelde ...	156	658	116,6	138,6	137	166	125,6	86,4
1938 Januari	157	—	—	139,1	138	165	124,9	87,5
Februari	156	641	113,2	138,7	137	—	125,2	86,7
Maart	154	—	—	137,9	137	—	125,5	86,7
April	156	—	—	138,2	136	165	125,6	86,8
Mei	155	646	115,3	139,1	136	—	125,9	86,5
Juni	159	—	—	140,4	137	—	126,0	86,7
Juli	156	—	—	138,7	137	166	126,8	86,5
Augustus	156	657	117,2	138,4	136	—	126,5	85,9
September	155	—	—	138,7	137	—	125,2	85,9
October	156	—	—	138,3	137	167	124,9	85,8
November	156	690	120,3	137,4	137	—	125,0	85,6
December	155	—	—	138,3	137	—	125,3	85,8
1939 Januari	155	—	—	—	137	167	125,8	85,4
Februari	155	709	122,1	—	136	—	125,7	—
Maart	—	—	—	—	136	—	126,0	—
April	—	—	—	—	—	168	—	—

III. — GROOTHANDELSPRIJZEN VAN ENKELE NIJVERHEIDSPRODUCTEN.

Bronnen : Kolen : Office belge des Charbons (O. B. C.).
IJzerindustrie : Binnenlandsche prijzen : Echo de la Bourse.
Prijzen bij den uitvoer : Cosibel.

47

TIJDVAK	Binnenlandsche prijzen (in franks per metrieke ton).								Prijzen bij den uitvoer (in goud-£ per Engelsche ton)											
	KOLEN				IJZERINDUSTRIE				IJZERINDUSTRIE											
	Fijne vette gas- en cokekolen	Geschiefte vette huishoudkolen	Type C Belg. Staat	Fijne gewasschene stoom 0/10	Geschiefte half-vette huishoudkolen	Ruw mager gruis voor pulvero's	Mager gewasschen grein, stoom 5/10	Magere nootjes voor huishouden 50/80	Billettes	Largets	Handelstaal	Profielijzer	Dik plaatijzer	Dun plaatijzer herkooft open oven	Billettes	Largets	Handelstaal	Profielijzer	Dik plaatijzer	Dun plaatijzer
1937 Maandgem.	131	179	136	121	202	85	137	227	869	991	1.014	1.014	1.248	1.666	4-1-2	4-1-1	5-0-5	4-12-8	—	—
1938 Maandgem.	147	188	151	126	209	93	142	237	877	936	1.100	1.100	1.300	1.720	4-0-1	3-15-8	4-17-10	5-0-7	5-15-7	7-8-9
1938 Februari	154	192	154	128	221	96	145	240	960	1.095	1.100	1.100	1.300	1.720	4-1-10	4-6-6	4-18-5	4-18-3	6-6-3	7-15-7
Maart	152	187	154	128	209	95	144	235	960	1.095	1.100	1.100	1.300	1.720	3-16-0	—	4-11-1	4-8-7	7-6-4	8-1-5
April	150	177	154	129	196	96	143	221	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-9-4	—	5-2-6	4-16-3	5-18-11	6-19-9
Mei	150	180	154	128	200	96	143	226	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	4-0-2	3-17-3	4-16-4	4-18-2	5-16-9	7-5-3
Juni	149	182	154	128	202	95	143	229	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	—	3-17-0	4-18-0	4-16-5	5-16-4	7-2-9
Juli	144	186	149	123	208	89	138	234	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-15-8	3-15-6	4-16-8	4-13-8	5-7-11	7-7-6
Augustus	144	190	149	123	209	89	138	236	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-19-2	3-18-4	4-15-8	4-15-6	5-9-5	7-6-9
September	139	192	149	122	212	88	139	242	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-18-0	3-14-1	4-16-8	4-13-2	5-8-8	7-1-2
October	143	191	149	123	212	90	139	243	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-12-10	3-13-11	4-16-8	4-13-9	5-4-7	7-6-8
November	143	192	149	123	213	91	139	243	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-11-2	3-9-2	4-16-0	4-12-4	5-7-7	7-2-8
December	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-8-5	3-10-8	4-14-10	4-13-9	5-5-4	7-10
1939 Januari	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-7-9	3-6-7	4-10-10	4-10-1	5-2-8	7-6-4
Februari	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-5-8	3-5-1	4-7-11	4-8-9	4-19-5	7-3-5
Maart	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-7-3	3-7-8	4-6-3	4-5-0	4-17-5	7-7-1
April	148	196	149	128	216	95	143	244	860	950	1.100	1.100	1.300	1.720	3-7-3	3-7-8	4-6-3	4-5-0	4-17-5	7-7-1

IV. — PRIJZEN VAN LANDBOUWPRODUCTEN.

a) Gemiddelde prijzen van granen en andere landbouwproducten op de regelende markten van België (« Belgisch Staatsblad »).

48

TIJDVAK	TARWE	ROGGE	HAYER	WINTER-GERST	AARDAPPELEN		DRUGE CICHOREI-BOONEN	TARWE-STROO	RUW VLAS	ONGEZOUT HOEVE-BOTER (verkocht per kg.)	ONONT-VETTE WOL	VERSCHE RIPPEN
	(laatste oogst)	(laatste oogst)	(laatste oogst)	(laatste oogst)	Gelder-sche-muizen	Industrie	(laatste oogst)					
	in franks per 100 kg.											
1937 Maandgemiddelde	135,62	123,44	114,66	117,21	40,38	39,05	117,02	25,63	97,47	22,66	23,72	0,56
1938 Maandgemiddelde	121,57	90,23	98,47	93,80	39,07	43,10	85,80	23,49	104,44	23,—	16,44	0,63
1938 Januari	134,21	117,28	114,73	116,92	38,16	36,41	97,62	28,56	96,07	24,93	18,31	0,69
Februari	131,74	115,84	113,95	115,90	38,33	36,52	92,93	28,10	104,25	25,76	17,87	0,58
Maart	128,92	113,47	111,03	112,48	37,83	36,42	92,40	27,60	100,12	23,41	18,35	0,42
April	128,91	110,02	110,61	109,29	42,15	38,90	93,62	25,43	101,64	21,87	18,81	0,42
Mei	128,22	107,31	110,26	107,63	66,66	56,97	92,37	24,42	101,87	20,47	19,06	0,49
Juni	125,77	101,85	109,77	103,42	71,19	85,88	90,80	24,23	105,50	19,91	14,76	0,54
Juli	123,77	82,—	108,46	81,79	41,25	62,55	91,62	25,40	108,25	19,57	15,50	0,59
Augustus	113,98	76,25	94,09	78,76	30,75	38,18	85,57	21,91	116,19	20,90	15,35	0,68
September	112,67	67,60	78,93	76,12	24,88	31,71	75,87	19,49	108,30	22,84	15,06	0,74
October	111,41	64,43	77,40	75,13	25,62	31,53	81,62	18,89	102,43	24,89	15,12	0,84
November	109,98	62,54	75,83	73,31	25,29	30,84	68,20	19,09	104,83	25,28	14,81	0,84
December	109,32	64,17	76,57	74,89	26,76	31,28	67,—	18,81	103,80	26,23	14,25	0,75
1939 Januari	110,53	63,96	78,85	74,52	31,63	35,34	66,12	19,07	109,28	25,03	13,94	0,70
Februari	111,62	61,52	76,31	73,61	32,35	35,48	67,50	20,09	113,13	24,80	14,37	0,49
Maart	116,63	59,93	75,92	74,35	31,65	35,33	71,60	20,92	108,06	22,87	14,40	0,45

b) Gemiddelde prijzen der granen op de graanbeurzen van Kortrijk, Brussel, Charleroi, Namen en Luik.
Bron : Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.

TIJDVAK	TARWE	ROGGE	HAYER	GERST	SPELT
	(goede handelskwaliteit)				
(in franks per 100 kg.)					
1937 Maandgemiddelde	133,43	119,99	113,22	116,45	96,49
1938 Maandgemiddelde	120,97	79,50	95,92	91,84	91,59
1938 Februari	128,10	113,20	110,80	112,80	100,91
Maart	126,50	110,—	108,20	109,80	99,—
April	126,80	106,30	108,50	106,—	97,66
Mei	125,60	103,50	108,60	103,10	—
Juni	122,90	103,50	107,10	103,10	—
Juli	120,—	81,—	105,60	81,66	—
Augustus	114,65	73,08	93,07	77,13	95,—
September	116,94	64,98	75,65	74,80	81,71
October	114,16	62,15	73,08	74,06	80,66
November	112,10	60,29	72,33	71,73	81,85
December	111,65	61,94	73,94	73,36	83,55
1939 Januari	113,17	61,41	76,02	72,67	82,37
Februari	114,90	57,70	72,45	71,26	78,87
Maart	121,71	57,31	73,35	72,23	76,—
April	123,65	58,63	77,60	73,74	78,—

VOORTBRENGING.

I. — VOORTBRENGING DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN.

Bron : *Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.*

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN										Gemiddeld aantal extractie- dagen	Voorraad op 't einde der maand (duiz. tons)
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS (duizenden)		NETTO HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOLEN PER BEKKEN (duiz. tons)									
	onder- grondsche	onder- en boven- grondsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Namen	Luik	Kempen	TOTAAL			
1937 Maandgemiddeld.	86,5	124,9	421	364	652	34	450	552	2.473	24,6	605	
1938 Maandgemiddeld.	91,4	130,3	408	355	665	33	459	545	2.465	24,1	1.934	
1938 Januari	92,3	130,7	443	377	679	34	458	574	2.566	25,0	894	
Februari	92,8	131,5	414	359	657	31	447	555	2.463	23,7	1.149	
Maart	92,2	131,1	456	381	725	36	497	606	2.701	26,3	1.572	
April	91,7	130,9	420	378	672	34	461	535	2.501	24,6	1.755	
Mei	91,0	130,2	412	361	668	33	458	531	2.463	24,3	1.943	
Juni	91,1	130,3	389	340	669	33	459	515	2.405	23,8	2.207	
Juli	91,0	130,1	358	309	586	28	456	497	2.233	21,7	2.293	
Augustus	89,3	127,4	380	315	615	32	383	510	2.234	22,4	2.380	
September	87,8	125,9	371	346	669	34	464	502	2.386	24,4	2.351	
October	91,1	130,4	427	367	670	34	470	558	2.526	24,8	2.204	
November	94,3	134,1	407	364	678	33	480	568	2.531	24,0	2.234	
December	92,1	131,5	421	358	690	33	481	583	2.566	24,8	2.222	
1939 Januari	94,5	133,8	441	387	704	34	503	595	2.664	25,4	2.333	
Februari	91,0	130,2	385	320	632	31	452	537	2.357	22,8	2.506	
Maart	92,8	132,3	451	379	717	36	511	630	2.724	25,9	2.696	

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (aan het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. tons)				
	Voort- brenging (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders	Voort- brenging (duiz. tons)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzerwaren
1937 Maandgemiddelde	489	3.974	155	893	47 (1)	320	315	7,7	231	3,0
1938 Maandgemiddelde	392	3.775	142	870	37 (1)	205	184	6,0	145	2,5
1938 Januari	489	4.015	154	900	42	260	222	6,9	136	2,7
Februari	424	3.983	148	903	40	207	174	6,7	114	2,4
Maart	429	3.990	164	884	34	193	168	7,1	110	2,0
April	373	3.813	155	891	33	174	154	6,2	116	2,6
Mei	367	3.671	144	874	33	177	158	4,4	124	2,2
Juni	362	3.699	140	872	33	192	174	5,9	138	2,6
Juli	372	3.676	125	893	35	198	179	5,2	150	2,1
Augustus	363	3.696	125	839	35	196	176	5,6	149	2,2
September	356	3.625	139	848	35	197	180	6,6	156	2,8
October	384	3.685	136	862	36	216	201	6,3	179	2,9
November	380	3.685	136	839	36	222	213	5,7	188	2,3
December	406	3.768	136	836	37	232	214	5,5	176	2,6
1939 Januari	406	3.745	132	818	37	231	204	5,9	162	3,2
Februari	360	3.681	105	814	37	203	193	5,9	152	2,5
Maart	371	3.673	123	772	35	222	217	7,5	174	3,1

(1) Op 31 December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES.

TIJDVAK	KATOEN Halfjaar- lijksche productie van gesponnen katoen (tons)	WOL		BIERBROUWE- RIJEN Hoeveelheden aangegeven meel (tons)	STOKERIJEN Voort- gebrachte alcohol (hectoliters)	MARGARINE EN BEREIDE VETTEN		
		Drooginrich- tingen van Verviers, van Dison en van het Oosten (reeds gedroogd of enkel gewogen) (tons)	Kamwol- voorraden in de "façon" „ welkammerijen (eind der maand) (tons)			Voort- brenging	Voor verbruik verklaard (tons)	Voor den uitvoer verklaard
1937 Maandgemiddelde	36.300 (1) 36.200 (2)	2.511	2.952	16.829	32.904	4.558	4.516	17
1938 Maandgemiddelde	29.100 (1) 32.600 (2)	2.274	3.801	16.087	38.730	5.089	5.072	17
1938 Januari	36.200 (2)	1.999	3.207	13.746	39.296	5.037	4.865	15
Februari		1.761	3.474	14.226	34.903	4.904	4.991	7
Maart		2.312	3.802	18.205	39.717	5.095	4.925	26
April	29.100 (1)	2.177	4.068	16.693	39.336	4.736	4.712	14
Mei		2.297	4.881	16.666	36.482	3.962	4.133	17
Juni		2.090	3.762	17.134	36.765	5.363	5.054	17
Juli		2.165	3.689	16.423	39.302	4.586	4.638	7
Augustus		2.027	3.753	18.171	37.539	4.282	4.228	23
September		2.316	3.525	14.489	40.379	5.558	5.910	23
October	32.600 (2)	2.836	3.626	16.771	30.674	5.311	5.263	30
November		2.674	3.879	15.869	42.032	5.779	5.597	12
December		2.631	3.951	13.696	48.340	6.452	6.553	17
1939 Januari		2.607	4.264	15.407	45.055	6.126	6.158	10
Februari		2.671	3.765	13.699	41.533	5.092	5.086	7
Maart		2.825	3.785	17.911		5.473	5.395	10

TIJDVAK	SUIKER				VISSCHERIJ		LUCIFERS		
	Voortbrenging		Voorraden (raffinade- en ruwe suiker) (eind der maand) (tons)	Voor verbruik verklaard	Omzetten ter mijn van Oostende		Fabricage	Verbruik	Uitvoer (met ontheffing van de aootjns)
	Ruwe suiker	Raffinade- suiker			Hoeveelheden	Waarde			
				(tons)	(duiz. fr.)	(millioenen lucifertjes)			
1937 Maandgemiddelde ..	18.675	15.938	111.567	17.210	2.286	7.164	4.703	1.830	2.739
1938 Maandgemiddelde ..	15.099	18.745	124.816	17.612	2.481	7.445	3.956	1.725	2.334
1938 Januari	72	14.889	188.673	14.351	2.104	8.007	3.558	1.279	2.274
Februari	388	15.958	175.651	13.971	1.832	7.747	3.621	1.599	2.242
Maart	152	19.034	151.744	26.342	2.879	9.089	4.123	2.574	2.504
April	—	19.057	139.858	12.754	2.135	7.664	3.872	1.193	2.112
Mei	—	17.651	128.630	13.085	1.863	5.763	3.369	1.284	1.943
Juni	—	16.350	113.019	16.553	1.790	6.357	3.951	1.516	2.251
Juli	—	18.142	93.620	20.422	2.021	5.973	3.242	1.396	1.886
Augustus	9	17.797	69.211	16.773	3.061	8.246	3.423	1.915	2.422
September	17	17.211	49.212	19.191	4.071	7.705	4.121	2.096	2.482
October	50.708	22.248	68.435	21.263	3.031	8.128	5.302	2.810	3.489
November	120.898	27.371	161.138	18.841	2.812	7.208	4.893	1.522	2.302
December	8.949	19.236	158.699	15.193	2.179	7.453	3.992	1.513	2.105
1939 Januari	552	17.929	152.301	14.641	2.258	8.362	3.983	1.453	2.447
Februari	292	15.843	141.351	12.899	2.352	7.792	4.325	1.555	2.065
Maart	86	19.969	128.891	19.211	2.658	9.814	5.118	1.764	3.820

(1) Productie van het halfjaar 1 Februari-31 Juli.
(2) Productie van het halfjaar 1 Augustus-31 Januari.

III. — BOUWBEDRIJVIGHEID.

TIJDVAK	BOUWVERGUNNINGEN VERLEEND IN STEDELIJKE CENTRA (53 CENTRA — 114 GEMEENTEN)		
	Nieuwbouw	Herbouw en verbouwingen	Totaal
1937 Voor het jaar	8.196	18.002	26.198
1938 Voor het jaar	8.585	16.416	25.001
1938 Januari	532	981	1.513
Februari	709	1.377	2.086
Maart	1.005	1.702	2.707
April	916	1.815	2.731
Mei	884	1.637	2.521
Juni	943	1.607	2.450
Juli	666	1.468	2.134
Augustus	816	1.379	2.195
September	575	1.438	2.013
October	566	1.024	1.590
November	533	1.072	1.605
December	424	1.012	1.436
1939 Januari	505	951	1.456
Februari	712 (1)	1.134 1)	1.846 (1)

(1) Onvolledige cijfers (113 gemeenten).

IV. — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM.

58

TIJDVAK	TOTALE PRODUCTIE (Centrales van 100 kWh. en meer) Bron : Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing						PRODUCTIE van de 121 voornaamste industriële centrales Bron : Revue Energie	
	Aantal centrales	PRODUCTIE (duizenden kWh.)					Totale productie (duiz. kWh.)	Gemiddelde dagproductie (millioenen kWh.)
		Unie der electrische bedrijven van België	Verbond der industriële centrales	Niet aangesloten maatschap- pijen	Gemeen- telijke regioën	Totaal		
1937 Maandgemiddelde	343 (1)	198.932	213.803	28.234	21.424	462.393	—	—
1938 Maandgemiddelde	338 (1)	194.288	198.624	26.321	20.616	439.848	—	—
1938 Januari	340	216.795	211.491	27.332	25.507	481.125	192.161	7,69
Februari	340	194.896	189.491	25.099	22.029	431.515	170.756	7,11
Maart	339	200.896	203.186	26.629	22.136	452.848	187.718	6,77
April	339	185.112	183.336	25.792	18.401	412.671	172.201	6,62
Mei	338	180.463	199.019	25.366	17.797	422.644	171.618	6,86
Juni	338	173.402	182.729	25.741	16.266	398.138	164.759	6,59
Juli	338	170.957	186.980	25.199	14.900	398.036	167.445	6,86
Augustus	338	184.379	186.630	24.640	17.509	413.157	168.155	6,46
September	338	194.731	196.347	25.724	18.251	435.048	177.218	6,81
October	338	204.253	213.638	27.740	22.782	468.413	187.878	7,22
November	338	207.337	214.280	28.483	24.364	474.464	189.212	7,88
December	338	218.200	216.357	28.107	27.447	490.111	189.698	7,02
1939 Januari	354	217.255	214.820	29.705	26.635	488.415	186.775	7,18
Februari	355	195.481	192.896	27.778	22.632	438.787	170.454	7,10
Maart	354	218.876	214.559	31.550	26.404	491.389	—	—

(1) Op het eind van het jaar.

V. — GASDISTRIBUTIE (1)
(duizenden kubieke meters).

Bron : Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.

59

TIJDVAK	GEMEENTEBEDRIJVEN		GASVERDEELINGSMAATSCHAPPIJEN		Gasvoort- brengende nijverheids- maatschappijen die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden (verkoocht gas)	TOTAAL
	die zelf het gas dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voorgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen, aankopen (aangekocht gas)	die zelf het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voorgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1937 Maandgemiddelde	5.894	468	1.238	40.170	18.317	64.086
1938 Maandgemiddelde	5.915	463	1.208	39.810	9.876	57.273
1938 Januari	6.178	372	1.135	41.353	15.249	64.287
Februari	5.300	326	1.026	37.326	13.073	57.051
Maart	5.626	373	1.104	39.060	13.665	59.828
April	4.910	387	992	36.657	10.115	53.060
Mei	5.822	441	1.115	37.658	9.220	54.256
Juni	5.973	503	1.360	40.729	7.419	55.985
Juli	6.248	670	1.417	41.521	7.756	57.611
Augustus	6.294	801	1.492	41.447	7.900	57.934
September	6.173	536	1.322	41.301	5.966	55.298
October	6.222	402	1.179	39.702	9.277	56.782
November	5.815	358	1.103	38.283	9.378	54.937
December	6.419	388	1.255	42.688	9.494	60.242
1939 Januari	6.209	398	1.116	41.226	9.758	58.707
Februari	5.490	356	996	37.663	9.082	53.587
Maart	5.720	384	1.054	41.497	9.716	58.371

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soortgelijk gas, voortgebracht in de mijn-, metaal- en chemische cokesfabrieken of in de andere bedrijven en door de voortbrengers voor eigen gebruik gebezigd.

VERBRUIK.

N. B. — Voor het verbruik van suiker, lucifers, margarine en toebereidende vetstoffen, zie tabel n° 56.

I. — INDEXCIJFERS VAN DEN VERKOOP AAN DE VERBRUIKERS.

Basis : maandgemiddelde van 1927 = 100 (1).

65

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						Winkels met bijhuizen		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleeding		Meubelen		Huishoudelijke artikelen en andere (1)		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleeding	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
April	108	100	130	130	112	123	134	140	83	73	137	153	164	184
Mei	96	99	124	136	112	124	130	136	80	71	131	146	160	167
Juni	88	88	100	114	120	128	136	137	84	72	138	148	142	142
Juli	88	77	129	120	143	138	150	141	85	72	140	147	129	130
Augustus	61	55	93	96	116	124	135	137	80	67	137	142	116	114
September	88	76	125	114	125	137	137	150	83	69	143	175	163	164
October	103	99	132	116	124	126	135	140	85	68	147	146	211	220
November	85	76	118	101	147	121	142	135	80	66	136	140	158	155
December	86	76	138	118	182	182	162	164	87	72	167	180	164	174
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari	85	74	129	103	123	127	132	133	74	63	148	154	158	162
Februari	72	65	117	110	101	99	123	128	73	59	140	142	127	119
Maart	109	95	129	129	125	130	136	146	81	71	150	163	166	165

(1) Basis van de indexcijfers van de groote warenhuizen (huishoudelijke artikelen en verscheidene) = het maandgemiddelde over 1934.

II. — TABAKSVERBRUIK.

(Fabricage en invoer.)

66

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruintabak (tons)
	(millioenen stuks)			
1937	192	584	5.258	12.945
1938	195	615	5.108	13.201
1934 4 ^o kwartaal	49	109	1.151	3.191
1935 1 ^{ste} id.	41	106	1.085	3.025
2 ^o id.	52	137	1.376	3.324
3 ^o id.	45	132	1.303	3.204
4 ^o id.	54	136	1.190	3.324
1936 1 ^{ste} id.	48	134	1.177	3.194
2 ^o id.	40	126	1.356	3.287
3 ^o id.	51	176	1.405	3.469
4 ^o id.	58	143	1.177	3.401
1937 1 ^{ste} id.	46	132	1.205	2.968
2 ^o id.	43	140	1.395	3.283
3 ^o id.	46	153	1.406	3.420
4 ^o id.	57	159	1.252	3.274
1938 1 ^{ste} id.	47	162	1.263	3.223
2 ^o id.	48	200	1.444	3.246
3 ^o id.	42	133	1.312	3.299
4 ^o id.	57	129	1.089	3.433

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND.

67

TIJDVAK	Groot vee (Ossen, stieren, koeien, varzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, geiten
1937 Maandgemiddelde	16.561	656	12.727	29.991	6.957
1938 Maandgemiddelde	16.457	778	10.957	23.066	6.304
1938 Januari	15.837	786	9.219	24.448	8.686
Februari	15.358	838	9.895	23.641	6.852
Maart	17.110	705	13.708	26.310	4.372
April	15.682	703	11.755	21.786	3.736
Mei	15.419	642	11.544	23.194	2.743
Juni	17.121	652	13.566	24.630	2.579
Juli	15.070	683	11.065	22.379	2.443
Augustus	18.004	761	13.252	23.308	2.882
September	16.057	788	9.578	18.897	3.953
October	18.822	1.002	9.333	23.356	10.229
November	17.740	856	9.665	23.217	13.537
December	15.260	919	8.904	21.624	13.636
1939 Januari	16.012	917	12.212	22.581	8.968
Februari	15.186	822	13.043	20.001	6.588
Maart	18.012	871	16.844	23.553	5.573

VERVOER.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven (millioenen franken).

70

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGSCOEFFICIENT
	Reizigers	Goederen	Buitengewone inkomsten	Totaal			
1937 Maandgemiddelde	69,8	149,4	4,9	224,1	221,0	3,1	98,63
1938 Maandgemiddelde	70,2	136,7	5,0	211,9	226,2	— 14,4	106,78
1938 Januari	64,9	136,0	7,0	207,9	236,5	— 28,6	113,74
Februari	56,0	131,7	4,7	192,4	231,9	— 39,5	120,53
Maart	59,1	143,2	5,2	207,5	235,2	— 27,7	113,37
April	68,8	133,9	4,8	207,5	231,7	— 24,2	111,65
Mei	66,9	131,4	4,4	202,7	224,3	— 21,6	110,67
Juni	73,9	129,5	4,8	208,2	216,8	— 8,6	104,12
Juli	92,9	123,0	5,2	221,1	226,8	— 5,7	102,56
Augustus	99,9	126,9	4,4	231,2	221,8	9,4	95,94
September	79,9	143,3	4,8	227,9	220,7	7,2	96,84
October	67,3	151,6	4,7	223,6	220,1	3,5	98,43
November	54,5	148,8	4,2	207,5	219,9	— 1,4	105,95
December	57,8	141,5	5,5	204,8	225,7	— 20,9	110,20
1939 Januari	66,8	139,2	8,5	214,7	228,8	— 12,2	105,62
Februari	53,9	126,5	6,0	186,5	217,6	— 31,2	116,70
Maart	62,4	145,9	6,2	214,5	229,0	— 14,5	106,76

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1).				c) Transportstatistiek. 1° Algemeen spoorverkeer.						
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN				
					Aantal (duizenden)	Reizigers-Km. (millioenen)	Ton (duizenden)	Ton-km. (millioenen)			
								Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal
1937 Maandgemidd.	438.774	132.576	108.493	547.267	16.870	512	6.090	205	204	110	519
1938 Maandgemidd.	388.982	114.745	90.664	479.647	16.004	511	5.250	186	154	88	429
1938 Januari	376.736	120.771	95.007	471.743	16.581	493	5.205	179	178	95	452
Februari	365.028	112.640	89.805	454.833	15.237	444	4.907	171	161	89	421
Maart	414.596	112.301	96.687	511.283	16.160	478	5.547	202	163	88	453
April	386.834	110.383	86.591	473.425	15.606	491	5.092	187	135	83	405
Mei	376.308	108.856	85.904	462.212	16.384	510	5.047	189	130	77	396
Juni	371.410	101.804	84.379	455.789	15.929	534	5.000	178	136	78	392
Juli	358.683	97.474	81.402	440.085	15.939	584	4.782	171	129	75	375
Augustus	377.312	101.951	87.807	465.119	16.818	653	4.911	175	139	73	386
September	399.858	118.692	96.075	495.933	16.173	530	5.440	196	165	86	447
October	433.676	135.446	97.584	531.260	16.004	485	5.907	204	171	93	468
November	424.833	122.017	94.742	519.575	16.093	475	5.940	205	167	105	477
December	382.513	134.608	91.991	474.504	15.068	450	5.226	177	176	118	471
1939 Januari	368.597	130.560	89.095	457.692	16.780	496	4.990	170	167	97	434
Februari	339.856	108.450	79.899	419.755	14.292	417	4.573	155	148	82	385
Maart	392.725	118.072	87.221	479.946							
April	376.007	128.090	84.736	460.743							

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, 't zij voor stations van het net van de Maatschappij, 't zij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

I. — **BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN**

(vervolg).

c) **Transportstatistiek (vervolg).**

2° **Vervoer der voornaamste zware goederen.**

A. — **Gezamenlijk verkeer.**

70

TIJDVAK	(duizenden tons)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiesel en aarde	Textiel, leerlooi- er., kleeding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Verschil- lende
1937 Maandgemidd..	6.090	379	2.434	572	653	556	777	65	202	82	370
1938 Maandgemidd..	5.250	347	2.161	401	439	476	794	54	191	60	320
1935 Juni	4.726	201	1.958	398	533	465	672	37	118	56	258
September	5.251	258	2.117	418	492	493	845	131	143	59	297
December	5.055	326	2.236	449	564	378	525	47	162	61	307
1936 Maart	5.563	298	2.276	453	536	541	734	50	215	68	392
Juni	3.767	227	1.486	328	355	366	556	29	128	53	239
September	5.492	281	2.152	435	542	534	822	104	192	63	367
December	5.942	385	2.679	511	609	443	629	67	188	72	359
1937 Maart	6.147	341	2.472	536	672	592	726	64	255	98	391
Juni	6.316	243	2.515	567	826	594	898	53	175	61	384
September	6.251	289	2.434	584	664	630	869	100	198	71	412
December	5.985	330	2.370	674	608	456	747	49	275	106	370
1938 Maart	5.547	301	2.110	424	428	555	996	51	228	81	373
Juni	5.000	207	1.954	388	422	509	983	39	125	56	317
September	5.440	284	2.232	378	429	496	864	81	268	63	345
December	5.226	315	2.506	408	547	374	450	52	200	70	304

B. — **Belgisch binnenlandsch verkeer.**

TIJDVAK	(duizenden tons)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiesel en aarde	Textiel, leerlooi- er., kleeding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Verschil- lende
1937 Maandgemidd..	3.527	253	1.692	11	186	350	610	13	94	30	288
1938 Maandgemidd..	3.250	231	1.523	10	130	312	673	12	85	26	248
1937 December	3.236	192	1.629	8	156	270	555	6	119	31	271
1938 Januari	2.987	151	1.607	7	131	269	453	8	88	30	242
Februari	2.886	127	1.486	7	117	265	502	9	104	25	244
Maart	3.467	161	1.468	7	124	394	847	9	135	30	292
April	3.294	135	1.475	11	120	366	835	8	78	28	238
Mei	3.300	117	1.496	9	138	367	838	8	66	25	236
Juni	3.171	111	1.360	11	149	347	848	7	64	27	246
Juli	3.013	125	1.327	9	116	317	779	6	74	23	237
Augustus	3.071	143	1.373	13	130	317	694	38	89	23	251
September	3.384	183	1.566	12	134	322	737	26	98	26	280
October	3.700	532	1.734	11	136	295	640	9	83	25	235
November	3.766	804	1.848	11	131	277	650	8	71	24	242
December	2.962	177	1.743	7	133	212	353	8	75	23	231
1939 Januari	2.909	148	1.795	8	130	201	369	9	82	25	232
Februari	2.729	131	1.468	13	122	231	410	9	98	23	224

II. — HAVENVERKEER.

71

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen.											
	Bronnen : Havendienst van Antwerpen en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».											
	ZEEVAART						BINNENVAART					
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		
Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen		Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden steren)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Laadvermogen (duizenden steren)	Goederen (duizenden metrieke tons)	
			geladen	ledig (op ballast)								
1937 Maandgemidd..	1.032	2.093	1.193	864	167	1.177	4.129	1.422	469	3.994	1.378	422
1938 Maandgemidd..	980	2.012	989	846	134	975	3.699	1.222	382	3.562	1.187	368
1937 December	1.093	2.230	1.402	930	186	1.090	4.097	1.443	438	4.062	1.447	583
1938 Januari	1.011	2.049	1.143	884	132	1.074	3.754	1.268	381	3.556	1.237	435
Februari	899	1.789	1.017	746	134	914	3.379	1.127	428	3.342	1.129	430
Maart	1.022	2.038	988	881	134	966	3.852	1.291	362	3.816	1.301	358
April	909	1.910	848	822	124	851	3.503	1.206	365	3.491	1.164	352
Mei	976	2.061	876	819	130	920	3.791	1.305	432	3.606	1.239	377
Juni	925	1.868	1.034	794	138	878	3.748	1.234	400	3.702	1.224	368
Juli	980	2.042	934	842	117	868	3.802	1.244	306	3.597	1.194	298
Augustus	1.009	2.115	1.068	883	132	889	3.747	1.214	373	3.610	1.225	402
September	1.025	2.142	1.012	855	139	993	3.921	1.252	368	3.589	1.135	405
October	1.012	2.042	926	915	132	1.042	3.916	1.220	376	3.757	1.198	318
November	987	1.987	1.000	838	143	1.166	3.780	1.234	399	3.463	1.148	314
December	1.007	2.097	1.027	870	153	1.145	3.195	1.064	399	3.207	1.045	355
1939 Januari	1.018	2.240	1.004	847	155	952	3.910	1.245	269	3.662	1.224	302
Februari	939	1.931	924	841	119	932	3.664	1.126	392	3.503	1.134	331
Maart	1.046	2.124		901	136		4.054	1.284		3.950	1.246	
April	1.040	2.107		926	132							

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen (vervolg).						b) Haven van Gent.						
	Bron : Havendienst van Antwerpen.						Bron : Havendienst van Gent.						
	OPGELEGDE ZESCHEPEN (op het eind van de maand)						ZEEVAART					BINNENVAART	
	Aantal schepen		Tonnemaat (duizenden registertons)				BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		GOEDEREN (duizenden metrieke tons)	
totaal	Belgische	totaal	Belgische	totaal	Belgische	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Gelost	Geladen
1937 Maandgemidd..	(1) 5	(1) —	(1) 19	(1) —	185	189	243	186	190	94	212	186	
1938 Maandgemidd..	(1) 15	(1) 3	(1) 37	(1) 3	151	162	191	151	162	87	170	127	
1937 December	5	—	19	—	237	229	284	235	224	151	193	176	
1938 Januari	7	—	20	—	189	188	206	185	184	132	192	156	
Februari	8	—	24	—	167	136	200	175	152	133	170	168	
Maart	12	2	37	5	184	180	176	185	173	90	175	132	
April	15	4	41	7	137	138	188	140	143	65	166	141	
Mei	15	4	41	7	126	128	119	125	132	63	178	94	
Juni	20	1	48	1	134	167	216	128	163	69	158	142	
Juli	27	7	63	13	137	171	198	132	159	53	180	117	
Augustus	27	6	69	13	117	141	168	127	151	83	179	133	
September	22	5	57	11	157	201	196	146	180	75	172	99	
October	18	4	44	7	147	160	174	151	175	101	163	116	
November	16	3	38	3	163	172	241	161	156	77	150	124	
December	15	3	37	3	158	163	204	162	174	103	152	106	
1939 Januari	12	2	33	2	141	153	151	141	157	116	144	82	
Februari	12	2	31	2	131	124	171	134	134	88	133	128	
Maart	10	2	25	2	161	137		160	134				
April	9	2	17	2									

(1) Op het eind van het jaar.

II. — HAVENVERKEER (vervolg).

TIJDVAK	c) Haven van Brugge-Zeebrugge. Bronnen : Havendienst van Brugge en 'Bulletin over den Handel met de vreemde landen'.						d) Haven van Groot-Brussel. Bron : Havendienst van Brussel.						
	ZEEVAART			BINNENVAART			ZEEVAART			BINNENVAART			
	Binnengekomen zeeschepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	GOEDEREN (duizenden metrieke tons)		Goederen (duizenden metrieke tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			GELOST EN GELADEN GOEDEREN (duizenden metrieke tons)
			Gelost	Geladen			Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	
1937 Maandgemiddelde...	172	189	59	34	21	4	72	37	32	73	38	39	579
1938 Maandgemiddelde...	131	163	37	26	13	2	52	28	22	52	28	29	492
1937 December	133	151	53	23	31	2	58	31	20	60	31	35	537
1938 Januari	138	161	20	34	16	4	56	32	14	58	34	46	492
Februari	115	137	38	21	12	2	43	19	6	40	17	23	500
Maart	125	164	40	21	16	2	55	26	15	55	25	28	566
April	105	129	29	26	12	2	40	19	7	44	20	26	473
Mei	117	141	45	24	10	3	50	31	37	46	29	17	515
Juni	121	154	35	21	10	1	53	23	21	56	25	25	479
Juli	142	177	43	20	13	2	59	38	39	58	36	29	544
Augustus	155	222	49	25	11	3	46	22	18	46	22	19	519
September	133	165	41	26	10	3	44	23	23	45	24	21	492
October	127	150	33	31	10	2	58	30	19	52	25	29	492
November	130	145	35	28	15	2	66	36	26	67	36	42	450
December	166	208	34	36	16	1	58	38	35	60	39	43	387
1939 Januari	146	185	27	39	16	3	60	40	25	63	41	39	462
Februari	134	162	38	33	19	3	45	23	15	46	27	33	453
Maart	146	183					48	22	17	47	22	23	543
April	133	166											

TIJDVAK	e) Haven van Oostende.															
	ZEEVAART					BINNENVAART					STAATSPAKETBOOTEN					
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		BINNENGEKOM.		VERTROKKEN			
	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat (duizenden register-tons)	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Tonnenmaat	Goederen (duizenden metrieke tons)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizenden)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizenden)
1937 Maandgemidd.	71	39	10	71	39	21	107	20	8	109	3	—	100	32	101	33
1938 Maandgemidd.	69	41	10	69	41	20	88	16	7	86	3	—	95	27	95	27
1937 December	64	29	15	58	30	22	87	15	8	91	2	—	65	14	65	8
1938 Januari	56	28	19	59	24	17	80	13	6	77	2	—	62	9	62	14
Februari	50	21	2	53	27	18	89	16	6	84	2	—	56	6	57	7
Maart	54	21	14	53	21	22	100	16	8	97	4	—	64	7	63	8
April	60	31	8	58	30	19	88	16	7	88	5	—	77	28	76	25
Mei	55	25	8	56	26	14	86	17	9	87	2	1	75	17	77	16
Juni	89	67	7	87	64	18	103	17	7	99	3	—	129	42	128	33
Juli	99	73	15	98	73	21	91	18	8	85	3	—	183	90	181	63
Augustus	102	72	7	104	74	26	107	22	8	99	2	—	182	78	183	96
September	85	62	2	84	61	21	92	17	9	89	3	—	127	27	127	47
October	55	31	13	56	31	22	80	14	7	80	2	—	63	7	62	8
November	54	31	11	56	32	26	83	16	8	85	2	—	62	5	62	6
December	71	33	19	68	33	20	63	11	6	66	2	—	64	11	64	7
1939 Januari	58	31	10	62	32	19	69	12	6	62	1	—	63	7	63	11
Februari	47	27	21	46	25	14	66	12	7	65	3	—	56	5	56	6
Maart	52	32		54	35		74	11		89	7		63	6	63	7
April	49	32		48	31		86	17		79	1		74	19	75	20

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCH UNIE MET DE OVERIGE LANDEN.

I. — SAMENVATTING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NOMENCLATUUR AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913.

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)					WAARDE (millioenen franken)					GEMID- DELDE PRIJS PER TON (franken)	INVÓER- (+) OF UITVOERSALDO (-) VAN DE HANDELSBALANS (millioenen franken)	VERHOUDING VAN UIT- TOT INVÓER IN POT.		
	Levende dieren	Voe- dings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voe- dings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver gouden en zilver- munt				Totaal	
INVÓER															
1937 Voor het jaar	12,0	4.076	34.063	835	38.986	36,0	5.419	15.869	6.163	405,5	27.893	715			
1938 Voor het jaar	8,6	3.777	27.110	659	31.555	28,2	4.660	12.612	5.395	471,7	23.167	734			
1938 Januari	1,0	311	2.481	57	2.849	3,0	392	1.153	460	32,9	2.041	716			
Februari	0,9	266	2.296	58	2.621	2,8	341	1.075	466	41,3	1.926	735			
Maart	1,0	314	2.372	61	2.747	2,7	439	1.121	559	43,6	2.165	788			
April	0,8	241	2.182	56	2.480	2,5	348	1.038	477	34,7	1.900	766			
Mei	0,9	273	2.170	58	2.502	2,6	365	1.021	500	46,2	1.925	769			
Juni	0,7	327	2.214	54	2.595	2,0	417	994	446	46,9	1.906	734			
Juli	0,7	289	2.219	54	2.562	2,1	370	943	417	54,3	1.786	697			
Augustus....	0,9	321	2.202	56	2.579	3,2	395	1.127	389	46,4	1.961	760			
September ..	0,7	344	2.267	47	2.659	2,2	401	1.001	409	32,6	1.845	694			
October.....	0,3	372	2.226	57	2.655	1,7	414	999	423	18,6	1.855	699			
November....	0,3	382	2.249	52	2.683	1,4	408	1.004	425	56,7	1.895	706			
December....	0,3	337	2.234	51	2.622	2,0	381	1.161	424	17,6	1.986	757			
1939 Januari	0,1	296	2.283	54	2.633	0,9	334	1.224	441	70,8	2.071	787			
Februari	0,3	304	2.098	54	2.456	1,5	319	1.061	459	41,3	1.841	750			
Maart	0,3	359	2.166	65	2.590	1,4	367	1.120	519	40,4	2.047	790			
UITVOER															
1937 Voor het jaar	6,3	730	18.516	5.758	25.010	67,4	1.364	11.252	12.523	310,0	25.516	1.020	-2.377	91,5	
1938 Voor het jaar	5,5	604	17.209	4.189	22.008	67,4	1.134	9.790	10.502	231,1	21.724	987	-1.443	93,8	
1938 Januari	0,4	54	1.311	366	1.732	4,7	115	778	901	16,9	1.815	1.048	-	226	88,9
Februari	0,6	54	1.413	315	1.783	6,8	109	797	889	18,7	1.822	1.022	-	104	94,6
Maart	0,5	71	1.529	362	1.963	6,3	132	836	917	23,6	1.915	976	-	251	88,4
April	0,5	50	1.364	334	1.749	6,1	96	754	849	17,5	1.723	985	-	178	90,6
Mei	0,4	37	1.394	335	1.768	5,0	76	791	830	21,3	1.723	975	-	202	89,5
Juni	0,5	39	1.375	334	1.749	6,2	75	717	831	19,1	1.648	942	-	258	86,5
Juli	0,5	35	1.352	331	1.719	5,5	73	704	825	15,5	1.623	944	-	164	90,8
Augustus....	0,5	29	1.429	321	1.780	6,3	61	858	788	11,0	1.725	969	-	236	88,0
September ..	0,4	36	1.499	343	1.879	5,6	72	829	849	20,0	1.776	945	-	68	96,3
October.....	0,4	52	1.665	360	2.078	4,3	91	905	941	18,2	1.959	943	+	103	105,6
November....	0,5	56	1.546	404	2.007	6,1	99	892	923	26,0	1.946	969	+	50	102,6
December....	0,3	90	1.331	383	1.805	4,4	137	919	963	23,4	2.047	1.134	++	61	103,0
1939 Januari	0,3	51	1.277	338	1.667	4,2	98	802	823	21,8	1.749	1.050	+	322	84,5
Februari	0,5	42	1.289	317	1.649	5,3	92	907	823	23,4	1.851	1.122	+	9	100,5
Maart	0,5	39	1.345	368	1.752	5,6	80	900	881	25,5	1.892	1.079	+	155	92,4

II. — SAMENVATTING NAAR DEN GRAAD VAN VOLTOOIING DER PRODUCTEN
(rangschikking aangenomen door den Raad van den Volkenbond op 17 September 1935).

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tons)				WAARDE (miljoenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)
		gewone verwerking	grootere verwerking			gewone verwerking	grootere verwerking	
INVOER.								
1937 Voor het jaar	29.755	8.557	752	39.065	13.754	7.641	5.860	27.662
1938 Voor het jaar	24.452	6.432	670	31.555	11.297	6.267	5.163	23.167
1937 December	2.663	661	65	3.388	1.247	603	512	2.392
1938 Januari	2.249	547	53	2.849	1.049	514	445	2.041
Februari	2.056	511	54	2.621	944	501	480	1.926
Maart	2.114	575	58	2.747	978	608	539	2.165
April	1.925	504	51	2.480	877	521	460	1.900
Mei	1.952	500	50	2.501	891	522	476	1.924
Juni	2.024	521	50	2.595	913	521	433	1.906
Juli	1.988	526	48	2.562	844	550	399	1.786
Augustus	2.005	521	53	2.580	1.063	436	349	1.939
September	2.100	516	43	2.658	890	535	388	1.845
October	2.039	533	83	2.655	900	531	404	1.855
November	2.054	552	77	2.683	937	483	418	1.895
December	1.948	626	50	2.623	1.011	545	372	1.987
1939 Januari	1.979	602	52	2.633	1.022	558	421	2.071
Februari	1.873	511	51	2.455	976	428	393	1.839

UITVOER.

1937 Voor het jaar	11.462	11.716	1.833	25.011	5.021	11.846	8.666	25.689
1938 Voor het jaar	11.041	9.281	1.682	22.008	4.394	9.321	7.873	21.724
1937 December	987	961	139	2.086	424	998	685	2.112
1938 Januari	769	840	122	1.732	370	829	609	1.815
Februari	833	826	125	1.783	335	831	641	1.822
Maart	954	857	150	1.963	403	830	664	1.915
April	916	686	147	1.749	359	689	665	1.723
Mei	932	709	126	1.767	352	745	610	1.723
Juni	906	671	172	1.743	346	657	633	1.648
Juli	846	742	131	1.719	317	686	614	1.623
Augustus	939	717	123	1.779	344	682	701	1.734
September	963	775	142	1.875	362	780	624	1.777
October	1.103	829	143	2.077	413	857	682	1.960
November	1.023	840	144	2.007	382	869	669	1.945
December	857	789	157	1.805	411	866	761	2.040
1939 Januari	787	761	118	1.667	368	794	575	1.749
Februari	761	767	121	1.649	374	710	753	1.851

(1) Incl. onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen.

WERKLOOSHEID.

I. — MAANDCIJFERS.

Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

MAAND	Aantal werkloze verzekerden								Verloren werkdagen			
	Absolute cijfers				Gemiddelden per 100 verzekerden				Per 1.000 verzekerden en per week		In % van het totaal der mogelijke werkdagen	
	Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos		Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos					
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Maart	113.296	131.007	79.711	136.510	12,4	14,2	8,7	14,8	804	1.038	13,4	17,3
April	97.979	121.734	66.163	136.141	10,8	13,1	7,3	14,7	708	992	11,8	16,5
Mei	95.888	121.763	75.673	171.217	10,6	13,1	8,3	18,4	704	1.014	11,7	16,9
Juni	86.344	115.382	78.052	158.064	9,5	12,3	8,6	16,8	663	956	11,0	15,9
Juli	84.348	114.555	78.831	152.286	9,3	12,1	8,7	16,1	654	936	10,9	15,6
Augustus	88.825	118.750	89.606	149.096	9,8	12,5	9,8	15,7	687	899	11,5	15,0
September	90.574	124.010	84.282	144.074	9,9	13,0	9,3	15,1	687	950	11,5	15,8
October	91.993	135.847	81.504	154.827	10,1	14,1	8,9	16,1	686	958	11,4	15,9
November	115.564	150.892	110.176	156.470	12,7	15,5	12,1	16,1	872	1.123	14,5	18,7
December	136.298	167.145	147.510	232.788	14,9	16,9	16,1	23,6	1.114	1.420	18,6	23,7
	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939	1938	1939
Januari	146.678	173.299	178.668	218.334	15,9	17,4	19,4	21,9	1.213	1.318	20,2	22,0
Februari	141.499	166.851	164.444	178.051	15,3	16,7	17,8	17,8	1.195	1.208	19,9	24,0

II. — WERKLOOSHEID PER PROVINCIE.

Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

a) Aantal gecontroleerde werklozen (daggemiddelde).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST- VLAANDEREN		OOST- VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1938 November	—		—	23	173.863	185.454	41.946	43.000	20.386	21.543	27.687	29.358	38.787	43.719	25.862	26.741	12.162	13.876	3.033	3.044	1.016	1.016
December	—	—	24	228.045	240.860	48.298	49.356	26.389	27.600	38.322	40.259	49.548	55.242	36.222	37.249	17.504	19.305	5.260	5.271	1.503	1.503	4.999	5.075
1939 Januari	—	—	30	209.760	221.468	44.903	46.008	25.298	26.542	34.001	35.793	46.132	51.112	32.096	32.971	16.148	17.776	4.768	4.777	1.663	1.663	4.751	4.826
Februari	—	—	24	195.191	204.843	42.385	43.413	24.347	25.448	31.715	33.101	43.129	47.070	30.212	30.958	13.659	15.038	4.207	4.216	1.410	1.410	4.126	4.189
Maart	—	—	24	179.388	188.504	39.817	40.834	22.309	23.349	29.059	30.346	39.934	43.584	27.509	28.223	12.014	13.353	3.664	3.672	1.296	1.297	3.783	3.847
April	—	—	24	171.278	180.915	39.464	40.627	21.461	22.559	27.413	28.737	39.138	43.137	25.797	26.584	10.385	11.676	3.283	3.292	903	903	3.432	3.498
1939 Februari	6	11	6	208.134	218.030	44.044	45.098	25.949	27.082	33.723	35.121	45.617	49.685	32.607	33.366	15.297	16.710	4.691	4.700	1.569	1.569	4.637	4.699
	13	18	6	192.372	201.911	41.829	42.842	24.136	25.222	31.296	32.738	42.505	46.345	29.462	30.213	13.628	14.961	4.102	4.109	1.396	1.396	4.018	4.085
	20	25	6	193.681	203.513	42.482	43.534	23.813	24.911	31.246	32.611	42.848	46.891	30.322	31.100	13.390	14.814	4.234	4.244	1.368	1.368	3.978	4.040
	27	4	6	186.576	195.916	41.187	42.179	23.491	24.574	30.694	31.934	41.547	45.358	28.457	29.155	12.320	13.667	3.802	3.810	1.307	1.307	3.871	3.932
Maart	6	11	6	181.717	190.644	40.133	41.128	22.887	23.942	29.291	30.553	40.620	44.068	28.114	28.808	12.004	13.306	3.642	3.651	1.332	1.332	3.794	3.858
	13	18	6	179.803	188.892	39.700	40.724	22.207	23.234	29.255	30.640	39.913	43.414	28.139	28.844	11.975	13.347	3.637	3.643	1.255	1.255	3.722	3.791
	20	25	6	179.937	189.130	39.887	40.901	22.290	23.342	29.111	30.361	39.853	43.582	27.033	27.774	12.511	13.847	3.802	3.811	1.415	1.415	4.035	4.097
	27	1	6	176.094	185.350	39.548	40.584	21.852	22.877	28.581	29.832	39.451	43.273	26.752	27.465	11.568	12.911	3.575	3.582	1.184	1.185	3.583	3.641
April	3	8	6	171.219	180.644	37.650	38.685	21.579	22.648	27.641	28.886	38.863	42.677	26.920	27.716	10.490	11.889	3.488	3.496	1.028	1.029	3.560	3.618
	10	15	6	168.828	178.060	38.777	39.919	21.231	22.321	27.181	28.478	39.705	43.392	24.372	25.131	10.230	11.506	3.241	3.249	841	841	3.250	3.323
	17	22	6	172.777	182.837	40.656	41.735	21.435	22.553	27.485	28.852	39.076	43.440	25.987	26.801	10.527	11.768	3.228	3.238	888	888	3.495	3.562
	24	29	6	172.288	182.119	40.772	41.871	21.598	22.716	27.347	28.732	38.909	43.041	25.911	26.687	10.295	11.542	3.177	3.186	856	856	3.423	3.488

b) Aantal opgeteekende dagen werkloosheid, Zondagen niet inbegrepen (duizenden dagen).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST- VLAANDEREN		OOST- VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1938 November	—		—	23	3.959	4.219	946	970	466	492	630	670	882	992	592	612	278	317	69	69	24	24
December	—	—	24	5.438	5.738	1.148	1.173	630	659	915	961	1.176	1.306	867	892	419	481	127	127	37	37	118	122
1939 Januari	—	—	30	6.260	6.602	1.336	1.370	754	790	1.015	1.067	1.374	1.518	962	988	484	532	143	143	50	50	142	144
Februari	—	—	24	4.657	4.883	1.010	1.035	581	605	758	790	1.025	1.118	722	741	328	360	101	101	33	33	99	100
Maart	—	—	24	4.276	4.490	945	969	531	555	694	723	951	1.037	657	674	288	320	88	88	31	31	91	93
April	—	—	24	3.916	4.136	898	923	492	516	625	656	895	984	594	611	239	267	75	75	20	20	78	81
1939 Februari	6	11	6	1.243	1.301	263	270	155	161	201	209	272	296	195	200	92	100	28	28	9	9	28	28
	13	18	6	1.150	1.206	251	257	144	150	187	195	253	276	176	181	82	90	25	25	8	8	24	24
	20	25	6	1.152	1.209	252	258	142	148	187	195	253	276	181	186	80	88	25	25	8	8	24	25
	27	4	6	1.112	1.167	244	250	140	146	183	191	247	270	170	174	74	82	23	23	8	8	23	23
Maart	6	11	6	1.084	1.136	238	244	136	142	175	182	241	261	168	172	72	79	22	22	8	8	23	23
	13	18	6	1.073	1.126	236	242	132	138	175	183	238	258	169	173	72	80	22	22	8	8	22	23
	20	25	6	1.071	1.125	236	242	133	139	174	181	237	259	161	165	75	83	23	23	8	8	24	25
	27	1	6	1.049	1.103	235	241	130	136	170	177	235	258	160	164	69	77	21	21	7	7	22	22
April	3	8	6	1.021	1.077	223	230	129	135	165	172	232	254	161	166	63	71	21	21	6	6	21	22
	10	15	6	838	883	192	197	106	111	134	141	197	215	122	125	51	57	16	16	4	4	16	17
	17	22	6	1.029	1.088	241	248	128	135	163	172	233	258	156	160	63	70	19	19	5	5	21	21
	24	29	6	1.028	1.088	242	248	129	135	163	171	233	257	155	160	62	69	19	19	5	5	20	21

BANKSTATISTIEKEN.

I. — BELGIE EN BELGISCH-CONGO.

a) Nationale Bank van België.

Voornaamste posten van de weekstaten
(millioenen franken).

85

TIJDVAK	Goudvoorraad	Buitenlandse deviezen en goudwaarden	Wissels		Beleeningen op Belgische staatsfondsen	Vorderingen op den Staat	Bankbiljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeisbare schulden	Dekkingspercentage	Discontoet voor geaccepteerde wissels	Rentevoet voor belening op overheidsfondsen.
			binnenlandse	buitenlandse				Diverse	Van 's Rijks-schatkist				
Jaargemiddelde :													
1938.....	15.945	4.717	1.486	16	286	742	21.812	2.118	227	24.157	66,01	2,61	3,70
Maandgemiddelde :													
1938 Februari.....	17.539	5.247	980	14	167	748	21.665	3.935	76	25.676	68,31	2,—	3,—
Maart.....	16.542	5.347	992	15	189	748	21.954	2.687	173	24.814	66,66	2,—	3,—
April.....	15.858	5.660	964	16	175	748	22.077	1.972	139	24.188	64,74	2,—	3,—
Mei.....	14.159	4.188	1.998	24	592	748	21.068	1.474	140	22.682	62,42	3,36	4,36
Juni.....	13.853	3.722	2.320	25	428	748	20.660	1.288	123	22.071	62,77	3,—	4,—
Juli.....	14.582	4.061	1.836	16	286	745	20.914	1.493	63	22.470	64,89	3,—	4,—
Augustus.....	15.164	4.537	1.245	15	249	735	21.159	1.655	67	22.881	66,27	3,—	4,—
September.....	15.564	4.877	1.412	14	414	735	22.681	1.202	76	23.959	64,96	3,—	4,—
October.....	16.393	5.057	2.335	13	276	735	23.334	1.962	456	25.752	63,66	2,92	4,—
November.....	17.065	4.512	1.632	11	242	735	22.547	2.016	605	25.168	67,80	2,50	4,—
December.....	17.207	4.580	1.103	11	227	735	22.076	2.137	641	24.854	69,23	2,50	4,—
1939 Januari.....	17.157	4.618	952	11	181	729	21.941	2.286	413	24.640	69,63	2,50	4,—
Februari.....	17.341	4.604	873	11	190	722	22.122	2.363	256	24.741	70,09	2,50	4,—
Maart.....	15.659	3.775	1.433	11	464	722	21.604	1.362	95	23.061	67,91	2,50	4,—
April.....	15.318	2.807	2.392	15	729	722	22.152	791	51	22.094	66,62	3,20	4,70
Weekcijfers :													
1939 5 April.....	15.302	3.311	1.826	14	728	722	21.867	962	68	22.897	66,83	2,50	4,—
13 id.....	15.319	3.038	2.048	14	777	722	22.129	736	52	22.917	66,85	2,50	4,—
20 id.....	15.324	2.670	2.746	16	659	722	22.318	791	50	23.159	66,17	(1) 4,—	(1) 5,50
27 id.....	15.329	2.211	2.947	17	752	722	22.293	673	37	23.003	66,64	4,—	5,50

(1) Rentevoeten toegepast sedert 17 April 1939 tot 10 Mei 1939. Vanaf 11 Mei 1939 is de voet respectievelijk 3 en 4,50 pCt.

b) Bank van Belgisch-Congo.

Voornaamste posten van de maandstaten
(millioenen franken).

TIJDVAK	DEKKINGSVOORRAAD			Diverse kasgelden en tegoed bij banken	Wissels op Congo, op België en op andere landen	Debiteuren	Circulatie (Bankbiljetten en munten)	CREDITEUREN		Dekkingspercentage
	Gouden munt en muntmateriaal	Gouddeviezen	Totaal					dadelijk opvraagbaar	op termijn	
1937 Jaargemiddelde.....	98,3	67,4	165,7	344,1	174,4	168,3	342,6	559,5	58,6	48,39
1938 Jaargemiddelde.....	155,9	17,1	173,0	246,3	226,4	169,3	377,2	502,5	64,5	45,85
1937 31 December.....	135,9	47,0	182,9	306,9	224,8	189,9	387,1	560,5	73,9	47,25
1938 31 Januari.....	135,9	47,0	182,9	250,5	224,3	178,9	400,3	475,9	84,2	45,68
28 Februari.....	135,9	47,0	182,9	285,1	217,4	174,9	392,1	499,7	84,8	46,64
31 Maart.....	135,9	47,0	182,9	286,0	187,7	173,1	376,0	501,8	83,6	48,64
30 April.....	135,9	47,0	182,9	283,9	178,6	170,4	363,9	510,9	69,8	50,25
31 Mei.....	165,9	17,0	182,9	281,8	165,7	165,7	369,2	494,5	60,9	49,54
30 Juni.....	165,9	—	165,9	285,7	179,1	167,7	378,2	492,8	56,3	43,87
31 Juli.....	165,9	—	165,9	360,4	173,7	163,1	380,1	565,0	61,6	43,64
31 Augustus.....	165,9	—	165,9	254,8	240,0	168,3	374,4	519,0	61,2	44,32
30 September.....	165,9	—	165,9	190,0	292,0	155,8	369,0	497,6	61,0	44,96
31 October.....	165,9	—	165,9	134,2	319,9	150,2	363,1	481,0	50,9	45,68
30 November.....	165,9	—	165,9	149,8	293,8	184,9	364,6	503,8	52,9	45,49
31 December.....	165,8	—	165,8	193,0	244,7	188,9	395,8	488,1	46,9	41,90
1939 31 Januari.....	165,8	5,0	170,8	212,2	267,4	167,6	398,4	504,1	49,7	42,88
28 Februari.....	165,8	5,0	170,8	232,6	262,1	164,4	401,3	523,0	48,2	42,58

c) **Driemaandelijksche staten der Belgische banken (1).**
1° Globale staten door de Bankcommissie gepubliceerd
(in millioenen franken).

85

RUBRIEKEN	1935	1936	1937			
	31 December	31 December	31 Maart	30 Juni	30 September	31 December
ACTIVA.						
BESCHIKBARE EN VLOTTENDE MIDDELEN :						
Niet gestort kapitaal	251	231	231	229	229	224
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	4.455	3.756	2.924	2.962	2.048	2.975
Bankiers debiteuren	3.135	4.473	4.156	4.440	5.077	4.605
Te innen wissels	4.456	4.462	4.444	4.698	4.558	4.446
Debiteuren	8.133	7.903	8.291	8.429	8.385	7.990
Belgische overheidsfondsen	3.122	4.459	4.710	4.680	4.399	3.800
Buitenlandsche overheidsfondsen	120	152	207	278	119	86
Bankaandeelen	337	333	322	324	327	259
Andere aandelen	487	494	485	475	483	478
Obligaties	3	30	19	9	22	18
Syndicale participaties en te realiseren waarden	27	34	78	107	160	88
Belegde wettelijke reserve	109	122	123	139	139	140
Diversen	1.505	2.009	2.218	2.186	2.516	2.012
<i>Totaal beschikbaar en vlottende middelen...</i>	<i>26.140</i>	<i>28.458</i>	<i>28.208</i>	<i>28.956</i>	<i>28.482</i>	<i>27.121</i>
VASTGELEGDE MIDDELEN :						
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	3	3	3	3	4
Gebouwen, materieel en meubilair	521	579	576	575	583	597
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	<i>526</i>	<i>582</i>	<i>579</i>	<i>578</i>	<i>586</i>	<i>601</i>
Algemeen totaal activa...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.068	27.722
PASSIVA.						
OPVRAAGBAAR :						
Bankiers crediteuren	2.528	2.959	2.596	2.637	2.566	2.340
Deposito's en crediteuren dadelijk opvraagbaar en op minder dan dertig dagen	16.067	17.312	17.004	17.881	17.292	16.343
Deposito's en diverse crediteuren op meer dan dertig dagen....	3.036	3.300	3.586	3.377	3.302	3.288
Obligaties en kasbons	69	56	58	64	64	61
Diversen	1.463	2.073	2.185	2.188	2.444	2.274
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	<i>23.163</i>	<i>25.700</i>	<i>25.429</i>	<i>26.147</i>	<i>25.668</i>	<i>24.306</i>
NIET OPVRAAGBAAR :						
Maatschappelijk kapitaal	2.827	2.795	2.798	2.810	2.804	2.845
Wettelijke reserve	128	131	126	146	139	140
Niet beschikbare reserven	4	1	1	2	1	—
Beschikbare reserven	352	374	388	391	398	392
Reservfonds	192	39	45	38	38	37
Inschrijvingen op kapitaalsverhoogingen.....	—	—	—	—	—	2
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	<i>3.503</i>	<i>3.340</i>	<i>3.358</i>	<i>3.387</i>	<i>3.380</i>	<i>3.416</i>
Algemeen totaal passiva...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.068	27.722

(1) Voor de omloopssnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

2° Algemeene Staat der Belgische banken
door de Nationale Bank van België gepubliceerd.
(millioenen franken).

RUBRIEKEN	31 Maart 1938	30 Juni 1938	30 Sept. 1938	31 Dec. 1938	31 Maart 1939
ACTIVA.					
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42).....	—	—	—	—	—
B. Beschikbare en vlottende middelen :					
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	1.703	1.162	1.493	2.106	1.263
Daggeld	759	477	314	579	524
Bankiers	3.879	3.591	3.040	2.686	3.320
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	718	503	294	517	477
Andere te innen waarden op korten termijn	1.782	1.566	1.509	1.539	1.693
Wissels	4.280	3.054	2.190	3.747	3.283
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.604	1.398	1.347	1.292	1.322
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	894	995	895	872	1.017
Diverse debiteuren	5.552	5.501	5.447	5.272	5.604
Effecten	5.719	5.516	5.174	4.838	4.926
a) Belegde wettelijke reserve	141	142	141	144	148
b) Belgische overheidsfondsen	4.519	4.280	4.025	3.710	3.770
c) Buitenlandse overheidsfondsen	60	54	58	44	66
d) Bankaandeelen	309	335	334	335	334
e) Andere fondsen	690	704	616	605	608
Diversen	452	285	286	168	204
Niet geestort kapitaal	51	50	50	52	52
Totaal beschikbare en vlottende middelen...	27.393	24.097	22.040	23.668	23.685
C. Vastgelegde middelen :					
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	4	4	5	5
Gebouwen	340	335	335	329	333
Participaties in de dochtermaatschappijen voor immobiliën	171	171	171	171	171
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	120	119	117	116	100
Materieel en meubilair	12	14	15	13	13
Totaal vastgelegde middelen...	648	643	642	634	622
Algemeen totaal activa ...	28.041	24.740	22.682	24.302	24.307
PASSIVA.					
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—	—	—	—
B. Opvraagbaar :					
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	130	194	297	128	413
Daggeld	127	61	28	10	50
Bankiers	1.779	1.230	1.215	1.473	1.336
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	440	177	230	300	259
Geaccepteerde wissels	894	995	895	873	1.019
Andere te betalen waarden op korten termijn	561	388	459	389	850
Crediteuren wegens wissels ter incasso	908	930	878	819	800
Deposito's crediteuren	18.990	16.700	14.610	16.313	15.635
a) Dadelijk opvraagbaar en op ten hoogste 30 dagen	16.699	14.769	12.868	14.592	13.993
b) Op meer dan 30 dagen	2.291	1.931	1.742	1.721	1.642
Obligaties en kasbons	55	63	61	55	32
Nog te storten op fondsen en participaties	232	249	261	255	247
Diversen	657	443	441	380	357
Totaal opvraagbaar...	24.773	21.430	19.373	20.995	20.998
C. Niet opvraagbaar :					
Kapitaal	2.648	2.687	2.686	2.685	2.676
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64	64	64	64	64
Wettelijke reserve (artikel 13, koninklijk besluit 185)	145	145	145	146	151
Beschikbare reserve	333	373	371	376	377
Reservefonds	78	41	42	36	41
Totaal niet opvraagbaar...	3.268	3.310	3.309	3.307	3.309
Algemeen totaal passiva ...	28.041	24.740	22.682	24.302	24.307

II. — BUITENLANDSCHE CIRCULATIEBANKEN.

a) Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken.

86

	Sedert	%		Sedert	%
België	11 Mei 1939	3,—	Joego-Slavië	1 Februari 1935	5,—
Bulgarije	15 Augustus 1935	6,—	Letland (1)	1 Januari 1939	5,—
Dantzig	2 Januari 1937	4,—	Litauen	15 Mei 1939	7,—
Denemarken	23 Februari 1939	3,50	Nederland	3 December 1936	2,—
Duitschland	22 September 1932	4,—	Noorwegen	5 Januari 1938	3,50
Estland	1 October 1935	4,50	Polen	18 December 1937	4,50
Finland	3 December 1934	4,—	Portugal	11 Augustus 1937	4,—
Frankrijk	4 Januari 1939	2,—	Roemenië	5 Mei 1938	3,50
Griekenland	4 Januari 1937	6,—	Sweden	1 December 1933	2,50
Groot-Brittannië	30 Juni 1932	2,—	Bohemien en Moravië	1 Januari 1936	3,—
Hongarije	29 Augustus 1935	4,—	Vereenigde Staten (Feder. Reserve Bank of New-York)	27 Augustus 1937	1,—
Indië	30 November 1935	3,—	Zwitserland	26 November 1936	1,50
Italië	18 Mei 1936	4,50			
Japan	11 Maart 1938	3,46			

(1) Discontovoet voor handelshuizen. Voor credietinstellingen : 5 %.

b) Banque de France.

Weekstaten

(in millioenen franken).

DATUM	Munt en muntmateriaal	Tegoed in het buitenland	Wisselportefeuille en publieke waarden		Beleeningen op effecten	Voorloopige renteloze voorschotten aan den Staat (Overeenkomsten van 18 Juni 1936 en 30 Juni 1937, 22 Maart en 14 April 1938)	Voorloopige renteloze voorschotten aan den Staat (teruggedaanbaar krachtens artikel 8 van overeenkomst van 12-11-38)	Bankbiljetten in circulatie	Creditsaldi in rekening-courant	Dekkingspercentage	
			Gedisconteerd handelspapier								Aangekocht verhandelbaar papier
			binnenlandsch	buitenlandsch							
1937 Jaargemidd. .	56.612	15,1	9.374	16,4	1.393	3.856	24.931	—	88.288	17.726	53,40
1938 Jaargemidd. .	—	21,9	10.513	20,3	1.475	3.740	—	—	101.704	23.291	—
1938 : Gemiddelde van 1-1 tot 10-11.	56.086	—	—	—	—	—	39.632	—	—	—	45,90
Gemiddelde van 17-11 tot 31-12	87.265	—	—	—	—	—	—	20.627	—	—	61,01
1938 10 Februari ..	55.806	21,0	11.540	20,2	1.193	3.860	31.904	—	92.574	22.757	49,39
10 Maart	55.807	17,5	11.072	20,6	1.206	3.787	33.704	—	93.631	23.227	47,76
7 April	55.807	20,0	10.903	21,3	1.194	3.754	39.554	—	98.144	23.574	45,85
5 Mei	55.807	20,1	10.657	20,2	1.187	3.878	40.134	—	98.980	23.615	45,53
9 Juni	55.808	19,5	7.594	16,3	1.057	3.514	40.134	—	100.235	18.930	46,83
7 Juli	55.808	25,2	6.930	16,7	1.030	3.564	40.134	—	101.504	15.676	47,63
4 Augustus .	55.808	23,9	6.334	17,3	1.194	3.675	40.134	—	101.351	16.818	47,23
8 September.	55.808	24,5	9.166	17,3	1.358	3.717	40.134	—	102.900	18.714	45,89
6 October ..	55.808	10,0	18.416	24,6	1.967	3.988	50.134	—	118.290	23.707	39,30
10 November.	55.808	12,2	12.941	26,5	1.997	4.005	48.134	—	108.771	26.987	41,11
17 November.	87.264 (1)	13,5	12.070	25,8	2.253	3.971	—	20.627	107.349	37.785	60,13
8 December .	87.265	19,1	10.783	22,7	2.500	3.708	—	20.627	108.779	33.911	61,16
1939 5 Januari ..	87.265	14,6	7.923	23,1	2.677	3.686	—	20.627	111.520	29.081	62,07
9 Februari ..	87.266	15,3	7.743	20,2	3.012	3.422	—	20.627	111.253	27.877	62,72
9 Maart	87.266	14,0	6.830	18,4	3.037	3.371	—	20.627	113.886	24.336	63,13
6 April	87.266	13,8	6.661	17,5	3.873	3.397	—	20.577	120.303	18.775	62,75

Discontovoet { huidige : 2 % sedert 4 Januari 1939.
vorige : 2 ½ % sedert 25 November 1938.

(1) Herwaardeering van den goudvoorraad op basis van 27,5 mgr. goud van 0,900 fijn per frank.

c) Bank of England.
Weekstaten
(in duizenden £).

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het «Banking Department»				Bank- biljetten in circulatie	Deposito's				Verhoud. v. d. goudv. v. h. Bank. Dep. tot het saldo van haar dep. %
	Goud (Issue Departm.)	Gouden en zilveren munt (Banking Departm.)	Door den Staat gewaard- borgde fondsen	Disconto en beleening	Andere waarden	Totaal		Openbare organismen	Banken	Andere deposito's	Totaal	
1937 Jaargemidd.	321.351	1.071	98.357	6.855	21.164	126.376	479.590	19.514	97.155	37.243	153.912	29,6
1938 Jaargemidd.	326.411	995	103.168	9.581	20.986	133.735	485.562	18.200	106.224	36.230	160.654	28,0
1938 9 Februari.	326.407	581	93.273	9.559	18.957	121.789	476.071	16.077	102.907	35.549	154.533	32,9
9 Maart ..	326.407	825	105.221	6.525	21.473	133.219	479.260	12.572	114.280	36.091	162.943	29,4
6 April ...	326.407	843	111.886	10.120	20.150	142.156	489.694	12.833	112.447	36.760	162.040	23,1
4 Mei	326.408	794	117.766	8.189	19.265	145.220	490.533	10.742	117.453	35.971	164.166	22,3
8 Juni	326.410	856	111.421	7.937	20.167	139.525	490.721	11.732	111.110	35.425	158.267	23,0
6 Juli	326.412	990	111.891	10.711	20.402	143.004	488.231	12.546	115.663	35.689	164.198	23,8
10 Augustus	326.412	1.137	109.716	9.238	21.544	140.498	489.993	19.315	106.079	34.513	159.907	23,4
7 Septemb.	326.414	1.421	101.336	5.354	22.073	128.703	480.115	32.151	91.259	34.852	158.262	30,1
5 October.	326.414	1.344	121.871	10.205	22.477	154.553	505.784	12.055	109.703	37.141	158.899	13,8
9 Novemb.	326.414	1.292	101.571	11.103	20.979	133.653	482.690	15.937	109.498	35.504	160.939	27,9
7 Decemb.	326.416	1.198	66.136	17.871	21.503	105.510	487.752	18.628	102.945	35.944	157.517	44,3
1939 4 Januari.	326.416	685	71.381	48.906	22.380	142.667	488.071	20.503	135.955	37.241	193.699	35,6
11 Januari.	126.414	652	96.171	22.122	22.321	140.614	475.644	19.214	118.139	38.653	174.006	29,5
8 Februari.	126.414	890	77.636	20.649	22.357	120.442	474.998	15.351	103.950	35.490	154.791	33,7
8 Maart ...	226.033	1.041	89.246	3.360	22.395	115.001	479.178	11.449	97.424	35.804	144.677	33,1
5 April ...	226.160	1.105	100.351	8.485	21.509	130.345	491.451	16.042	91.947	40.629	148.518	24,1

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 30 Juni 1932.
vorige : 2 ½ %, sedert 12 Mei 1932.

d) Nederlandsche Bank.
Weekstaten
(in millioenen guldens).

DATUM	Munt en munt- materiaal	Wissels		Beleening			Bank- biljetten	Credit- saldi inrekening- courant	Dekkings- percentage
		Binnen- landsche	Buiten- landsche	op titels	op goederen en ceelen	Totaal			
1937 Jaargemiddelde	1.158	17,2	3,2	183	2,8	186	828	555	83,71
1938 Jaargemiddelde	1.484	10,0	4,8	295	1,3	296	944	870	81,79
1938 7 Februari	1.433	9,0	5,2	235	2,0	237	869	832	84,23
7 Maart	1.470	8,7	5,2	284	1,4	285	884	903	82,27
4 April	1.479	9,1	5,4	297	1,0	298	934	876	81,70
9 Mei	1.500	9,2	5,4	331	0,7	332	931	934	80,46
7 Juni	1.500	8,6	5,4	329	1,1	330	932	933	80,47
4 Juli	1.501	7,8	5,4	329	2,0	331	951	915	80,48
8 Augustus	1.501	9,3	4,9	296	0,9	297	921	910	82,00
5 September	1.500	9,3	4,9	294	1,2	296	952	876	82,06
10 October	1.495	18,5	4,0	289	1,3	290	1.069	757	81,85
7 November	1.502	15,7	4,0	307	1,3	308	1.016	835	81,15
5 December	1.486	10,9	3,6	306	1,6	307	1.010	819	81,28
1939 9 Januari	1.489	8,4	3,6	305	1,7	307	988	839	81,47
6 Februari	1.489	8,1	3,1	299	1,7	301	993	828	81,77
6 Maart	1.442	7,4	3,1	244	1,3	245	988	730	83,91
11 April	1.317	11,0	2,7	208	0,9	209	1.022	535	84,51

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 3 December 1936.
vorige : 2,5 %, sedert 20 October 1936.

e) Nationale Bank van Zwitserland.
Weekstaten
(in millioenen Zwitsersche franken).

86

DATUM	Goud- voorraad	Tegoed in het buitenland	Binnen- landsche wissels	Beleening	Correspon- denten	Bank- biljetten in circulatie	Andere terstond opvorderbare verplichting.	Dekkings- percentage
1937 Jaargemiddelde	2.638	182	12,0	32,5	12,3	1.382	1.480	98,56
1938 Jaargemiddelde	2.852	394	35,7	22,8	15,5	1.558	1.807	96,46
1938 7 Februari	2.881	493	7,7	23,2	28,0	1.425	2.007	98,30
7 Maart	2.890	491	7,6	22,4	27,7	1.455	1.981	98,39
7 April	2.884	486	8,9	22,7	23,2	1.508	1.915	98,44
7 Mei	2.873	440	6,4	21,5	8,3	1.505	1.904	97,17
7 Juni	2.836	382	23,0	21,5	24,4	1.502	1.848	96,08
7 Juli	2.802	390	5,1	21,7	6,2	1.511	1.778	97,04
6 Augustus	2.794	388	4,9	20,1	3,8	1.512	1.761	97,21
7 September	2.847	374	11,0	20,4	4,5	1.546	1.775	96,98
7 October	2.851	311	110,4	26,8	4,6	1.803	1.565	93,86
7 November	2.873	302	96,0	24,8	3,7	1.696	1.868	94,38
7 December	2.890	284	95,8	27,5	4,1	1.670	1.697	94,26
1939 7 Januari	2.890	281	140,1	19,7	5,0	1.675	1.717	93,46
7 Februari	2.813	255	148,9	18,8	4,4	1.620	1.673	93,18
7 Maart	2.813	265	114,3	24,3	5,2	1.642	1.631	94,03
5 April	2.633	249	171,5	25,9	7,0	1.741	1.405	91,60

Discontovoet { huidige : 1 1/2 %, sedert 26 November 1936
vorige : 2 %, sedert 9 September 1936.

f) Reichsbank.
Weekstaten
(in millioenen RM.).

DATUM	Goud- voorraad	Deviezen als goud- dekking geldende	Pasmunt	Waarden tot bijkomende dekking	Wissels	Beleeningen op onderpand	Gediscont. Schatkist- bons	Bank- biljetten in circulatie	Vershill. opeisbare schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen
1937 Jaargemiddelde	68,8	5,8	192	133	4.893	43,3	14,7	4.778	739	1,35
1938 Jaargemiddelde	70,8	5,6	174	394	6.039	45,0	11,3	6.228	983	1,06
1938 7 Februari	70,8	5,5	185	111	5.167	59,8	4,9	4.957	744	1,34
7 Maart	70,8	5,4	152	108	5.369	43,3	2,2	5.086	811	1,29
7 April	70,8	5,3	181	114	5.504	47,6	16,1	5.476	1.245	1,13
7 Mei	70,8	5,4	189	121	5.623	42,5	0,1	5.860	953	1,12
7 Juni	70,8	5,6	153	545	5.786	54,3	0,9	6.145	1.110	1,05
7 Juli	70,8	5,8	169	547	5.832	43,1	0,9	6.196	970	1,07
6 Augustus	70,8	5,6	142	549	6.063	38,7	2,6	6.429	958	1,03
7 September	70,8	5,4	133	550	6.378	28,5	0,2	6.690	948	1,00
7 October	70,8	5,7	92	550	7.337	19,6	0,8	7.541	887	0,91
7 November	70,8	5,8	121	548	7.020	32,9	0,5	7.423	918	0,92
7 December	70,8	5,6	134	548	7.252	47,1	0,1	7.629	1.003	0,88
1939 7 Januari	70,8	5,7	168	554	7.225	44,1	1,5	7.705	950	0,88
7 Februari	70,8	5,9	203	671	6.761	43,8	1,2	7.549	1.064	0,89
7 Maart	70,8	5,7	179	677	7.084	37,9	0,2	7.737	1.027	0,87
6 April	70,8	5,6	121	688	7.776	37,8	2,3	8.165	1.060	0,83

Discontovoet { huidige 4 %, sedert 22 September 1932.
vorige : 5 %, sedert 28 April 1932.

g) Federal Reserve Banks.

Weekstaten
(in miljoenen \$).

DATUM	MUNTVOORRAAD		WISSELS		Nationale publieke fondsen	Bankbiljetten in circulatie (Federal Reserve Notes)	Deposito's (aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkings- percentage (1)
	Goud- certificaten op de Schatkist	Andere reserves	In herdisconto van de member- banks	in de open markt gekocht				
1937 Jaargemiddelde	8.939	297	13,9	3,4	2.504	4.221	7.326	80,0
1938 Jaargemiddelde	10.423	402	8,8	0,5	2.564	4.200	8.980	82,1
1938 9 Februari	9.126	438	11,2	0,5	2.564	4.125	7.795	80,2
9 Maart	9.188	472	8,4	0,5	2.564	4.134	7.881	80,4
6 April	9.231	445	11,3	0,5	2.564	4.158	7.875	80,4
4 Mei	10.650	435	8,2	0,5	2.564	4.148	9.286	82,5
8 Juni	10.647	398	8,6	0,5	2.564	4.136	9.251	82,5
6 Juli	10.645	374	8,0	0,5	2.564	4.175	9.207	82,3
10 Augustus	10.642	394	6,9	0,5	2.564	4.136	9.249	82,4
7 September	10.640	356	7,1	0,5	2.564	4.212	9.147	82,3
5 October	10.976	367	7,3	0,5	2.564	4.263	9.437	82,8
9 November	11.327	352	7,8	0,5	2.564	4.356	9.654	83,4
7 December	11.672	346	6,0	0,5	2.564	4.422	9.950	83,6
1939 4 Januari	11.848	365	4,3	0,5	2.564	4.441	10.146	83,7
8 Februari	11.989	442	7,4	0,5	2.564	4.345	10.437	84,1
8 Maart	12.194	415	3,3	0,5	2.564	4.343	10.597	84,4
5 April	12.582	361	2,6	0,6	2.564	4.398	10.691	84,7

Discontovoet van de Federal Reserve Bank of New-York (huidige : 1 % sedert 27 Augustus 1937.
vorige : 1,50 % sedert 2 Februari 1934.

(1) Verhouding muntvoorraad tegenover opesbare schulden

h) Sveriges Riksbank.

Toestand op het eind van ieder maand

(in millioenen Kr.)

TIJDPAK (op het einde van het jaar of van de maand)	Métaalvoorraad (1)		STAATS- FONDSEN		BETAALBARE WISSELS EN WAARDEN		Baleeningen en voor- schotten in rekening- courant	Bankbiljetten in circulatie	REKENING-COURANTSALDI				Emisierect (2)	VERHOUDING, IN %		
	In het buitenland bewaarde goud niet in den metaalvoorraad begrepen	Rekening-courant in het buitenland	Zweedsche	Vreemde	Zweedsche	Vreemde			Staat	Handelsbanken	Andere rekeningen	Buitenlandsche banken		vandemetaalvoor- raad tot de biljet- ten-circulatie	van de metaal- voorraad tot het emissierect	
1936	459	69,8	259	29,7	70,4	12,2	391	25,3	893	278	294	15,4	3,0	1.269	51,45	36,21
1937	471	68,1	256	6,1	39,6	12,8	749	25,4	980	311	434	6,4	61,4	1.291	48,02	36,45
1938 Februari	473	84,3	267	17,1	47,1	11,7	654	21,4	921	300	476	5,8	46,6	1.296	51,37	36,50
Maart	494	80,8	290	21,1	50,6	12,6	573	21,4	965	269	434	7,6	47,8	1.338	51,19	36,92
April	521	54,4	299	31,1	38,0	12,6	564	20,1	948	293	437	6,2	49,4	1.393	55,01	37,44
Mei	524	76,0	347	36,1	39,1	13,0	489	20,7	931	403	380	5,7	47,4	1.398	56,28	37,48
Juni	525	90,0	307	41,1	41,4	12,5	524	22,2	972	392	373	6,2	58,7	1.400	54,03	37,50
Juli	526	89,8	289	56,0	41,9	12,1	530	23,1	950	269	510	2,9	57,2	1.402	55,39	37,52
Augustus	528	89,6	301	66,0	41,2	11,8	511	22,7	971	260	512	2,7	56,4	1.406	54,34	37,55
September	573	110,7	548	72,0	32,8	12,2	411	25,9	1.083	248	678	2,9	69,3	1.496	52,89	38,30
October	591	115,9	473	82,0	31,8	13,2	385	28,0	1.028	237	673	4,1	71,1	1.531	57,49	38,58
November	591	115,8	491	87,0	32,1	14,1	351	32,7	982	484	452	3,2	89,5	1.533	60,18	38,55
December	591	115,8	414	102,0	34,0	13,2	386	36,8	1.061	418	428	3,4	83,7	1.533	55,76	38,58
1939 Januari	594	135,5	448	112,0	36,0	12,3	293	39,9	979	350	583	3,4	87,5	1.538	60,63	38,62
Februari	595	135,3	468	117,0	36,2	12,1	259	42,7	991	345	564	3,1	87,6	1.541	60,06	38,64
Maart	596	135,2	460	127,0	38,9	12,6	231	47,6	1.054	324	524	3,6	69,1	1.543	56,59	38,66
April	601	146,6	488	137,0	49,8	12,8	153	51,4	1.041	347	600	3,2	72,1	1.551	57,66	38,72

Discontovoet { huidige : 2 1/2 % sedert 1 December 1933.
vorige : 3 % sedert 1 Juni 1933.(1) De metaalvoorraad omvat het in Zweden bewaarde goud van de Bank, alsmede het in het buitenland gedeponeerde goud (circa 15 % van den gezamenlijken metaalvoorraad).
(2) De bank mag bankbiljetten in omloop brengen voor een bedrag gelijk aan het dubbel van haar metaalvoorraad + (sedert 30 Juni 1933) 350 miljoen kronen.

i) Japansche Bank.
Weekstaten
(in millioenen yens).

86

DATUM	MUNT- EN MUNTMATERIAAL			Speciaal fonds voor buitenlandsche valuta	Gedisconteerde wissels	Voorschotten aan den Staat	Voorschotten	Voorschotten op buitenlandsch papier	Obligaties van de Schatkist	Biljettencirculatie	DEPOSITO'S VANDE REGERING			Andere deposito's	Overige verplichtingen	Gesamenlijke verbintenissen	Dekkingspercentage (munt en muntmateriaal) verbintenissen
	Gouden munt en goudmunt- materiaal	Andere	Totaal								Rekening- courant	Diverse	Totaal				
1937 Jaargemiddelde	624	46	670	—	535	154	29,9	86,1	676	1.532	217	129	346	72	163	2.113	31,7
1938 Jaargemiddelde	665	41	706	(1) 300	456	2,9	30,4	30,8	1.251	1.930	278	150	428	112	132	2.602	27,1
1938 8 Januari	801	25	826	—	454	2,9	27,1	26	1.150	1.859	233	101	334	105	130	2.428	34,0
5 Februari ...	801	24	825	—	470	2,9	27,2	30	1.170	1.849	328	113	439	82	121	2.491	33,1
5 Maart	801	22	833	—	469	2,9	30,8	30	1.157	1.791	404	130	534	66	104	2.495	33,4
9 April	801	35	836	—	452	2,9	30,7	30	1.043	1.762	269	110	379	107	114	2.362	35,4
7 Mei	801	37	838	—	444	2,9	30,6	30	1.051	1.784	250	108	358	103	115	2.360	35,5
4 Juni	801	49	850	—	441	2,9	30,8	30	1.127	1.837	201	119	320	127	136	2.420	35,1
9 Juli	801	47	848	—	434	2,9	30,4	23	1.090	1.871	131	139	270	113	136	2.390	35,5
6 Augustus ...	501	46	547	300	486	2,9	32,1	23	1.141	1.965	179	157	336	70	147	2.518	21,7
10 September ..	501	46	547	300	468	2,9	30,4	15	1.366	1.843	452	178	630	122	139	2.734	20,0
8 October	501	44	545	300	482	2,9	30,5	15	1.441	1.940	411	201	612	143	140	2.835	19,2
5 November ...	501	47	548	300	477	2,9	30,5	25	1.571	2.042	430	200	630	89	215	2.976	18,4
10 December ...	501	49	550	300	418	2,9	30,6	15	1.495	2.105	187	216	403	202	120	2.830	19,4
1939 7 Januari	501	46	547	300	403	2,9	30,7	22	1.845	2.318	306	251	557	148	145	3.168	17,3
4 Februari	501	36	537	300	420	2,9	30,5	25	1.619	2.246	265	295	560	85	121	3.012	17,8
4 Maart	501	34	535	300	416	2,9	30,2	31	1.627	2.234	225	323	548	89	170	3.041	17,6
8 April	501	26	527	300	407	2,9	30,6	15	1.650	2.162	323	298	621	110	137	3.030	17,4

Discontovoet | huidige : 3,46 %, sedert 11 Maart 1938.
vorige : 3,285 %, sedert 7 April 1936.

(1) Deze post komt in de weekstaten slechts sedert 23 Juli 1938 voor.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL.

STAAT in duizenden Zwitsersche goud-franken [eenheden van 0,29032258... gr. fijn goud (art. 5 der statuten)].

87

	Per 31 Maart 1939		Per 30 April 1939	
ACTIVA.				
I. Goud in baren	38.746	6,4	43.747	7,4
II. Kas :				
Specie en tegoed bij banken	23.612	3,9	18.128	3,1
III. Call-gelden	32.728	5,4	31.010	5,3
IV. Herdiscontabel papier :				
1° Handelswissels en bankaccepten	142.177	23,4	140.378	23,8
2° Schatkistpapier	74.740	12,3	75.869	12,9
	216.917		216.247	
V. Fondsen op termijn tegen interest uitgezet :				
1° Op ten hoogste 3 maanden	32.761	5,4	29.453	5,0
2° Op 3 tot 6 maanden	—	—	190	0,0
			29.643	
VI. Wissels en onderscheiden beleggingen :				
1° Op ten hoogste 3 maanden :				
a) Schatkistpapier	37.129	6,1	35.598	6,0
b) Onderscheiden beleggingen	89.182	14,7	82.761	14,0
2° Op 3 tot 6 maanden :				
a) Schatkistpapier	33.535	5,5	38.752	6,6
b) Onderscheiden beleggingen	30.363	5,0	31.416	5,3
3° Op méér dan 6 maanden :				
a) Schatkistpapier	36.586	6,1	32.255	5,5
b) Onderscheiden beleggingen	31.939	5,3	28.751	4,9
	258.734		249.533	
VII. Andere activa :				
1° Borg door centrale banken op geedeerde wissels verleend	823	0,1	828	0,1
2° Andere posten	2.202	0,4	687	0,1
	3.025		1.515	
TOTAAL ACTIVA...	606.523	100,0	589.823	100,0

PASSIVA.				
I. Kapitaal :				
Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal : 200.000 aandelen van 2.500 Zwitsersche franken ieder	500.000		500.000	
Aandelen met 25 % volgestort	125.000	20,6	125.000	21,2
II. Reserves :				
1° Wettelijke reserve	4.688		4.688	
2° Dividend-reservefonds	6.528		6.528	
3° Algemeen reservefonds	13.055		13.055	
	24.271	4,0	24.271	4,1
III. Lang loopende deposito's :				
1° Rekening van de Trust der annuïtiteiten	153.126	25,3	153.096	26,0
2° Deposito der Duitse regeering	76.563	12,6	76.548	13,0
3° Deposito der Fransche regeering (Saargebiet)	809	0,1	809	0,1
4° Waarborgfonds der Fransche regeering	24.659	4,1	24.668	4,2
	255.157		255.121	
IV. Kort loopende en dadelijke opdraagbare deposito's :				
1° Circulatiebanken voor eigen rekening :				
a) Op 3 tot 6 maanden	97.249	16,1	—	
b) Op 3 maanden maximum	46.266	7,6	78.962	13,4
c) Op zicht	—		48.307	8,2
	143.515		127.269	
2° Circulatiebanken voor rekening van derden :				
Dadelijk opdraagbaar	1.823	0,3	1.541	0,3
3° Andere deposanten :				
a) Op ten hoogste 3 maanden	32	0,0	33	0,0
b) Dadelijk opdraagbaar	4.405	0,7	3.538	0,6
	4.437		3.571	
V. Deposito's op zicht (goud)	9.665	1,6	9.649	1,6
VI. Verscheidende posten :				
1° Garantie op geedeerde wissels	1.456	0,2	1.462	0,2
2° Andere posten	41.199	6,8	41.939	7,1
	42.655		43.401	
TOTAAL PASSIVA...	606.523	100,0	589.823	100,0

NOTA. — In dezen staat is niet begrepen het goud voor rekening van circulatiebanken bewaard en de fondsen dienende tot betaling van de internationale leeningen waarvan de Bank voor Internationale Betalingen trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL DER DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN.

	Tabel		Tabel
BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË	1	III. — Groothandelsprijzen van nijverheidsproducten	47
GELDMARKT.		IV. — Prijzen van landbouwproducten	48
I. — Discontovoet en rentestand voor beleeningen	2	VOORTBRENGING.	
II. — Rentevoet der Schatkistcertificaten en kortlopende bons	3	I. — Steenkoolmijnen en metaalproductie ..	55
III. — Rentestanden voor bankdeposito's en tegoed ter Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	4	II. — Diverse producties	56
WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.		III. — Bouwbedrijvigheid	57
I. — Noteering der edele metalen te Londen.	9	IV. — Electriciteit	58
II. — Contantwisselkoersen op de Beurs te Brussel	10	V. — Gas	59
III. — Termijnwisselkoersen	11	VERBRUIK.	
a) wisselkoers op één maand;		I. — Indexcijfers van den verkoop aan de verbruikers	65
b) wisselkoers op drie maanden.		II. — Tabakverbruik	66
KAPITAALMARKT.		III. — Slachtingen	67
I. — Noteeringen van enkele publieke fondsen	14	VERVOER.	
II. — Indexcijfer van de Beurs te Brussel...	15	I. — Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	70
III. — Noteeringen, rendementen en indexcijfers van de voornaamste obligatietypen	16	a) Uitbatingsontvangsten en -uitgaven;	
IV. — Kapitaaluitgiften in België en Belgisch-Congo	17	b) Wagons aan de nijverheid geleverd;	
a) retrospectief overzicht;		c) Verkeer :	
b) detail der uitgiften;		1° algemeen spoorverkeer;	
c) ingedeeld naar de belangrijkheid van het kapitaal.		2° zware goederen :	
V. — Overheidsleeningen	18	A) gezamenlijk verkeer;	
VI. — Hypotheekinschrijvingen	19	B) binnenlandsch verkeer.	
RIJKSFINANCIËN.		II. — Havenverkeer	71
I. — Opbrengst van de belastingen	25	a) Antwerpen;	
II. — Toestand van de Fonds voor Delging der Staatsschuld	26	b) Gent;	
HET INKOMEN EN HET SPAREN.		c) Brugge-Zeebrugge;	
I. — Rendement der Belgische naamlooze vennootschappen	30	d) Groot-Brussel;	
a) detailgegevens per bedrijfsklasse;		e) Oostende.	
b) retrospectief overzicht;		BUITENLANDSCHE HANDEL.	
II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	31	I. — Indeeling aangenomen door de overeenkomst van Brussel	75
a) inlagen op particuliere spaarboekjes;		II. — Indeeling naar den graad van verwerking der producten	76
b) stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas.		WERKLOOSHEID.	
III. — Driemaandelijksch loonindexcijfer	32	I. — Algemeen overzicht	80
LOOP DER ZAKEN.		II. — Indeeling per provincie	81
I. — Verrekenkamers	35	BANKSTATISTIEKEN.	
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	I. — België en Belgisch-Congo	85
III. — Gevaarlijke of hinderlijke inrichtingen. — Aanvragen om vergunning	37	a) Nationale Bank van België;	
IV. — Onbetaalde wissels	38	b) Bank van Belgisch-Congo;	
V. — Faillissementen en accoorden tot voorkoming van faillissement	39	c) Driemaandelijksche staten der Belgische banken;	
a) retrospectief overzicht;		1. Door de Bankcommissie gepubliceerd;	
b) detail per bedrijfsklasse.		2. Door de Nationale Bank gepubliceerd.	
PRIJZEN.		II. — Buitenlandsche circulatiebanken	86
I. — Indexcijfers der groothandelsprijzen ..	45	a) Discontovoet;	
a) in België;		b) Staat van de Banque de France;	
b) in het buitenland.		c) » Bank of England;	
II. — Indexcijfers der kleinhandelsprijzen en van de kosten van levensonderhoud	46	d) » Nederland. Bank;	
a) kleinhandelsprijzen in België;		e) » Zwitsersche Nationale Bank;	
b) kosten van levensonderhoud in België;		f) » Reichsbank;	
c) kosten van levensonderhoud en kleinhandelsprijzen in het buitenland.		g) » Feder. Res. Banks;	
		h) » Sveriges Riksbank;	
		i) » Japansche Bank.	
		III. — Bank voor Internationale Betalingen ...	87

Abonnementprijs per jaargang : 100 frank voor België.
120 frank voor het buitenland.

Losse exemplaren : fr. 7,50 voor België.
fr. 9,— voor het buitenland.

Prijs van het speciaal nummer : « Overzicht van den economischen toestand
van België », in den loop van het voorafgaande jaar:
20 frank voor België,
25 frank voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgirorekening n° 500 van de Nationale Bank van België.

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.

Voorheen Drukkerijgesticht.
TH. DEWARICHT
J., M., G. en L. Dewarichet,
Brs & Zrs, maat. In gez. naam
16 Wilde-Woudstr., Brussel

17124